Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Epistola beati Eusebii ad sanctum Damasum Portuensem episcopum et ad Theodonium Romanorum senatorem de morte gloriosissimi confessoris Jeronimi doctoris eximii.

https://hdl.handle.net/1874/333931

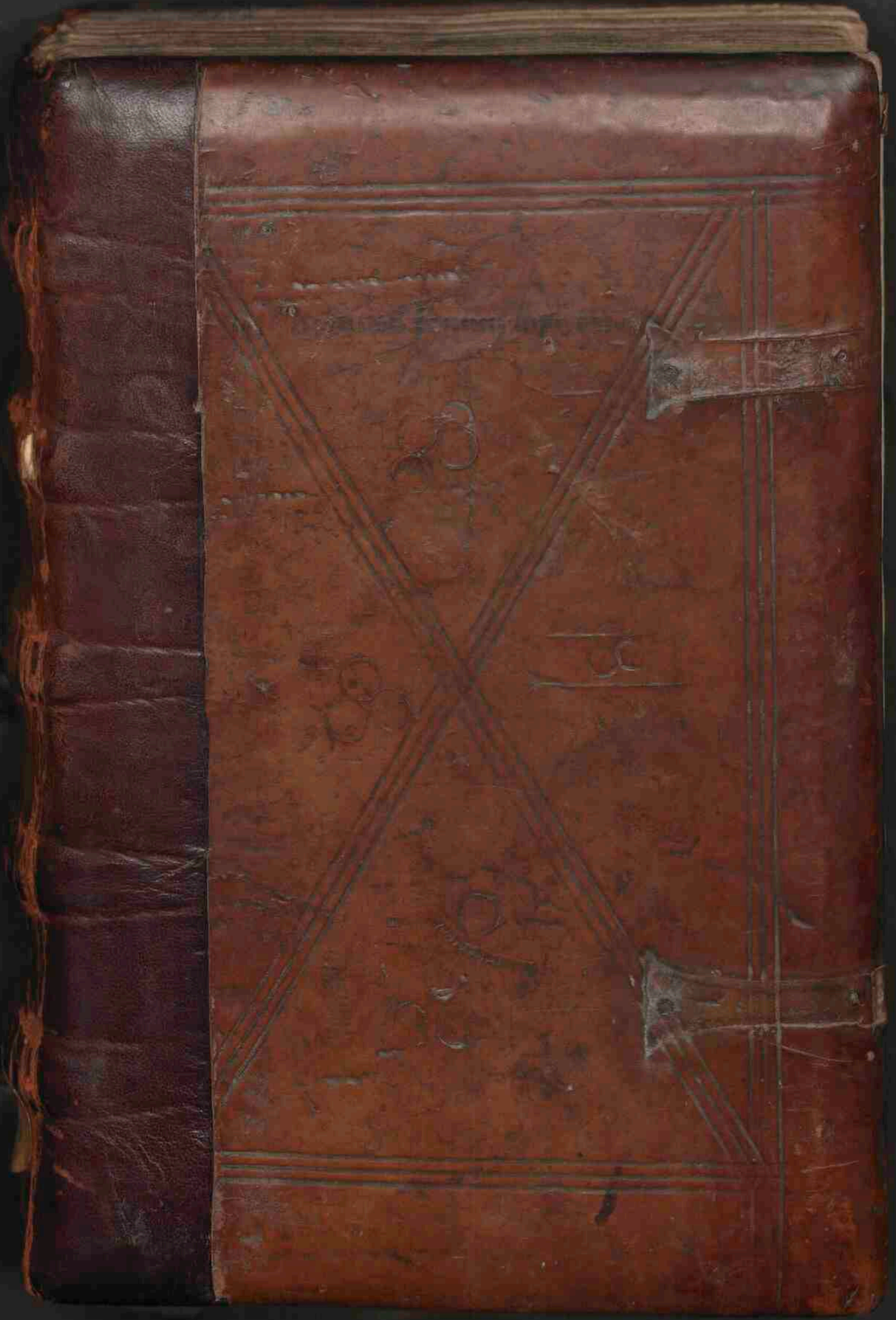

Hs.
4 G 19

Liber monasterij sancti pauli in traiecto inferiori.

Aevum medium.
Scriptores ecclesiast.
No. 284.

K 4 P 8
N 14

82 *(Eccl. 284, antea 282dd.) Charta. 4°. 171 ff. Saec. XV.*

S. Eusebius (Cremonensis), Epistola de morte S. Hieronymi, fol. 1—29a.

Explicatio causarum cur errores oriuntur e mala intelligentia Scripturae sacrae, fol. 30—34a.

(Incipit:) Quoniam multi ex scriptura canonica et pagina sacra, cet.

Gesta Barlaam et Josaphat (Johanni Damasceno tributa), fol. 35b—171a.

82 „Liber monasterij Sancti Pauli in Traiecto inferiori."

Fol. 132a—135a: S. Bernardi epistola ad Fulconem Lingonensem. 82

Fol. 135a—136b: Epistola magistri Petri Blesensis. Inc.: *Scio quia ex sincera dilectione.* Est Ep. XVIII, ed. in *Max. Bibl. vet. patr.* (Lugd. 1677), XXIV, p. 448.

Hs. 82

Behandeld met 'Circlu'

aug. 1988

...s vixt.
...ong.

n.° 243. dd.

N. 202 DD.

Liber monasterii sancti Pauli

Incipit epistola sancti Eusebii ad sanctum Damasum Portuensem episcopum
et ad Theodonium Romanorum senatorem de morte gloriosissimi
confessoris Jeronimi doctoris eximii

Patri reverendissimo Damaso Portuensi episcopo et christianissimo
Theodonio Romanorum senatori, Eusebius olim Jeronimi sanctissimi
discipulus, nunc vero eodem orbatus lumine, parum dolore
et suavissimum gaudium. Multipharie multisque modis olim
Deus locutus patribus nobis ultimo per suum dilectum filium sanctum Jeronimum
de scripturis sanctis in virtutibus et prodigiis multis que per illum
fecit Deus in medio vestri sicut vos scitis. De quo nos testes sumus
[illegible] qui eum vidimus et oculis nostris eum scrutavimus conspeximus
et manus nostre contrectaverunt de verbo eius sancte et
doctrine quibus vita manifestata est. Quod vidimus et
audivimus annunciamus vobis. Etenim in tempore omnes er-
rantes erroribus et superstitiosis fabulis, non audientes
sanam doctrinam [illegible]
[illegible] nobis [illegible]
[illegible] sicut sol refulgens quinquaginta annis et [illegible]
[illegible] laboribus et [illegible] et vigiliis.
[illegible]
[illegible] in templo Dei. Incipiens
ab oriente usque ad occidentem [illegible]
[illegible] arma et scuta sua combussit igne.
[illegible] in ipso Deus posuit prodigia super terram ut
nomen suum notum fieret in nationibus. [illegible]
usque ad fines terre sanando oppressos ab hereticis iaculis.
[illegible] hominum scripturarum enigmata aperiendo.
solvendo nodos, obscura dilucidando, dubia exponendo.
[illegible] et corrigendo falsa [illegible]
[illegible] adunando. Ut nobis notam faciat [illegible]
[illegible] gaudio et leticia et exultatione templum Domini [illegible]
Et [illegible] instar [illegible] non sub modio sed super candelabrum
in domo [illegible]
[illegible] posteris [illegible]
aliis [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] velut [illegible]
[illegible]
Quoniam non sum sicut stipula ante faciem venti et sicut [illegible]

[illegible] anno [illegible] sumus

Juliano Eusebii

[illegible] [illegible]

lutu platearum balbuciens, loquens et nesciens nec ad plenum formare valens verba

Quid amplius vobis carissimi fratres pro dominus sue laudis tenere. Nempe

mecum et apostolus: Si linguis hominum loquar et angelorum, suum laudandi

genus nec dum attingerem. Ideo non in arcu meo sperabo nec, ymmo

gladius meus salvabit me. Sed dominus erit illuminatio mea. Qui docuit

et docebit manum meam ad scribendum et diriget linguam meam ad

loquendum ut quondam asinum balaam. Cum ipsius sit regnum et imperium

et dominatur a mari usque ad mare, et a flumine usque ad

terminos orbis terre, cuius cuncta sunt posita ditione, coram quo

procidunt reges, nec est qui possit sue resistere voluntati. Omnia

quecunque voluit fecit in terra, mari et in abyssis. Et

per linguam meam tanti viri laudem meditabor, et nomen

suum annunciabit universis. Hic vero fuit electus in quo

dolus non fuit, [illegible] electus sum cor dominum ad loquendum

omnia que ei mandavit dominus universis gentibus et regnis; et

doctor datus in gentibus ut gentes evelleret, destrueret,

disperderet, dissiparet, et sapientiam veram plantaret atque

plantaret. Hic est ferventissimus amator. Hic est qui propriis expensis

tot librorum volumina ex linguis hebraica et greca in

latinam non parvo pondere transtulit. Ecce affectus comunis

ordinavit, et totius sacre scripture aspera fecit plana.

Certe in huius lucis videmus lumen, et pane sue salutiferi

doctrine pasti ambulamus usque ad montem dei oreb. Hic

est flumen aque vive splendidum tamquam cristallum procedens

de sede dei in cuius medio et ex utraque parte eius lignum

vite afferens fructus tempore suo; cuius folia ligni suo

sunt ad gentium sanitatem. Hic iste in populo mirissimus

apparuit, et deo dilectus et hominibus erat mirus, pretiosus

vas vero admirabile ornatum lapide pretioso, opus

excelsi. Quid plura de hoc quid plura dicam, cuius enarrant

celi gloriam, et opera scripturarum manuum eius annunciat

firmamentum. Non sunt loquele neque sermones, quorum au-

diantur voces eius. In omnem terram exivit sonus eius.

O ineffabilis clarissima salvatoris, quot gratiarum cumulorum

primo adunasti ut quod plene solus possidet pene nulli

hominum inspecialiter fiet sit apparuit. Hec est tre duce

Obiit glo[rio]sus [illegible]

ine sac[ri] ad se currentes i[n] celu[m] ghit ante. Huic p[er]cedit potioribus
ornam[en]tis p[ro]fectus dignitatu[m] in cantilenis et in gradibus et ornatibus
et interp[re]tationibus mirate sunt gentes. Cu[m] nota sit [illegible] p[ro]phet[a]e [illegible]
q[uonia]m impleta sunt q[uasi] flumine sapia. Et ut vere dicat ille regine
Saba maior est n[ost]ra sapia[ntia] et op[er]a q[ua]m rumor q[ue]m audisti.
Q[uonia]m bang[elicae] [illegible] est iste homo q[uod] vere sunt tam [illegible] q[uonia]m malicia [illegible] advenit[ur]
cit in mirabilia i[n] terra. [illegible] sub umbra illius sedimus
et fructus eius dulcis gutturi meo. Anima aute[m] d[e] eo audimus
et cognovimus quo amicitiabimus. Et q[uonia]m vos sic eloq[ui]o ab hoc
et undique cetus. Et breviter dicam p[ro] multis accipe iohes
baptista [illegible] utrimq[ue] virgo utrimq[ue] heremita. De Johanne d[icitu]r
Erat iohes vestitus pilis camelor[um] i[n] deserto. De q[uo] ide[m] [illegible]
Horrebant sacco membra deformia et squalida cutis situ[m]
ethiopice carnis obduxerat. De iohe ite[m]: locustas et mel
silvestre edebat. Et p[ro] [illegible] [illegible]. De cibis et potu ta[ceo] (etiam languentes)
[illegible] cu[m] [illegible] frigida aq[ua] utuntur et coctu[m] aliq[ui]d accepisse [illegible]
luxus. Et [illegible] plura. Ille [illegible] iusticia [illegible]. iste vero et si eu[m]
[illegible] materiale [illegible] non abstulit [illegible] non est
[illegible]. Dum natus [illegible], [illegible] succidit gladius [illegible]
[illegible] in infirmitatibus et adversitatibus in [illegible] [illegible]. Certe
[illegible] martir. Quam [illegible] iusticia et magnificencie et salutifere
sue doctrine [illegible] i[n] [illegible] mundi [illegible] [illegible] forte a ma
lorum [illegible] [illegible] supportavit [illegible] fortior est
sapia. [illegible] gessit in conspectu dei [illegible] tribulationibus
suis [illegible] non peccavit i[n] labiis suis. nec stultu[m] ali
q[ui]d [contra] deu[m] locutus est. Taceo nunc tribulationes labores af
flictiones cruciatus agones flagella [illegible] amaritu
dines [illegible] temptationes abstinentias vigilias peregrinationes
[illegible] maceratione[m] meditationes [illegible] et [illegible]
et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] xpi ihu hom[in]e
i[n] suo gloriosissimo [illegible] [illegible]. Ut ait iero[nimus]: [illegible] in
heremo constitutus et in illa vasta solitudine que exusta solis
ardoribus monachis horridum p[re]stat habitaculum. cogitabam
me romanis interesse deliciis. Cotidie gemitus cotidie lacrime
et si q[uan]do [illegible] [illegible] oppressisset repugnante[m] nuda
humo vix ossa herentia collidebam. [illegible] [illegible] scorpionum [illegible]

tum et fervebat prae choreis interesse puellarum. et in frigido corpore
et in premortuo iam homine sola libidinum incendia pullulabant. Teste
deo memini me diem crebro iunxisse cum nocte, nec a pectoris
cessasse verberibus, donec iubente domino in me rediret tranquil-
litas. Flebam continue et repugnantem carnem ebdomadarum
inedia subiugabam. Cellulam meam quasi cogitationum conscium
pertimescebam. et mihimet iratus et rigidus solus deserta pe-
netrabam. et si ubi concava vallium et prerupta montium
cernebam. illud mee miserie carnis erat ergastulum;
ibi mee orationis locus. Quis ergo infirmatus est et non ipse
Quis scandalizatus et non ille uritur. Quia si in infirmitatibus
et laboribus laudandi sunt sancti. erit et hic laudandus.
ad Venia ad contumelias et persecutiones quas ab impiis et
falsis christianis fratribus in hac valle miserie. Quis alius
in hoc mundo sua vita fuit in persequenda ~~[illegible]~~ iugis
et iniquos adversus reprobos hereticos et malorum hominum cuneos pugna
continue et certamine. Super eum rugierunt ut leones he-
retici: qui corruperunt eos et subiugate fecit sicut cinerem ...
eorum. et fructus eorum de terra perdidit. et semen eorum a filiis hominum
Aperuerunt in eum clerici lascivientes dentes ora sua et de-
traxerunt ei; et locuti sunt labiis dolosis. et odio iniquo
oderunt eum: quia eorum increpavit vitam pessimam et dampna-
Circumdederunt eum canes multi. et tauri pingues
obsederunt eum. et insurrexerunt in eum testes iniqui. acuerunt
linguas suas sicut serpentes: et venenum aspidum sub labiis
eorum. cogitaverunt malicias ~~[illegible]~~ in corde. tota die consti-
tuebant prelia. supplantaverunt gressus eius et fumum re-
tenderunt in laqueos pedibus eius ut deleret de terra memoriam eius.
[illegible] et eiecerunt eum de nationibus ut obprobrium fieret vicinis
suis. Semper tamen nomen eius fuit magnificatum eius. et vigens
mirabilis in virtutibus suis et sanctis operibus suis: alleviant
corruptos. solvens contradictores. illuminans cecos. et diligens
iustos. dans fortitudinem et plebi dei salutem: et quasi tuba
altissimas et antiquas [illegible] iniquorum [illegible]. portas
et vectes ferreos confringens ... doctrine [illegible].
Audientes autem hec impii dissecabantur cordibus suis.

Plenus gloriosissimus doctor

studebat … [sius] … cognomento et locuti sicut mysterio. Istud
sine terre dedit. et alii pauperibus et ipse pauper vas mortis
tu … esse. plenus omni sto in verbis et operibus bene …
… morte … … justitie … prelatum …
… … pauperum … in … et … tabernaculum
… … fuit … … in …
dominum forti … … non formidavit … …
… ipso … et doctrinis … … dans
… regi suo et … … … aliorum
laborando sicut bonus miles … … non … in …
… … … … … … in …
… et … … … … et
… filii in … non … et … cum
… … … et ad … … …
cum … … … sine disciplina veste muliebra
… et … luxuriose et iniquo impetu in …
… … in eum: et … eum … bona …
Et … benignus … patiens et mansuetus …
… dans. … post … sua …
… … … ad antistitem
sanctissimum gregorium nazanzenum. … … ineffabiles …
… … admirabilis … splendor patris et lampas
… fulgida. … … … et gloria angularis lapis
firmissimus … exemplar … … aurea
… … … plus … tanto …
… loquitur … … … …
… dignus sum … ut … mundus, … per
… ad celestem gloriam per … et bona fama.
… autem … patria … … … fuit
… … … et in … posuit. firma fortitudine
… … … … … cor … fortitudo …
et ipse … roborari et … in …
fortis … in bello: et … …
manus sua … … adiutor et protector …

… … … … … … … …
… … … … … … …
… … … … a …

dum, salutē. Et eo [illegible] dno cum magnifice [illegible]
[illegible] contemplatiua, Huiusmodi [illegible] in studio de [illegible]
[illegible], Cum autem [illegible] in cogitacionibus suis [illegible] abstra-
ctum fuit [illegible] et [illegible] sapientes
malicia sua stulta facti sunt. Cum mutauerunt [illegible]
in mendacium, sed [illegible] de terra orta est et iusticia de
celo prospexit. Et [illegible] fratres [illegible]
et in forma qua fuerunt [illegible] et vestigia [illegible]
sunt conturbata; [illegible] dno firmauit manum [illegible]. Unde
sanctissimi patres et [illegible] istum [illegible] et ius-
[illegible] in [illegible] ad docendum nos. Et ad illuminandum
abscondita tenebrarum et effugandum [illegible]
[illegible] nobis gradiens [illegible] et [illegible] ad [illegible];
sed nimis [illegible] intrauerunt [illegible] in
[illegible] et subito [illegible] turbata sunt vestigia mea.
[illegible] abscondita. Est enim angusta porta et arta
via [illegible] et sapiencium [illegible]
[illegible] ad [illegible]. Quapropter [illegible]
difficilia et ardua [illegible] ineffabilis [illegible] laudes
plena est terra [illegible] splendore est sicut lumen. et cornua sunt
in manibus eius. [illegible] alia breui
exemplo [illegible]. Deus [illegible] preest
ante [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] sicut pastor verus et bonus in [illegible] dis-
[illegible] et congregans oues suas in [illegible] nouissimis
diebus [illegible] et [illegible]
et [illegible] et [illegible]
[illegible] in
[illegible] et [illegible] collectam
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] mortalitate [illegible]
ad celeste [illegible] et quod videbat [illegible]
[illegible]
[illegible] complete [illegible] et [illegible]

Marginalia: [illegible]; [illegible]; Narracio [illegible]; [illegible]; [illegible]; [illegible]

Ave maria gratia plena

(above the line: Meat istud pridem)

B ~~eatus igitur iheronimus opletis~~ nonagita et sex
annis febre cepisset valida cum se cito moriturum
cognosceret suos filios circa se voluit esse in unum
quos sicut novellas plantaciones stabilivit a iuven-
tute sua Quorum volens luctum gravem invenit prius
et quaerimoniis eorum plurimum motus fletibus infremuit
spiritu et lacrimans tunc aliquantulum elevatis oculis plena
voce inquit Fili cum sibi cum istis vincas servitis (margin: Hec dicit Jeronimus)
et nos vinces non indiget qui tempus simus Et quod semel
locutus est deus et audisti audes addicere Et nosti nullum
posse eius voluntati resistere Id fili rogo ne secundum carnem
ambules flere desine Certe mea milicie arma carnalia (margin: Nec dicitur pro fletibus lacrimas)
non sunt Quem ultimum sylenum et loquendo alacri voce ceteros
alloquens filios exclamavit Cesset meror luctus abeat sit
omnium una vox gaudencium quia ecce tempus acceptabile ecce dies
ineffabilis et leticie pro omnibus diebus vite mee in qua fidelis deus
tribuit suis et se ipsum in omnibus apertis suis aperit manum suam
Ut meam cernit cum ihesum in terra mortis qui ob reatum mei
genitoris adde innocet ad sinum non putavi recuperavi filii
sui sanguine precioso Nolite filii mei dilectissimi quos
habui in visceribus caritate expedire gaudium meum ne phi
beatam videre quos sum est corpus meum stati et vite.
terre date eo quia ferri est ut redeat Quo veniens Et ubi (margin: Ecce integra locutus)
finitis verbis eos fratres lacrimis nudeque denudatis sanctum
sacratissimum corpus ita squalidum ac deforme abstinencia
quod quidem terribile cuntorum visui erat Nam tanta erat
affectum macie ut ossa eius potuissent per articulos numerari
sic vulneribus cruentatum ut lectori si potest credere Quod quidem
humo prius tradiderunt et ipsius corpus sancti sacco
cooperuerunt Ast ubi vir dei terre sensit asperitate
nimium foveatus cuncti fletibus et ad fratres pro dolore et angustia
lacrimarum fontibus inundantes inquit Hortor vos karissimi (margin: Hec sit ...)
mei et dilectissimi filii quos genui et cupio in visceribus
ihesu christi per dilectos et caritate qua dilexi vos ut pati
firmitati vestre pace habeatis Decet ut vos tamen dei ministros
domesticos et amicos ad spiritualia anhelare ut sitis aliis in

Vos q̄ spūales estis cur istas infructuosas funditis lacrimas
peccatorum vestrorum: nos ſi lacrimas inducat statim prompti
ti estote ad lacrimas contra propri fuistis ad culpas. Si i
quit mortem flete. Na si malus a morte cum prima sur
git angeli gaudent in celis. Sed si bonus pcto moritur
angeli dolent in celis. Hec vero non tam morte lugeat
sed inceam tamq̄ portu salutis attigentem gaudeat. Et inde
inqd imbecillitas q miseria huius vite qua tot circumdam dolo
et passionum agminibus. ut nulla pene hora sit in qua unus
quisq̄ ho a dolore immunis transeat. Si diues indiq̄
angustiat timore ne quod possidet amittat. Si pauper mer
quiescit ut inueniat. Si bonus est diaboli timet periculum sui
ne vanis mortis corporis in huius mundi pelago naufraget.
non mediocriter pertimescit. Vnde mullus sexus uel etas uel gradus
doloris transit expers quousq̄ in hac manet miseria vite. Si
quid in me cernitis meum impediens iter dolete. Heu quot
nauigacium per hoc mare magnum et spaciosum in quo tot sunt
quorum inimicorum ſp̄ cuilibet virtuti contrarietate colluctancia
post multam nauigandi felicitatem post multas victorias in
credentes finem capere portatae aliqua diabolica suggestione
in hac hora ad legem predictionis sua districtione peruenerunt.
Heu per hoc vita contemplati et fama per vnico peccati consensu
sua mors iminet et ruina. Vnde semus omnes timeamus
sicut principium sapientie timor dei. Vita nostra militia est super
terram. Et in hac vincit aliu contrahit. Vnde hanc pelle tegi
mur nulla nobis est victoria. Si uir genitor timuisset
nunq̄ cecidisset principium omnium malorum sui posteri. Et nisi non
timet de se presumit et non sit labentes quibus omnis auro
securus graditur. Saluator quid nos aliud docet nisi timere.
Vigilate inquit quia nescitis qua hora fur venturus est. Sed si sciret
paterfamilias qua hora fur venturus esset vigilaret utiq̄ et non sineret
perfodi domum suam. Siquidem ille clauiger petrus sobrij inquit
estote et vigilate quia aduersarius vester dyabolus tamq̄ leo rugiens
circuit querens quem deuoret. Nemo autem seruperes cum secu
ritate habitat. Et nisi sanctior et sapientior et plus tenet
illa q̄ alios et carius maiores rapsis recipit. Ista dyaboli

De tiore dei
yabolo

clade. De malis no curat q(uia) sui sit. Recedit ille sapie(n)s Salomo /
recedit et eius genitor Dauid. Eccl(esiastic)us ... cor d(omi)ni. Timeat hunc
/ terra vero vndique timeat q(ui)a ... timet d(omi)n(u)m
Item si consistat aduersus eu(m) castra no(n) timebit cor eius
Si exsurrexerit i(n) eu(m) prelium i(n) h(oc) sperabit. Perfectus dei
timor paruu(m) foras mittit timore(m) Timore paruo no(n) h(abe)t
caritas. Caritas et timor dei vnum sunt. Considerabat h(oc)
propheta clamans dicebat. Configere timore tuo carnes meas
Q(ui)a nos et vobis o cupiens vide(re) dies bonos / accedat hunc
et illuminamini et facies v(est)ra no(n) confundentur. Qui timet deum
faciet bona / et demorabitur i(n) bonis a(n)i(m)a eius / et semen eius he
reditate possidebit terram. Et in firmamentum est d(omi)n(u)s ti
mentibus eum / et testamentum eius ut manifestetur illis. Aliquid
boni facitis cum magna fiducia timeatis. Multi bona fi
ciunt quorum fructus subripit humane laudis appetitus. Recte
fuerunt ingressi / et tu medie a celesti ... opere sunt exclusi
Heu quot hodie facti sunt renati baptismate / christiano
funguntur nomine / quibus foret melius no(n) fuisse. Est n(am) ge
hennalis pena infinito minor paganorum / q(uam) maiorem christianorum
Utinam no(n) foret talium maior pars christianis vndique sana /
vnico ... foramine. Intrauerunt homines i(n) hac lata
solitudine / alii colla auaritie iugo submittentes. Alii lux
urie feditate ut turpissime sunt deturpati. Alii circa
inutilia diruptiona occupati / hij abiecto rac(i)o(n)is vsu /
... ut iumenta insipientia / et vtinam similes essent
cooperatores ut ... ne manerent. In regnum
illud / in ... ciuitatem nouam Jh(e)r(usa)lem ... no(n) manerent
celorum ... nullus ingreditur. Extructo a lata via eum
q(ui) credit / quam larga sit ve timentibus. Timenti deum
... committit cristus ad eum accede / Assumenti regulo eum
co Christe ire ... denegat. Sed no(n) est hodie obediunt ... /
Veniet tempus dicebat ap(osto)l(u)s i(n) quo sanam doctrinam no(n) sustinebunt /
... homines plures predicant / s(ed) no(n) est veritatem predicare /
supplicium ... et peccatis alligant. Alligant onera grauia et peccatis
... peccatis grauibus ... transeunt ... De malo doctore
... sit in doctor falsus / gladiis acutis anceps hic
Ostendit ope et exemplo hinc ... et interficit ...

De predi-
catoribus

dolosis et iniquus et non ignis frigiditatem domat aqua
caliditatem lapis ferro gladitur Vir luxuriosus qua
predicabit castitatem et si predicat quam audientibus inveniet
utilitatem ... Eius vero per dicte audiet in quantum predicas quod opere
denegas ... Bene loquens ore et male vivens opere se
metipsum dampnat Plus in tacens predicat quam loquens Circa
quantum deo sit acceptabilis talis predicator audi quod psalmista
peccatori dixit deus quare tu enarras iusticias meas
et assumis testamentum meum per os tuum Tu vero odisti disci-
plinam et abiecisti sermones meos post te Multi legunt
grandia addiscunt ardua subtiliter disputant ornate lo-
quuntur ut a populo honores capiant / magistri in plebibus nominentur
et nichil faciunt Tibi experto credatur in credite Plus
movent corda hominum vite sanctitas quam ornata colloquia Facite
et postea predicate Valet facere sine predicare si non predicare
sine facere Non dixit deus quod predicaverit voluntatem patris mei /
sed qui fecerit Ergo cepit ihesus facere postea predicare Non
intuemini predicatores ut non facientes ea quam predicant Sub illud
unum doctor tuus et non operum / est quasi lampas ut in ipsius
et veritatem fumus / cito sine fructu pertransiet Intelligite
fratres quod dico Multo plus meretur quam facit et predicat quam quod facit
et tacet Si bonum solum faciat in solum ipsum et si predicat tamen
et aliis Unde quod ad iusticiam erudiunt plurimos erunt quasi stelle
in perpetuas eternitates Sunt vero isti predicatores lux ad illumi-
nandum quia per eorum doctrinam corda caliginancia et tetra nube
peccati sepe vero luce quod lucet in tenebris illuminantur Sunt sal con-
ad condiendum cibum dei quod cibus est a(n)i(m)e operibus bonis Cui
libet scienti iniungitur predicatoris officium dummodo faciat ut
ut plus dicat qui scit et solum facit et non docet alios celi-
dum ardere vaccos Eum vero iuxta apostolum Johannem qui odit fratrem
suum homicida est / Et qui habuerit substanciam mundi et viderit
fratrem suum necessitatem patientem et clauserit viscera ab eo
quomodo manet in eo caritas dei ... Quanto magis quod videt fratrem
suum errantem et morbibus oppressum criminibus et non ministra-
verit ei cibum doctrine ille quod doctus est homicida et sine caritate
Timeant o doctores et rectores quibus iniungit deus predicatoris

officia si non ipsos sive ubi dimicium ministret / Quot ergo in vestro
exemplo vel negligentia pecca(ti)s moriuntur / tot de manu
vestra requiret dominus / Et nato in altiores gradu / tanto maioribus
cruciabimini cruciatibus / Non estis domini / sed pastores / Unus
dominus est et unus pastor principalis qui cognoscit oves suas
et eripuit eas de manibus vestris / Heu quot sunt hodie in terra
non pastores sed mercenarii / ad quos nichil pertinet de ovibus
illud nisi / Ymmo ut verius dicam et ipsimet sunt lupi ra-
paces / qui et oves rapiunt et dispergunt / Certe nil peius / nil
abhominabilius / quam cum ille qui custodire debet dissipat / Heu
quam hodie in aliquibus terre non pastoribus sed destructoribus quia
non est pars minor sicut est spoliacias et labores hominum casu
inferiorum insaturabiliter deglutiunt / et non solum a peccatis non
emendant / Sed et ipsimet vel ex sua negligentia vel suis pessimis
ministris / vel suis nephandis operibus eos gerunt ad illicita
/ Ita quidem dicam hos tales si cognoscet deus in signet deus apostolicus
non esset / Et ideo ut sepe dixi / filii carissimi deo militate sancte
domino in timore / et exultate ei cum tremore / Apprehendite disciplinam
ne cum / neque peccatis de via iusta / Gustate filii mei karissimi /
et iterum gustate et videte quoniam suavis est dominus / Divites egu-
erunt et esurierunt / et dormientes sunt in diviciis et non
voluptatibus suis nichil invenerunt in manibus suis / Inquirentes
vero dominum non deficient omni bono / Iunior fui et nunc vidi
iustum derelictum et semen eius egens pane / De paupertate sermo secunda

Imitatores paupertatis estote ut sequamini vestigia eius Ex hoc sermo de paupertate
qui cum in forma dei esset portans omnia verbo virtutis sue / in
cuius domo sunt divicie et gloria / semetipsum exinanivit for-
mam servi accipiens et pauper et ipse natus est / Pauper et
plus quam ipse fuit quam ipse vixit / pauperrimus mortuus est et
sepultus / Vulpes inquit ille foveas habent et volu-
cres celi nidos / filius autem hominis non habet ubi caput suum re-
clinet / Apostolos autem iubet non portare sacculum neque peram
Et inveni qui voluit vendere que habebat et pauperibus ministrare
Tu in cristum deum credis non falli posse eum credite / Aliquid
non est deus / Et si tu ipsum non falli posse credis ipsum

sequamini Impossibile est diviciis affluere et cristum sequi Natura
denegat ut contraria misceat. Non possumus deo servire et
mammone Aut ego fallor aut ipsi in fine Ps. xlviij ni non cedit
quid cum diviciae sue transierit in egestate. Dives erat
epulabatur cotidie splendide induebatur purpura et bisso Et cum
mortuus esset mox sic et prophetis noluit credere in tormentis positus
sensit Nemo militans deo implicat se negociis secularibus
Non salvatur rex per multam virtutem suam nec dives in diviciis
suis Nonne diviciis iuncta est superbia et ubi superbia est
ibi contemptus Nonne omnia oriuntur mala ex superbia tamquam ex una
radice Quando dives factus est homo et cum multiplicata fuerit
gloria domus eius superbit. Et cum superbierit nonne polluuntur
vie eius in omni tempore Et tunc sedens in insidiis cum divitibus
in occulto cogitat ut interficiat innocentem Oculi eius in pau-
perem respiciunt et insidiatur in occulto ut rapiat eum tamquam
leo in cubili suo Delictum est deus avertit faciem suam ut non
videat in finem Est nonnumquam dum aliqui dormierint quasi crapulati
a vino Quando vero moventur plus Sicut paciencia ad inferendum
iudicia plus inebriatur ira Et eo plus centuplo timendus
deus est cum longanimiter tolleret mala quam cum festinanter
punit Permittit nonnumquam aliquo tempore deus cruciari et pati bonos
ab iniquis et superbis ut supra dorsum bonorum fabricent pecca-
tores et prolongent iniquitatem sibi Et eo gravius aliquando illud
oblivisci deus pauperem Sed non in finem obliviscetur miseri-
cors quippe pupillo tu eris adiutor est cui derelictus est pauper et
superbis resistit dat humilibus graciam Conterit brachium
peccatoris et maligni exaudiens desiderium pauperis iu-
dicans pro pupillo et humili ut non apponat ultra su-
perbus magnificare se homo super terram etc.

De humilitate sequenda

Exhortacio humilitatis

Quapropter dilectissimi filij mei si pauperes estis hu-
miliemini sub potenti manu dei ut non amittatis
quod absit quod facitis Nichil paupertas deo grata est sine
humilitate Maluit deus incarnari de beata maria propter
humilitatem quam propter aliam quamcumque virtutem Sicut ex sola
superbie radice omnia oriuntur mala sic ex sola radice hu-

militatis generatur bona. Distite a salvatore quia mitis
est et humilis corde. Humiliavit semetipsum pro nobis
factus obediens usque ad mortem crucis. De obediencia [illegible]
Propter quod dico vobis et si humiles esse vultis estote Exhortatio
eciam obedientes omni humane creature propter deum. Con- Sobrie
siderate filii carissimi quo censeamini vocabulo monachus
idest unus. Non decet monachum velle habere et nolle nisi
in non peccando. Sit in vobis velle et nolle hominum in diversis
bonis in rebus licitis obediencie. Sed multa sint vobis precepta ut
faciatis. Non est obediens sed negligens qui secundum suum expectat
mandatum. Sed unius dumtaxat vobis iussionis voce petrus et andreas
relictis retibus et omnibus que habebant secuti sunt dominum sicuti vestigia
Hoc per optata obediencia magis sue obtemperare voluntati
sed penitenter aliene. Istud namque per ultimam cenam cristus exemplum
reliquit. Ad suorum abluens pedes discipulorum. Petro dixit
quia nisi obediens fieret non haberet partem secum. Ideo dilectissimi
filii sicut est vobis unum nomen monachi ita sit unum velle
et nolle. Bonum est enim et iocundum habitare fratres in unum. ¶ Sequitur de humilitate
Nec sit in vobis maior et minor, sed qui prior est sit sicut
ministrator. Hic videlicet in quo [illegible] qui maior De duabus [illegible]
est vobis omnibus ceteris fratribus ut ab eis gaudeat supernis
laudibus attolli. Sed ad exemplum [illegible] christi maior
humilitate efficiatur quasi minor. Quibus incendiis pestis [illegible]
ur maior per humilitatem sociatur minori cum hiis agit sed
cum delinquit sit directus quam minimum per zelum iusticie. Nullum
sit unquam cum vicijs fedus. Sed [illegible] diligat homines ut eius vicium
odiat. [illegible] Magnum dilectionis signum est. [illegible] Nota
in quibusdam inveniunt reprehendere. Sepe vana humilitas multum
nocet. Non vera humilitas est vicia tacendo permittere. Clama
ne cesses psalmista inquit quasi tuba exalta vocem tuam annun-
cia populo meo scelera eorum. Utinam quam vicia omnibus clamaret
creatura. Quia si peccator deum non timet saltim homines vereretur.
quod apostolus nos doces dicit. Irascimini et nolite peccare.
Sol non occidat super iracundiam vestram. Iustus est dominus et iusticiam
dilexit equitatem vidit vultus eius. Qui iustus est vos iusti estote
Negligencia et vana pastoris efficitur humilitas ut lupi in

Sermo xx^e

agnos unde possint | Non respiciat in vultum potentis | No
n est personarum acceptio apud deum | ubique quod iustum est ope
rari | Vult vera iusticia unicuique dare quod suum est | Ide
dico oportet deo magis quam hominibus | Bone si veritate tacet

Exemplum de honore pauperis quam divitis

metu potentis iudicat apud nosmetipsos | et sic est iudi
ces cogitationum iniquarum vera | et non plus habundat vestra
iusticia quam scribarum et phariseorum | Non plus divitem honoretis
quam pauperem | nisi melior sit | quinymo ut verius dicam multo plus
pauperem honoretis | Relucet enim in paupere ymago ihesu christi |
divite autem mundi | Debemus nos sicut una indivise animus
geniti | Debemus unite sicut membra in uno corpore | cuius capud est
ihesus cristus | Unde ergo plus homo meruit dives et potens
quam pauper | forte quia dives et potens est | Sed si hoc est quare dicitur
in seculo detestamini | Unde mundi gloriam contempnendam predica
Nemine certe malorum usu honorandum puto | Si divitem
honoras plus pauperem | deo preponis mundum | Et si plus deo aliquid
in mundo diligis | non dignus es deo | Reddite que sunt dei deo |
et que sunt mundi mundo | Bonitas ubique honoretur | malitia vero

De divitiis contempnendis

deturpetur | Sed quid nunc de hiis qui in caducis divitiis
sunt gloriantur | quia quedam fetide carnes post modicum in cinere
revertentur | nobilitate | potencia | et dignitate vana sicque
et levi aurum quo multa stultorum hominum insipiencia decepta est |
et alios contempnendo despiciunt | ac se ob hoc credunt illam attingere
gloriam | quam solam hominibus humilibus et mundi contemptoribus pius
deus preparavit | Homo est | quid de eis ut querit dissernam |
Ve vobis qui ad celorum regnum divitiarum itinera festinatis
Cum facilius est transire camelum per foramen acus | quam avarum divitem intrare
in regnum celorum | Non mea sunt hec verba | sed christi cuius est immutabilis
est sententia | Tempus dico non est deus | Celum et terra tran
sibunt | verba autem mea non transibunt | Ululate vos miseri vere
instabiles fortune | nobiles et potentes | qui alios contempnitis | et
tamquam ignobiles conculcatis | qui a hiis mundi vanitatibus honorum
et falsarum dignitatum fumis obcecati | cum vere vite brevis
sime tela morte velut a tempestate forte hac nocte suc
cidet | et in inferno sine terminabili et aliis cruciabi
mini | continue moriendo vivientes | Cum laboribus hominum
in mundo non estis | ymmo non solum cum hominibus laboratis non

fertis / sed et laborantes nunc non permittitis / Propterea non cum hominibus
sed cum demonibus flagellabimini / Et quanto enim in mundo fuerit
maior gloria et letitia / tanto in inferno plurimum pena / Sed quid
dicam / Duodecim apostolos cristum fatentur elegisse / quorum omnium solus
bartholomeus carnis origine fuit nobilis / et matheus divitiis atque
apostolatum recipere consistebat / ceteri vero erant pauperrimi piscatores / Unde homo tibi audiat / Si cristus verax est / et si ora que ex
ore eius audivi mendacia non sunt / in temporibus nostris vix unus
aptus regno celorum reperitur ex mille / Et ideo cum non
non credunt / post modicum tempus tormentis positi sencient
Sed forte quis veritatem hanc tacendam censebit / Ad que ego
si ex hoc me interrogaret respondere / Nonne unico creditum
denarii homini mortali peccato / Sed si hoc iniquum est / in omnibus
saluabitur unus de centum milibus / Sed quid dicemus mortalis
hominis fecem nostram ... fame aura pascitis / aliud est quam quaedam
omnium peccatorum vas putridum / Ubi superbia / ubi luxuria / ubi
avaricia / Nonne in divitibus / nobilibus et potentibus / Nonne et
latrones sunt quia pauperum mercedem violenter depredantur / et
eos deprimunt / atque necant / Et nunc ex ubertate domus omnium faciunt
quod ut pauperibus necessaria ordinaret reservare / Certe superflui
tate vestimentorum / superfluitati nimie addunt / de pauperibus
frigore et nuditate morientibus non curantes / Palacia et magna
erigunt edificia / ut quamvis oculis compleantur / et pauperes in plateis moriantur / comessationibus / convivia frequenter aliis fecerunt dicitur /
ut ferculis delicatissimis / suos ventres replent conglutiens / quibus pauperes
fame pereunt / Et nichil aliud est eorum vita quam peccata / Et
venter impletus est tanta ciborum copia / nonne adest luxuria / Sed
ergo apostolus loquar / cum omni mortalium lingua deficiet / ut que
peccata faciunt retinuerit / Hec dicit sapientia cognoscitur /
se ut pretio morituros arbitrando / Non enim facile in peccata
labitur / qui se moriturum cogitat / et deum sibi esse iudicem non
ignorat / Vere nimis est imbecillis et miser / cui horum est
memoria / si cuncta diabolica temptamenta non facile interpedit /
Ideo vere dicam / si deum iudicem suum agnosceret / et se
mori crederet / non peccaret / sed in seculum eius
miserrimi ad eterna pervenirent / Ut sine intersint miserere
ut compleantur muliere voluit / Hec sola meditatio
hec predicatio / et dei cognicio / ... et punctatim /

i gladius ... rex et nobilis

... non hic
p ... d

legem ut pecuniam tradere maxime pagradates crebris vigi
liis et meditacionibus sibi et filiis congregent certatim vesti
menta in preciositate mira artificii varietate frequenter multi
quoque ut ludos et hastiludia choreas potaciones ebrieta
tes magna convivia delicata fercula suis aliisque contu
bernalibus sodalibus mulieres ad suam voluptatem complendam
sufficienter habeat. Sed ve miseri quid facitis nec
agnoscitis corpus cum tempus destruitis et animam et spiritum
cum mors tam intempestiva nisi ex nimia ciborum copia
et frequenti mulierum usu. Sed cum deludere creditis certe
deluditis vosmetipsos pro corpore oblivissimi animam
et certe corpus simul cum anima destruitis cum tempus. Et in
gaudetis iocundamini et letamini in hoc tam brevissimo temporis
spacio quod habetis ut postmodum cum dyabolo sine fine
temporibus lugeatis. Cum nimium facitis non difficatis frequentissime
vestimenta permutetis ne forte vestra differat nobilitas
nec sint qui vos excedant ut in inferno vestram dignam re
cipiatis confusionem ubi convivia ubi delicata fercula
ubi vina preciosa inclite nyxotata et aromatibus pro
parata. Epulemini et inebriemini. Non enim post mortem
amplius facietis sed cum divite qui cotidie splendide epula
batur in tormentis gehennalibus guttam aque nimium per
optabitis. Nunc habe potestis cogitate solacia narrabo cum
luxuriis complete voluptates dominate corruptione
ut de corruptione colligatis divina sentencia qua iniustis
ille dabit vindex in magno iudicii die dicens Ite male
dicti in ignem eternum qui paratus est dyabolo et angelis
eius. Heu cor lapideum si tam tale tibi cogitas ob
huius mundi transitoria solacia imminentem sentenciam non formidas
Qui in illud conspectu dicens tam terribilem et crudelem
in quo non solum de luxuriis vestibus et ebrietatibus
et commessacionibus et de toto tempore amisso quo vixisti
sed eciam oportebit te de qualibet cogitacione vana
dare reddere racionem. Tum non emendaris tum

morare de die in diem miser quia ad omnia tua te iam
maloriam non petit / Ecce mors apperuit ut te gtereret /
die noctuque currens ecce dyabolus se apparat tamen ut
te recipiat / Ecce divicie tue tibi deficient / ecce vermes
corpus quod tota cum tuis diligencia conspectatum / ut illud
rodant quousque iterum quietum aie tue illas penitus habeat
penes istas / Quid ergo vado post ista seculi omnia et vanitatibus
petis solacia / Divicias gloria et que tibi placita non invenies
hic / quia hic non sunt / Sed si vera queris gaudia / ad illa
illa celeste gloria apperiam adqua facies / Ibi certe illa sunt
sunt gaudia / que oculus non vidit / nec auris audivit / nec in cor
hominis ascendit / Dimitte ergo caduca non mentaca / ut habere
valeas eterna et perpetua / Sed quid de hijs quia nec timore nec
amore / nec mortis / nec tormentorum subsequencium terrore a peccatis
cessat / si adolescens sit ut optat / fornicari agere non possit dicat / hec
ve miseri qui hic videtis / et plangit / ve qui ista optatis
gaudia temporalia / et vos iam in insustinebili tormenta infernalia
ecce modicum vobis restat tempus / implete mensuras malicia vestram
vestrarum / ut veniat super nos omnis dampna et digna / Si nam
sic breui tempore in potacionibus et ebrietatibus / spolijs et contencionibus /
choreis et peracionibus / nec vacuum sit hec tempus permittatis
Omnia mora vestra in inutiles aggregare vrit filijs heredes
divicias / et potencias / vestra augete nobilitatem / et famam
ut et vestri possint filij a scriptis complere quanto enim
citer in inferno ampliora paciamini tormenta / Sed forte
quis dicat benignus est deus et misericors / qui omnes peccatores
ad se redeuntes recipit et indulget / Verum quidem hoc esse
confitemur / Benignior est deus quam creditur / et vnicuique parit
ad se ut convertatur vel redeat / Nonne benignissimus est deus / qui
tantas tollerat iniurias a peccatoribus / dans eis temporis spacium
ut emendentur / Sed hoc monemus / quod sicut benignus est
tollerando ita iustus est in puniendo / Sed quis iterum
dicet quod vir quod toto tempore quo vixit malefecit in mortis
articulo accepta penitencia a deo veniam optinebit / Heu
quam vana suspicacio / et falsa meditacio / Vix de centum milibus

Cor dispo-
tis timuer

Nota

hominum quorum mala semper fuit vita mediatur indulge-
ncia habet unus vir totus in peccato genitus et nutritus qui
numquam deum vidit nec agnovit / nec de eo audire voluit /
nec se peccasse cognoscit / nec quid penitencia sit nisi forte
de nominando novit / totus adhuc secularibus in mundanis
negocijs / quem angustia premit filiorum quos deserit /
quem infirmitas conterit / quem dolor divitiarum et
temporalium bonorum cruciat / cum eis sibi amplius non posse
se cernit / hic accepta de eo accipit penitenciam / quam
nec acciperet si adhuc se posse sanari crederet. Certe
concluditur / non dum sanus et incolumis deum offendere
non formidabit / et mortem non metuebit. Dimidia optime indul-
gencia est nec dilectissimi filij et penitencia / quam
solum quis accipit quia se vivere amplius non posse cernit /
qui si ex infirmitate convaluerit peior quam prius fiet.
Quod non modicos pecuniosorum et mortis in articulo
accepta penitencia convaluisse corporaliter / peiores esse vita / hoc
tempore / hoc verum probant / hoc multiplicati experiencij didici /
quod ei non bonus est finis / cui mala semper fuit vita / qui pecca-
re non timuit / sed mundi vanitatibus semper vixit / preciosa igitur
[illegible] in conspectu domini mors sanctorum / et mors peccatorum pessima

Et vos filij predilectissimi accingimini [illegible] / et estote
filij potentes / et nolite horrere [illegible] divitias
et potenciam / quorum [illegible] tanta [illegible] et miseria
[illegible] lingua / tenuit potencia formidine [illegible]
[illegible] iusticia et [illegible] iusticiam [illegible] patitur
beatus est et bene sibi erit / et si moritur beacior / preciosa
nempe in conspectu domini / et in cuius vita tenere in Christo /
nolite mortem timere / [illegible] illa sustinere
[illegible] tempore quod sunt condigna ad futuram gloriam que revelabitur
cum apparuerit gloria nostra que [illegible] / et non super terra non
[illegible] mercedem qui non laboravit / non sufficit solum christi-
anum nomine christianus [illegible] frustra christi-
habet nomen quod dyabolum sequitur / quia [illegible] christianus [illegible] non

De fortitudine [illegible] contra tribula-
cionibus [illegible]

est / Et antecristus / iuxta illud beati ewangeliste Johannis / Audistis quia
antecristus venit / nunc autem antecristi multi facti sunt / Ideo
ergo regnabit cum predicacione / et tempore / Ecce cristus dominus et rex
cum esset super omne nomen oportuit pati et intrare in glo-
riam / qua fiducia habemus nobis intrare sine labore / O quam stulti
sumus et tardi corde ad credendum / Volumus in gaudere cum
seculo / et postea regnare cum cristo / Dominus nudus ingreditur /
servus superfluitate omnium vestium et gemmarum vestitur
Ille accingitur / iste crapula et ebrietate plenus / ille in cruce
et ipso moriens / iste in lecto delicato dormiens / Sed dominus
non facit servus faciet / Unde respondit dominus zebedei filijs regnum
suum / si calicem quem bibiturus sum possent bibere / Sic fatui
filij hominum / non recte iudicantes / neque quod verum est cog-
noscentes / dicentes bonum malum / et malum bonum / Unde per
timi ad cor / Et venientes audite me / et narrabo vobis
gaudium et cognovi / et preces nunc narraverit / Nec
occultem a filijs hominum / Adherere deo bonum est / sicut ipse
ambulavit / Sicut cristus animam suam posuit / sic et nos non
operibus et veritate / quia scit deus / debemus animas ponere / Ille
amat animam suam in hoc mundo / perdet eam / Cristus pro nobis
passus est / nobis relinquens exemplum / ut sequamini vesti-
gia eius / Non se cogitet christianum / qui pro cristo mori
se non invenit preparatum / Cum in cristo mistrat ipsum sig-
nificas ego quod solo nomine et ibis christianus es / fidem cristi habeo /
et predicabo / bonum est Sed ubi opera / fides sine operibus mor-
tua est / Certe dicis / quia ipsum oculis et non opere laudas /
ipsum negas / Et si quis dicit credo / falle cum timeas
de peccatis verecundaris / Et si credit et male facit / certum
plus puniendus est / Nemo peccat quod fit ex certa ma-
licia / infinito peius est peccato quod fit ex ignorancia / peccavit
angelus / peccavit homo / alter potuit invenire veniam / alter non /
Racio / Quia ille ex propria malicia / hoc suggestione dya-
bolica / Forte dicis et ego similiter suggestione
dyabolica pecco / Cur deus pacit me temptari / Non
peccare si fraus non faceret dyabolica / Ideo quod ego quod

nuser mōre pmund si no habes aliud Nonne terrestris
miles ad oc se exponit piculo ut suo regi placeat
Sic cur te ulla tibi pt ee excusao si te peccare dicat
dyabolica suggestione sicut et ille qr illa tibi no est
occasio q illi unum solum habuerat preceptum ut de
ligno no comederet videns q dyabolica facta suggestio
vorrat per quod peccatum deo displiceret fuerat Et tu ut
dicis nosti et sic credidisti tot milia facit peccata Et quidē
gelida q tales sunt xpiani diligunt eum i. ore suo et lingua
sua mentiun ei Cor aute corum no erat rectum cum eo nec
fidē habet i testamento eius

Si quis diligit xpm si quis vere e xpianus specia
liter sacerdos et monachus i quo tamquam in speculo relucet
perfectio no solum renunciet oibus q possidet sed etiam abneget
semetipsum ita ut totus sit mortuus mundo Et nisi gemini
... i terra mortuus fuit xpus solum manet
In mundo vivit negociis mortuus e deo Oportet namque
hominem q ... velit affectu se tenere ita mortuum ee mundo
ut tamquam mortuus nihil sentiat de rebus secularibus ita
ut cum apls dicat Nostra conversacio i celis est Et iterum vivo
ego iam non ego vivit aute in me xpus Preterea q vere
iustus e vita habet q mors e no metuat amittere ut vita
q cristus e valeat evenire Eos qui occidunt corpus no timeat
qr aiam no pnt occidere Sic et tribulaciones q cito transeunt
sustineat ut gaudia q sine fine manent habeant Hec
sola vita e qua itur ad celi patria Certe si alio possit iri
tramite i toto mundo deus fiet No ... dico vobis verba
accepi ab hoie neque per hominem didici sed per carnem ... suum
Itaque oportet nos per multas tribulaciones acquire regnum
dei Intravit i via que per divicias et delicias festinat ire
Signum manifeste dampnacionis est i hoc mundo sua placa
cioa assequi et a mundo diligi Et nos deus diligit Nos se
pe corrigit et castigat Si i mundo gloriari oportet li
bent gloriemur i tribulacionibus et adversitatibus vita
Promisit in cristo ... suis discipulis qui dicit ...

Iter 3a via celi est tribulaciones

Nota

in fine / in signum precipue dilectionis cum in ultima cena dixit
/ Amen dico vobis / quia plorabitis et flebitis vos / mundus autem
gaudebit / Gaudete filii mei dilectissimi cum odit vos
mundus / desiderate forte contumelias et obprobria ab hominibus /
quia beati eritis cum maledixerint vobis homines / et persecuti vos
fuerint / et dixerint omne malum adversum vos mencientes propter
filium hominis / gaudete tunc et exultate quoniam merces vestra
copiosa est in celis / primum in nos insurget totus iste mundus
/ qui vos odit mundus / scitote quia de mundo non estis / si
de mundo essetis / mundus quod suum esset diligeret / Et calidus
confirmate cum multa habetis in seculo opprobria et ad
versitates / sciatis quod fortitudo et paciencia ex ipsis oriuntur /
paciencia ad effectum operis habet / probatur ad virtutes in homine
per pacienciam / tamquam aurum in igne / et in celis habet virtutes
sine paciencia / aurum quasi fictilibus portas / in psalmo dicit
Salvator paciencia vestra possidebitis animas vestras / for-
titudo grece a paciencia / vir paciens fortis est animo
/ Et vir paciens et fortis est / securus bonum sperans ante
parere per aeternitate pacienciam in meta / cum tempus
est ... ut paciens velut qui in ...
... navis ... securus navigat /
multa timens periculum / nullum vero ad ...
odium ... contumelias ... denunciat ...
Estote misericordes sicut et pater vester misericors est
Deus / qui pluit super iustos et iniustos / et solem suum
oriri facit super bonos et malos / iudicium sine misericor-
dia fiet illi qui non facit misericordiam / misericordia superexaltat
iudicium / si non remiseritis de cordibus vestris illis qui offenderunt
vos / nec pater vester remittet vobis / frustra petit misericordiam
qui aliis denegat eam / ... sequitur apostolus si quis in
servitutem vos redigit / si quis in faciem vos cedit sustinetis
non ... virtus ... tota merces ... ut
amicos diligamus in deo et inimicos propter deum / ...
ille neque accepta misericordia ... suo denegaverit misericordiam

Nota paciencia

Fortitudo possi... fuit

Misericordia commendatur

Commendatio misericordie

deo et ideo meruit habere severitatem iusticie. Iusticia sine
misericordia crudelitas est. Set ideo iusticia misericordie, misericordia
est. Set misericordia tota est misericordia quia propter peccata
nostra que deprimunt debitam iusticiam. Quos sua salvavit misericordia
magis quam misericordia non indiget. Christiano non est impossibile esse
verum hominem misericordem et pium. Ideo non placuit divine.
Ubi misericordia est, quia ipsi misericordiam consequentur. Sacerdos
et presbiter sine misericordia et monachus sine misericordia est navis in medio pelagi
undique perforata. Vana religio est. Heu misericordia carent,
quia etsi habitu differunt a secularibus et colore vestium vel
vestimentis et ordine solum. Et quibus sacerdotes et monachi vita
Heu quid dicam? Certe ex habundancia magna tristicie
homo multa loquitur. Certe mundus undique fervet sacerdotibus

Bestia crudelis est malus monachus

et monachis. Et tamen ita sunt pravissimi sacerdotes et monachi
ut de centum unus reperiatur. Nulla certe in mundo tam
crudelis bestia est sicut malus sacerdos et monachus. Nam
contagionem patitur. Nec veritatem [illegible] audire potest. Et ut
breviter dicam, sceleribus permanet malicia. Sunt hii tales
sacerdotes et monachi solum habitu et nomine, quo viduata
est religio. Religio munda et immaculata apud deum et
patrem hec est: visitare pupillos et viduas in tribulacione
eorum et immaculatum se custodire ab hoc seculo. Neque heu
quantum in gloria spiritualibus habitu et nomine carent cupi-
ditatibus, immo ut vere dicam, causa cupiditatis et avaricie,
qui certe sunt lupi rapaces in vestimentis ovium. Ubi sacer-
dos et monachus cupidus est sine misericordia, ab eo tanquam a peste
fuge. Sunt enim nonnulli qui totum suum fructum estimant
cellas et monasteria miro opere ex pauperum mercede edifi-
care, in quibus tota viget cupiditas, ut fraudes omnia sibi
deficere putent. Ubi cor ibi mens, ibi sua spes et cogitatio,
ut aliena possint expoliare marsupia. Hos tales
salvator increpans: Ve vobis inquit qui edificatis monu-
menta prophetarum. Certe qui monasteria edificant et miro
edificio aptant, bonum videtur opus facere et tamen [illegible]

mam pauperibus faciens bonum z hic et spiritus tuus deo placuit. fac
et de hoc pauperes gaudeant. Quod templum z dei sumus
ipse ho. Templum dei estis vos inquit apostolus. Cum pauperi
manum tribuis. cum vero in suis necessitatibus subvenis. eo
euntem ad viam rectam reducis. o quam mirabile et deo
gratum templum edificasti. Frange esurienti panem tuum
et egenos vagosque induc in domum tuam. cum videris
nudum operi eum. et carnem tuam ne despexeris. Nemo
se excusans dicat. Non habeo quod pauperi fratri tribuam.
Cum vestimentum vel aliquid ultra cotidianam necessitatem
possides. et pauperi indigenti non subvenis. fur es
et latro. Omnes dilectissimi filii in rebus temporalibus
sumus dispensatores et non possessores. Cum quid superfluum quod
alter sibi erogat possidemus fur eramus. Immo peius fur.
aliquis ex copia et necessitate. Iste tamen ubi necessitatem
retinet quod centum vivunt. qui famem perimit. Ille omni
furtum facit. iste tot quot non condonat pauperibus patientibus
necessitate. Dicet forte miser aliquis z nam mei hoc dimi-
serunt mihi parentes. Ergo si hoc tui dimiserunt pa-
rentes. quomodo potuerunt tibi dimittere quod suum non erat.
Scit si suum erat inquies. cuius dedit sibi. Quod in mo-
rientes apportaverunt. et quod recedentes secum. Scz
quod pauperum possidemus in die iudicii coram oculis divine
iusticie vindictam exclamabunt. Qui habet aures audi-
endi audiat. Qui vero non vult credere. heu quam graviter
sentiet cum divicie sue transierint in egestatem. Sene-
ca z quod ab aliis desideramus. aliis faciamus. Quid
aliud lex vetus predicat. ac evangelista precipitur.
indigeo. quid aliud insinuat. Vere cum deus iudicio
erit testimonia. Quid ergo dicam Gregorius qui solent lapi-
des congregant. et muros erigunt in altitudinem. quibus
cor et cogitatio ut humanis oculis opus appareat.
laudent edificium. et totum quod sua arbitrantur iniusticia.
Sunt etiam aliqui qui de rapinis et pauperum sudore
oblationes et victimas deo offerunt. Tales oblationes
ante divinam clementiam non parum sunt abhominabiles.
Quis tam insipiens z ut non intelligat quod talia edificia

na cedunt ad dei gloriam sed ad mundi pompam. Unde dicit
quidam doctor: non bonum est edificare monasteria, ut inde honore
dentur. Id quod ego. Bonum est prius pauperes violentiam
non sint passi ut interpellant deum contra nos. Nec
possimus edificare domum deo placitam vel sanctis eius
ex illis pecuniis de quibus pauperes plorent. Qualis
iusticia potest esse munerare mortuos et spoliare vivos
et de indigentia pauperum offerre deo. Certe si hoc pla
ceret deo iusticia foret potius violentia et si hanc
a nobis vellet oblationem, ipsius fieret in peccato. Iste
si deo displicet potest placere sanctis.

De malicia deponenda

Quia de re filii dilectissimi deponentes omnem maliciam
omnem dolum et simulationes et invidias et omnes
detractiones, sicut modo geniti infantes, rationabiles
sine dolo lac concupiscite ut in eo crescatis in salutem
si tamen gustastis quoniam dulcis est dominus. Vere si non efficiamini sicut
parvuli non intrabitis in regnum celorum. Parvulus
videns pulchram mulierem non delectatur. pretiosam
vestem intuens non desiderat. in iracundia non per
severat. lesus non recordatur, nec odit. patrem, ma
trem non deserit. Et ideo nullus per regnum celorum
tenetur attingere nisi hanc parvuli innocenciam et sim
plicitatem imitari studeat. et castitatem hec. mundi
sine sermonem diligere et in gremio matris semper manere.
Exuite vos dilectissimi veterem hominem et induite vos
armaturam dei ut possitis stare adversus insidias inimici.
Dyabolus nichil in mundo possidet. Expoliati ergo mun
danis rebus momentaneis et cito velut umbra labe
tibus cum mundo pugnemus. Nam onustus vestibus cum
nudo luctans citius ad terram deicitur. quam vir tenuatus
Nos firmiter cum diabolo dimicamus. vestimenta que
in sectemur. terrena enim sunt quedam corporis in
dumenta. qui plus possidet citius vincitur. Arma vera
No
pugnancium sunt castitas, patientia, humilitas et caritas.
Hec sunt arma adversus versucias diaboli, quibus si muniti fuerit

Dnica glo^m fonim.

accingetis fortitudine lumbos vestros. et roborabitis brachia vestra. Fortitudo
et decor indumentum vestrum etc. et tunc eritis in prelio viriles. Ne
timebitis a fugatoribus vestris. et vestra fundata est domus vestra supra
firmam petram que est xpus. De luxuria fugienda

Contra luxuriam.

Ex ipse diabolus intrat. Heu quare id interfecerit propheta.
Aaron et ad opera quoties diabolus victor existat sicut in
quam luxuria. nam sicut virginitas hominem equat angelis
ymo plus facit eum angelum. ita luxuria hominem peius
bestificat. et ut ita dicam multo peius bestia eum
efficit. De nullo alio peccato legitur deum dixisse se penitere
fecisse hominem. Hec hominem facit opera. Corpus debilitat.
et quasi semper usque ad mortem destituit. famam denigrat. mar-
supia evacuat. furta instruit. homicidia causat. me-
moriam obscurat. cor aufert. oculos utriusque hominis excecat.
et per eosdem ira deprauatur. ex radice gule oritur.
pro nullo alio vicio tam manifesta iusticia extitit demon-
stratum quam isto. Propter hoc namque peccatum legitur deum
mundo induxisse diluuium. Sodoma et Gomorra subvertisse.
et multos alios homines interemisse. Hoc rethe diabolus
quamvis homo capitur non cito soluitur. In isto tamen gravi
prelio nemo potest vincere nisi fugiat. nemo potest firmiter
perdurare. nisi carnem domet. Cum vinca vitis. igne
portat in gremio. Nolite inquit apostolus inebriari
vino in quo est luxuria. Hoc prelium non sustinetur nisi
in abstinencia et ieiunio. Unde nocet. si plus vultus
perspicuus multorum. Mulier diaboli sagitta est. qua luxuriosus
homo cito labitur. Nullus in hoc confidat viribus. Ecce fortes.
non tamen securi. Mulier. vinum adam prostravit caput.
Nunquid potest homo abscondere ignem in sinu suo ut vestimenta illius
non ardeant. aut ambulare super prunas et non comburentur
plante eius. Homo et mulier, ignis et palea diabolus
numquam sufflare cessat ut accendatur. Hic plus numquam fuit
victor. nisi fugiens. Nunquam a viro cum muliere sint
longa colloquia. Sola insimul longum faciat nemo.
Vir. mulier et cuncta sonat mimusticula et blanda fabula.
si non vult luxurie carpi laqueo. Tamen sic tunc vivens et
intuens carnaliter. ut alter alterius nomine insistat. Sillum

fessim iam crevit hoc vitio contra sua strenuitate.
Timeatis filii ne in aliquo peccato inveniamini. Sed in isto multo
plus. Sed ve dicam. hodie sub spiritualis patris nomine. novum sit
fabricatoris genus a pluribus. Heu contra. hodie non
verecundantur homines. quinymo gloriantur cum malefecerint.
Aliqualiter in mulieribus viget verecundia contra propria. sed in
hominibus ita hec crevit malicia. ut ille putentur inspecti
qui huius doctrine non sunt. Quid plura. hec sua est festivitas.
hec omnis predicatio. ob hoc frequentant ecclesias. ut mulieres
videant. et earum captantur colloquiis. ex quibus mala luxurie
amplius crescit appetitus. Sed quid videtur. O angu-
glaris et malicia ista forte quod patens es in iniquitate.
Centuplo plus peccas quam mulier. Mulier malle decr.
et tu forte te estimas. illa in domo sedet. et tu vagando
mille modis eam illaqueas. et alii eam cogis ut vitiat.
Hec cum facis quod deus tacet tu cogitas quod sit tibi similis.
Sed veniet tempus quo arguet te. et statuet contra faciem
tuam. Vos filii estote prudentes sicut serpentes et
simplices sicut columbe. et pugnate viriliter cum
antiquo serpente. Sint lumbi vestri precincti. et lucerne
ardentes in manibus vestris. et tunc viriliter agite. et con-
fortetur cor vestrum. quia qui debellabant vos timebunt.
et in deo faciemus virtutem. et ipse ad nichilum deducet
tribulantes nos. Fratres dilecti mei diligite vos invicem.
Non enim accepi hoc ab homine. sed a salvatore. hoc inquit est
preceptum meum ut diligatis invicem. In sola dilectione
omnium virtutum bona consistunt. Sicut ex una radice
multi exeunt rami. sic ex caritate omnes generantur
virtutes. Si linguis hominum inquit apostolus loquar. et angelorum
si omnem haberem prophetiam. et novero misteria omnia. et
omnem scientiam. et si habuero omnem fidem. ita ut montes
transferam. caritatem autem non habeam. nichil sum. Dum
vadm caritate licet benigna est et patiens. Ille veram habet
caritatem. qui non tantum proximos diligit pro affectu cognationis
et carnis. sicut ethnici et publicani faciunt.
sed qui ita diligit inimicum sicut amicum. Habet uno

De caritate te-
nenda

Ex Johe.
capite

pot homo cognoscere si manet in caritate si ipse ab eo diligitur qui
adversatur. Certe quod plurimum advertendum est. Sunt plurimi qui
diligunt sed male. Pretium non aliquem diligunt quod dilectionem dei
perdunt. Cum aliquid super deum diligunt deo non sunt
digni. In cunctis virtutibus requiritur temperantia. Virtus
consistit in medio. Nimis diligere malum est. minus diligere
malum est. sed ut ius exigit diligere bonum est. Quae dilectio que
nocet vitanda est. Propter nimiam dilectionem aliqui in luxuria
ceciderunt. aliqui in immunditiam devenerunt. multi
errores et dei obliviones dimiserunt. Hec [illegible] agit superfluus
amor ut quod diligit semper videre velit. Nimius et
stultus amor ignorat pudorem et iustitiam et veritatem
vere caret. modum nescit. neque aliud cogitare potest quam quod
diligit. Amor iste non accipit de impossibilitate solacium
nec ex difficultate remedium. Impossibile est hominem qui talem
habet amorem deo posse acceptabiles orationes facere. Hic
amor non est caritas sed est stultitia. Dominus iubet deum
diligere fratres sicut nosmetipsos. ita quod invicem nos diligamus.
Nimium malum caritas est. plus meliorem diligere iustum est.
Hic diligendi sunt homines. ut bonitas exaltetur. et
vicium detrudatur. Vera caritas exigit ut deum
diligamus et proximum sicut nos. In hiis duobus
mandatis tota lex pendet et prophete. Qui in caritate est
in deo est. quia deus est caritas. et caritas est deus. Qui
manet in caritate in celo iam incipit habitare. In celo
vera est caritas omnium beatorum. ubi caritas vera est ibi invidia
nulla est. ibi ambitio nulla cognoscitur nec murmuratio
nec detractio nec divisio. sed est omnium una eademque voluntas.
Hoc scitote fratres. quia si non habetis caritatem propterea sub
diabolica potestate estis. nec ultra vobis [illegible] habitabit.
Et qui sine deo est in inferno est. Quocirca dilectissimi mei
filii hortor vos dum tempus habetis ne in vacuum gratiam dei
recipiatis. Gratia dei omnibus data est per mortem filii eius,
dum tempore isto brevissimo vivimus seminemus quia
postmodum tempore suo metemus. Breves dies hominis sunt

preditur velut a serpente vita nostra. tempus fuit mors. Cum
mortuus fuerit homo non sumet omnia neque cum eo descendet
gloria domus eius. Ducunt in bonis [illegible] dies
dies suos et in puncto ad inferna descendunt. Operi-
untur [illegible] primo. Ponam ut homo cuius mala semper
sunt vita bona sit mors. Sive malum sive bonum tempus
isto [illegible] illud idem pessimum mortis [illegible].
Non expectetis quia tempus acceptabile est dum lucem
habetis non ambuletis in tenebris. Qui ambulat
in tenebris nescit quo vadat. Hoc vera [illegible] est que
lucet in tenebris. et illuminat omnem hominem venientem
in hunc mundum. Ut ergo filii lucis sitis et tenebre
vos non comprehendant ad ipsum accedentes la-
pidem vivum ab hominibus quidem reprobatum a deo au-
tem electum. et ipsi tamquam lapides vivi superedificamini. et
in omnibus exhibeatis vosmetipsos tamquam dei ministros
in multa patientia. in tribulationibus. in necessitatibus
in angustiis. in plagis. in carceribus. in seditionibus.
in laboribus. in vigiliis. in ieiuniis. in castitate. in scientia.
in longanimitate. in suavitate. in spiritu sancto. in caritate
non ficta. in verbo veritatis. in virtute dei

De menda-
cio
Non sit inter vos mendacium. Quia vir mendax
abhominabilis est deo. Est enim de vitiis. et virtuti
obstat mendacium. Omnis fugiat verbum otiosum. de quolibet
verbo otioso et vano reddemus deo rationem. Silencia di-
ligite. ubi est multiloquium ibi frequens mendacium. ubi
mendacium ibi peccatum. Sermo indicat qualis est homo. In
ore sacerdotis et monachi nullum umquam sit verbum. in quo non
sonet [illegible] nomen. semper domini [illegible] legem.
Beati qui in lege domini meditantur die ac nocte non
abiere in consilio impiorum. nam in via peccatorum erit tamquam
lignum plantatum secus decursus aquarum cuius folia non
defluent. quod dabit fructum suum in tempore suo. et omnia

quodcumque fecit

De mala societate vitanda

conjugiis sordet societate rationabili. Certe multa nocet homini societas
mala societas. Talis non efficitur homo qualium societate
fruitur. Nunquam cum agno lupus habitat. Vir castus
luxuriosorum societatem aufugit. Plusque impossibile
puto esse diutius in bonis permanere operibus qui malorum
assidua cognatione utitur. Cum sancto sanctus eris et cum viro innocente innocens eris
et cum perverso perverteris. Sicut non mala
nocet dicta ratio ita bona prodest. Nullus potest habere com-
parem thesauro. Qui in bonam invenit societatem vitam
invenit. Divitiae affluunt. Certe bona dicam: propter
hoc vel bonus vel malus efficitur. id ob societatem. Cum
Pueri cor tamquam tabula in qua nichil depictum est
fore dicitur. Aliud ergo quod a societate recipit usque ad senectu-
tem retinet sive bonum sive malum. Raro cum iuvene iuvenis
habitet. nam ignis si apponatur ignem calorem non ex-
tinguunt sed mittit. Tempore vir qui delectat sapientia
se maiori etate et sapientia socius exsistit. aliquando
si sibi simili societur. assidua societate stultitia in stul-
titiam dilabetur. Contra iuramenta

De iuramento non iurando

Nolite omnino filii mei nolite iurare omnino neque per celum
neque per terram neque per aliud quodcumque iuramentum. Sit autem
sermo vester est est non non. Ex ore frequenter sonat iuramentum
in ipso homine perversa est dei cognitio et dilectio. Et non est
quod ... demum de negatione. Preceptum non dei prohibet
non assimilatur nomen dei in vanum. Orationibus insistite co-
tinue. Multum valet frequens oratio et devota. Oratio

De oratione continuanda

hominem a terra sublevat. ad celestia vehit. et facit
hominem cum deo loqui. gratias ab eodem obtinet. Dummodo
sit devota et irrorata lacrimis. Multum valet oratio
frequens cum lacrimis ad remittendam divinam clementiam
ad exaudiendum beneficium. Optimum exercitium
gratiam a domino sine lacrimis et orationibus. ut mu-
tavit sententiam qua decreverat. Liberavit deus Suzannam
a iudicio dure mortis propter orationem et lacrimas. Orationibus

helye celum dedit pluuiam qui clausum fuerat tribus annis
et sex mensibus. Omnia quecunque petitis a domino orationibus
et lacrimis in fide nichil dubitantes. Et si fidem habu-
eritis ut granum synapis quicquid pecieritis fiet statim. Re-
cedite domus et diuicie in omnibus que tue erant. Et nunc spes
vita et gaudium vestrum. cogitatio vestra et omne desiderium
vestrum sit semper deus. quoniam ex ipso et in ipso et per ipsum
sunt omnia. in quo viuimus. per quem mouemur et sumus. sine
quo nichil penitus sumus.

Ultima verba theodo- rici nouissi- ma ad quod hic nati sumus est ut moriamur

Tamen filii mei non multa loquar vobiscum. Venit enim
hora ad quam natus sum hanc condicionem intraui
ut morerer. nunquam natus fuissem si mori non debuissem.
Unico proprio filio non pepercit deus. sed pro nobis omnibus
fecit eum mori in crucis stipite. Per cuius mortem
mors nostra mortua est. Nemo enim vestrum sibi viuit
vel moritur. siue enim viuimus domino viuimus. siue mo-
rimur domino morimur. In hoc enim vocatur christus dominus

De vera fide [illegible]

viuorum et mortuorum. Si enim christus mortuus est certe
non sumus maiores domino suo. ideirco nos moriemur.
Si enim resurrexit. Tenemus firmissimam spem quod et
nos resurgemus. Et si christus sic resurrexit ut
amplius non moriatur. certe et nos per graciam eius iterum
nunquam moriemur. sed semper cum christo in gloria stabimus. Cum enim
mortuus fuit christus pro nobis. vetus homo noster simul mortuus
est. ut destrueretur corpus peccati. ut simus viui
corporis eius. Et dicto sic resurrexit et nos resurgemus
cum eo quia sumus membra eius. Si autem christus
non plus morietur. et nos similiter. Unde quidem dilectissimi
filii mei si nunc morior credo quod redemptor meus viuit.
et in nouissimo die de terra resurrecturus sum. et
rursum circumdabor hac pelle mea. et in ista carne
videbo ipsum saluatorem. quem visurus sum ego ipse
qui nunc loquor quamuis nunc patiar mortem. et non

tur aliquo loco mei. et isti proprii mei oculi quibus vos video.
operturi sunt. Nunc dilectissimi filii mei, videte quo
modo caute ambuletis. non quasi insipientes sed ut sapientes.
Et nolite secundum carnem ambulare. quia si secundum carnem ambu
laveritis moriemini. Sed spiritu ambulantes facta carnis mor
tificate. Nunc mecum exultate. cantate et psallite.
abicite vestimenta luctus et tristicie. Cogite eciam de
cipite vos. iubilate deo. psalmum dicite nomini eius.
date gloriam laudi eius. quia huiusque transivi per ignem
et aquam. et ecce nunc inducit me in refrigerium. In
troibo in domum domini ut reddam vota mea de die in diem.
Quanto lucrum michi mori est. cum vivere de meo corpore mortuum
est. Et etiam terrestris domus huius habitacionis dissolvitur.
ut alia succedat non manufacta habitacio eterna in celis.
Ecce quod mortale est vestimentum exuor ut eterne induar.
huiusque peregrinatus sum. iam redeo ad patriam. Ecce
bravium capio pro quo in agone cucurri. Ecce portum
attingo quem tanto desiderio desideravi. Ecce de pro
fundis tenebris ad lucem. de periculis ad securitatem. de inopia
ad divicias. de prelio ad victoriam. de tristicia ad
gaudium. de servitute ad dominium. de temporali ad eternum.
de fetore ad odorem suavissimum venio. Hic certus sum
et illuminor. undique vulneratus et sanor. Hic spe
desperatus sum. et ecce iam letificor. Vere hic vivens
et iam vere vivificor.

O vita mundi non vita sed mors. vita fallax.
O vita omnista tristicie. tenebris et umbratica. De fallaciis vite presentis
vita mendax. nunc flores et statim arescis. vita
pruians vita cum ...[illegible] vita fragilis. vita mo
mentanea et caduca. que quanto magis crescis tanto plus
decrescis. plus ad mortem appropinquas. O vita plena la
queis. quot in mundo homines illaqueas. quot per te iam
sustinent tormenta infernalia. Beatus qui tuas
agnoscit fallacias. Beatus quem de tuis non curat
vanis blandiciis. Beatissimus qui te breviter separatus est.

[illegible marginal note]

Melior z negotiacio eius argento et auro · primi et purissimi
fructus eius · O mors dulcis et iocunda · nam tu es mors que
vitam vitam largiris · que fugans breves et vulnera · famem
extinguis et sitim · O mors iustissima · pia bonis et mala
aspera · humilias superbientes et potentes · et exaltas humiles
Per te pauperes saciantur · tu avaros corripis · tu malis das
supplicium · et iustis eternum premium · Veni soror mea sponsa
mea · amica mea · et indica michi quem diligit anima mea · unde
ubi pascat dilectus meus · ubi cubet sponsus meus · ne
dittas me amplius vagari post [illegible] heu · consolatio mea ·
Resurge gloria mea · porrige michi manum · trahe me post te ·
[illegible] est cor meum · et curremus post te · curva in
odore unguentorum tuorum · Venit [illegible] adiuvetis me in
cellam vinariam mei · et exultem et gaudeam cum aspexero
faciem suam. et tunc cantabo et psalmum dicam domino · Ecce
tu pulchra es amica mea · iam nolo amplius morari ·
Ecce eos dies mei defecerunt · et anni mei preterierunt
velud umbra · videtur aliquantulum super me · quia te
[illegible] exultavi et in te delectatus sum omnibus diebus
vite mee · suscipe me · nam tu suscepisti dominum
meum · me salvasti · me visitasti · Iam rapior in
me · salva me fac et libera me de aquis multis et
de manu filiorum alienorum · Eruie de carcere animam meam
et reduc [illegible] iam per gratiam quia expectata fuisti suscipe
prendo dominum meum · ut epulari per culpam quam
meruerunt meus genitor adam · Veniam post te hortus
dilecti mei · ut comedam fructum pomorum suorum · Defe
cerunt sicut fumus dies mei · et caro mea iam sic
siccum [illegible] · Ecce iam venit tempus [illegible] mei ·
noli tardare · accelera ut recipias me · quia amore
langueo · Per te bona mors sicut recipimus bonorum
que facimus · agnoscimus anima que speramus · angelos
[illegible] deum ex [illegible] agnoscimus · cum veniens [illegible] cum
[illegible] sicuti z · Nigra es sed formosa · pulchra
es et decora · favus distillans labia tua · Terribilis es

Obitus gloriosi Jeronimi.

et quis resistet tibi. Terribilis es tu apud reges terre. Aufers
spiritum principum. Notum facis humilibus virtutem tuam. Tu con-
fringis cornua peccatorum et exaltas cornua iustorum. Il-
luxerunt choruscationes tue orbi terre. Vidit et commota est
terra. Ipsi(?) mihi dulcis precor et amica mea ianuas vite
quas aperiri mihi promisisti cum finem tu domino meo.
Ut iam sit in pace locus meus. Et habitatio mea in Syon.
Expolia me hac mortali tunica mortisque fetore. Et
induas me vestimentis leticie. Anima mea liquefacta est ut
invenire possim dilectum meum. Quem in mundo quesivi et non
inveni. Invenerunt me in hac solitudine custodes qui
circueunt civitatem. Percusserunt me et vulneraverunt
me. Et tulerunt pallium meum custodes murorum. Per-
cussus sum et humiliatus sum a voce malorum et dolore.
Tota die exprobrabant me inimici mei. Locuti sunt adversum
me lingua dolosa et sermonibus odii circuierunt me. Et
expugnaverunt me gratis. Posuerunt adversum me mala
pro bonis. Et odium pro dilectione mea. Ergo iam bona mors
propera. Constringe cornu arcum scutum gladium et bellum.
Dum morior iam deficit paululum spiritus meus. In multitudine
dolorum meorum. Iam consolationes tue letificant animam meam.
Hodie si vocem meam audias noli obdurare cor tuum. Quoniam
veniam et apparebo ante faciem dei ut habitem in domo sua
in longitudine dierum. Fuerunt mihi in miseria huius vite
panes lacrime die ac nocte. Labores. Incursus(?). Afflictiones.
erumpne. Fames. Sitis. Vermina(?). Vigilie. Temptationes.
et pestilentie. Audi gemitus vinculati. Solve col-
ligationes meas. Accipe famulum tuum hunc filium in re-
gione aliena(?). Et redde eum patri suo. Suscipe ulceribus
plenum. Et colloca eum in sinu abrahe patriarche. Fac
me intrare in vineam domini sabaoth. Ut non stem hic
otiosus. Suscipe me de via iniquitatis. Et deduc me
in vita eterna. Educ me de tenebris et umbra mortis.
Dirumpe vincula. Solve compeditum. Illumina cecum. Erige
elisum. Custodi advenam et pupillum. Pendenti in tenebris

et habitanti in regione umbre mortis candelam luminis tui. illumina
michi me. ut numquam amplius dormiam in morte.

Hec et huiusmodi plura proloquente sanctissimo viro omnium circumstan-
tium invenit meror et tristitia. nec quisquam eorum poterat
se a lacrimis continere. sed omnium erat una vox plangentium.
Quid sine te faciemus pater et anima ista quam ex egipto tu
tulisti et plantasti eam. ut quid avertis faciem
tuam ab ea. In lumine vultus tui ambulabamus. gloria
virtutis nostre tu eras. Heu quid sine te amplius faciemus.
Tu pater. tu doctor. et refugium. tu exemplar morum.
Ultima nobis totum mori liceat. Iam ad nichilum re-
dacti erimus. sicut oves erimus sine pastore. ad
nichilum devenimus tamquam aqua decurrens. non erit
qui consoletur nos. Fient filii tui orphani. et famem
patientur ut canes. et circuibunt undique non te invenient.
Heu quantus super nos ceciderit ignis. non te deinceps
videbimus solem. Congregatio fidelium quid faciet
sine te. Tu dissipator hereticorum. tu interfector
eorum gladio oris tui. tu eorum malleus. et securis
conterens eorum dentes in ore ipsorum. molas leonum con-
fringens. et dentes eorum in puteum mittens. Gau-
debunt nunc et exultabunt. et humiliabunt filios
tuos. et hereditatem tuam vexabunt. Captabunt
in animam iusti et sanguinem innocentem condempnabunt.
Incendent ignem sanctuarium dei. et virtute fidei lacerabunt.

Tunc vir dei motus hiis verbis aliquantulum lacrimatus.
Et totus spiritu in domino nunc visibiliter affluebat.
Tandemque quasi ad eos hac tamen flentibus voce vndt.
Ergo vos milites christi confidatis in domino. et in potentia
virtutis eius. Nolite timere. consequemini a domino misericordiam si
sperabitis in eum. Est non piger et moror. et nullum de-
serit sperantem in se. Quis confisus est in domino. et derelictus est.
Ego autem nunc vos derelinquo. dominus non vos relinquet.
Ipse vero loco vobis constituet in vita sua. diriget

Obitus glos. Remigii

vos in primitia vitam. et non tradat vos in alias partes quam in vos. Vi-
riliter ergo agite et confortetur cor vestrum. et sustinete dominum. Est
enim deus in celo pius et misericors qui suos mille modis scit
munare famulos. Non turbetur cor vestrum neque formidet. Iactate
in domino. et effundite coram illo corda vestra. quia ipse erit ad-
iutor vester. Ecce iam abeo nunc. iterum me videbitis et gaude-
bitis insimul. quia non multum post hos dies quo ego vado
et vos poteritis venire. et ubi ego ero et vos eritis
in gaudio quod nemo tollet a vobis. Memento filii mei karissimi
quod post mortem moysi deus elegit Iosue in ducem et
protectorem populo suo. et elevato helia per turbinem in
curru igneo in celum. fecit heliseum et prophetam. in quo
requievit spiritus helie. michi vero nunc commanentibus magis in-
an obliti quia deus misereri aut continebit in ira manum
suam. Ipse erit pater hereditatis vestre et custos vester.
et ipse restituet vobis hereditatem vestram. Constituet
namque et vobis alium pastorem cui dabit verbum evangeliza-
di et ingrediendum sine macula et operabitur iusticiam. Et rogo
deum meum ut sicut prius in me fudit gratiam ad obtinendum propo-
situs quod in isto quem vobis mittet paraclito et pastore fiat
duplex. Ecce exhibeo meum filium predilectissimum herbe-
rum vobiscum et ipsum tamquam me audietis. Ipse enim erit vobis
in parentem. et vos tamquam filii obedientes in caritate eum cum humilitate
et mansuetudine et eum cum patientia. Et quod in vos fuerit
necessitatis. refertis ad eum. Obsecro vos ut solliciti
sitis servare unitatem spiritus in vinculo pacis. unum corpus
et unus spiritus sitis. sicut vocati estis in una spe vocationis
vestre. unus quidem deus et pater omnium idem omnis spiritus. cui soli in una
simul viventes sanctitate placere cupitis. Eius estote
imitatores sicut filii karissimi. et ambulate in dilectione. sicut ipse
dilexit vos. et tradidit semetipsum pro vobis. ut vos redimeret
et faceret vos sibi acceptabiles servatores bonorum operum.
Unicuique vestrum dedit (dat) ipse gratiam secundum mensuram donationis sue.
Det vobis de rore spiritus sui habundancia ut gratis cor ad

colendum eum. adaperiat cor vestrum in lege sua et in preceptis suis
et cognoscatis eum et faciatis eius voluntatem. nec vos umquam deserat.
Tu autem fili [illegible] in [illegible] consurge. consurge induere
fortitudinem. semper subditus esto deo. nec emuleris virum ut
iniquitatem facias. [illegible] tua [illegible] in perpetuum erit. et
iustitia non deficiet. Humilior sis aliis. leva in celos oculos
tuos. lex dei in semper sit in corde tuo. Noli timere opprobrium
hominum. et blasphemias eorum ne metuas. sed sperans in domino
assumes fortitudinem. et [illegible] penne ut aquile.
et volabis et non deficies. [illegible] ubi [illegible] dum loqueris.
Ne timeas a facie hominum quia tu [illegible] semper dominus cum
quibus est [illegible] cum illis in [illegible] et in vinculis
non derelinquit eos. sed a seductoribus tuetur illos. et est illis adiutor
et protector in tempore tribulacionis. Certe facile [illegible]
mortem [illegible]. ymo ut plus dicam [illegible] vita qui
se bene agere credunt. Ecce constituo te super societatem istam
ut evellas et destruas. et disperdas et dissipes et edifices
et plantes. Quis non te reprehenderit. Potest male
alios corrigere. cum possit qui corrigit dicere. et tu ipse facis
Tibi amodo maior erit labor quam manuum opus. Esto
sobrius prudens et pudicus hospitalis et doctor. Nec
violencia facito. sed omnes equaliter dilige. et tanto plus
quanto melior est. Non sis percussor sed modestus. non litigiosus
nec cupidus. Tu vero predica importune [illegible]. Dico
scriptura divinitus inspirata utilis est ad docendum. Scriptura
qua predicare debes valet in [illegible] et doctrina
ad illuminandum. ad arguendum et corripiendum. et ad
erudiendum in iusticia ut perfectus sit auditor. et in omni opere
bono instructus. Est enim [illegible] in celo [illegible]
ad [illegible] virtutem dei [illegible] et docens
hominem [illegible]. In omnibus fili dilectissime [illegible]
[illegible] bonorum operum in [illegible] et bonitatis [illegible]
[illegible] patientie [illegible] ut ego te breviter
patienter [illegible] bona si timueris deum. Pater
meus [illegible] Damasus Portuensi episcopo scribens.

fratres mei memoriam ut habeat me in oracionibus suis. nec cor
rupti dictat opera que tanto labore acquisitum ab hostibus
angustiis et doloribus. a quibus frequenter oppugnatus sum a iuventute mea
Ecclesiam prudenter custodiat. sciens quoniam mali exurgent
qui illaqueantes vias simplicium. quos conatus sum
convincere in via veritatis. loquentes in ore suo. et gladium
habentes in labiis suis. quorum ab initio et plura alia vicia. et
conpertus in monumento dormio. Spero enim in domino quod ki
ingruit et non derelinquet fideles suos. Gaudeo enim
hodie magnum et gloriosum. presumens de misericordia dei qui
cor mirabilem et multis fecit bonitatem Augustinum
yponensem episcopum. si confessor et veritatis redemptor. post
me ~~[struck through]~~ relinquo. in quo multum fiduciam
habeo in corpore Christi sustentandi fidem in unitate. Cum de in
stitutione habentem rogato ut tamquam fideles pugnent omnes
in ecclesia quod absit mala gentem nostri. Alios
domos senatorem et omnibus in corpore fidelibus me commendo.

Assumptis his verbis unius per horam longioris mora con
tempus ad sanctat. Audivit hinc ut tangam vos
filii mei antequam a vobis recedam. Ad quem appropinquantibus
illis singulos brachiis ut poterat in lecto positus amplec
tens. cunctis pacis osculum tribuit. Deinde vocem
in ... levans vultu placido et iocundo
extensis in celum manibus. quod sic ad dominum oculis
gaudii lacrimis inundantibus dixit. O domine Jhesu
Christe mea refugium meum. Redemptor meus et liberator
meus. lana ... in qua spiravi. cui credidi ut
dolorem summa dulcedo et eterna fortitudo. et mea
spes a iuventute mea. vocasti me dux vite mee et
ego reddo tibi Porrige manum tuam quod tu de limo
terre creator omnium formasti. quod tu corporibus et membris
compegisti. cui vita et animam meam tribuisti. tue
clementie porrige dexteram. Sub dominum in morte ...
quod corpus ut pulvis redditum in pulverem ... spiritus reddat

ad te salvatorem qui hunc induxisti in paradisum. Aperi illi ianuas vite. Nam
cum pro me in ligno crucis cum latro pependisti tu promisisti mihi
quod cum recipies. Item dilecte mi tenebo te nec dimittam te
nisi introducas in domum tuam. Tu susceptor meus et gloria mea
et exaltans caput meum, salus mea et benedictio mea.
Custodi me in morte deus. Sum nihil indignationi tuae
Nam latroni ad te currenti in cruce moriens suscepisti.
Propterea ad te beatitudo sanctissima currit pro ... stantem
bonum ihesum filium dilectum ... mei. Luce tue visio ... eterna
illumina. O lux invisibilis quam currens thobias clamabat
quale mihi gaudium cum in tenebris sedeo et lumen celi non
video. O lux sine qua non est veritas. non est discretio non
sapientia nec bonitas. illumina oculos meos ne umquam dormiant
in morte neque dicat inimicus meus spiritualem adversus eum. Tedet
animam meam vite mee. loquar in amaritudine anime mee. ego
tuus sum, confirmata est in paupertate vita mea. ossa mea sicut
in frixorio confrixa sunt. et ideo ad te curro medicum. Sana
me domine et sanabor. salvum me fac et salvus ero. et
quia in te confido non confundar. Et quamvis ego sum peccator
domine vere tamen audacter loquar ad te. Peccator sed. et
in peccatis totus natus. genitus et educatus. cadaver
putridum. vas fetidum. esca vermium. Heu michi pater
mi domine. Cur virtute propugnando mirabili tueris me.
cum sim sicut stipula ante faciem venti. Dimitte ergo
peccata mea. et erige de stercore pauperem. Certe
domine peccator dicam. non des me te currentem ad
te fugare per tuas deus meus. Caro tua de
carne mea et ossa tua de ossibus meis. Propter hoc
namque non relinquens patrem deitatem adhesisti
mee humanitati factus homo. et deus quod prius erat
permanens in una eademque persona. Et hoc ihesu tamen
deus et incorporalis incarnasti ... ut confidenter ad te
recurram tamquam ad fratrem. et et tua ... misericorditer
... bonitate. Quapropter ... adiuva me

Domine. expurge et ne repellas me in finem. Sicut ceruus
desiderat ad fontes aquarum. ita siciens anima mea pe-
tit te fontem viuum. vt hauriat aquas in gaudio de
fontibus saluatoris. ne sciat amplius quando veniet et
apparebit ante faciem tuam. Quando mihi quando respirans
restitues animam meam a malefactis eorum. et a leonibus
vnicam meam. Prima apprehenditur pectus quibus miseriam miserie
et calamitates quam patior in futuro. Quasi habena
maris hec timor apparet. vnde si amplius expectes
tribulationem crescunt et dolore. Non gaudium
spiritus mei vt delectem in te. [illegible] in viam tuam letitia
cordis mei. Anima te desiderat mea. Sicut singulus
prestolatur finem operis sui. sic et ego expecto te. [illegible]
prestolacio mea in conspectu tuo domine. vt fiat manus
tua et salutem me faciat. Tu vir qui descendit
ab Iherico qui captus a latronibus vulneratus semi-
viuus relictus sum. tu per samaritanum recipe me.
Peccaui nimis in vita mea. et malum coram te feci. homo
indignum. Ingratus sum tot beneficiis tuorum. non va-
lebat te laudare. multotiens sonitu veritatis tacui
in corde meo. Tu pulsabas ad ostium cordis mei.
piger fui vt te reciperem reuertere. cor putridum velut
vmbra declinaturum minus diligens affectu. Verbis vanis
ad iniquitatem. mens mea non respexit in testamento
legis tue. non aude oculos meos vt non videant
vanitatem. Aures meas aperui in utilibus et iniquitatem. Manus
meas ad proximi necessitatem multotiens non extendi.
Pedibus ad iniquitatem cucurri. Quid plura dicam.
A planta pedis usque ad verticem capitis non est in me
sanitas. Tu te in ligno crucis me adiuuasti.
Domine erat in inferno habitare anima mea. Ego peccator
sum pro tanti precii pro quo me fudisti sanguinem

tuum amplexum non me refutare. ego sum ovis que erravi.
require eam bone pastor et impone eam humeris tuis. ut misi
ficeris in sermonibus tuis. Nam promisisti miseris quod quacumque
hora peccator ingemuerit salvus erit. Scelerum iniquitates
meas cognosco. et delicta mea coram me sunt. Iam non
sum dignus vocari filius tuus. Peccavi in celum et
coram te. Auditui meo dabis gaudium et leticiam. Averte
faciem tuam a peccatis meis. Dele iniquitates meas secundum mag
nam misericordiam tuam. ne proicias me a facie tua. Non secundum
peccata mea facias mihi. neque secundum iniquitates meas retribuas
mihi. Sed adiuva me deus salutaris meus. et propter ho
norem nominis tui libera me. Benigne fac in bona voluntate
tua ut inhabitem in domo tua omnibus diebus vite mee.
Et in secula seculorum cum inhabitantibus in ea laudem te.
Surge propera sponse dilectissime anime mee et noli
considerare que iusta et iniqua in peccatis. Unde illi facie
tua. sonet vox tua in auribus meis. Vox tua dulcis
et facies tua decora. ne auferas eam a me. et in re
demptis in hac hora a facie tua ne tradas me in manus per
sequentium me. Expecto te domine. credo videre bona domini
in terra viventium. Veni ergo dilecte mi. egrediamur
in agrum. videamus si floruit vinea. Convertisti planctum
meum in gaudium mihi. inclina ad me aurem tuam. [illegible]
ut de hac lacrimarum et miseriarum valle eripias me.

Hec ubi vir sanctissimus continuatis laboribus. et
manibus in celum erectis dixit plurimum plorabat.
Deinde fratres intuens dixit. Precipio vobis filii mei
dilectissimi per virtutem et nomen domini ihesu ut cum
mea dissolutio fuerit in terram proprie corpus domini mei
nudum spoliatis. ut illud [illegible] fecerit reducere quod
veniens apportavit. Nudus inde egressus sum nudus
reddatur illuc. Terra terre. Non decet terra
[illegible] lapidibus. Appetit in natali suo sicut quodlibet.
Sed rogo vos domini mei asservate corpus [illegible] in

sic luce videat . lumen . ut firmas fidem ac clarificas oculos . et in
intellectum . et servat me in beata gracia
Tunc quando fui ad locum accedens sacratissimi corporis [quo suscepit corpus proprie]
illud quod se obtulit . Quod ille vir dei videlicet potuit nobis
et applicantibus confirmavit se in terra cotidie . et flere
et lacrimis oculorum potuit extremas . Sine quibus ego
sum . et sim dignus ut sub tectum meum intres . ait centurio
hoc proprie dico . Certe non sum dignus . Numquid ego melior
sum quam centurio meus . Tu nempe noluisti unius iste
accessi te manere . cum me tam humiliter ut pateris ad
hominem descendens publicanum et peccatorem . Et nos sumus
cum illo manducare voluisti . si tempore manducarem ab illo
nobis . Comque corpus illud vere sacerdos . erigeret sancta virgo
gloriosa flexis genibus cum cunctis tenentibus magnis la
crimis et suspiriis . et compluries pectus
suum depressit . Tu es deus meus et dominus meus . qui pro
me passus es . an forte alius . Certe tu es ille quia
tum deus eras plus ante omnia tempora et sine principio
genitus a deo patre eterna et investigabili generatione
qui cum patre et spiritu sancto idem unus deus es permanens
id idem quod eras et es intra viscera puelle corpus
homo te clausisti factus homo sicut sed vere et deus et homo es .
Hic in virginali utero hominem suscepisti quia nec
sine homine deus es . nec sine deo homo . quia nec di
vinitas sit humanitas nec humanitas divinitas . Non sunt
confuse tamen . Quia sit una et eadem in te persona . Namque es
caro et sanguis meus . Vere sic summe humiliter . suscepisti sed infir
mitates meas infirmitates habuisti ut ego . sed tamen in te peccati
infirmitas et defectus non fuit ut in me . Non enim
peccare potuisti ut ego . In te fuit corporaliter et est
plenitudo omnis gracie . Non enim tibi data fuit gracia ad
mensuram . Quantum enim tua cum unita inseparabiliter fuit
divinitati tua perfecte sciunt et potuit . quod ipsa
potest divinitas . Intuitum ad divinam naturam que in te est

eterno patri deo equalis es. sed ob illud quam pro nobis assumpsisti
redempcionis humanitate minor es. nec tamen ex hoc aliquod minuisti
vituperium. Tu nempe es qui in iordanis alveo bap-
tisante iohanne voce subito paterna celitus intonuit.
hic inquiens est filius meus dilectus in quo michi bene complacui
ipsum audite. et spiritus sanctus in te ut columbe descendens
te verum esse cum patre et eundem in substancia declaravit.
Tu nempe bone ihesu compassione creaturas tam grande in
tuo isto quod pro nobis tenero corpore subisti supplicium. ut
morte quam meis in errore flagiciis inimicos
animas antiquorum patrum quas dudum dyabolica potestas in perpetuis
infernalibus mansionibus retinebat recuperares. et
tota humana natura que corruerat in morte perpe-
tuo cum ipso pacificato patre ad vitam interminabilem
tuoque quem ipsa fudisti precioso sanguine reduceres.
Tu nempe quidem tercio die resurgens tercia die illo
in quo mortuus fueras triumphatoris? fortitudinem firmius
probasti qua quidem carnem solidatam et sanctam et auctam fecisti.
et sicut incorruptibiles et impassibiles et immortales
resurrexisti. ita spe et nos resurgemus. Tu autem
bone et pie domine post tuam mirabilem et singularem
resurreccionem quadraginta completis diebus quibus apparens laudabi-
libus e multiplicandis te ab inferis vivum resurrexisse
declarasti. Et ut nulla oriretur caligo ad celos
oculis cernentibus discipulis tuis ascendens super astra
deinde ianuas reserans paradisi. ad dexteram patris
omnipotentis consedere elegisti. celum sanctissime pedibus.
Tu nempe bone ihesu a deo constitutus iudex vivorum
et mortuorum sicut in illo ascendisti die. ita in
tremendo et horribili iudicio die discus reddes
singulis secundum opera sua. Caro tu
tue condere vegere. sic fruatur et amarus. Te tue

omnes timebunt. qui te nunc contempnunt. Quid tunc tibi
infelices homines qui nunc cum malo servierunt plangent dicent[?]
qui te cum sciente fecerunt. quibus nullum amplius erit
remedium nisi. Quando in conspectu tuo potentes omnes
circumstantes. et spiritus quos iustum indicantes fatent[ur]
miseri. qui tamen sunt in mundi vanitatibus et flagitiis
consumpserunt tempus. plures diversis fallaciis qui tibi in
sistentes. patres filios et filias et mundi gloriam momen
taneam quam te diligentes. cum tunc erga eos vultu
irato cernent. cum tota creatura exprobabit sinul[?] cum
vos de nimio quod cogitamus et tota accusabit conscientia
et demonum caterva. et sic quis cunctam qua te deum ...
dando offenderunt. cum videbunt statim cum fuerit sententia
promulgata se adepturos tormenta spiritibus et corporibus et
quod sic cruciabuntur cum diabolis sine fine. nullum modum in
perpetuum refrigerium reportantes. Heu heu miseris qui
te in isto brevissimo tempore spernunt. cum velocissime bonis temporalibus
vebrum[?]. quod non solum inopiam non auferunt suis possessoribus
sed et ipsa sepe faciunt indigentes negligentes in
beluas redigunt. Heu heu quod salutem hoc amore tanto permanent
et tuam compendiosam[?] caritatem non desinunt. sed tunc sollicitant amorem
ut tenent firmum. Sed quomodo per tuum tu eorum tanta magnifica
magnificentiam ut nec quiant explicare creatura quod celi mare
et omnia quae in eius ambitu continentur. capere non possunt. qui idem
totus ubique locorum non es. nec intus inclusus. nec extra
exclusus. idem in celo ad patris dexteram omnium superiorum
civium beatitudo et gloria. qui tunc celestium spirituum eternum
placitum. idem in terra pugillo ipsam continens et concludens.
idem in mari et in abyssis ad nutum in gens omnia et
conservans. idem in inferno potentia dominans. sub tanta potestate
virtutis continens. non specularet sed integre et perfecte
ac inseparabiliter. O ineffabilis admiratio. o omnium novitas
novitatum. Oculi, te vident albe domine. sapore sentiunt

gustus. ad esse aspectus. tactus subtiliter recipiunt. sed auditus cordi
inpunitus in te iam non fore aeterna. Hunc certe pater solus cognos-
tuum aeterna sine sole. et non ut homines uix sensibus paruis. sed
sed totus post ... integer stetit in celo ad dexteram grandis in splendore
deus et homo. Tu es panis uite qui de celo descendisti. dans
te sumentibus dignis uitam. non sicut manna quod in deserto
mensis plures patribus. certe quos dixit qui manducauerunt
mortui sunt. Certe qui te digne sumunt corpus mortis corru-
ptionis a corpore suo se perpetue non morietur in eternum. et non iam corpus
morietur sed de morte ad uitam transiit. Vnde qui te digne
manducaverit in mundo moriens tamen uitur uiue in corpus.
O quam preciosa mors iustorum. Et ante quidem homines mortui sunt
post quidem uiuere incipiunt. Tu panis angelorum. tua uirtute
angelos reficis et glorificas. Tu esca es que non corpus
impinguas mentem non uentrem. Qui in te non impinguatur
uirtutibus uiuit. eger iacet in flagitiis. Tu te manducantes
ut gaudeat in te transmutas. ut tua principaliter
efficiatur. Non tu in eum transmutaris. uelut aliquis corporalia
facit esca. Et quod indigne sumentibus te ad suam penam
et ruinam te etiam communicas. non impedit dum dicit illa
manducatio quam in passione et immortalis omnino es. Hec audio
...quod dicam quot hodie sacerdotes te comedunt in altari et
tractant carnaliter et voluntarie. ymo peius. nocte in luxuria
... ... et te mane masticando comedunt.
Vbi deus latitas. dormis ne an uigilas. Est tibi hoc
acceptum sacrificium. Est hec oblatio qua delectaris. Et audis
precem de celo et de sede maiestatis tue. Vere
si hoc uelles sacrificium et libamen. et mundas fieret et
pura... Certe domine si nos sumus qui pro eis loquimur
et ... si nostris supplicationibus presto es et
si ... eis hoc tibi ... in predicando sacrificium ne fiat
... et naturam suam sacrificium bonum et ... possit

violatur malis sacerdotibus quia malitia non diminuitur sacramentum. Unde
huiusmodi sacramentum sit ad sacerdotum iudicium et dampnationem, nec
propter hoc fit condignum, ymmo ut vulgo dicitur, Cum vita sa-
cerdotis agnoscitur et eum propter hoc celebrare facit, fit in eius
peccato consimilis. nequam et pene particeps. O magnum et
mirabile mysterium, panis nostra frangitur per partes, et
tamen in qualibet remanens particula totus et integer corpus
sicut erat antea. O humanorum elusio sensuum frangitur.
id est que humanis sensibus in re videtur accidere, et tamen nec fran-
geris nec corrumperis. Ex dentes videntur masticare velut
male panem, et tamen nequaquam masticando. O quomodo continuus in
suo sub panis et vini specie totus christus deus et homo sumitur.
et ita totus in pane specie et in qualibet eius particula. et
in vini specie et qualibet eius gutta. sicut in pane totus
et in vini specie simul. Ita totus perfectus et integer sub panis
specie et sub qualibet quantumcunque minima eiusdem particula. Et
idem totus in vini specie et in qualibet gutta primum. O
ista sacra summa quam ad comedendum deus efficit. supra id est
Ego dixi dii estis et filii excelsi omnes. liberatur a malis
impletur bonis. et immortalis indubitanter efficitur. O sacra-
mentum peregrinationis viaticum. quod a homo nequaquam sic convenitur
ad celestem ierusalem consecutam. Propterea non in deserto manna
comedentes non pervenerunt ad terram promissionis. Cum vero te
comedit in tua fortitudine ambulat ad montem dei oreb. O
comestio delicatissima. in qua omnis sapor et odor et suavitas
omnis delectamenti. omnis medicina. omnis sanitas. et omnis
requies a laboribus mundi et omne quod desiderari potest. Tu enim
vita es. quam omnes volunt et amant. et sine qua moritur. Tu es
vita vitalis dulcis et amabilis atque iocunda. Odor
tuus suavitatis egrotos recreat et debiles. quos tamen
facit sapor salubres et fortiores. Tu lux id est corp
humanus quam omnes ellevat homo teneritur. hunc modus
Tua dominus in se omnis potus. tuum omne regnum sancte te

Deuote me
ditacoes de sacro
altaris.

cui nalid ac genu. O quiqz vis facis i celo et i t(er)ra in
mari et i abiss. Tu vel z qd posset i(n)spere volid? In te
ergo et p(er) te sit z. et sit te mesi. Ymago sal(ua)r(is) au(ri)
genua eptilare in memoria lyte pasti delicys. ne p(er)
p(er)iturus hat frui gaudens. i quo non carnis hircor(um)
a taurorum ut olim i lege. s(ed) saluatoris tui corp(us) sum(m)e d(e)i
ab(er)o. O signum dilectois i(n)apmale. ut id(e)m sit dator
qd datu(m). et donator z ipsu(m) donu(m). O q(uam) mag(na) dulcedo
tua d(omi)ne. qua abscondisti timentibz te. et p(er)fecisti ea
sperantibz i te. O singula(r)is excellentissime Veneranda colenda
adorandu(m) glificandu(m) amplectendu(m) sibz extollens
laudibz exaltandu(m) gr(a)te p(re)conys. firmi(ter) i cordis
visceribz retinendu(m). et intime p(re)cibz nob affigendu(m).
Sacram(en)tu hoc per lign(um) sibi petiti ad missa(m) p(er) te i eleua(ri)
ad veram gl(ori)am. Tu certe i p(er)fecti et erudit(i) huius
cogitationibz. Tu misericordia(m) arrogat(ur) et supplex de te stud
dimitte. eu dittas tame ac vacuu(m) et de te famelicu(m).
Tu pauperem inslu(m) pnd et humile eibz compleus
deliciis tue domus vbertate facias. In te et p(er) te z itm
medi(us) et egestas. tecu(m) z pruden(tia) et fortitudo et oes virtu(tes)
P(er) te sci regnant i celestibz. p(er) te doctores p(re)dicant
P(er) te nostri z hostes viliter dimicant. Tu sciebu(m) potest
a potentiu(m) de sede. exaltando humiles. Tecu(m) sunt oes dilec-
ti diligent(es) dilig(er)e. Qui ad te puro corde vigilant
te inueniunt. qui cu(m) simplicibz et rectis corde gradiu(n)t(ur)
Tu solus an(te) o(mn)e p(re)d(ictu)m om(n)i eras z finis et p(re)d(ictu)m
Tu solus sit t(em)p(or)e etia(m) adeo per gentes. O q(uam) bti q(ui) te
diligunt. q(ui) ad q(uo)s te n(on) depellunt. q(ui) de te assidue cogitat.
q(ui) te digne comedunt. q(ui) tecu(m) manentes vias tuas o(mn)i
t(em)p(or)e custodiunt. Certe q(ui) te diligunt vita inueniunt et
hauriunt a d(omi)no salutare. O res ta(m) mirabil ac stupenda
delectabil ac iocunda. tu cunctis ueste p(er)ceptanda i
q(uo)d tanta sit diuina signa et mirabilia i(n)uncta. i q(uo) o(mn)i

+

hic declaravimus et ad omnem gratiam perficimus in te tu. Tua singularis
et inaudita tua liberalitas. Que sic habundantissima et prodiga lar-
gitas ut tu nemini extraneus fias nec ad te venire contemp-
nat. Et qui ergo pusillus est ad te veniat et te conducente
fiat magnus. Et simplicitas intret per vias ambu-
labit prudentie. Et quis debilis ad te declinet et potius
fiet fortis. Si quis infirmus sanabitur, si quis mortuus s[?] audeo
dicere vitam interminabilem apprehendet. Et qui magnus est et
fortis nec hic te desperat. Nam superhabundantia in te inveniet
quo pascatur. Nemo certe sine te pervenit ad montem.
Tu solus es qui das aliis cunctis. Ideo defecit cor meum et
caro mea, Deus cordis mei et pars mea Deus in secula. In te solum
delectatur cor meum, in te exultat anima mea. Tibi sola cupit
adherere mens mea, quoniam qui elongant se a te peribunt.
Tu autem domine ne longe facias auxilium tuum a me, sed
tua ad me in clementia converte me. Ut videat pauper et
inops et satietur, et tue bonitatis cor laudabit te. O
lux in splendore resplendens et tu vere illuminans. Ecce
hunc cecus via [?] ord. fili David clamanti visum
tribue quo te videat. Pauper ego domine hunc [?]
procul ut sis michi in adiutorium et in locum refugii salvum
me facias. Et cum si ambulavero in medio mortis umbre
non timebo mala quoniam tu mecum es. Mortuus non pre-
sidio iaceo. Expurge in spiritu meo et confitebor tibi.
Eger et infirmus sum cum nulla est amplius in me
sanitas. Medicus es sana me. Nudus affligor frigore
induere et indue me. Famem in hac solitudine patior
tribue et satia me. Sitio. Salubre poculum da
inebria me. Infixus sum in limo profundi et non est substan-
tia. Veni in altitudinem maris et tempestas demersit
me. Laboravi clamans facte sunt rauce fauces mee.
Quoniam intraverunt aque usque ad animam meam. Educ
me de lacu isto protector meus gubernator meus
firmamentum meum et refugium meum. Deus meus, rex meus
in te domine de [?] habitans spiritus qui in cunctis semper [?]

cui manus vite et tribuisti. Respice domine humilitatem meam
nec derelinquas me in manus inimici. Hodie tecum ingrediar
in locum tabernaculi admirabilis ut inhabitem in domo tua
in longitudinem dierum in secula seculorum. Hijs finitis
verbis vir domini gloriosus sacrum domini corpus suscipiens
ad terram supinus redijt. Deinde manus in modum crucis
super pectus tenens sermone omnis pacientie rationem decan-
tavit. Quo finito subito cunctis qui aderant
cernentibus tanta in loco in quo iacebat divinitus lux
effulsit. ut instar solis radijs splendore quorumlibet
vibraret oculos nec possent morientis viri gloriosissimi
aspectum intueri. Tanta quidem luce adhuc permanente
claritatem quidam agmine angelicum ibidem videntes
undique discurrere ut scintille in candore solis.
Quidam vero angelos non viderunt. sed vocem lapsam
celitus audierunt sic dicentem. Veni dilecte mi tempus est
ut veniens accipias pro laboribus quos mei causa
vili suscepisti. Quidam tamen nec viderunt angelos
nec hanc audierunt vocem. sed tamen eadem hora ab eo somno
ista finita voce hec audierunt verba. Ecce ad te venimus
pie fili suscipe animam quam tuo redemisti sanguine.
Tunc subito ista lux disparuit. et ista alia facta
tamen sidus sibi ... relictas carnis in soluta teno-
re celorum in gratia adijt gloriam. In quibus ecce liquere appa-
ruit pietatis et splendore infinite beatitudinis et
multorum charismatum prodigiorum. quem non potuit abscondi
civitas super montem posita nec voluit deus ut in morte
ipsius lateret sanctitas. cuius vita sanctitatis ecclesiam fundat et sa-
lutem totius ecclesie militantis. Tanquam denique ista recitata
sanctissima eius ardor subsequitur et pro dicta non modicas
ut nulli forte alio prodeunt? ... Hoc est dignum
creari ... et illis multa ardorum principue clarent miraculis

qui ad unitatem fidei christiane multa suorum librorum volumina condidit.
Hora namque beatissimus pater et dominus huius tristis gloriosus decessit
ex vita. in qua quidem et sui athlete pius dominus gloriam
demonstraret. et omnibus in tam digno spectaculo contigit pro ferret
clarius luce. Hoc michi Cyrillo et tristis gloriosi Ieronimi
ipse dominus revelavit. Cum iam dicta hora Cyrillus existens
devotus in sua cella orationibus insisteret. sursum in spiritu raptus
velut in extasi factus subito quandam a monte in precio mi-
stissimus ingrediebat usque ad celum mirabile et spectaculosissime
vidit iter. Cui tanta erat pulcritudo et admiracio.
ut sicut verum per mortem testante cognovimus. stupore
velut amens effectus hinc illincque admirans sui pau-
lisper credebat oblivisci. In hac siquidem mentis
positus angustia elevavit oculos. et ecce angelorum
maiorum a monte societates veniebant. alternatim melo-
diarum et mellifluorum cantuum vocibus concinentium
quorum videbatur vocibus celum et terra et omnia que in eorum
circuitu sunt undique resonare. Ferebat etiam singuli
angelorum singulos manibus cereos accensos. quorum claritas
solis repellebat lucem. Ecce superaddit admiracioni admira-
cionem. Cyrillus erigens oculos non more angelorum
cernit innumeros plures istis obviam venientes qui vere
huius angelis excepcionis virtutibus interrogasset quidnam quid
hoc esset. sed ita eum stupor oppresserat quod quasi dicit non
turbabat. Et ecce divine excepcionis gloriosi animam Ieronimi
Cristus cum hiis quos preibant angelis et sequebantur. mira
decoratam pulcritudine vidit venientem. ad quem erat
dexteram salvator eam rapit veniendo. Tunc quod
in loco in quo Cyrillus degebat grandem fragorem et sonitum
et tantum fuit scrutata. Agnoscite vere mire ad quem dei. nunc
Et ideo de sompno mortis et fuit cognicio.
Et ecce certe quod noviat singulariter affectum de ligno eum
Ecce ipso ecce Et ideo cuius sed ad quem gloriam obtineo

Quando fuit infirmitas Ieronimi ostensio Cyrillo

qua stabat. Iam meos perito filios et quos vidisti innata. Vt a
lienum deprimat, et meo statum congaudeant quos elegi
tentibus simul sit ipse beata visio ab eis exhauriunt oculis.
et sunt in semet ipsis. Item cyrillus de sancto li gaud.
Phasmidamus itatum quod per totam noctem illam non solacium
potuit per mentem letitia gaudium. Ecce quam mirabilis et dominus
in sanctis suis. mirabilis in maiestate faciens prodigia. Dextera
domini fecit virtutem. Dextera domini exaltauit eum. natam
faciens in sanctis virtute eius. Dum amoris impletas.
Dum largitur affluentiam. Quid non ipse potuit
facere filio honoris et gratie et non fecit. cum tam copiosa
et in vita et in morte circa eum fuit munificentia. Quid
non ei dedit claritate eterna. et non celi regno hereditauit
eum, et fecit eum heredem gaudiorum sempiternorum in quibus per
manebit in secula. Tam singulari honore et admiranda
gloria excedens premia aliorum gloriam sanctorum et horum.
ubi non solum est confessio eius omnis celestis conuenta. conci
tetur sed etiam ipse gemens saluator. Nec non sola in celo
fulget insignis dignitas ipsius beata eius. sed etiam corpus sanc
tissimum non cessat in terris radiare miraculis. Quorum
narrationem congruum est reddere. Aspecto namque ut dicitur et
viro sanctissimo hic appletorum corpus et tante flagrantia odoris
custodientes. tota illa in tempore noctis ducebat
78 et eius in magnis sepulchri pro dapno cum gaudio obue
nadit fletibus. et per sua qua id obtinuit gloria. gau
dens vigilauit. Mane autem facto dum sacerdotes
accederent miraculum. Abbatissa obsequiis hore dato
consummato in bethleem cum preceperit in quo pro nobis
de se te malo ibidem natus dignum in tanta vigilia corpus
ad sacellum cum deportatum laudabiliter in tumulo ordinauit
sepeliuit. Eodem autem ipso die et etiam aliud mira
culum gloriosum monstrauit dominus sanctum suum et filiam feminam

na foret eradicare sic. ms lingua eius. sicut aqua de
mulcol in eodem miraculo prolonge^2 fimo referendo. Cecidit   Cecus visu
a natiuitate cecus in eius sepulturae sic de videndi lu-   in recepit
cis tradgere sanum obtinuit. Surdus eciam surdus et mutus
innumeris sic meis corpus desperantibus. solutis auris et   Surdus et
linguae ligamine. et loquendi et audiendi gradum congressu   mutus audiens
Et esse dignum erat vt qui veritatis verba lucis qui pre-   et loquela,
terbris obcecatos suis sanctis doctrinis et exemplis
illuminauit. surdis quoque et mutis in diuinis operibus verbum
conferat medelam. vt et diuina intelligerent documenta
et catholicae fidei gesterent concepta conuebant. in die
obitus sui glos. et vere sui. tribuerit coelo et
surdis et mutis credidit faciliter. Templum vt   Miracula in obitu
asserunt qui viderunt ante plurandis portibus obsidebatur   sanctum patrata,
in loco quo sanctum quiescit corpus. clamantibus diris
vocibus demonibus. sic sonuit cur nos tam grauiter
inspergis. tunc nimis flagellis sicut et vinculis. et
mortuus. sic mirabiliter liberati. Hereticus quidam   Hereticus
de predicti sanctum sermones blasphemaret et eius fore dignis. fore
corpus incendio dignum diceret. pro diuina ad alios
hereticos sociis in lignum proicit mutus. et subito
gesti qui adherat videntibus igne celicus eum magister
ac eum totum combussisset. que totus in cinerem est conuersus. Hic
magis hereticorum interdixit eam tanta sicut sancti ue
auditerunt experientiam. et ad veritatem sacrae fidei
tantis et tot aperte signorum indiciis. tamen quibusdam
clamantibus vocibus vertit ad ipsius sanctitatem et
ecclesiae fidei lumine reduxerunt. Quid plura dicam.
Certe in quadragesimo et quadragesimo septimo annis adnotare quam primum dei
omnibus voluit. vt magnificaret eum. et extendens
prophetiam consummauit. Deum magnum certe est esse tot facere
mirabilia. cui certe non est aliis sanctum opera sua magna
magnalia domino, glorie per mundum resonantibus. vnde sic
sui glosi ~~[illegible]~~ excitat fama triumphi in omnes

tur. et ad extrema terre spatia rutilet sua luce desig.
Jam tanto et tam miraculo et magistro vero corroborata firmata
fides. Licet non in infirmis integra sanitate gessit prop
terea carnaliter cedit in tenebris. et tempus et vita et
dies humanis deficit Christus. precellet omnia indagare que
operatus est in diebus meis. que auribus audiuimus. nec sunt
occultata a filiis hominum. Letentur itaque tocius fidelium cetus.
et tamen letitie et iubilacionis deo gratias personet alta
voce. quod ego vix conspexi stella matutina in celi firmamento
tam fulgentem lucis radiis eos dirigit in celeste preuiam
admiranda. Istius certe vita fuit forma ad omnes dirigenda
mores sunt sui animi fidem instituit. Consurrit hoc est fratrem amici
vere. et qui tanti filii recessit per lacrime. quod tanta
eius gloria inestimabili gaudendum. Recreat igitur instar
pie matris et pias lamentaciones in pectore cum tanto se cont
pruata filio. viduata bona. destituta pugiles et
capitanea in tesa palmite quod in agro fidei plantauit
et coluit. Ideo mea ipso impatiente filio, tanto orbato pre.
Pro dolore dapnum tam mestia. et carissima quod non dcret.
Et nunc nimia corde humidam plango longum in lecto.
Heu mea heu heu pie pie et doleo mi fili in fera mente
Aspiciendo pepere. Ut forte mea que dura mors ab
stulit premii formam inrure. et in iure quo diligit mea
anima eciam ⁊ amor languida. Tredz ii. m. v. m. cum ablatam
e mi vita mea et expressa sed sicut longa et reparat
Biblia mea. et huius ordinis mors ex extincta zelo gau in
et pro inimplig in nullo. cum vel mecum biduo in passione. ab
initi e ni sal meus. et hinc non stat in cordi suo. clamo
ad lupia est fruct pastores ipsa minimum. et Jacob
viget arbor radicem detruncatam. Heu heu heu dira
fratri mors. cur prius reciperis filium tam mediocrem
ad exorbe dimisisti. O mors crudelis, non illiusque

Exclamacio ecclesie de morte Filii [illegible]

et perit toti ecclesie qui subripuisti athletam. Cur non
distulisti eum tempore. Cur donare aliquantulum non audisti
filium tuum ab eo. Cur qui fecisti. Nudus non [illegible]
qui tam [illegible] a nobis subripuisti. qui non sit in illa vel similis
in virtute doctrina et fide. Hic erat princeps patrie
dux invictus doctor veritatis et equitatis. armiger in temptationibus
fidei. contra hereticos bellator fortis. cuius sagitta nunquam abiit
retrorsum. nec declinavit clipeus eius in bello. et eius nunquam
vacua hasta. Inclite [illegible] plebs flete quam [illegible]
dux vester. Vox in rama sonuit. tota filia Syon [illegible] plo-
rat [illegible]. iam [illegible] eum [illegible] multi. et quam ma-
lignantium obstruebat eam. quam longe facti sunt ab ea ampli-
tor eius. iam ad quam non est qui defensor. in tribula-
tione [illegible] et non est qui adiuvet. Iam in sepulchro iacet. [illegible]
[illegible] solitus non tacere adversus malignantes [illegible]
Vero clama in [illegible] et planctum [illegible]
videntes [illegible] tanto viduata filio. heu [illegible]
[illegible] et [illegible] vipere [illegible] et
[illegible] et [illegible] in nobis.
et tacere non [illegible] qui resistat eis. [illegible] in foro [illegible]
et [illegible] disparuit [illegible] Et tu qui
[illegible] dilexisti. ubi [illegible] diligebas
[illegible] ubi tua [illegible] doctrina et [illegible]
tor tuus quo abiit. [illegible] Cum
tuo [illegible] a [illegible]
[illegible] ut [illegible] tua
[illegible] distans [illegible]
[illegible] assidue [illegible]
[illegible] in mille [illegible]
[illegible] Plora [illegible] lacrimas
per diem et noctem quam [illegible]
[illegible] et [illegible]

amplexus eius memoris. Mors certe sua dulcis et iocunda qui
specialem amicis erat mea dilectissima silent. Heu quare amisisti
consolatorem et adiutorem. Certe iam in multa consolatione
tuorum deseruisti. Nos vero qui premit et fugat vite extrema
et turbida in modo eius lucens. vt non nobis sed tibi luceret.
in modo sed celo splenderet. Quid ergo dicam cum cogitarem
vnum in te me demat amplius. vt consoleret. Certe vt incurrerem
a domino filium istud. et iam sibi dicam. Cur bone ihesu
tam velociter a tua sponsa quam in cruce moriens desponsasti
tum abstulisti filium protectorem. et quem eius hostes
belligeros fore voluisti eius tutorem. Certe domine non erat
vt gerebas vt ipsa. Sed quid ei subuenisti. si nos orphanos
reliquisti. Nos quorum qui vero qui iustum et regimini fortis
eram certe iam ipse inde labatur sine sponsa eius bone laboribus
et tecum erit. Sed dolere qui tua tenuerit dapsilem ecclesia
abiecit eam. Eius eius reddere. vt tua fuerit stabili
rectorem et defenderet eorum vrbem pergit. Quid bone domine
ancille fratres filij tui iacob ecclesie / Ancille tue famelice
cum tuo vt certis non haberet quem eius premit fugat
Sicut oues errantes non habentes pastorem. Discipuli
sine doctore / erit sine doctore. Heu pater pie ... me fuste
tarda baculus vbi es. Quid tuis fuerit curris sicut
te dulcis amica. Vbi cubas in dicta nobis. Cur eius
vnice terre corpus qui in te nihil voluisti fore terrene.
Bethleem bethleem ciuitas iuda qui non indore de principibus
eius decus tu amor eius fuisti. Redde nobis qui tu amore
premis. Sed et tu tibi quere audire tu amore honorem non tam
qui nil gessit terrenum. nil corporale certe sua redolebat
terre. Cyprus et tu preciosum thesaurum tua in sali
sub conseruanda. non perit iam ad spem fletus. cum tui dilecti fratris
vicarium quod accepisti. Tanta denique pater inmisit dolorem
affectuum. tanta extitit dileccio. tanta lamentacio. que dapsilem
Sed qui possit mortalis exprimere lingua tanta conspexisset
adiacens toti eius stabilitas. tanta demon pro singulis

salubritas. quid certamen. quia hereticorum destructio
et dispersio. Hic enim omnibus prolixe amabilis erat et decorus
in vita sua et ideo eius decessum singuli flebant [illegible] Ihesu
si absconde vel [illegible] posset. Nec mirum immo pietatis
simo et brevius gratie quod pro eius obitu ad dolorem
attinet. Et quia ipso vivente percipiebant omnes utilitates et spiritualia
[illegible] non potuit. ita mirum dolor et lamentum. Et si
quo dolor abeat [illegible] quibus tamen attingere non possumus quod vellemus.
[illegible] non solum nullus [illegible] tamen maximus dolor sed augetur. Et
[illegible] nostrum diligimus eius letitiam gaudemus. Non videlicet
ipsum sua tamen utilitate diligit. Porro et se pro [illegible] nobis
[illegible] utilitas dolemus et pro eo quod recepit gaudia
tollere enim. Assit ergo nobis hodie tam magne letitie/ [illegible]
omnibus nostrum domino nomen cantiorum. sonorum iubilet vocibus
nostra etiam in hymnis et confessionibus plaudat hec plebis catholice
undique [illegible] divina gratia. Hec enim obtinuit
sola quod tanto estuabat desiderio. Hec [illegible] hostibus
premium obtinuit [illegible] Certe [illegible] completis laboribus
requiem possidet sine fine. Ibi non esuriet neque sitiet amplius
neque cadet super eum sol neque ullus estus. ablata est ab oculis eius
omnis lacrima. abiit [illegible] Ibi enim dolor et [illegible]
non est/ tam certe mercedem habet pro quo toto vite tempore laborat.
Consolemur ergo/ [illegible] de eo. [illegible]
sui opera. et [illegible] eius [illegible] Confiteamur domino. et
collaudemus deum salvatorem nostrum qui non derelinquit
sperantes in se adiutoribus et tribulationibus. Qui in agone huius
vite miserrime certaverunt [illegible]. Ipse adiutor et pro-
tector suus fuit. liberavit corpus suum a [illegible]
[illegible] et [illegible]
sublimius collocavit [illegible]
gaudium est/ omnis suavitas. [illegible] potest.

vbi felix et glosa 3 (refectio animarum post labores et
erumpnas. vbi dulcis sollempnitas angelorum. vbi
vna societas et caritas omnium ciuium supernorum. Ibi iter
minime timor aut dolor sentitur. Ibi non penitus ag
noscitur angustia tribulacio aut aduersitas. non ibi in
firmitas nociua. Nemo non de suo gaudio de proximo.
procul ibi distat mors. non ibi species presencia glorie
corporum minorabitur sed augmentum felix cum omni vber
tate erit resurreccione mortuorum. vbi tunc corpus cuiuslibet
beatorum simul cum anima perdurant gloriam quam nunc
sola anima possidet sine interminabili possidebit. Deus
aut angelorum vel hominum quanta sit inter particula
gaudiorum et glorie que ibi sunt esse sufficiens
enarrare. Nec cuius intellectus esse ad hoc idoneus
videntur. quod nec oculus vidit nec auris audiuit
nec in cor hominis ascendit. Certe si hec quanta sint
gaudia consideret tunc omnia delicia ei stercora
apparebunt. Nihil hec temporalis vita illi comparet quia
sensibus hominum contingere quicunque potest accipere
vt illius capax efficiatur. Hec vita caduca et
momentanea respectu illius mors potius dicenda
quam vita. Dies mundi fallax et vana leticia prodiga
amarissima et grauis sarcina. Hanc quippe sar
cinam deponens secundum magis sufficiens optimam illam elegit
partem quam ab eo nullo tempore auferetur. Ergo gaudete
exultate. cantate et psallite. quia pater meus gloriosus
nauim plenam celestibus diuiciis. eternis per mundi
exposito in littore collocauit/ancoram spei tu
multa iam in statione firmauit. Iam brauium
obtinet. pro quo in agone huius seculi ab annis
sic illicite laboriose cucurrit. Iam victor de

suis hostibus triumphavit. cum quibus sancto tironi
dei munus viri illo donavit. Iam denarium rece
pit pro quo tanto labore in vinea sancte ecclesie laborat.
Iam talentum domino reddidit duplicatum pro quo intrare
in gaudium domini meruit intuere. Propter hoc gaudens
gaudebo et cantabo dilecto patri meo canticum nomi
ut sit laus eius in ecclesia sanctorum. Ecce dilectus pater meus
candidus speciosissimus electus ex milibus in quo non est
macula pastor inter lilia in vinea domini sa
baoth. Ecce flos campi et rosa nimis flagrans
odore de orto [illegible] in viridarium domini transplan
tatus. Ecce cypressus in ecclesia altissime se extollet. ad
insulas longe divulgatum nomen suum. et sit in eternum
eius memoria in benedictione. Exultate ergo karissimi pro
[illegible] et domino letamini et laudate quem decet laudare
dominum qui mirabilis est et se in suis declaravit sanctis. Le
tamini omnes [illegible] Ecce tuba [illegible] fallaces hereticos et iam
se nostrat ad [illegible] devenisse. Ecce nos est mor
tuus et extinctus suus hostis. Sed ecce victor regit
per eterna palatia. Iam ecce eius refulget claritas
fragilibus nova induit ac [illegible] Hodie undique
sua sit in populo christiano leticia. exultet pre
cipue sancta mater ecclesia. cum hic gloriosus filius et cultor
amator et propugnator precipuus. sibi contra
patet hereticis dogmatibus. cum suis fallaciis
auctoribus de agro fidei catholice et doctrine [illegible]
et [illegible] ac [illegible] ut sol [illegible] iter
[illegible] Vale [illegible] gloriosissime [illegible] apud deum
facies memoria [illegible] in terra [illegible]
[illegible] natus [illegible] gaudia [illegible]

Explicit [illegible]

Quomodo multi qui scripturam canonicam et paginam sacram male
intellectam in errores graves labuntur. Porro ad praecavendos huiusmodi
errores decet primo aliquas causas explicare ex quibus tales
errores oriuntur et secundo docere [illegible] aliquas [illegible] per quas
aliqualiter elucescere potest qualiter scriptura sane sit intelligenda
et exponenda. Et sic quilibet eius tamen [illegible] sensus fuit erroris principium
eius caveat evitare ne a via veritatis exorbitet. Hereticus
efficitur [illegible] in errore [illegible] ex diabolica obstinatione et errorem
agnitum nolle corrigere aut revocare.

Prima igitur causa quare multi errant in iudiciis suis est quia multi praeferunt
formas suas antiquas ex consuetudinibus aliorum [illegible] sed [illegible] [illegible]
et cognoscunt [illegible] prius secundo [illegible] bonum sit solum quomodo
malum ut [illegible]. Et ideo ad hoc quod actus humanus sit bonus non solum
requiritur bonitas [illegible] sed quod defectus unius ~~[illegible]~~ conditionis sufficit
reddi malus. Hic est quod doctores dicunt quod causa anceps est et non
bene examinata et discussa praecludenda est sententia quia festinata
iudicia pariunt [illegible] [illegible] [illegible] ad defendendum quam
ad impugnandum et ad [illegible] [illegible] quam ad [illegible] iudicandum specialiter
in causis favorabilibus [illegible] [illegible] [illegible] contingit. Et ideo
non debemus leviter iudicare et [illegible] iustitiae nisi plenius fuerimus
de causa et de omnibus circumstantiis eius informati etiam quando [illegible] sciunt
turpiter errare probantur. Postea rogo quod sibi [illegible] [illegible] erroris
quod se emendent [illegible] [illegible] [illegible] et peccant de via iusta
Et ad paucam [illegible] de facili [illegible] secundum philosophum et ideo consulo
[illegible] [illegible] quod [illegible] bene examinet et [illegible] [illegible] ad iudicandum
vel sententiandum praecipitat

Secunda causa quare quidam in errore incidunt et in iudiciis suis
falluntur [illegible] affectio quae intellectum trahit ad erroris laqueum
quia corruptio affectionis corrumpit iudicium rationis. Dicit quidam sic quod
[illegible] non intelligunt [illegible] ad quod non afficiuntur statim [illegible] sed [illegible]
[illegible] secundum stultas [illegible] [illegible] et [illegible] suas affectiones
[illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible] quod non [illegible] et non vident [illegible]
[illegible] quia non [illegible] [illegible] in factis suis sed [illegible] [illegible] passionum
suarum quia non [illegible] ad [illegible] et [illegible] cordis
sed remanent infirmi passionibus suspicionibus emulatione et zelo
quod non est secundum scientiam temerariis iudiciis. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] odio et infinitis aliis maculis cordis obscurati

Hii sunt carnales et sensuales nec sciunt discernere nisi de rebus
que foris apparent iudicantes secundum faciem et non secundum interne
puritatis vel iudicium rectum propter corticem nucleum reprobantes et
relinquentes que sunt interiora legis scilicet firmam caritatem humilem
subiectionem et reverentiam ad prelatos camelum deglutiunt dum
culicem liquant Et suas volentes statuere tradiciones legi
dei non sunt subiecti superiores suos despicientes et alios fratres
spirituales propter parvos defectus quos forte habent a natura et
suos proprios defectus non considerantes nec ponderantes Et tales
sepe falluntur in iudiciis suis quia habent intellectum obscura-
tum propter multiplices maculas et offensiones quas gerunt
appetentes proximi deiectionem propter suam exaltacionem Ipsi
volunt facere de fratre suo scabellum pedum suorum ut ipsi al-
tiores appareant qui scandala de domo dei non tollunt sed
potius suscitare non verentur De talibus dicit ysaias
propheta Ve qui sapientes estis in oculis vestris et coram vo-
bisipsis prudentes quos sapientia vestra decipit abducit a via
salutis nec sinit eos humilitatem et simplicitatem sequi salva-
toris Non ignorabat ille propheta quod hec sapientia terrena
animalis et dyabolica mala faciat Ipsa enim est conturba-
tiva unionis et fine societatis enervativa pacis gaudii
et fine caritatis seminativa discordie et simultatis generativa
rebellionis et multiplicis offensionis Et propterea hortatur nos
paulus dicens Si quis videtur inter vos sapiens esse stultus
fiat ut sit sapiens apud deum Optabilis stulticia que divino
iudicio sapientia reputatur que non sinit hominem de via errare que
est illa desursum sapientia que est pudica pacifica modesta
suadibilis bonis consentiens In quibus omnibus quantum abhorreat
sapiens in oculis suis vestra nunquam experientia ipsa probasti

in oculis meis. Et quia tales infecti sunt superbia et multis
defectibus et turpitudine patuit in oculis minoribus, ideo in
iudicium equitatis et confirmatum veritatis inveniuntur oppositum
oberrare. Et ideo non est standum iudiciis talium specialiter in
causis conscientiosis. Mundicia enim cordis dono intellectus cooperatur
facit enim mundicia cordis ad intelligendum sicut puritas et
claritas pupille facit ad visionem oculi. et mundicia speculi
ad speculationem faciei. Et mundicia vasis ad hoc quod preciosus
liquor ei infundatur. Impletio mandatorum dei aperit intellectum
Item poeta dicit. Sincerum nisi vas est quod infundis a
cescit

Tertia causa quare multi in iudiciis suis falluntur est proprium
odium vel inordinatum amorem. Omnis enim homo sentiens
in animo suo odium vel displicentiam ex consensu vel aversione
et horrore ad personam vel factum alicuius hominis vel rei quamvis sit
indifferens statim falso iudicio movetur contra eum. Et hoc non
venit nisi ex vitio proprio et defectu illius virtutis que est contra
rius humilitas patientia discretio. Quando vero est pudica
sive a pudico sive ab impudico salutetur ipsa propriam verecun
diam conservat. Sic homo probate virtutis non potest ad ho
minem vel factum eius nisi iuste moveri scilicet congratulandi vel beni
volo animo vel compatiendi sicut patet de Christo qui ad iudam tra
ditorem suum in hora proditionis per osculum. Amice ad quid ve
nisti. Amice ex corde meo non ex tuo ad quod venisti. Vox
compassionis est. Multum ergo periculose errant in ista materia
iudicandi homines nimis discreti et proprii sensus. qui cum tales
spiritum dei non habentes. sicut vas antiquum novo musto im
butum se continere non valentes in sano sensu rumpuntur per
indiscretum iudicium et temerarium a proprio sensu seducti

Tales ergo licet sint tolerandi sunt tamen fortiter corripiendi tamquam arrogantes et proprio sensui innitentes Unde finaliter concluditur quod puritas cordis maxime producit hominem ad ve-
rum intellectum scripturarum et noticiam veritatis. litteram
occidit spiritus autem vivificat et suis irradiationibus mentes
electorum sic illustrat quod ipsi habeant scientiam discernendi inter
lepram et lepram et cognoscant quid sit agendum quid fu-
giendum Scientia autem que solum per laborem studii acquisita est
et non infusa nec illustrata per spiritum dei tenebrosa est et ba-
bilonica potest appellari quia per diversitatem opinionum et argu-
mentationum confundit virtutes et vicia in homine Vana est enim
omnis cui non subest scientia dei Et ideo qui tali scientia pollent
sepius in iudiciis suis errant omnia considerantes secundum sapientiam
que de terra est et non secundum legem ihesu christi Nam scientia dicente
sancto bernardo sic dicitur cibus indigestus stomachum cor-
rumpit siccat et hydropicum reddit. sic scientia anime adiecta
nisi sit fervore caritatis decocta intellectum siccat ab humo-
re gratie et arida et insipida est et inflativa Scientia absque
spiritu inflat sed caritas edificat et illuminat

Hiis probatis restat ponere aliquas conclusiones. quibus in-
spectis et diligenter attentis elucebit qualiter scripture non
sunt semper accipiende secundum sensum quem faciunt sed potius
intelligende sunt et exponende secundum sensum pro quo sunt Et
in isto probantur complurimi iuriste deficere quia nimis proprie et
stricte adherent textibus suis .

Prima conclusio est ista quod nullum ius positivum ita bene esse dearticulatum quod sit vera regula omnium actuum humanorum. Sed sola ratio illuminata et directiva et debita regula humanorum actuum. Et hoc est propter multos et varios casus emergentes continue quos legislatores non potuerunt omnes providere et prenotare. Quandocumque ergo novus casus vel dubius emerserit ad examen rationis pertinet hoc discutere. et quicquid recta ratio dictaverit hoc execucioni mandari debet. Ex quo patet quod secundum textum iuris scripti non oportet de causis emergentibus semper iudicare. Sed potius secundum quod sancti dicunt secundum oportunitatem temporum personarum et circumstancias eventuum et causarum contingentium oportet negotia moderari. Cum voluerit ergo iuste iudicare de aliqua causa oportet quod habeant virtutem epykeie. Epykeia autem est virtus debito modo interpretandi leges. Iurisperiti autem qui hanc virtutem epykeiandi non habent sepius in iudiciis suis errant. dicentes bonum malum et malum bonum. ponentes lucem tenebras et tenebras lucem

Secunda conclusio est ista quod propter scandala vitanda aliqua sunt toleranda dissimulanda ratificanda et admittenda que alias essent illicita et prohibita. Istud patet ex gestis beati Gregorii de quo legitur quod quidam episcopus scripsit sibi quod quidam presbiteri simplices in diocesi sua iniunxissent quibusdam sacramentum confirmationis cum tamen ministerium eius solum spectat ad episcopos. Cui ipse rescripsit quod propter scandalum vitandum in populo ne illos presbiteros scandalizaret ipse ratificavit quod fecerunt et ratum habuit. Sed cessante scandalo ipse omnino decrevit esse irritum et vacuum si postmodum hoc attemptaret aliquis

simplex sacerdos Dicitur etiam legitur de pre mo beato augustino quod electio sua ad episcopatum fuit minus canonica quia vivente episcopo suo non debuit aliquis ordinari aut eligi in episcopum Et quod sibi factum fuisse doluit. aliis fieri noluit. non tamen legitur quod electio sua fuit cassata vel annichilata Sed propter scandalum vitandum ut arbitror ne tumultus fieret in populo electio sua fuit ratificata et approbata Dicitur etiam videtur quod electio celebrata de quadam persona licet fuisset aliquis defectus in ea quod tamen non teneo. tamen propter turbationem vitandam non est cassanda aut reiteranda aut de novo celebranda De similibus simile est iudicium

C Contrarius premissis elicitur tercia conclusio. quod quidam calumpniantes electionem prius mihi porrectam desipiunt et a via veritatis oberrant. quod probabilibus racionibus declarabo Primo quod calumpniantes predictam electionem fundant se super quadam decretali que dicit quod religiosi unius monasterii non debent amministrare aliquod officium in alio monasterio si secus fecerint magnam penam meruerunt Sed illud quod sequitur ibidem. totam machinationem eorum elidit et subvertit videlicet nisi illa monasteria habuerint dependentiam adinvicem Cum tamen ordo cum constat et certum est quod monasteria mei capituli de Windesim habeant dependentiam adinvicem quia dominus papa omnia nostra monasteria copulavit et constrinxit in unum collegatis et incorporatis eam monasterio de Windesim et unum corpus ex eis constituit Itaque sumus invicem membra unius corporis et per nexus et compactos mutuo nobis subvenire et subministrare debemus Ideo claret quod falso fundamento innituntur et allegationes eorum frivole sunt et nullius momenti

Item secundo patet quomodo iuste movetur qui prefata

electionem cassare conantur. Cum enim dominus papa ex speciali pri-
uilegio concesserit capitulo nostro de Windesem et prioribus domus illius
quod ipsi habeant potestatem supplendi defectus quoslibet
contingentes in electione. Et prior illius monasterii ad maiorem
cautelam et ad obstruendum ora loquentium falsa et iniqua
et maxima suppleuerit omnes defectus si qui acciderunt in
premissa electione et ratificauit et approbauit et confirmauit pre-
dictam electionem, quis reuocabit in dubium quod non est nata pre-
dictam electionem retractare et de nouo innouare sicud
calumpniatores vellet. Quod rite factum est inconuulsum et
illibatum debet remanere. Si autem vellet dicere quod papa non habet
potestatem concedendi talia priuilegia, quid est hoc nisi ponere
in celum os suum et vilipendere claues ecclesie. Quam
enim potestati resistit dei ordinationi resistit. Cum et peccatum ari-
olandi sit velle impugnare superioribus et scelus ydola-
trie nolle acquiescere. Et disputare de potestate pape presump-
tuosum et temerarium videtur.

Specialiter desidero quod ille qui istam calumpniam mouet
et brigas facit responderet vellet scriptis ad ista que scripsi
Et si rationibus et auctoritatibus canonice scripture et doctri-
posse na orthodoxorum patrum ista scripta improbare euacuare
et infallere liberum vellem sibi credere et me submittere
Si autem non valet tunc consultius ageret quod desisteret a
vesania sua quia quod sic suscitat discordias, pacem perturbat,
et scandala nutrit, et caritatem ledit. Cesarius mirandum
est quod ista non abhorret.

Quarta conclusio est ista quod nichil ita fugiendum est
in congregationibus sicut murmur et dissensio et contentio quia
ubi lites et contentiones ibi non est deus. ibi est inconstantia et
regnat dyabolus et omne malum. Nichil enim sic enervat seu
religionem sicut zelus inordinatus discordia et dissensio
Et nichil ita optabile et iocundum quam unitas fratrum pax
et concordia Ecce quam bonum et iocundum habitare fratres in unum
Et ideo dicunt sancti quod propter unitatem et pacem conservandam
inter fratres licet aliquid esset necessarium et utile tamen est post
ponendum et intermittendum Et ideo quilibet religiosus bonus
maxime ad hoc debet laborare et operam dare ut vinculum
caritatis et fraterne concordie et pacis non dissolvatur sed
firmissime conservetur Unde admonet nos paulus dicens
Solliciti servare unitatem spiritus in vinculo pacis. Sed
heu hanc unitatem caritatem plerumque violare et lace
rare non metuunt. hii qui scientie lumine sibi pre ceteris arro
gant. qui sciam appetentes inscitiam meruerunt qui non
sapiunt quod sit spiritus dei De quibus testatur gregorius dicens
Sepe dum quosdam maior scientia erigit a ceterorum societate
disiungit Et quasi quo plus sapiunt eo a virtute concordie
magis desipiunt Cibus in quo minus est de sale est perfectior
sicut ille in quo est habundantia proprii sensus est omni religioni
ineptus facilius homo simplex efficitur religiosus quam talis
Quia proprius sensus quo plus habundat in homine tanto sibi
videtur sanior. nec facile ab homine deprehenditur qui isto
morbo premitur Si autem volumus esse boni religiosi stude
amus in omnibus humiliter sapere. prudentius omnibus nos
postponere et proprio et sensui cedere. neminem temere nos

Pferre. pacem sectari cum omnibus et sanctimoniam sine qua
nemo videbit deum. In hiis omnibus que scripsi subicio me
sentencijs patrum et melius sencientium. Orate pro me

Dm tu et ma^ra ex obs^ra d^o pm sp p oclis habeat^e i unctibq deu n^t de est [tentative reading]
Qui seq^r me no^ abulat i tenebris s^ habebit lume vite dic^t dns [Qui sequitur me non ambulat in tenebris sed habebit lumen vitae dicit dominus]
Qui ex deo e^ v^ba dei audit. Qui ex deo no^ est [Qui ex Deo est verba Dei audit. Qui ex Deo non est]
labores manuu^ tuaru^ / manducabis b^tus es et b^n t^i erit [labores manuum tuarum manducabis beatus es et bene tibi erit]

Incipiunt gesta seruorum Jhesu xpisti ma
Barlaam et Josaphat Recordatione dign.

Cum cepissent monasteria construi ac monachorum
congregari multitudines et illorum virtutum et
angelice conversationis felix fama fines orbis oc-
cupavit et usque ad Indos pervenit et eosdem ad similem
zelum excitavit ita quod multi eorum omnia desererent ac pe-
terent deserta et in corpore mortali conversationem susciperent
angelorum. Rebus igitur sic bene se habentibus et aureis ut ita
dicam pennis multis in celum volantibus surrexit rex quidam
rex in eadem provincia Avenir nomine magnus quidem factus — De rege Avenir patre Josaphat
divitiis et potentia et contra adversarios suos victoriosus et in
bellis strenuus. Erat etiam corporis magnitudine preditus et
vultus decore venustus omnibusque mundialibus quod cito mar-
cescit successibus gloriabatur. Secundum vero animam ultima gra-
vabatur inopia multisque malis suffocatus. Gentilis namque erat
professionis inimice superstitioso errori ydolorum deditus. Sed quamvis in
multis deliciis viveret et delectationibus atque iocunditatibus presentis
vite ex toto deditus esset nichilque quod vellet atque desideraret
ei deesset unum tamen videbatur quod leticiam ipsius minuebat
curisque ac sollicitudinibus ipsius animam affligebat videlicet
sterilitatis malum. Nam filios habere non poterat et ideo
multum sollicitus erat quomodo tali vinculo solveretur filiorum pater
vocaretur quod res multis est optabilis. Talis itaque rex erat
et talem intentionem gerebat. Gloriosissimum vero genus christianorum et
monachorum multitudines Christi cultum vilipendens et prius minas
eis non formidandas inferebat tempore tamen ad sermones meliores
persuasionem traditi principes in hac regione sermonem. Ab
eo que ad dei cultum pertinebant studiosius agebat. Et ideo
multi qui monachicum susceperant ordinem omnes quidem equaliter
mundi delectationes a se repellebant. Ad unum vero dei cultum
totam intentionem se contulerant et pro Christo mori satagebant et eis
desiderantibus beatitudinem predicabant sine timore atque dila-
tione et valde confidenter salutare dei nomen et nichil aliud nisi Christum
in ore habebant. Flumina vero et corruptibilia narrantes presentium

verum et stabilem atque incorruptibilem futurae vitae aperte cunctis
demonstrabat et scripturis sanctis confirmabat et periculis omnibus se immer-
gebat ut faciat illos deo offerentes quamquam qui in Christo abscondita
est vita meruerunt. Hinc multi dulcis eius doctrinae suscipie-
amaras quidem deorsum omnibus deserebant tenebras claritatique luminis
veritatis iungebantur adeo quod quidam nobilium atque senatorum omnia
deponentes vitae saecularis onera monachi fierent. Rex autem ut audi-
vit haec ira magna repletus atque furore succensus edictum illico po-
suit omnes christianos cohartari ut negarent fidem Christi. Unde no-
nas quasdam contra ipsos christianos species tormentorum excogitabat
et studiose perquirebat novos moriendi modos minabaturque eis
et litteras per universas sibi subiectas provincias delegabat principibus
atque ducibus poenas adversus christianos et neces iniustas decernentes. Prae-
cipue vero adversus magistros ordinis monastici furens atrocissime contra
eos et insatiabiliter concitatur bellum. Hinc multi fidelium mente commove-
bantur, alii vero tormenta sustinere non valentes, contrariis illius ob-
audiebant praeceptis. Monastici autem ordinis duces ac principes
palam quidem atque de facie regis increpantes eius indignationem per marti-
rium temporalis vitae finem sortiebantur et eternam acquirebant beatitudinem.
Alii vero in solitudinibus et montibus abscondebantur, non quod tor-
menta metuerent sed dispensatione quadam divina hoc agebant.

h Huiusmodi ergo obstinatione Indiam occupante et fidelibus
quidem undique repulsis impietatis vero ministris omnia tenentibus
et moribus et moribus paganorum, quidam ipso iam ad in senatum (?) eius

regis archisatrapa dignitate, sed animi constantia magnitudine atque fortitudine
omnibus aliis in quibus pulchritudo corporis et forma significatur praestans ab
omnibus differebat, ut audivit in ipsum praeceptum, valefaciens huic
vanae gloriae deorsum trahentis atque deliciis temporalibus, monachorum choro
se ingerens coniunctus est, montium deserta petens ibique ieiuniis
et vigiliis ac divinorum eloquiorum meditationi intentus sensus
suos vigilanter emundabat et animam ab omni liberans passionis
affectu impassibilitatis lumine illustrabat. Rex autem hunc valde
diligebat et in honore maiori habebat. Cum prius quam audivit
de eo talia doluit quidem animo quia amicum perdiderat, contra
monachos vero amplius iratus est in ira commisit. Itaque ubique
ad eius inquisitionem et omnem lapidem ac motum conatum et sollicitudinem (?)
eius ut inveniretur perquirere fecit. Post aliquantum vero temporis

Rex guberna- tor magnus (?)

hu q ad mgsitatez illius dum fuerat / ut se servit in
desertis eu habitans heremo / prostrata iacuerat eius / verum
quibus iubis tribunalis cohibuerat. Vides ait vere sic
in paupere et aspero vestitu illum videlicet qui splendidis antea
induebatur vestimentis et multis affluebat deliciis / nunc vero
maceratum diuturna anachoreseos quiete et heremitice vite
paret opertum vestimentis / sed et ita replebatur / et cum
ab obus ferme mirabiliter ait ad eum. O stulte et miseris pre-
ditis eius rei grata immutasti honorem in contumelias / in hunc
ignominiosum ac vilem aspectum / ferme in regno meo / et mox
architriclinos potest / ludum prior regis tempore constituisti /
non solum nunc autem atque fiduciam obliquasti et contra ipsam
insurrexisti namque / et neque filios immisericordiam / divicias
et omnem honorem vite gloriam pro nichilo reputasti / et talem
inhonorationem ieiunii preposuisti glorie / Ut quid hec fecisti. Et
quod hunc laboris / que oculis tuis videlicet et habeas / illum qui
deus ihesus predixisti / dimisisti etiam ista et superstitiosa quieta de et
laboribus atque iocunditatibus dulcis vite huius. Hec audiens
homo ille dei hilaris sit ac plane videlicet cum ratione. a
me audire vis. o rex / inimicos tuos de medio prorsus tam
ace / et te iudicabo et de quibuscumque interrogans volueris / sollicitus
namque predictis ista a me homo tibi reddere. Porter robore vero
torquere / occidere / fac quod vis michi undique causis est / et ego
modo ait doctor magis / rex ait dicere et quod sit inimici
isti / qui de me non me possessione inbreviter. Ait vir sanctus ira et con-
cupiscentia hec etiam ab initio quidem cooperatoria nature ab auc-
tore inducta sit / et nunc similiter hunc ea qui non secundum carnem
quidem sed secundum spiritum sunt vobis at que tota est carnem / et in
huius spes / contraria facta sunt / et quod inimicorum et hostium sunt agmina /
ferarum concupiscentia in vobis operatur quod voluptatem / et excitat / ira vero
destruit abscidat iniquos homines in illa a te / assidue vero ad audire
ducentes atque inditum preiudicium et equitas sed cum ira et
dicendorum atque medicorum preiudicium et equitate ad-
concupiscentiam de medio tulit / et per hunc preiudicium et equitate ad-
imitaberis / omnia videlicet dicam tibi. Ad hec rex ait Ecce adim-
eus tue postulationis / etiam de consilio concupiscentiam et iram medio

wa sapiam hg
laudari rus

vero adhuc presentia et constare faciam. Sic ergo mi fecit. Unde
et tantus error factus est ut qui in vana spe confidunt / ponunt hic
quod in manibus habetur et oculis videtur. Respondebis autem fortasse
dicens: Tibi nimium quis o homo unde mi fili est spiritualia que despicis /
totiusque magni ornatus spe dixisse audivi. In diebus antiquis cum valde
iuvenis essem / audivi verbum quidem bonum et salutare / et me fortius hinc
vix rapuit / et quasi cum quadam semper mecum in meo plan-
tata est corde inseparabiliter sic conservata / adeo ut radicata sit
et corroborata / et quasi carnis fructum attulerit in me. Verbi vero vix
hec sunt: Visibilia et igitur temporalibus ea que sunt despicias que non
sunt / que vero non sunt que sunt amplectere et contine. Verum ergo gustare
cor quod sit dulce / non potuit cor quod non sit addictum naturali /
ignorans de quo ita despiceret. Terrestria quidem vocantur
firmo eterna et non mutabilia / non terrestria vero putare vera et
delicias atque fallaces prosperitates / quibus et ipse male tunc erat
tum addictus est. Ergo certa lux agnoscebatur / sed ubi vix oc-
cupans animam meam / indefinite ... mentem meam ad id quod
melius est eligendum / Lex vero peccati resistebat legi mentis mee / et quasi
quibusdam ferreis compedibus vinctum me / affectum peccatum captivum
tenebat / Deo autem complacuit benignitas ac benignitas salvatoris
nostri dei / ut liberaret me de servitute illa cupiditatis / et confortaret
mentem meam ut vinceret legem peccati / et aperuit oculos meos
ut discernerem bonum a malo. Tunc iam considerabam / et vidi quia
esse omnia preter dictam vanitates et afflictiones spiritus / sicut et Salomon sapien-
tissimus dicit in suis sermonibus. Tunc sublatum est de corde meo
velamen peccati / et quod ex corporali crassitudine superposita erat
anime mee / ingruente terra dissipata est / et cognovi a quo factus
sum / et quod oportet me ad auctorem meum ascendere per opera ... in
ipsius mandatorum. Unde omnia delinquens securus sum cum / et gratias
ago deo per Ihesum Christum dominum meum / qui eruit me de lacu mi-
serie et de luto fecis / id est de potestate servissimi creato-
ris principis tenebrarum / seculi huius / et ostendit mi viam
compendiosam et facilem / per quam possem de hac fragili ac fictili
corpore angelica ducere gaudia. Certa conspicere cupiens / strictam
et arduam ascensam prius vidi / comprehendo presentium vanitate /

et instabilis in peccatum istorum ac reflexionem Et nescio aliquod
aliud bonum vocare preter illud quod vere bonum est a quo inser-
vimus tu o rex abruptus es et disiunctus Unde te deserimus
et a tuo consorcio nos separamus eo quod incerta et credere te
perpetuam perditam et ad exitum nos deducere vigens periculo Ra-
cionem inducancia cooperimus iniuriam nec eorum que dicebat
nos peremisisse sed et ipse nobis testimonium perhibes nunc [illegible]
aliquam a negligencia [illegible] [illegible] Rex vero et ipsum omnium bo-
norum principale bonum a nobis deputare contendis idest principem
et deum deserere quod dampnis et omnibus preferendum et propter hoc bo-
norum ac mundana nobis reputaveris quid bonum noticia te sine
ulla vere dicere possum cum ego eius prorsus operas ipsa ad-
invicem pietate dico in deum et amicicia humana et [illegible] vel
aqua defluente Quomodo ergo tibi in hoc communicare possimus et non
magis cum gratia amicicia et honore et affectum filiorum et si quod aliud
erat negabimus Unde et ante te o rex conversi ad deum qui et ipsum
tibi [illegible] et respiciat perhibuit qui est christus ihesus dominus universorum cuius
et tocius deo [illegible] celos verbo et terra stabiliunt hominem quem manibus
propriis formavit et sibi immortalitatem donavit regemque creatorum que in terra
sunt constituit et cui regalem sedem omnibus pulchriorem paradysum ei
subdidit qui invidia dyaboli deceptus et voluptate cibi pessime dolo et
illectus miserrime ab universis bonis corruit bonus Rex quia post
eius deo dilectus factus est miserrimus lacrimis propter suam miseriam
omnino plangendus Sed nos qui formaverat et creaverat be-
nignus in rursus respiciens oculis opus manuum suarum sed deus
eternus amicus quod erat ab initio factus est propter nos absque peccato
quod sumus nos et crucem sponte ac mortem sustinens hoste iam super-
dato qui primum parentem nostrum decepat devicit et de illius an-
tiqua servitute nos redimens in pristinam beatitudinis restituit liber-
tatem et unde per inobedienciam ceciderimus illuc demum sua nos re-
duxit misericordia priori nos pristino honore efficiens dignos
Sed at ille qui talia propter nos passus est et talibus nos bene-
ficiis dignos efficeret ipse in superius et in illius crucem offendis
Corporis vero delicias corporis addictus et corruptibilibus subditus pas-

[illegible]

sionibus, deos appellas ignorancie et confusionis ydola, et non
tantum teipsum a celestium bonorum hereditate alienum efficis sed et
eos qui tuis preceptis obediunt ab hac via direxisti et magno
periculo tradidisti. Beato igitur quia ego non credam te, nec acquiescam
aut consenciam tibi in hiis que dicis, gratia dei in spiritu, neque meum dominum
et salvatorem negabo, eciam si me bestiis devorandum, sive gladio feriendum,
gladio vel igni tradideris quod vite tue et precepta. Non cum
morte tecum nec amo presencia, multa enim cognoscens infirmi-
tate et vanitate. Quid enim in ipsis videre est ut sufficiat ad stabile-
fiet solum hoc sed in ipso suo esse, grandibus in se cum misericordia et
multa tristicia, multa quoque sine intermissione sollicitudine circa va-
na ipsorum et delectationi omnibus copulatur dolor et tristicia. Denique ipsorum
sit potencia et sublimitas ipsorum dicta docet. Et quis eorum
mala enumerabit. Sane tamen compendiaria via in unum theologus in-
sinuat dicens: Mundus totus in maligno positus est. Et nolite di-
ligere mundum neque ea que in mundo sunt. Quoniam omne quod in mundo est
concupiscencia carnis est et concupiscencia oculorum et superbia vite. Et mundus
transit et concupiscencia eius. Qui autem facit voluntatem dei manet in eternum.
Hac igitur voluntate dei bona cogitans dimisi omnia et adhesi illius
habens desiderium et eius gracie dicam in quibus non est contencio,
invidia, tristicia nec sollicitudo sed omnes equaliter participant continue
deitatis [illegible] predicant magnificaciones quas paravit pater diligentibus
illum. Hos igitur parentes, hos fratres, hos amicos et notos possideo.
Ab illis vero qui aliquando mihi fuerant amici et fratres elongavi fugiens
et mansi in solitudine expectans deum qui salvum me fecit a pusil-
lanimitate spiritus et tempestate. Hiis ita facile et humiliter a dei homine
pronunciatis rex commovebatur quidem ab ira et amarissime torquere
eum volebat sed retardabatur dampno et verecundabatur honoratum
atque nobilem virum videntes consiliariis. Responsus ergo inquit ad
eum: Undique miser tamen ipsique meditatus es predicans sed hanc
puto arbitror a fortuna productus. Dicis enim namque mortem sicut et
lingwa tua, que fatua ista ac vana fabula que narrando
efficeres. Et nisi in principio sermonis promisisse te quod de me-
dio [illegible] sermones, nunc utique iam tuas carnes tradidissem.
Et [illegible] tantis circumdasti sermonibus sufferens
non tua [illegible] quin et propter [illegible] mea erga te
dilectionem. Surge igitur et fuge ex oculis meis ne ultra te

videret et male periret. Tunc christianus vir dei secessit a conspectu eo-
rum eratque gaudens quod martirium non sustinuit. Martirium tamen cotidie
in conscientia tolerabat, pugnas adversus principes et potestates adversus
mundi rectores tenebrarum harum contra spiritualia nequicie, sicut ait beatus
Paulus. Illo igitur abeunte apostolice vite persecucionem vehemencio-
rem contra monachos meditatur, ordinem sapiencium quoque honore ydolorum cultores
vocat ac pontifices. Cum in tali ergo ipse esset errore detenti
et seducentes, nascitur ei pulcherrimus filius, etiam quo ipso splendore decore
quod futurum de eo erat prefigurabat. Dicebatur enim neminem in terra illa ta-
lem unquam apparuisse gratiosissimum ac speciosissimum puerum. Gaudio itaque
ipso maximo in nativitate eius gavisus est, et vocavit Josaphat. Ipse
autem ad templa ydolorum stultus abiit, insipiencioribus se diis immolaturus
et gratiarum actiones et ymnos et laudes redditurus, ignorans miser
quis vere bonorum auctor sit omnium, cum spiritualem offerebat offerri sacrificium.
Ille autem ignaros et sordidos convocans puerum nativitatis ubique transmi-
sit ut congregarentur universi ad ipsius pueri natalicium. Tunc videres omnes
confluere, timore regis afferentes secum que sacrificio erant ydonea, secundum quod unusquisque
possidebat, et magis illius intuitu parabat et regalia digniora deferebat.
Quanto vero rex eos probabat ad sollempnitatem tauros plurimos et
maiores ad immolandum afferens. Et sic celeberrime festo peracto
cunctos honorificat muneribus, tam maiores quam minores, tam nobiles
quam ignobiles. In ipsa vero sollempnitate convenerunt ad regem preelecti viri
qui erant quinque circa astronomica caldeorum sapientiam vacantes. Et hos
propius accersitos ad se ipse rogat edicere singulos quid futurus esset
puer qui sibi natus est. Illi vero plurima perscrutantes dicebant illum
magnum esse futurum in diviciis et potestate et superhabundante et cunctos
precellere. Unus autem de astrologis precellencior cunctis ait: Sicut ego hiis
que me docuerunt astrorum cursibus valeo cognoscere, o rex, puer hic perfectus
quem nunc natum est non in tuo erit regno, sed in alio meliori et incomparabili.
Cum precior ... Christi vero illam quam persequeris christianorum religionem
fore suscepturum, non puto quod sua spe ipse fraudetur. Hec quidem
astrologus dixit, sicut olim Balaam non astrologia veritati conveniens, sed
deo per adversarios ea que sunt veritatis significante, ut omnes in operibus eius inexcusabiles
eruditi. Rex igitur ut audivit tam gravem hanc sustinens admiracionem
tristicia quam magna illi leticia incidit. In civitate itaque seorsum
palacium edificat speciosissimum et in eo cameras splendidas artifi-
ciose atque opere construxit, ubique puerum preposuit ad habitandum.

Hic nascitur Josaphat.

In die natalis Josaphat pro eo ydolis immolaverunt.

De zophia ab astrologis prenunciata.

Hic astrologus eum predixit fore fidei christianum.

Hic pater eius in palacio preciosissimo inclusit eum.

postquam infans completae aetatis et incessus his omnibus fecit in pala-
pedagogos illi et ministros constituens nimis aetate et aspectu
pulcherrimos, praecepit illis, ut nihil horum quae in hac vita sunt tristia ge-
nerarent manifestum illi facerent, non mortem, non senectutem, non infirm-
itatem, non paupertatem, nec aliquid aliud quod eum contristaret et laetitiam minuere
posset, sed omnia jocunda et delectabilia proponerent, quatenus mens ejus his
jocunditatibus delectata nihil omnino de futuris cogitare valeret. Praecepit
etiam ut nullum modicum verbum de Christo et de ipsius dogmatibus penitus audiret.
Hoc etiam magis omnibus occultare cupiebat, astrologum me-
tuens praenuntiantem. Si quem vero ministrantium infirmari contigisset, hunc
mox inde jubebat eici, et alium loco ejus floridum et sanum
dabat, ut nihil omnino foedum vel enorme oculi viderent illius pueri.
Rex quoque sic ista disponebat et faciebat. Videns namque non videbat
et audiens non intelligebat. Audiens autem quosdam monachorum adhuc
superesse, quorum nec vestigium remansisse putabat, furore replebatur
et vehementius contra eos concitabatur. Praecones itaque per universam
civitatem et regionem praecepit discurrere, clamantes ut nullus omnino post
tres dies monachos inveniretur. Si qui autem deinceps invenirentur
post dictos dies, per ignem et gladium perditioni traderentur.
Isti enim sunt, inquit, qui suadent populo ut quasi deo intendant [illegible]
Interea quoddam tale accidit, unde furor atque ferventior
ejus efficitur, et contra monachos ardentius inarsit. Erat vir quidam,
erat de nobilioribus et qui inter primos illius regem pollebat,
vita quidem mansuetus, fide pius, et suae salutis sollicitus, sed latebat
propter timorem regis. Quidam autem propter felicitatem atque fiduciam quam
apud regem habebat, mala adversus illum meditabantur, et hoc facere
omni sollicitudine satagebant. Cum autem aliquando ad venationem iret cum
eo circumdatus sibi obsequentium multitudine, unus erat venatorum bonus vir
ille. Ambulante vero ipso singulariter, ergo divina sibi, sed arbitror,
dispensatione contigit. Invenit namque hominem in loco quodam moro-
sum in terra projectum et male habentem pedem a bestia contritum. Qui
videns eum praetereuntem rogabat ne praeteriret illum, sed misereretur
ejus in tam malo eventu et in suam domum deferret, sed et istud
adjiciens, quia non inutilis tibi et omnino efficiar, inquit, inventus
sum ego. Ille autem vir melius dixit ei: Et ego quidem propter bonam
naturam suscipiam te, et curam tibi quantam potero exhib-

Hic incipit narratio de quodam pro viro qui inter regem acceptus morabatur et valde [illegible] periclitatur

In [illegible] de [illegible] [illegible]

do ei quod confessionem quod a te non fuerit exposita? Pauper ait ille
est infirmus aut ego homo sum medicus vester. Cui cum legem in thesis aut
collationis secretae adiecisset et in cedula ei traderet, quoniam ut medicus ita
curabo ut non amplius morbus succrescat, quoniam religiosus vir et
quod domi fuerat pro modico computatur. Ille autem post mandatum dei
gaudens in domum suam fecit, et competentem curam ei exhibuit. Tempore
vero medicinam illi ac malitiosi quam nunc conceperat malignam
mentiam ad effectum producere non differt. Sed deo rogante vir apostolicus
quod non tamen illius avaritiam obliviscens magister dixit cuilibet et a . . .
quam fide dicebatur, sed ea mala adiecit ipsius medicatur in [illegible] tur-
bata pudentes atque sollicitans, et sibi iungi cunctos conatus. Sed si
bis nequit certe sicut nos fictum dicere vocat eum secretius et dicit,
temptato velle te delinquere peccatorum secreta et aliquas religionem et copia
fidei et monachicam sumere habitum quod [illegible] quoddam peccatum est quod
non sum sic ... a te factum. Talia magister adversus virum machinabatur, — *(margin:* quod sentiret religiosus veritatem voluntatem ... *)*
noverat ipsius voluntatem et nimis dissimilans debebat ... quod si talia a ...
audiret illi quidem magis permansit consilium de ... dicentis, hoc
est ut non negligenter perficiat quae sunt cogitanda et ipse hoc vera
dicere illi placuerit. Ipse autem contra se viri avaritia quanta esset
non ignorabat, incredibilia et falsa quae dicta fuerant suspicabatur,
nec tamen sibi continuaret fore relinquenda, sed probaret re ac derogaret quod
cogitabat. Unde advocans eum secretius ait ei temptans: Nostri
enim aiunt quanta mala ostendi monachis et omnibus copiam. Nunc
vero primam ducturus sum hoc et desperans penitentia, spe illius immortalis
regni quod poteris ad aliam futuram vitam cupio potiri. Contra
prius utique morte computabit. Non alius vero hoc me consequi posse
arbitror nisi copiam fiam et abrenuntians gloriae regni mei
a ceteris delectationibus et iocunditatibus huius vitae renuntians et mo-
nachos religiosa ubicumque sunt quibus iniuste persecutus sum illisque me
ipsum admisceam. Tu hoc quod dicis ipse et quale das consilium? Sic
nam vitare. Non te cum super hoc verita et bonum honorum
est. Ille vero ut hoc audivit neque occultum dolum intelligens,
compunctus animo et lacrimis perfusus, simpliciter inquit: Rex per tempora vivere
consilium est bonum et salutare recepisti. Quod et si difficile est
ad inveniendum et colore in regnum [illegible] hoc est venire est quidem contra
quod quaeritur et invenit. Delectatio vero praesentium et si in presenti iocunda
sit et delectet, sed tamen bonum est. Inquit abicere contra in tempore suo est

[illegible]

uero est et quod letificat septupliciter rursus contristat. Sunt
bona eius et tristia umbra et sicut ve-
stigium navis per mare transeuntis aut avis per aerem volantis mox
disparent. Futurorum vero spes quam predicat presentium firma est et
stabilis; tribulacio tamen huius in mundo. Hec una nec longinquis brevibus
temporibus sunt, ibi autem nisi penam solam inveniet et tormenta per secula diu-
turna. Sancta dulcedo horum temporalis, dolores vero perhennes. Christianorum
autem labor temporalis est, dulcedo vero et sanitas eterna. Dirigatur ergo
regis bona voluntas, domine, ad immortalia bona, corruptibilia contem-
pnendo. Rex autem ut audivit ista valde contristatus est. Continuit tamen iram
et nichil tunc ultra locutus est. Ille autem cum esset sapiens et fidelis, intellexit regem
non benigne suscepisse verba sua, sed quasi in dolo temptaverat eum. Rever-
sus autem ad domum suam tribulabatur atque contristabatur, hesitans quomodo
deliniret regem et evaderet imminens sibi periculum. Insompnem itaque totam noc-
tem ducens in medio [illegible] recordatus est hominem quem pede lesum habuerat. Et hunc ad
se adducto ait: Memini te dixisse te verborum medicum ac cura-
torem malorum. Ille vero inquit: Etiam. Et si opus habes, ostendam tibi ar-
tem meam. Senator autem continuo narravit ei quam ab inicio apud regem
amiciciam atque fiduciam obtinebat, et paulo ante propositum sibi ab ipso rege
fraudulentum colloquium, et quod ipse quidem bonum responderit, ipse vero graviter ser-
monem susceperit, vultuque immutato internam sibi iram ostendit. Hec autem
audiens pauper ille et infirmus parumper deliberans in semetipso ait: Scito
sit tibi gloriosissime quod rex contra te ipsum suspicatur quasi velis
eius apprehendere regnum. [illegible] te dixit et quod dixit. Surge igitur et
tonde comam tuam et depone vestimenta ista splendida, cilicium induens sicut
monachorum, diluculo accede ad regem. Illo vero interrogante quid sibi vult ha-
bitus iste, respondebis: Propter hec que hesterna die locutus es, o rex, ecce as-
sum paratus sequi te per viam quam desideras ambulare. Nam et si delicie sunt
amabiles atque iocunde, absit ut non congregatus in hiis post te consistam. Ista vero
cum via quam iturus es sit difficilis et aspera, tamen tecum existenti facilis
michi erit et plana et amabilis. Quia cum me socium habuisti prosperum bonorum,
sic et tristium habebis, ut et finem sim particeps tecum bonorum. Sub-
limis igitur vir ille infirmum verba suscipiens fecit ut quod ei locutus est. Rex
vero videns ipsum et audiens super hiis vehementer obstupuit et erga se verum
intellexit amicum, falsum vero quod dixerat illum virum esse [illegible] agnoscens
amplioris honoris et maioris fiducie participem ipsum habuit. Cum adversus monachos
vero ira demum nimium replebatur [illegible] dicens ut ipsum monerent
homines ab huiusmodi vite delectacionibus et que leviter sophismata [illegible] adderent.
Factum est egressus ipse ad venandum vidit duos monachos per heremum
gradientes, quos tenuit et ad se adduci precepit, furibundusque eos in-
tuens et quasi ignis ex oculis suis scintillas iaculans ait:

stis o erronei et seductores / praecones mortis apte clamastis [?] nisi infra
superstitionis [?] per tres dies in civitate aut regione mee potestatis inveniretur /
aliquis istorum cremabitur [?] monachorum aut dispereat. Atque responderunt quemadmodum
iussisti egredimur de tuis civitatibus et regionibus / longa autem nobis
via imminet [?] ad fratres nostros non habemus cibum autem ut hac
rebus compotes ne in via fame deficiamus. Rex autem ait ad eos / Mortis
minas metuentes / escarum [?] mortuarum [?] non adhibetis studium. Dixerunt
monachi. O rex bene disposuisti quia mortem timentes sollicitudinem gerunt
quomodo alimenta [?] possint. Sed quia sit iste in corruptibilibus deditus rebus /
quibus intentus sit quam [?] [illegible] bonis separatis [?] illis inveniret / radicitus inherent
praesentibus / et ideo timet mortem. Nos autem quia ex multo iam tempore odi-
mus mundum et quae in mundo sunt / et strictam et arduam perimus viam / pro-
pterea [?] neque mortem timemus / neque post [?] diligimus / sed futura tantum desideramus.
Unde [?] quia a nobis mors illata nobis propter Christum [?] fit et vite
inchoatio [?] / amabilis nobis est magis quam terribilis. Rex autem argu-
mentationes monachos volens comprehendere ait quomodo ante. Nonne paulo
ante dixistis vos discedere ideo quia ego misissem. Et si mortem non
timetis quare fugam arripuistis. Ecce et ista nunc iactatis non
tamen est. Tunc inducere monachi: Non a te minatam mortem timentes
fugimus / sed miserti sumus tui / ne habundantior condempnatio tibi cum effi-
ciamur / cogitamus discedere non quod tuas ullo modo minas formi-
demus. Tunc hic [?] rex iratus iussit illos igne cremari / et consummati sunt
Christi famuli per ignem / martirum coronam adepti. Tunc rex edictum
posuit ut sicubi quis inveniretur monachorum / sine iudicio necaretur. Et
ita nullus relictus est huiusmodi ordinis in regione illa / nisi illi qui in montibus
et speluncis et cavernis terre semetipsos abscondebant et quasi
tales [?] se habebant. Puer autem supradictus de quo sermo ab initio dici
cepit in separato sibi palatio inclusus crevit ad etatem pervenit ado-
lescentie / omni ethiopum et persarum disciplina imbutus / non minus autem
quam corpore fulgebat / sapiens et prudens et omnibus bonis clarens / quaestiones
naturales doctoribus suis proponebat / ita ut mirarentur ipsi de veloci-
tate ingenii eius et intellectu / stupebat autem rex de gratia vultus eius et
animae constantia. Mandavit autem ut nihil ei ex ipsis contristabile [?] ne videret / Hic cap[itulum] iosaphat nunciatur quae erant post [?] in palatio includebatur etc.
omnino eorum quae in vita hac tristitiam generare notificarent / et neque
hoc quod mors praesentibus delectationibus appareret. Inane enim includebat
spe / et iste sicut qui in celum sagittare conabatur. Sed quis naturam
hominis mors latere potest. Et quod puer iste ignorabat etiam quod omni
intellectu mente perornata possidebat / pensabat penes
semetipsum cum eum inaccessibiliter [?] pater conclusisset et
volenti ad eum ingredi non permittebat introire / Monachus

eum quod si patris ipsius iussu fiebat. Barlaam verba. Interrogavit enim
nunc omnino interrogandum esse arbitratus certe quod non in tenebris par
et a quo modo provideret. Sic ergo attendens quod si per illum voluerit patris
eius agitur et si interrogaverit magis et patri veritatem aperiet.
Unde ab aliis et non a patre ista discere excogitavit. Unum vero
ex pedagogis amabiliorem ceteris in parte trahens quem
interrogavit cur sic pater infra muros inclusisset adiungens quod
si hoc veraciter manifestum michi feceris in ceteris eris pre omnibus
et testatur. Pro primo autem dispona tecum. Pedagogus
itaque cum esset et ipse sapiens et sciret puerum intelligibilem et
perfectum prudenciam ne sibi quoque idem puer auctor periculi
fieret, cuncta ei enucleatim inferavit. Ille adiunxit operacionem
meritam a rege persecucionem et proprie christianorum, et quod
effugati sunt et eliminati de omni circuitu regione illa. Et quod
hic a nativitate eius astrologi pronunciaverunt. Rege ergo ipse au-
dies illa doctrina. Hanc ponas mee secrete, non multos
teneri colloquio voluit, sed bene sibi probatos et fideles esse re-
quirens, mandavit nobis ut nobis te in tristicia vite noti-
ficeris. Hec ut audivit iuvenis, nichil ad apposuit loqui. Contingit
quippe cor illius salutaris sermo et penitencia intellectualis
eius oculos aperire cepit ad veram doctrinam dei perit
scripturis sermo declaratur. Frequenter vero pater eius ad videndum pu-
erum veniebat, ac excellenti amore diligebat eum. Et in ma-
gna die intulit ei filius, dixit: quedam a te cupio scire, o rex.
Unde tristicia assidua et sollicitudine continua contradicit animum
meum. Pater autem vero ut hoc audivit, contristatus sit modo omnia vi-
scera eius. Et ait illi: Dic michi amatissime fili, quod est quod detineris
tristicia, et continuo ipsam in gaudium convertere festinabo. Cum
dixit illi: Quamobrem sibi vult quod infra muros istos et
portas concludens me inaccessibilem cunctis et inconspicua-
bilem fecisti, constitutus. Tunc pater ait: Nolo fili ut vide-
as aliquid quod cor tuum possit amaricare, et tibi leticiam ap-
mirabiles in deliciis cum iugibus et gaudio perhennem et hilar-

iccirco: unde te p(rae) o(mn)e solum desidero. Ait aut(em) p(ue)r filius sen-
sciens deo q(ua)m non iocundo mo(do) in gaudio et letitia uiuo, s(ed) i(n) tri-
bulac(i)o(n)e pocius et angustia multa sum, tamen q(uod) et ipse cibus
et potus insipidus michi app(ar)et et amarus. Volo enim de-
siderans que extra portas sunt cognoscere, ut nequaquam i(n) doloribus
deficiam, michi quo volueris procedere, ut m(od)o que antea delecta-
cionis placuerant, que hactenus non vidi. Contristatus est ipse
ut audiuit talia, p(er)pendebat q(uod) q(uod) si denegaret ei q(uo)d
petebat, amplioris ei tristicie et sollicitudinis auctor existe-
ret. Tunc ait illi: Ecce, fili, tuo desiderio satisfaciam.
Electos igitur equos adduci continuo et obsequium regale p(ar)ari
iussit, procedendi ip(s)i licenciam deinceps p(ro)misit. Diligenter
precipiens ministris eius ut nil fedum in occursum ei veniret, omni
cautela satagentes, s(ed) o(mn)ia bona et iocunda ei demonstrarent,
chorosque plaudentes in canticis et omni genere musicorum ei con-
cinentes et varia delectacionis spectacula facerent, ut hiis mens
eius vacaret et iocundaretur. Cum igitur sic frequentius processionibus uteretur
filius regis, vidit die quadam, cum iret, duos viros, quorum
unus quidem leprosus, cecus vero alter erat. Quos videns, contristatus
animo est et dixit: Hii qui sunt et cuius est iste horum
fedus aspectus? Illi non valentes quod ad aspectum illius venerat
occultare, dixerunt: Passiones sunt iste humane, que ex ma-
teria corrupta et corporis mala complexione hominibus solent
accidere. Et ait adolescens: Omnibus hominibusne ista contingere
solent? Dicunt ei: Non omnibus, sed quibus subintrat sanitas
corruptionem malorum habundantia. Rursus quaerit iterum
puer: Si non omnibus hominibus contingere ista solent, sed quibusdam,
numquid sciunt quos apprehensura sunt ista mala, an indefi-
nite et improvise superveniunt? Respondent illi: Et quis hominum
futura providere potest et diligenter cognoscere? Hoc enim huma-
na natura supergreditur, solis quoque hec dignitas immortalibus est diis immo-
rtalibus. Et cessavit querere ipse filius regis. Turbatum est autem cor
eius quod viderat, dolens corde, et immutata est species vultus
eius ex hac insolita re. Post multos vero dies rur-
sus progrediens, reperit senem inveteratum dierum multorum,
rugosam habentem faciem, dissolutum brachiis et curvum

Margin notes:
Hic Josaphat cognovit duos viros unum cecum et alterum leprosum
Hic vidit etiam senem quem vidit

incurvatum et toto capite canum, tremente dentibus et balbu-
tiendo loquentem. Stupefactus igitur assumens eum et propius addu-
cens interrogat, discere cupiens visionis miraculum. Qui vero
ei dixerunt: Iste iam plurimorum existit annorum, et pau-
latimque diminuta sibi virtute et corruptis membris
ad hanc quam cernis pervenit miseriam. Et quid, ait, in fine
fiet? Illi autem dixerunt ei: Nichil aliud quam mors suscipiet
eum. Et omnibus, ait, hominibus istud imminet an quibusdam tantum? Re-
sponderunt illi: Nisi mors praeveniens hunc sustulerit hominem
post tempus annis succedentibus non est qui ad istius venire statum experi-
entia. Et ait puer: Et in quot annis supervenit hoc? Et si
penitus mors imminet, et non est aliqua hanc evadendi via? Qui ad hanc
perveniunt miseriam. Dicunt ei: In octoginta quidem vel centum
annis ad hanc senectutem perveniunt homines, deinde moriuntur.
Aliud fieri non potest, debitum enim naturae mors est ab initio inditum
hominibus, et inevitabilis eius adventus est. Haec omnia ut vidit et
cogitavit sapiens iuvenis et prudens nimis, ingemiscens de profundo cordis
ait: Amara est vita ista et omni dolore et amaritudine plena.
Si haec ita se habent, quomodo securus potero esse, quia mortem incertam
prestolando, cuius adventus non tantum inevitabilis, sed et incertus est, si-
cut dicitis. Et abiit ista in se suadens et incessanter cogitans
et frequenter sui de morte memoriam revolvens, et ob hoc in doloribus et tris-
titiis nimiis continua habebat. Istud autem dicebat in semetipso:
Ergo ne me aliquando mors apprehendet? Et quis erit memor
mei faciens post mortem tempore oblivionis omnia tradente? Et si moriens
in nichilum dissolvar, aut est aliqua vita alia aliquis et mundus alter? Et
haec similia incessanter cogitans pallidus tabescebat. In presentia
autem patris, quando contingebat venire illum ad eum, fingebat hilaritatem
et laetitiam, nolens ad notitiam patris sua meditata pervenire. De-
siderabat autem inoffensibili quodam desiderio et estuabat invenire
aliquem qui posset sibi certificare cor et firmare bonis auribus eius insi-
dere. Itaque vero memoratum paedagogum rursus interrogabat si
aliquem cognosceret virum aliquem qui posset ei auxiliari ad id quod de-
siderabat, et mentem illius confirmare male in cogitationibus fatiga-
tam et non valentem repellere earum sollicitudinem. Ille autem pre-
dictorum animo recordatus dicebat: Dixi tibi iam prius quod pri-
mus sapientes et heremitas illos pro de talibus philosophantibus aucto-

Nota qualiter iosaphat cogitat de morte

quidem iacerent / alios vero cum ira pertransiens et non cognosco modo
quemquam talem in terra regione permansisse. Multa igitur super his tristicia
repletus et in animo male sauciatus assimilabatur viro qui magnum
thesaurum perdidit et ad inquisitionem eius tota mente sua convertitur.
Sic in agone assiduo et sollicitudine vivebat / et omnia delecta-
bilia et iocunda mundi erant in oculis eius quasi inquinamenta quedam
et abhominatio. Sic igitur habente se iuvene et desiderante fieri animam
bonum invenire vidit eum qui cuncta cernit oculis et despexit / qui
vult omnes salvos fieri et ad agnitionem veritatis venire / sed solita sua
benignitate ostendens nota fecit ei viam quam oportebat eum ambulare
modo tali. In illo tempore fuit quidam monachus divina sap-
ientia vita et sermone ornatus ad summa totius perfectionis monastice
perfectionis pervenerat. Unde vero veniat et quis genere fuit non
habeo modo dicere. Iste autem quondam terre Sennaar sibi ce-
llam fecerat et sacerdotii decorabatur gratia. Barlaam huic san-
cto nomen erat. Hic igitur ea que circa filium regis agebantur cum in spiritu didicisset a cella ex-
cedens et mutato habitu suo vestimentis secularibus indutus
ascendit navem ad portas Indie perveniens / et negociatorem se
esse simulans applicuit ad civitatem in qua regis filius palacium
habebat. Sicque multis diebus immoratus diligenter inquirebat de
eo et de his qui ministrabant ei. Ut autem didicit super ceteris peda-
gogum ipsius ei familiarem esse / accedens ad eum seorsum
ait illi: Cognoscere te volo domine mi quia negociator ego sum
et de remota valde regione huc veni. Est enim michi lapis precio-
sus / cui similis adhuc inveniri non potuit / et nulli usque modo hunc
manifestavi. Tibi vero iam manifestum facio / sapientem te atque
prudentem virum considerans / ut introducas me ad
filium regis et tradam illum ei. Omnibus enim bonis incomparabiliter
precellit. Valet enim cecis cordis lumen offerre sapi-
entie / surdorum aures aperire / mutis vocem imprimere / et salutem infi-
rmantibus prebere / stultos sapientes efficere / demones effugare /
et totum quod bonum est et amabile largiter suo possidenti
tribuere. Dicit ad eum pedagogus: Video te hominem stabilis
et ponderate prudentie. Verba autem tua incomparabiliter glori-
am extimant / lapides cum optimos et preciosas margaritas

q(uomodo) Barlaam divina inspiracione venit ad Josaphat ut eum converteret

q(uomodo) sapiens Barlaam finxit se negociatorem

tibi possum

nemini umquam possum enarrare quae videris. Habeo
vero tales quales virtutes dixisti neque vidi
neque audivi, tu ostende mihi ipsum et si est sicut dicis tunc
mox inferam hunc ad regis filium et honores maximos
et munera suscipies ab ipso. Dixit magister tu certificari
verum oculorum visione impossibile est domino meo regi
de re non manifesta hec omnia miracula. Barlaam
vero ait: Bene dixisti neque vidisse aliquando neque audisse
tales virtutes et operationes. Ita sermo qui a me proferetur
non de re aliqua est sed de mirabili quadam et magni-
fica. Cum vero petisti istum videre audi verba mea. Lapis
iste pretiosus est preter has operationes et virtutes et adhuc
et istam habet virtutem. Non valet contemplari eum for-
titudinem qui sanam oculorum non habet visionem et integram ca-
stum et corpus et nullo modo inquinatum. Si enim ab eo
domino non habens has temeritate aspiciet pretiosum lapidem istum
et ipsam quam iam habet visibilem virtutem et mentem perdet.
Ego vero expertus cum sim artis medicinalis considero
oculos tuos sanos non esse et vereor ne et ipsam vi-
sionem quam habes privatus fueris et ego tibi tanti ma-
li auctor constituar. Filium ait regis audivi vitam quasi
dum predicari oculos vero pulcherrimos et sanos et
clare videntes habere. Et inquit illi senex thesaurum in-
confusus sum. Tu vero non negligas de hoc disponas
neque in re tali dominum tuum privabis. Senex autem dixit
ad eum: Sic itaque se habet nolui in lapide ostendere
in pectore etenim meo vita mea formatur neque visi-
bili oculorum lumine sed dixisti habeo. Ergo ego tuis
adhibeo fidem sermonibus, notificabo ista domino meo re-
gi non proximo tardabor. Dixit ista et ingressus diligenter
omnia filio regis annunciavit. Ille autem ut audivit sui pe-
dagogi gaudio quodam et leticia spirituali sensit cor suum
aspiratum et anima eius divinitus illustrata est. Jussit itaque

mensi

+ non

statim introduci virum. ¶ Igitur intravit barlaam salu-
tavit eum. Tunc precepit eum sedere et pedagogum abscedere. Re-
cedente autem Josaphat seni ait Ostende michi lapidem de precioso — *margin:* x preciosum
de quo quedam magnifica et mirabilia te dicunt michi narrat
pedagogus. Tunc barlaam sic cepit fari ad illum. Non — *margin:* Sermo primus barlaam ad Josaphat
iustum est o rex falso ac temerarie ad me dicere tue
excellentie glorie. Cuncta enim tibi que de me manifestata
sunt constituuntur vera et indubitabilia. Sed nisi prius expertus fuero
tue capiam prudentie, loquimur et mysteria hec tibi manife-
stare. Sic enim dominus meus exiit qui seminat seminare. Et dum seminat — *margin:* Predicatio prima barlaam ad Josaph.
alia quidem ceciderunt secus viam et venerunt volucres et co-
mederunt illa. Alia vero ceciderunt in petrosa ubi non erat terra
multa, et confestim exorta sunt, eo quod non haberent profundum terre.
Sole vero exorto estuaverunt et quia non habebant radicem ar-
uerunt. Alia vero ceciderunt inter spinas et surgentes spine suffo-
caverunt ea. Alia ceciderunt in terram bonam et dederunt fru-
ctum centuplum. Sic si terram invenero in corde tuo fructiferam
et bonam, non tardabo et [illegible] seminare semen et magna myste- — *margin:* Semen ... sed vero ...
ria tibi revelare. Si vero petrosa terra et spinosa est et
via conculcabilis omni volenti, melius est nequaquam salutare
illud semen et in direptionem ipsum ponere volucribus et bestiis,
quibus proicere margaritas mandatum accepi.
Sed confido de te meliora et vicina saluti, et lapidem
videbis preciosum et radio lucis eius lux et ipse efficieris
et fructus afferes centuplum. Propter te enim laborem sustinui et longam
peregrinam viam ut ostendam tibi que nunquam vidisti et doceam
te que non audisti. Dixit autem ad eum Josaphat Ego quidem ve- — *margin:* prima responsio Josaphat ad Barlaam
nerande senex desiderio quodam et amore incomprehensibili quero
frequenter nomen audire dignum et bonum, et ignis inflammatur in corde meo
quod desiderium fortius urit me et incitat ad discendas questiones
necessarias. Quibus si quidem haberem aliquem qui de his
me poterit instruere. Si si invenero sapientem animum et audiendo
ab eo verba salutis, nequaquam volucribus prout estimo sive bestiis
illud dabo, neque petrosa aut spinosa terra sum ut dixisti

apprebo / si gratanter accipiam / et sapienter servabo / Tu vero si gr-
tiose nostri non abscondas a me / si indica illa quam audi-
vi de terra longinqua venisse / semper anima mea bone spei
fuit / sic [illegible] quod iam diu desideravi assequar / et [illegible]
more [illegible] sicut te [illegible] me / [illegible] quod suscepi / [illegible]
de familiaribus et coetaneis meis / si tamen non de mea spe
fallar. Et ait Barlaam ad hec [illegible]

Parabola — Rex fuit magnificus [illegible] non apparuit [illegible]
[illegible] facie [illegible] quadam die [illegible] fuit magnis
[illegible] procederet in curru aureo cum re-
gali obsequio obviasse illi duos viros attritis et scis-
sis indutos vestibus / attenuatos macie / et pallidos fa-
cies habentes. Rex autem illico cognovit eos maceratione cor-
poris et sudoribus [illegible] Ut ergo vidit
illos desiliens confestim de curru / et in terram procidens / adoravit
et surgens amplexatus est eos / et affectuose osculabatur / Magna-
tes vero illius ac proceres de hoc valde indignati sunt / existi-
mantes eum fecisse indigna regali gloria / non tamen ausi in faci-
em [illegible] germano fratri eius suggesserunt / ut [illegible] loque-
retur ne [illegible] tanta [illegible] Cum ei
frater ista dixisset / et regi intulit ut sibi videbatur stultitiam
reprehendisset / cui rex responsum dedit / quod tamen ille non intellexit.
Consuetudo autem erat illi regi / quod quando morti aliquem adiu-
dicabat / preconem ante ianuam eius cum tuba huiusmodi officiosa
destinabat / cuius voce agnoscebant omnes morti
deputatum esse. Vespere igitur veniente / misit rex buccinam mo-
rtis buccinare ante ianuam domus fratris sui. Ut hoc audivit
ille tubam mortis / de sua salute desperavit / et tota nocte sua
disposuit / primo vero diluculo nigris ac lugubribus
indutus vestibus / cum uxore ac filiis pergit ad fores
palacii flens et lugens. Quem rex ad se ingredi faciens
et videns eum ita lugentem ait illi. O stulte et insipiens
si tu sic timuisti preconem germani fratris tui / ad quem
scis [illegible] deliquisse cognoscis / quomodo in

Prima parabola de rege qui in curru deaurato venienti obviaverunt duo pauperes etc.

Ianua

in personam tuam contempsisti / quod in humiliter salutavi et osculatus sum
precones dei mei / sonoribus tuba mortem mihi significaverunt /
et terribilem domini occursum / cum ira et magis mei per-
cussione quasi qui sunt. Ecce demum tuam arguens insipientiam /
isto vero sic in meo sunt vero et illorum qui te ad meam sub-
miserunt reprehensionem / similiter argumento turbabo / Et ita
illos nec fratrem suum domum remisit. Precepit ac fieri de
lignis arcellas quatuor / et duas quidem auro undique
coopertas / ossaque mortuorum putrentia mitti in e-
as / aureis obfirmatis seris / alias vero duas pice
et bitumine liniri / impleri lapidibus preciosis / et
inestimabilibus margaritis / et omnium unguentorum odoribus fra-
grantibus aspersit / Deinde accersiri
fecit reprehensores suos magnates, quos videbat ac
procedens / et posuit ante eos ipsas quatuor arcellas / ut
estimarent quanto quidem ille / quanto vero ille precio sint digne /
Illi itaque duas quidem deauratas / esse precii magni
sed iudicaverunt / Compedit eas infimi in ipsis clausa
reliqua reponi. Cetere vero illinita pice et bitumine
fuerant vilis esse et vili precio dignas dixerunt. Rex
autem dixit eis: Sciebam ego tales vos esse dicturos ii sapiaz [illegible]
sensibilibus enim oculis exteriora consideratis. Verum non ita
oportet facere / sed interioribus oculis intrinsecus recondita conspicere
vide / sive honorem sive contumeliam. Et mox precepit ut
aperirentur arcelle deaurate. Fetor exiit ab illis dirus
quidem fetor exhalavit et fedissimus visus in aspectu adit.
Et rex: Iste typus est eorum qui splendidis quidem et glorio-
sis induuntur vestimentis. Multa vero gloria et potentia sunt
clari / sed interius mortuis ac fetentibus malignisque
operibus referti sunt. Deinde picatas bituminatasque pre-
cepit dissolvi et aperiri / cunctos qui aderant letificavit
cum quibus reposita erant splendor et odor. Tunc

ac ad illos. Beatus quibus facta sunt ista. Humilibus autem
quam vilibus operti erant vestimentis. Quomodo nos considerantes
attendebam stabiliter. Quoniam [illegible] mea animi festinanter in
terram adoravi. Erant vero intellectualibus oculis inspicientia
illorum et decorem considerans animarum. Glorificatus sum quod con-
tinentur. Omnis corona et universa regalis purpura pos-
sessiones istorum [illegible] ita confundens docentur
[illegible] in quibus foras apparuit, sed interna [illegible]
dedit. Tandem illa imago [illegible] prima ac sapiente [illegible]
esti [illegible] suscepisti me quod te non decipiet [illegible]
[illegible] Iosaphat. Ita quidem [illegible]
et quidem [illegible] Sed illud vero dico quis est
Josaphat ad Barlaam de fide catholica instruitur etc. deus eius [illegible] in [illegible] sermonis de [illegible] illo dixisse esse
[illegible] Barlaam dixit
Est meus [illegible] deus et christus [illegible] uni-
genitus filius dei, beatus et solus potens rex regum et dominus
dominantium, qui solus habet immortalitatem et lucem habitat
inaccessibilem, cum patre et spiritu sancto glorificandus. Non enim sum
[illegible] de illis qui multos istos et [illegible] deos [illegible]
[illegible] et [illegible] colunt [illegible] sed unum deum co-
gnosco et confiteor in tribus personis glorificandum, patre
[illegible] et filio et spiritu sancto, in una vero natura et substantia, in una
gloria et regno indiviso. Iste quidem in tribus personis unus deus
sine inicio et [illegible] sine fine eternus [illegible] incor-
poreus, immensus, incomprehensibilis, inscrutabilis, bonus et iustus
solus, qui cuncta de nichilo constituit visibilia et invisibilia.
Quod altissimus per filium cuncta simplici gracia creavit visibilia et invisibilia Primo quidem invisibiles virtutes et celestes divina [illegible]
[illegible] et incorporales administratorias spiritus magnificen-
tie dei. Deinde visibilem mundum istum, celum videlicet
et terram et mare, que et luce illuminans ornavit: celum quidem
sole et luna et stellis, terram vero variis virgultis et animalibus,
mare iterum multiplici natatilium genere. Dixit omnia
ipse dixit et facta sunt, ipse mandavit et creata sunt. Deinde formavit
hominem manibus suis, pulverem quidem sumens de terra ad
formationem corporis, animam vero rationalem et intellectualem

per spiraculum insufflationis et columen (?) que fuit paganis (?) quidem et similitudinis
creatura fuisse sibi et decorum, paratum propter intellectum et
liberum arbitrium secundum similitudinem vero propter virtutes prout possibile est
similitudinem. Hunc hominem libero arbitrio et immortalitate honorifi-
catum regem super terram constituit. Fecit autem ex ipso feminam adiutri-
cem sibi similem. Plantavit et paradisum in oriente omnis le-
titie et omni delectatione plenum, et posuit in illo hominem quem formaverat,
omnium quidem sibi donans arborum participationem liberam principaliter, ab una
vero sola ne participent gustantes mandatum posuit, que lignum dicebatur scien-
tie boni et mali vocatum, sic dicens: Quacumque die gustaveritis ex
ea morte moriemini. Unus vero de principibus angelicis virtutibus omnis ex-
ercitus prelatus, memoratus in semetipso a creatore malitie naturalis habens
vestigium, sed in bono factus liberi arbitrii voluntate conversus est de
bono ad malum, et elatus superbia rebellare voluit domino et
deus fieri, propter quod deiectus est de ordine suo et dignitate, et pro beata glo-
ria et angelica principatione diabolus vocatur et sathanas nominatur. Di-
cit enim ei deus: Et indignus superna gloria abiecta est autem cum eo
et deiecta multitudo magna ordinis angelorum qui sub ipso erant, qui
mali effecti propria voluntate et bono derelicto apostasiam imitati
principis sui demones nominati sunt vel spiritus erroris et deceptores.
Abnegatus ergo omni bono diabolus et malignam accipiens naturam,
invidia succensus adversus hominem eo quod videbat ipsum quidem de tali gloria
depulsum, illum vero ad quam (?) gloriam honorem sublimatum, callide cogitabat
quomodo privaret ipsum beata qua fruebatur gloria. Serpentem igitur instrumentum
sue deceptionis accipiens per ipsum locutus est mulieri, et suadet ei
comedere de prohibito ligno illo, spe deificationis per ipsam decipiens.
Et Adam hic protoplasto seducto et comedente de ligno in-
obedientie expulsus est de paradyso deliciarum a creatore, et pro beata
vita et felici conversatione in miseriam laboriosam et erumnosam huius mundi
vitam coniecit, et mortem demum condempnatus est. Hinc vero
diabolus accipiens et victoria elatus multiplicavit super terram homines
cum malicia via eis invidit, impietatem vero vincentem pecca-
torum iustus deus operibus diluvium induxit super terram, disperdens
per omnes viventes. Unum vero solum invenit iustum in generatione
illa, hunc cum uxore et filiis in archa quam fabricavit solum

qui diabolus decepit primos parentes

sup(er) t(er)ra(m) (con)stitu(it). Cu(m) a(utem) cepiss(et) gen(us) h(umanum) i(n) multitudi(n)e g(e)n(er)a-
tio(n)u(m) dilatari (et) c(re)sc(er)e/ oblita s(un)t deu(m)/ (et) i(n) devio(n)e p(er)-
ve(r)s(i)t(at)is [illegible]/ [illegible] s(e)c(u)l(ari)b(us)/ ac (con)cupiscenciis
corrupti sp(irit)ualib(us) [illegible] p(er) div(er)sos errores dissens(i) s(un)t
Alii naq(ue) cuncta spo(n)te sua fieri p(ro)clamaver(un)t (et) sic p(er)m-
[illegible] [illegible] n(on) c(re)a(n)te deo Alii fortuna(m) p(ro)clamav(er)(un)t
fato t(ame)n [illegible] Alii plures deos malos (et) viciosos
coluerunt ut h(ab)erent eos suo(rum) vicio(rum) (et) malaru(m) actio(num)
auctores. Quo(rum) (et) for(m)as figura(n)tes ceperu(n)t statuas si-
[illegible] (et) i(n)sensata ydola (et) colebant i(n) templis adora(n)tes
[illegible] [illegible] [illegible] q(uam) c(re)atori Alii v(er)o soli (et) lune (et) stellis
q(ue) posuit d(eu)s ad luce(m) p(re)bendam t(er)re in h(ab)ita(n)tibus/ cu(m) sint
i(n)a(n)i(m)ata (et) i(n)sensibilia p(ro)vide(n)cia creatoris illu(m)inata (et) guberna-
Alii a(utem) ig(n)em (et) aq(ua)s (et) ventos et alia t(er)re i(n)a(n)i(m)ata (et) i(n)sensibilia
[illegible]/ (et) no(n) erubuer(un)t a(n)i(m)ati (et) ro(n)ales talia co-
Alii bestiis (et) reptilib(us) (et) pecudib(us) q(uam) [illegible] cultu(m)
[illegible]/ [illegible] h(uius)mo(d)i q(ue) colebat [illegible]
[illegible] Alii v(er)o [illegible] ho(m)i(num) turpiu(m) (et) i(n)firmo(rum) ymagi(nes)
fecer(un)t/ (et) i(n)t(er) deos vocaveru(n)t/ alios q(ui)de(m) eo(rum) masculos
[illegible] ac f(emin)as no(m)i(n)ab(ant)/ q(ui)b(us) i(n)de ipsi [illegible] adul-
teros [illegible] (et) [illegible]/ [illegible] (et) [illegible] (et) [illegible]
[illegible] (et) [illegible]/ [illegible] (et) [illegible]/ [illegible]
[illegible] Et ho(rum) [illegible] q(ui)de(m) [illegible] morte
[illegible]/ [illegible] ictos/ (et) i(n) [illegible]
[illegible] ad [illegible] (et) t(em)p(or)ib(us) [illegible] Unde
assu(m)ere(n)t ho(m)i(n)es [illegible] (et) occasio(n)es a d(e)o suo/ s(i)c [illegible]
[illegible] o(mn)i mu(n)do. Et t(er)ra [illegible] obs(er)vanci(a)
[illegible] [illegible] i(n) illis t(em)p(or)ib(us)/ (et) no(n) erat q(ui) i(n)tellig(er)et/ n(e)c erat
q(ui) r(e)q(ui)r(er)et deu(m) // Abraham a(utem) q(ui)d(e)m i(n) t(er)ra sua [illegible]
[illegible] (et) [illegible] a(utem) [illegible] i(n) [illegible]/ q(ua)m [illegible]
[illegible] [illegible] Considerando a(utem) celu(m) (et) t(er)ra(m)
(et) mar(e) sole(m) (et) luna(m) (et) c(eter)a [illegible] (con)[illegible]
[illegible] [illegible]/ Vide(n)s a(utem) mu(n)du(m) (et) q(ue) i(n) illo s(un)t o(mn)ia [illegible]

non per semetipsa facta fuisse et conservari confir-
mavit: neque elementa terre neque animantia huius
causam talis ornatus attribuit. Sed verum deum per
ista cognovit et ipsum esse auctorem omnium intellexit.
Suscipiens autem hunc gratanter et recto iudicio deus
manifestavit ei semetipsum non secundum substantiam
suam. deum enim videre humane nature impossibile est.
Sed dispensativis quibusdam theophaniis sicut
novit ipse et perfectione scientie ponens in eum
eum glorificavit: et familiarem sibi famulum ~~filium~~ effecit.
Qui enim et per successiones eius qui ex eo nati fue-
runt. insinuatis fidei pietatem eos verum cognoscere
deum edocuit. Propter quod et in multitudine
innumerabili semine illius crescente deus eis compla-
cuit / et populum peculiarem sibi vocavit / et
de servitute eos egyptiaca et potestate pharaonis
cuiusdam tyranni signis et prodigiis terribilibus
et portentis eduxit / per moysen et aaron viros
suos et gratia prophetie glorificatos. Per quos
egyptios afflixit digne satis ob illorum ma- De mirabilibus egipti
liciam. et israelitas sic omnis populus ille qui de abra-
ham stirpe descendat vocabatur: per mare ru-
brum quasi per aridam divisis aquis traduxit /
et aque muri a dextris et a sinistris eorum / 69

pharaonem vero et egyptios post vestigia ipsorum
ingressos: reversis aquis subito perdiderunt. De-
inde miraculis eximiis et divinis manifesta-
tionibus per annos quadraginta deduxit populum in
deserto, et pane celesti alens eos, legem dedit in
tabulis lapideis digito scriptam, quam dedit in ma-
nu moysi super montem. typum et figuram future
legis. ab idolis quidem et aliis malis ac-
tionibus prohibentem. Solum namque docet deum colere
verum. et bonis operibus inherere. Talia igitur prodigia
faciendo introduxit eos in bonam quandam terram
quam olim patriarche illi abraham promiserat se
daturum et semini eius. Longum autem est enarrare
quanta eis ostendit magnalia miracula et gloriosa
prodigia quorum non est numerus. Per que omnia id studuit
fuit. ut ab omni execrabili idolorum servitute et ac-
tione hominum genus abstraheret. et ad statum anti-
quum reduceret. Sed et adhuc spontanea voluntate
regnavit mors in hominibus: tyrannide dyaboli omnes
damnatos in infernum omnia transmittentes. In tali ergo
erumna et miseria cum devenissemus non despexit
nos ille qui de nichilo creaverat. neque
dimisit in finem perire opus manuum suarum
sed per voluntatem dei patris unigenitus filius et ver-
bum dei qui est in sinu patris consubstantialis et co-
eternus ei et spiritui sancto qui erat in principio apud deum
et deus erat condescendit servis suis condescensione
ineffabili et incomprehensibili et deus existens perfec-

quod leges sunt data manu dei scripta etc.

Hic incipit narratio novi testamenti scilicet de incarnatione domini nostri Jhesu Christi

factus est homo perfectus de spiritu sancto et maria semper
virgine dei genitrice, sine semine viri ac corruptione
intra virginis intacta viscera conceptus est de spiritu sancto:
sicut et ante conceptionem unus archangelorum missus
est annuntians virgini extraneam conceptionem
illam et ineffabilem partum. Omni enim semine con-
ceptus est filius dei de spiritu sancto. et compingens sibi-
metipsi in utero virginis animatam carnem anima rationa-
li et intellectuali processit in una persona. sed
in duabus naturis perfectus deus et perfectus homo. in-
corruptam virginitatem genitricis etiam custodiens
post partum. et in omnibus similis nobis passibilis
factus absque peccato: infirmitates nostras ipse suscepit
et languores portavit. Nam quia per peccatum mors
introivit in mundum. oportebat eum qui redemp-
turus erat mundum sine peccato esse: et non morti
per peccatum addictum. Per triginta vero annos
cum hominibus est conversatus, et baptizatus est in iordane
flumine a johanne viro sancto et omnibus prophetis excellen-
tiore. Baptizato vero ipso. vox delata est e celis
a deo patre dicens. Hic est filius meus dilectus in quo
mihi bene complacuit. Spiritus etiam sanctus in specie colum-
be descendit super ipsum. Et extunc cepit signa
magna facere et mirabilia. mortuos videlicet
suscitando, cecos illuminando. demones effugando,
surdos et mutos et debiles curando. lepro-
sos mundando. et humanam viciatam naturam
iterum et ex toto renovando, operibusque et erudiendo

et docendo virtutis viam, a corruptione quidem removendo, ad eternam autem vitam producendo. Unde et discipulos elegit duodecim, quos et apostolos vocavit, et dedit predicare celestem conversationem precepit, quam venerat super terram ostendendo, et nos spirituales et terrenos sua dispensatione celestes perficiendo. Invidia vero mirabilis illius et deo digne conversationis et innumerabilium miraculorum pontifices et principes iudeorum inter quos conversabatur contra illum insanientes, quibus predicta mirifica sibi faciebat, immemores, dominum morte cum condempnaverunt, unum discipulorum eius ad traditionem rapientes, tenuerunt dominum et gentibus tradiderunt: vitam videlicet omnium, qui hec omnia spontanea voluntate suscepit. Venit enim propter nos omnia pati, ut nos a passionibus liberaret. Et insulta vero in ipsum exercentes ad ultimum in cruce suspenderunt. Et omnia sustinuit natura carnis quam ex nobis accepit. Duarum namque naturarum erat, divine scilicet et humane. Humana quidem natura passa est, divina vero impassibilis permansit et immortalis. Crucifixus est igitur carne dominus noster Ihesus Christus sine peccato. Peccatum enim non fecit nec inventus est dolus in ore eius. Propter peccatum enim sicut predixi mors introivit in mundum. Vera autem propter nos carne mortuus est, ut nos a mortis liberaret tyrannide. Descendit in infernum et hanc conterens a seculo conclusas illic

in istore animas liberavit. Positus in sepulcro tertia
die resurrexit superando mortem: et nobis vic-
toriam donavit adversus eam. Et incorruptibilis
carne resurgens incorruptionis largitor ap-
paruit discipulis pacem donans illis: et per ipsos
omni humano generi. Post dies autem quadra-
ginta celos ascendit et ita sedet in dextera
patris. Unde venturus est iudicare vivos iterum
vivos et mortuos: et reddere unicuique iuxta
opera eius. Post gloriosam vero suam in celos ascensionem
misit paraclitum spiritum super sanctos discipulos suos
in specie ignis: et ceperunt variis linguis loqui
prout spiritus sanctus dabat illis pronuntiare. Et omnino
illi dispositi sunt in omnes gentes et predica-
verunt orthodoxam fidem: baptizantes eos in
nomine patris et filii et spiritus sancti: et docentes ser-
vare omnia mandata salvatoris. Illuminave-
runt quoque gentes que prius errabant et supersticiosum
errorem ydolorum destruxerunt. Nos fratres nostri
hostis antiquus sua deiectione bella et
nunc adversus nos christi fideles excitat suadens
stultos et insipientes adhuc sequi ydola-
triam. Sed dentes eius infirmata sunt: et frameae
illius defecerunt in fine christi virtute. Et ecce
dominum meum et deum salvatorem per modica
verba notificavi: pretiosus vero cognitione es
si graciam ipsius susceperis in anima tua et servus

Ut ergo audivit illius sermones sancti
verba ista regis filius lumine illustratur

eius anima. Rex consurgens de throno suo pre
gaudio complexatus est barlaam: et ait ei. Forte
iste est sicut ego existimo recentissime hominum
lapis ille preciosissimus qui in misterio conti
netur satis continens non omnibus tamen volenti
ostendens: sed quibus sanum sit aure sensus. Ecce enim
ut hec verba suscepi auditu: lumen dulcis
simum ingressum est in cor meum: et grave illud
tristicie velamen multo iam tempore suppositum
menti mee statim sublatum est. Si igitur ista bene
perpendi: nuncia michi. Si autem et melius aliquid
illis que dixisti cognostis: ne differas con
festim manifestare michi

Respondens ergo barlaam respondit. Etiam
domine mi rex hoc est magnum mysteri
um quod absconditum est a seculis et a generationi
bus nouissimis vero temporibus manifestatum est generationi
hominum. Cuius manifestationem olim prenun
ciauerunt multi prophete et iusti spiritus sancti gratia il
luminati: multipharie multisque modis. Et
omnes memores salutis a longe speculantes
desiderabant hanc presentem videre et non viderunt:
sed nouissima generatio ista meruit suscipere
saluatorem. Igitur qui crediderit et baptizatus
fuerit saluus erit: qui vero non crediderit condemp
nabitur. Iosaphat vero ait. Omnia que dixi
sti indubitanter credo. et eum quem annuncias glorifica

bo deum. tunc enucleatius ista michi expone:
et quicquid oporteat facere diligenter edoce: Non
non etiam baptismum quid sit. quod fidelibus
suscipiendum dixisti: consequenter insinua.

Barlaam vero respondit ei. Est quidem et — De baptismo
immaculate christianorum fidei radix. et
stabile fundamentum. Divinum baptismatis
est gratia auctorem a nativitate priorum emun-
datorem faciens. et perfectissimam ablutionem
subtractam submitiatum malicie pollutorum.
Sic enim salvator mandavit. ut per aquam
~~regene~~mur regeneremur et spiritum. et in antiquam
revertamur dignitatem. per orationem videlicet et ipsius
salvatoris invocationem. spiritu sancto aque superve-
niente. Baptizamur itaque iuxta sermonem domi-
ni in nomine patris et filii et spiritus sancti. Itaque spiritus sanctus gra-
titatur in animas baptizatorum. eas illuminando: et
ad dei ymaginem et similitudinem renovando. Tunc
omnia vetera nequicie opera abicientes compagina-
mur deo: et initium purioris conversationis facimus.
ut et coheredes simus ad incorruptionem rege-
neratorum. et eternam salutem capiamus. Sine
baptismate vero nullus bonam spem valet adi-
pisci, licet cunctis etiam bonis polleat operibus.
Sic enim ad salvatorem generis nostri: homo
factus dei verbum dixit. Amen dico vobis nisi
renati fueritis ex aqua et spiritu sancto: non intrabi-
tis in regnum celorum. Sed dico an omnia rogo etc.

cpatimus in aīa tua fide accepta accedas sine
mora ad baptismum toto mentis desiderio: et
nullo modo hoc agere differas. Periculosa
enim est dilatio: eo quod incertus est mortis
terminus. Iosaphat autem dixit ad eum. Et
quid est bona spes illa quam dixisti sine baptismate
te non adipiscendam. Quidue est illud quod regnum
celorum appellas. Unde etiam incarnati dei verba
tu audisti. Tempus est autem ictus finimus de quo
sollicitudo multa cordi meo insurga. in istis
et doloribus consumunt carnes meas. etiamque
tempore ossium fortitudine comedit. Utrum
morientes in nichilum dissoluet homines. aut
si est alia quelibet vita post istam hanc expetit. Hec
et huius similia discere vehementer concupisco
Barlaam uero tales huic responsiones dedit
Bona quidem spes quam dixi regnum celorum
hec autem lingua humana exprimere non potest. ineffa-
bile enim scriptura. Quod oculus non vidit. et auris
non audiuit. et in cor hominis non ascendit. que pre-
parauit deus diligentibus se. Cum uero digni effecti
fuimus deponere hanc carnem incorruptibili-
tatem et crassitudine. ac beatitudine illa assequi-
mur. ipse qui hac spe nobis tribuit. donabit et
notificabit bonorum illorum gloriam. que sensum
superat omnem. et ineffabile lumine. ac perpetua
vita. et cum angelis consistere. Si enim deo

dum igitur digni fuerimus: in quantum humanae possibi
le est naturae omnia cognoscemus perfecte: quae modo
ignoramus. Hoc enim ego a divinitus in
spirata atque scriptura instructus doctrina. omnium
maiorem regnum caelorum facio propinquum esse
contemplatori sanctae et individuae trinitatis:
et inaccessibili lumine eius illustrari. clariusque
et limpidius revelata facie illius gloriam
speculari. Si enim possibile esset gloriam
illam et lucem. et ineffabilia illa bona comprehendere
verbo. inexplicabile esset et mirabile. Sed neque esset
magna et praecipua. si nobis terrenis et cor
ruptibilibus et gravem istam ac passibilem car
nem gestantibus liceret cogitatione comprehendere: aut
verbo demonstrare. Huius ergo sic cognitae fidei
spem suscipe: indubitanter inexplicabilem fictam here
et per opera bona festina ad immortale regnum
pervenire. Ad quod cum perveneris: addis
ces perfectionem. De hoc vero quod interrogasti
quomodo nos incarnati dei verba audivimus: per
sacra evangelia novimus nos haec omnia didicisse.
Sic enim sanctus ille liber vocatur: qui utique im
mortalitatem. et incorruptionem et vitam aeternam. et
peccatorum remissionem. et regnum caelorum mortali
bus nobis et corruptibilibus et terrenis evangelizat.
Quae conscripserunt illi qui viderunt et ministri ser
monis fuerunt quos supra dixi: scilicet discipulos

et apostolos salvator xii elegit. et tradiderunt
nobis in scripto post gloriam illius in celos ascensionem
super terram videlicet ipsius conversationem doctrinamque
eius et miracula: quantumque ex hiis scripto
tradi sufficiebat. Dicit enim in fine sermonis
precipuus quatuor illorum evangelistarum. dicens
Sunt autem et alia multa que fecit Ihesus. que
si scriberentur per singula. nec ipsum arbitror mundum capere
posse eos qui scribendi sunt libros. In isto ergo qua-
tuor evangeliorum libro continetur incarna-
tionis demonstrationis miraculorum que ipsius historia
sancti dei scripta. Deinde et de veneranda eius
passione quam sustinuit propter nos dominus. denique tercia
die facta resurrectione et in celos assumpti ascensione.
insuper ac de glorioso et terribili ipsius secundo adven-
tu. Venturus est enim filius dei iterum in terra cum gloria
ineffabili et multitudine celestis exercitus iudi-
care genus humanum: et reddere unicuique secundum opera
sua. Hominem namque ab initio deus de terra for-
mans sicut et alia dixit. inspiravit in eum spira-
culum vite quod anima rationalis et intellectualis.
Omnes vero in morte condempnati sumus: omnes
morimur. et nullus est hominum qui hunc calicem evadere
possit. Est autem mors separatio anime a corpore.
Illud ergo corpus de terra formatum. separatum ab
anima in terram revertitur de qua sumptum est: et corruptum
dissolvitur. Anima vero ambulat ubi creator precepit

magis autem sicut ipsa sibimetipsi hospitium
preparavit cum adhuc esset in corpore. Ita quem-
admodum quis conversabitur hic, recepturus
est ibi. Deinde post plurimos annos veniet
dominus noster in maiestate terribili et ine-
narrabili ut mundum iudicet, cum timore
virtutes celorum movebuntur et cuncti angelorum
ordines cum tremore stabunt in conspectu eius.
Tunc in voce archangeli et tuba dei resur-
gent mortui et assistent illi throno terribi-
li. Est autem resurrectio coniunctio anime ip-
sius et corporis. Ipsum ergo corpus quod corrumpitur
et dissolvitur, idipsum resurget incorruptum.
Et nulla incredulitatis tibi hoc subeat et
hesitatio. Non enim est impossibile ei qui de terra
ab initio formavit illum, deinde cum solvitur in terram de
qua sumptum ~~erat~~ est secundum eius conditoris sen-
tentiam iterum resuscitare. Si enim considerare
volumus quanta de nichilo fecit deus, sufficien-
s erit tibi ista demonstratio. Etenim terram
accipiens fecit hominem, terra que prius non erat.
Quomodo ergo terra facta est homo? Quomodo
autem ipsa cum non esset creata est? Qualiter autem
subsistit fieri debuit? Quomodo de terra ipsa irra-
tionabilium processerunt innumerabilia genera
totque seminum atque arborum species? Sicut

nunc per eandem materiam generationem cuius semi-
nis hic funditur in vulva suscipientis illud. Non
igitur tanta huius animalis forma. Ergo qui de nichilo
creavit hec omnia et adhuc creat: impossi-
bile non est deo terra mortua et in pulverem redacta
resuscitare corpora ut unusquisque recipiat se-
cundum opera sua. Operationis enim tempus presens tempus
est. futurum vero retributionis. quia ubi iusticia
dei monstraretur: nisi resurrectio futura esset.
Multi enim cum iusti essent plurimum in presenti
seculo tribulati et vexati: demum violenter ne-
cati sunt. Nonnulli vero cum fuissent impii et ini-
qui: in delictis et prosperitate presentem vitam per-
egerunt. Deus autem quia bonus est et iustus
statuit diem resurrectionis et iudicii: ut
resumat quelibet anima proprium corpus. Malus quidem
qui hic bona recepit. illic pro hiis que deliquit
torquebitur: bonus vero hic pro peccatis suis afflictus
ibi honore heres efficietur. Audient igitur omnes
hii qui in monumentis sunt vocem filii dei. et
procedent qui bona fecerunt in resurrectionem vite:
qui vero mala egerunt in resurrectionem iudicii.
Quando et sedes ponentur. et antiquus dierum
qui est creator omnium sedebit. et libri aperientur. om-
nium actiones. sermones. cogitationes. descripta
habentes: et fluvius ignis curret. et omnia occul-

ta revelabuntur. Nullus ibi advocatus aut
persuasor verborum aut falsa accusatio vel dig-
nitatum excellentia aut acceptio munerum
que iustum pervertere solet iudicium; sed iustus ille et
verus iudex latentia investigat. omnia discernet. et
actum et sermonem et cogitationem. Et ibunt
qui bona fecerunt in vitam eternam cum angelis
letari et ineffabilia bona recipere; qui vero ma-
la egerunt in dampnationem eternam que gehenna
dicitur. et tenebre exteriores. et vermis qui non
dormit. et stridor dentium et alia plurima tormenta.
Atrocissimum vero omnium est alienari a deo.
et proici a dulcissimo vultu eius. et gloria illa
inenarrabili privari. et ostentui coram omni
creatura fieri. et confundi confusione finem
non habente. Nam post datam illam terribilem
sententiam omnia incommutabilia manebunt
et immobilia. neque iustorum splendida conversa-
tio ulterius finem habitura. neque peccatorum miseria
atque cruciatuum pena terminum sortitura. neque
iudex post illum excelsior. neque per opera bona
satisfactio; non tempus aliquod regenerationis. non
alia quelibet ars tunc subveniet cruciandis.
sed perseverabit ille cruciatus. Cum hec ita se ha-
beant. quales nos oportet esse in sanctis conversa-
tionibus et piis actibus. ut effugere mereamur

futuras minas: et stare a dextris filii dei:
Ipsa est enim statio iustorum. Peccatores vero a sinistris
miserrima post deputantur. Deinde iustos quidem
benedictos patris vocando dominus in regnum sempiternum
introducet: peccatores vero cum ira et maledictione
eiciendo a facie sua mansueta quidem et conspecta
in amarissimum quit et seuissimum precipitabit
Tunc Josaphat dixit tormentum eternum
ad eum. Magnificas quasdam atque mirabiles
res michi dicis o homo: multo timore plenas
et tremore dignas. Si hec ita sunt. et est
rursus post mortem et cinerem et in puluerem
dissolutionem. resurrectio atque generatio.
bonorumque gloria et malorum pena: rogo que
est horum assertio. et quomodo nunc quod non videntes
dicentes sic manifeste. sic constanter et indubi-
tanter creditis: Nam ea que iam facta sunt. et si
non vidistis. attamen ab hystoriographis
audistis. Quomodo vero de futuris talia magna
et immensa predicantes firmam de ipsis habetis
Tunc ait barlaam. Ego primus certitudinis
habemus futurorum certitudinem. Qui enim
ista predicauerunt. in nullo a veritate deuiaue-
runt. Sed signis et prodigiis et variis virtutibus
que dixerant astruentes: ipsi et de futuris
narrauerunt. Sicut ergo hic michil factum

aut fictum docuerunt. sed omnia splendidiora
solis fulserunt quecumque dixerunt et fecerunt.
sic et ibi vera docuerunt: que et ipse dominus
meus et dominator Ihesus christus verbo et opere confirmavit.
Amen igitur dico vobis. quia venit hora quando mor-
tui audient vocem filii dei. et qui audierint vivent.
Et iterum. Venit hora in qua omnes qui in mo-
numentis sunt audient vocem filii dei. et proce-
dent qui bona fecerunt in resurrectionem vite. qui
vero mala egerunt in resurrectionem iudicii.
Et iterum. De resurrectione mortuorum non
legistis quod dictum est a deo dicente. Ego sum
deus Abraham et deus ysaac et deus iacob.
Non est deus mortuorum sed vivorum. Sicut
enim colligunt zizania et igni comburuntur: sic
erit in consummatione seculi. mittet filius dei
angelos suos et colligent omnia scandala id est
eos qui faciunt iniquitatem. et mittent eos in
caminum ignis: ibi erit fletus et stridor
dentium. Tunc iusti fulgebunt sicut sol in
regno patris ~~sui~~ eorum. Et dicens addidit
Qui habet aures audiendi: audiat. Talibus
quoque sermonibus et aliis pluribus: corporum
nostrorum resurrectionem dominus declaravit. Ipse
etiam sermones confirmavit: multos re-
suscitando mortuos. Nam circa finem sue in

in terra conspectoris. etiam et quatriduanum
iam putrescentem et fetentem lazarum quendam
amicum suum de monumento vocans. et
quasi dormientem excitans: viventem ex-
hibuit. Cum quis autem et ipse dominus pri-
micias prebet et nobis ultima morti subia-
centibus resurrectionis: carne mortem gustan-
do. resurrexit tercia die: et mortuorum
primogenitus factus est. Surrexerunt etiam
quidam alii ex mortuis. sed iterum mor-
tui sunt. et non potuerunt ymaginem future
vite exhibere. Solus autem ille resurrec-
tionis illius princeps factus est. resurgens primus
immortali resurrectione. Ista et qui ab initio
ipsi viderunt. et ministri fuerunt sermonis
predicaverunt. Ait enim beatus paulus. apostolus
vocatus non ex hominibus sed de celo factus est.
Notum vobis facio evangelium fratres. quod
predicavi vobis. Tradidi enim vobis quod
et accepi. quia christus mortuus est pro peccatis nostris
secundum scripturas: et quia sepultus est et quia
resurrexit secundum scripturas. Si autem christus
predicatur quod resurrexit a mortuis: quo-
modo dicunt quidam quod resurrectio mortu-
orum non est? Si enim mortui non resurgunt
neque christus resurrexit. Si autem christus non

De futura resurrectione

resurrexit. vana est fides vestra. Adhuc enim
estis in peccatis vestris. Si in hac vita tantum spe-
rantes sumus in christo: miserabiliores sumus
omnibus hominibus. Nunc autem christus resurrexit
a mortuis primicie dormientium. Quoniam
quidem per hominem mors: et per hominem resurrectio
mortuorum. Et sicut in adam omnes moriuntur:
sic et in christo omnes vivificabuntur. Et post
pauca. Oportet enim incorruptibile
hoc induere incorruptionem. et mortale hoc
induere immortalitatem: tunc complebitur sermo
qui scriptus est. Absorta est mors in victoria.
Ubi est mors victoria tua? Ubi est mors
stimulus tuus? Destruetur enim tunc perfecte virtus
mortis et decipibit mechal ultima actura:
sed immortalitas de reliquo et incorruptio
dabitur hominibus eterna. Erit profecto erit indu-
bitata mortuorum resurrectio. Et hoc fide-
liter credimus. Ita et gloriam iustorum et
penas impiorum non dubitamus in die treme-
nda adventus christi venturas. in qua celi igne
soluentur. et elementa ardentia liquescent:
sicut ait quidam sanctorum. Novos celos et no-
vam terram secundum promissionem illius expecta-
mus. Ita quod retributores sunt bonorum et

malorum operum. nichilque ibi remanebit
indiscussum sed et de operibus et cogita
tionibus atque sermonibus ratio sit reddenda
testante domino dicens. Quicumque potum dederit
uni de minimis istis calicem aque frig
de tantum in nomine discipuli non perdet mer
cedem suam. Et iterum dicit. Cum venerit
filius hominis in maiestate sua et omnes ange
li cum eo: tunc sedebit super sedem maiestatis
sue. et congregabuntur ante eum omnes gentes. et
separabit eos ab invicem: sicut pastor segre
gat oves ab hedis. Et statuet oves quidem
a dextris suis: hedos autem a sinistris.
Tunc dicet rex hiis qui a dextris eius
erunt. Venite benedicti patris mei possi
dete paratum vobis regnum a constitutione mun
di. Esurivi enim et dedistis mihi manduca
re. Sitivi et dedistis mihi bibere. Hospes
eram et collegistis me. Nudus et oper
uistis me. Infirmus et visitastis me. In
carcere et venistis ad me. Tunc hoc di
cit. nisi elemosinam quam indigentibus prebemus
in semetipso suscipit. Et alibi dicit. Qui
cumque me confessus fuerit coram hominibus: confite
bor et ego eum coram patre meo in celis.

Item de hiis ibi et aliis pluribus indestructibiles
firmas esse et stabiles retributiones bonorum
operum. Sed et adversariis tormenta pre-
stare comminatur per parabolas innumerabiles
ac precipuas. quas sanctus sapienter enarravit.
aliquando quidem divitem quendam introducens purpura
et bysso indutum et epulantem co-
tidie splendide. tenacem vero et immiseri-
cordem toto egenos existentem. ita ut et
pauperem quendam lazarum nomine ante ianuam
illius iacentem sperneret. et neque de ipsis que
de mensa illius cadebant micis daret
illi. Mortuus igitur utrisque pauper quidem ille et
ulcerosus deportatus est inquit in sinum
abrahe meliorem requiem ita insinuans. di-
ves vero sepultus est in inferno in flam-
ma et tormentis. Ad quem et abraham
dicit. Recepisti tu bona in vita tua. et
lazarus similiter mala. Nunc autem hic
consolatur: tu vero cruciaris. Alibi vero comparat
celorum regnum homini regi qui fecit nuptias
filio suo futuram leticiam atque splendorem
ita insinuans. hominibus namque humilibus
et terrena sapientibus de consuetis eis

De lazaro et epulone

Parabola homo quidam fecit cenam et [illegible]

et cognitis dabat parabolas . non tamen
nuptias et mensas futuras que in illa eterni-
tate monstrabat . sed illorum condescendens capaci-
tati . talibus nominibus utebatur notis seculari-
bus futura voluens . Omnes igitur inquit invitavit
rex excelsa predicatione ut convenirent ad nup-
tias et saciaret ineffabilibus bonis illis .
Multi vero ex illis qui erant invitati negli-
gentes non venerunt : sed subtrahentes semet-
ipsos . alius quidem in villa abiit alius ad nego-
ciationem : alius ad ducendam uxorem . et ita se-
metipsos privaverunt splendore sponsi . Illis vero
alienatis voluntarie a delectabili convivio
iocunditatis alii vocati sunt . et replete sunt nup-
tie discumbentium . Ingressus autem rex ut vide-
ret discumbentes . vidit ibi hominem non vestitum
veste nuptiali . Et ait illi . Amice : quomodo
huc intrasti non habens vestem nuptialem . At il-
le obmutuit . Tunc dixit rex ministris . ligatis pe-
dibus eius et manibus . mittite eum in tene-
bras exteriores . Ibi erit fletus et stridor
dentium . Illi ergo qui venire renuerunt . et prorsus
inobedientes extiterunt . sunt hii qui ad fidem
Christi noluerunt venire : sed sunt in ydolatria sive
in alia heresi permanserunt . Ille vero qui non habuit ve-
stem nuptialem . fidelis quidem est . sed sordidis
~~[illegible]~~ actibus intellectualem vestem polluit . quia

nisi [illegible]

vestre participes de gaudio nuptiarum. Et aliam
parabolam huic consonantem addidit: dicens quas-
dam virgines figuras. Ex quibus erant quinque parabola virginum
quidem prudentes: et quinque fatue. Que fatue
acceptis lampadibus non sumpserunt oleum secum.
Sapientes vero sumpserunt. Per oleum: bonorum
operum possessionem significat. Media autem
nocte inquit clamor factus est: ecce sponsus
venit exite obviam ei. Per mediam noctem
incertitudinem diei illius insinuat. Tunc surre-
xerunt omnes virgines ille: et que parate erant
venerunt obviam sponso. et intraverunt cum eo ad
nuptias. et clausa est ianua. Que vero parate
non erant quas convenienter fatuas appellavit.
extinctas lampades suas cernentes. ierunt
ad emendum oleum. Rursus vero clausa ianua:
clamabant dicentes. Domine domine: aperi nobis.
Ille autem respondens: dixit. Amen dico vobis
nescio vos. Ex hiis quidem omnibus manifestum
est futuram esse retributionem malarum actionum:
necnon et verborum. et ipsarum cogitationum.
Dixit enim salvator. Dico vobis quod omne
verbum ociosum quodcumque locuti fuerint homines:
reddent de eo racionem in die iudicii. Et iterum
Vestri vero inquit et capilli capilli capitis: omnes

numerati sunt. Per capillos: minutissima queque cogitationum et intentionum demonstrans Consona huic epistola: et breviter docet paulus. Vivus est enim et est sermo dei et efficax. et penetrabilior omni gladio ancipiti: et pertingens usque ad divisionem corporis et anime. compagum quoque et medullarum: et discretor cogitationum et intentionum cordis: et non est ulla creatura invisibilis in conspectu eius. Omnia autem nuda et aperta sunt oculis eius: ad quem nobis sermo. Hec et prophete ante multa tempora spiritu sancto illuminante gratia: manifestissime annunciaverunt. Ait enim ysaias. Ego opera illorum scio: et reddam eis. Ecce congregare venio omnes gentes et tribus et linguas. et venient et videbunt gloriam meam: et erit celum novum et terra nova. que ego facio manere coram me. Et veniet omnis caro ut adoret in conspectu meo: dicit dominus. Et egredientur et videbunt cadavera hominum: qui prevaricati sunt in me. Vermis eorum non morietur: et ignis eorum non extinguetur. Et erunt usque ad sacietatem visionis omni carni. Et iterum de die illa dicit. Et involvetur celum sicut liber. et omnes stelle cadent sicut folia de vinea. Ecce enim dies domini venit plena furore et ira. ut ponat orbem totum

desertum. et peccatores perdat ex eo. Quia astra
celi et orion et omnis ornatus celi: lumen suum
non dabunt. Et obtenebrabitur dies ortu iam
solis: et luna non dabit lumen suum. Et rur-
sus dicit. Ve qui trahitis iniquitatem in funi-
culis vanitatis: et quasi vinculum plaustri
peccatum. Ve qui dicitis malum bonum et malum
bonum: ponentes amarum in dulce et dulce in
amarum. Ve qui potentes estis ad bibendum vinum
et viri fortes ad miscendam ebrietatem. qui iusti-
ficatis impium pro muneribus et iusticiam iusti
aufertis ab eo. Qui declinatis iudicium
pauperum et deprimitis egenorum: ut sit vobis vi-
dua in rapinam. et orphanus in predam. Et quid
facietis in die visitationis. et ad quem confugie-
tis in auxilium: et ubi derelinquetis gloriam ve-
stram. Ex hiis consonans alius propheta ait finis
Iuxta est dies domini magnus: iuxta est velox ni-
mis. Vox diei domini amara: tribulabitur fortis. Dies
ire dies illa: dies tribulationis et angustie:
dies calamitatis et miserie: dies tene-
brarum et caliginis. dies nebule et turbinis. dies
tube et clangoris. super civitates munitas.
et super angulos excelsos. Et tribulabo ma-
lignos. et ambulabunt ut ceci: quia domino pecca-
verunt. Et effundetur sanguis eorum sicut humus

et corpus eorum sicut scoria. Sed et argen-
tum eorum et aurum eorum non poterit liberare eos in
die furoris domini. In igne zeli eius devo-
rabitur omnis terra quia consummationem cum festina-
tione faciet cunctis habitantibus terram. Cum his
et david rex et propheta clamat. Deus ma-
nifeste veniet deus noster et non silebit. Ignis
in conspectu eius exardescet et in circuitu eius tem-
pestas valida. Advocavit celum desursum
et terram discernere populum suum. Et iterum. Surge
deus iudica terram quoniam cogitatio hominis con-
fitebitur tibi et reddes unicuique secundum opera
sua. Multa quoque et alia huiusmodi tam psal-
mographus quam et omnes prophete divino edoc-
ti spiritu de futuro iudicio et retributione predica-
verunt. quorum sermones et salvator fir-
miter stabiliens docuit nos clarius resur-
rectionem mortuorum et retributionem de futu-
ris vitamque immortalem futuri seculi

Hec audiens josaphat vehementer com-
punctus corde totusque lacrimis perfusus
ait ad senem. Apte michi omnia nota fecisti et
luculenter portasti terribilem hanc atque mira-
bilem narrationem. Huius ergo imminentibus nobis
quid oportet facere ut evadam preparatas pecca-
toribus penas et merear gaudium perfrui iustorum.

Barlaam respondit. Scriptum est quod doctor
per prophetam qui et princeps vocatus est
apostolorum compuncti sunt corde: sicut et tu hodie
et dicentibus illis quid faciemus: ait ad eos
Penitenciam agite et baptizetur unusquisque
vestrum in remissionem peccatorum: et accipietis
spiritus sancti donum. Vobis enim est promissio et filiis
vestris: et omnibus qui longe sunt. quoscumque advoca-
verit dominus deus noster. Sicut igitur et in te effudit
habunde misericordiam suam et vocavit te cum ab eo
longe esses voluntate et alienus deserviens
non deo sed demonibus et simulacris surdis
et insensibilibus. Propter quod ante omnia ac-
cede ad eum qui vocavit te. a quo accipies visi-
bilium et invisibilium rerum noticiam. Si ergo
et post vocationem venire nolueris aut tar-
daveris: iusto iudicio exhereditaberis. Sicut et
et ipse apostolus petrus: ad quendam discipulorum
dixit. Ego autem credo quod et obaudisti
vocatori. et adhuc manifestius obaudies
tollens crucem tuam. et sequeris vocantem te
creatorem deum. qui vocat te de morte ad vitam:
et de tenebris ad lucem. Via dei ignorancia
vacantes tenebre sunt: et mors anime. Et sunt

Parabola phylomene contra adoratores ydolorum assimilantur sagittario accipienti philomenam

ydolis ad nature perditionem. Cui in videntur stolidi
ee detinus. Quos cui assimulabo et qualis
ymagine istorum fatuitatis exhibebo? Ex-
tum exemplum vel parabolam a quodam viro sapientissimo
in dictum. Dicebat enim quod similes sunt ydolorum
adoratores viro sagittario qui comprehendit
unam de minutissimis avicularum. Phylomena
hanc vocant. Arripiens igitur cultellum ut oc-
cideret eam ~~et occidit~~. data est philomene vox
articulata. et ait ad sagittarium. Quid
tibi homo necis mee proficuum est? Non enim
ventrem de me tuum implere poteris. Sed
si me a vinculis liberaveris. tria mandata tibi dabo
que si custodieris ex hiis magnam per totam
vitam tuam utilitatem consequeris. Ille vero stu-
pefactus illius loquela. promisit quod si quid
novum audiret ab ea. mox eam a vinculis
liberaret. Conversa itaque phylomena dixit
homini. Numquam aliquid coneris comprehendere
eorum que apprehendi non possunt. et ne doleas
de re perdita quam recuperare non poteris. et
verbum incredibile ne credideris aliquando. Hec
tria mandata custodi. et bene tibi erit. Admi-
ratus autem vir perspicuam verborum intelligentiam
solvens eam a vinculo pacata dimisit ambu-
lare ad libera. Phylomena igitur volens

phare si recognouit vn- dolore sibi ubere
bitur. et luctus et aliquid ex ipsis vtilitatem
dicit ad eum volitans in aere. Ve tibi homo quam
male consilium habuisti: et qualem thezaurum
hodie perdidisti. Est enim in visceribus meis mar-
garita que strutionis ouum sua vincit mag-
nitudine. Ut hoc audiuit sagittarius: con-
tristatus est valde. Penituit namque eum quod
euaserit phylomena illa de manu sua
et denuo temptans illam apprehendere dixit. Veni
in domum meam. et omnem humanitatem tibi complebo
demum honorifice te dimittam. Tunc autem phy-
lomena. Nunc cognoui certissime te esse fatuum.
Suscipiens namque que tibi dicta sunt a me promp-
te et libenter audiens. nullum ex eis profectum
assecutus es. Dixi tibi ne doleres de re perdita
et irrecuperabili. et mandaui tibi ne temptares
incomprehensibilia capere et temptasti me compre-
hendere. cum non valeas pergere itinere meo.
Et dixi tibi ne verbum incredibile crederes:
tibi mandaui. Sed ecce credidisti in visceribus
meis esse margaritam superexcedentem mensuram
ventris mei. et non valuisti intelligere quia
ego tota non possum pertingere ad magnitudi-
nem oui strutionis. et quomodo margarita

tale capere in mente. Sic ergo stulti sunt illi qui
confidunt in ydolis. Opera enim manibus suis
adorant que fecerunt digiti eorum dicentes.
Isti sunt qui plasmaverunt nos. Cum omnino
ergo plasmatores suos ab ipsis plasmatoribus
fieri confirmant. Sed et servantes eos in
custodia ne a furibus rapiantur: custodes
vocant sive salutis. et quare ipsi pene non
cognoscere quia et non sufficiunt semetipsos
adiuvare et custodire: quomodo poterunt
hoc prestare. Evacuant thezauros suos
statuas demonibus et ymagines erigentes
et amictus dicunt ipsos datores bonorum
que neque aliquis possederunt. nec aliquis fi
possessor. Dies septimus. Viles illius fiat
qui faciunt ea. Cum mercede conducti ar
tifices fecerunt opera manuum: et prodentes
adoraverunt ea. Demum tollunt ea super
humeros suos: et ambulant. Ubi autem po
suerint ea in loco: manent in eo nec movent.
Et quantumcumque clamaverit ad ea non
exaudient: nec a malis liberabunt eos. T
confidat confusione qui confidunt in stul
titiabus: quod dicunt fictilibus esse deum
Immolaverunt siquidem demoniis et non
deo. Deos quos ignoraverunt. Novi et

que venerunt. quia generatio prava est et non est
fides in eis. Ecce hec generatio mala et
infidelis. Invocavit te dominus dicens tibi. Exi
de medio eorum et separare. et immundum ne
tetigeris. sed salvare de generatione ista. Sur
ge et vade. quia non est fides in ea. Nam
multiplices apud vos sunt dii. et inor
dinati atque seditiosi. et omnino discordes.
Apud nos autem non sunt dii multi et domini. sed
unus deus pater ex quo omnia et nos in ipso
et unus dominus ihesus christus per quem omnia et
nos per ipsum. qui ymago dei est invisibilis primo
genitus omnis creature et omnium seculorum. quoniam in
ipso creata sunt omnia que in celis et que in terra vi
sibilia et invisibilia. sive thronis sive do
minationes. sive principatus sive potestates.
Omnia per ipsum et sine ipso factum est nichil. Et
unus spiritus sanctus in quo omnia. Deus iustificans
deus et edificans. spiritus bonus spiritus rectus
spiritus paraclitus spiritus adoptionis. Harum autem per
sonarum unaqueque deus est perfectus. sed non
tres dii. Qualis pater talis filius talis spiritus sanctus.
In hiis tribus personis. una natura. unum regnum
una virtus. una gloria una substantia. divisio tan
tum in personis sed unitas in deitate. Unus enim
pater. cum principio est sine initio. Unus uni
genitus filius cum principio est nativitatis. Unus

postquam docuit videlicet principium
ydola docet eum credere
unum deum omnipotentem

vero spiritu sancto. et ipsa eius passio. Hic enim
nos de luce patre lumine unde dei filium in lumi
ne spiritu sancto sanctificamini: in tribus personis unam glo
rificatos deitatem. et ipse verus est. et solus
deus in trinitate cognitus: quoniam ex ipso et per
ipsum et in ipso sunt omnia. Hunc gratia et ego con
noscens de te: missus sum ut docerem te que
predica et servarem usque ad carnem meam
Si quis crediderit et baptizatus fuerit: salvus
erit. Si vero non crediderit: condemnabitur.
Vita ista quam cernis hodie. et in quibus exultas
de gloria delicie divitie. et omnis vite se
ductio cito transeunt. sicut per te hunc no
tum: et corpus quod relinquitur primo ~~momento~~
momento sine ulla delectatione omnique destitu
tum amicorum et cognatorum affectu. Ubi
est vero delectationes mundi: et feditas et pu
trida corruptio per putridum vermem et bono o[illegible]
re inducetur. Anima vero tua mittetur in con
dempnationem inferni. usque ad ultima die
resurrectionis. qui rursus anima suo sup
to corpore eicietur a facie domini. et tradetur
igni gehenne sine fine arsura. Hec tibi
contingent et multo peiora [illegible] si remanseris
in infidelitate. Si vero ultroneus ob
audieris ei qui te vocat ad salutem. et ad

cessit ad eum desiderio et gaudio. et lumine
illius signatus fuisti. et toto corde servitus
eum fuisti. omnia que respuens et illi soli adhe-
rens: quoniam habebis stabilitates et delectatio-
nes audi. Si sedeas securus eris. si dor-
mieris iocunde soporatus quiesces. et non for-
midabis terrorem supervenientem. neque impetus
superborum demonum irruentes. sed ambulabis
confidens sicut leo. et vives cum leticia. et
eternum exultabis. Una super caput tuum ex-
ultatio. et laus et gloria leticia comprehendet
te. aufugiet dolor et tristicia et gemitus.
Tunc erumpet quasi mane lumen tuum. et
sanitas tua citius orietur. Et anteibit fa-
ciem tuam iusticia tua. et gloria domini colliget
te. Tunc invocabis. et dicet ecce assum. Ego
enim sum qui deleo iniquitates tuas. et non
memorabor. Tu vero memor esto et iu-
dicemur. Dic tu iniquitates tuas ut iusti-
ficeris. Si fuerint peccata vestra ut coccinum
quasi nix dealbabuntur. Et si fuerint ru-
bra quasi vermiculus. velut lana alba erunt.
Os enim domini locutum est.

Dixit ad eum Josaphat. Omnia verba
tua bona et admiranda sunt. que
credidi et credo. Omnia que pro dolore
servitutis ex corde odieris. etiam fuisse quia

tu intrares ad me: quia invitus et dubitans
erga ista se habuit semper animus meus. Nunc
vero perfecto odio odivi dispicere a vanitate
illorum et insipientia illorum qui deseruerunt
eos. Desidero autem verus dei servus fieri
si tamen non repulit me indignum propter meas
iniquitates. Sed confido quod dimittet mihi omnia
peccata mea: quia benignus et misericors
est. sicut tu doces. Ista vero patris sed bap-
tismum suscipe. et omnia que tibi dixi inconfusa
custodire. Quid vero oporteat me facere
postquam baptisatus fuero. et si hoc solum sufficit
ad salutem. credere videlicet et baptizari. an
alia oportet aliquid subsequi manifesta

Tunc ait barlaam. Audi quid opor-
tet facere post baptismum. Ab omni pec-
cato et ab omni vitio abstinere: edificare vero
super fundamentum recte fidei virtutum operationes.
Fides enim sine operibus mortua est: sicut opera
sine fide. Ait enim apostolus. Spiritu ambulate.
et desideria carnis non perficietis. Mani-
festa autem sunt opera carnis: que sunt adulteria.
fornicatio. immunditia. luxuria.
ydolorum servitus. veneficia. inimicitie. con-
tentiones. emulationes. ire. rixe. dissensiones.
secte. invidie. homicidia. avaritia. ma

ledictores. amor voluptatum. ebrietates
comessationes. et hiis similia que predico vobis sic
preposui. quoniam qui talia agunt regnum dei non con-
sequentur. Fructus enim spiritus est caritas. gau-
dium. pax. pacientia. longanimitas bonitas.
benignitas. mansuetudo. fides. modestia.
continentia. castificatio anime et corporis. humili-
tas cordis et contricio. elemosina immemoria-
mali. humanitas. vigilie. diligens pe-
nitentia omnium preteritorum peccatorum. lacrime con-
punctionis. luctus tam pro peccatis suis quam et pro
peccatis proximorum. et hiis similia. que velut qui-
dam gradus et scale invicem nexe. et subiun-
cte in celum animam sublevant. Hec ista ma-
datum post baptismum fortius tenere: a con-
trariis vero abstinere. Si autem post acceptam
veritatis cognitionem. ipsa rursum mortua
apprehenderimus opera. ut sicut canis ad vo-
mitum reversi fuerimus: continget nobis quod a
domino dictum est. Cum enim inmundus spiritus
exierit ab homine. gratia videlicet baptismatis
ambulat per loca inaquosa. querens requiem
et non invenit. Non ferens autem diutius
sine domo et sine tecto errare: dicit.
Revertar in domum meam unde exivi. Et ve-
niens invenit scopis mundatam et orna-
tam. id est vacuam et vacantem. sine quoque gra-

Nota ut canis

Cum immundus spiritus exierit ab homine et c

non suscepit caritatem: nec scripam virtutum
diuitijs ditauit. Tunc vadit et assumit
septem spiritus nequiores se: et ingressi habitant
ibi. Et fiunt nouissima illius hominis peiora prio-
ribus. Nam baptisma enim quod peccatorum
peccatore cyrographa proscidit tradit perditioni
et demones minuit nobis firmum et im-
mutabile: et arma fortia aduersus inimicum
plurima. Hoc autem destruit liberum arbi-
trium. neque post baptismum peccare hic
indulgentiam: neque secundam in piscina de-
mersionem. Vnum enim confitemur baptisma
et ideo opus est cum custodia seruare se-
metipsos. ne rursus polluantur quum pro-
tinus mandata domini comprehendunt. Dicit
enim ad apostolos. Euntes docete omnes gen-
tes baptizantes eos in nomine patris et filij
et spiritus sancti. non hic restitit sed addidit.
docentes eos seruare omnia quecunque mandaui vo-
bis. Mandauit quod pauperes esse spiritu. quos
beatos esse dicit. et regno celorum dignos ap-
pellat. Deinde lugentes in presenti subdidit
vita. ut futura consolatione digni efficiamur.
mitesque esse et [illegible] esurientes et sitientes iu-
sticiam. misericordes et faciles reuertentes.
miserationem habentes et compassionem. mundos

corde: abstinentes ab omni pollutione carnis
et spiritus. Pacificos contra proximos et contra
animam suam. subicientes videlicet deterius mo-
tioni: et inter ipsos pertinacie bella reddendo indi-
pacificates. Sustinentes etiam omnem persecutionem
et omnem tribulationem et opprobrium propter iusti-
ciam pro nomine eius nobis illatam: ut etiam gaudium
in splendida distributione adipisci mereamur. Et
et in mundo precepit ut sic luceat lux vestra
coram hominibus. ut videant opera vestra bona et
glorificent patrem vestrum qui in celis est. Nam lex
moysi que quondam data fuit israhelitis.
Non occides igitur. non mechaberis. non furaberis
non falsum testimonium dices. Christus autem ait
Quia omnis qui irascitur fratri suo sine causa. reus
erit iudicio. Qui autem dixerit fatue. reus
erit gehenne ignis. Et si offers munus
tuum ad altare et ibi recordatus fueris quia
frater tuus habet aliquid adversum te. relinque
ibi munus tuum ante altare. et vade prius
reconciliari fratri tuo. et quia omnis qui viderit mulie-
rem ad concupiscendum eam. iam mechatus est eam in
corde suo: pollutionem anime et vitii consensum
adulterium vocans. Sed et legis preceptum
prohibet: Ego non omnino iurare precepit est
et non mandavit. Dentem pro oculo et dente

pro dente ibi. Ego autem quicumque te percusserit in dex-
tera maxilla tua: prebe ei et alteram. Et ei
qui vult tecum iudicio contendere et tunicam tuam
tollere: dimitte ei et pallium. Et quicumque te an-
gariaverit mille passus: vade cum eo alia duo.
Qui petit a te da ei. Et volenti a te
mutuari: ne avertas. Audistis quia dictum
est. Diliges proximum tuum: et odio habebis ini-
micum tuum. Ego autem dico vobis. Diligite
inimicos vestros. Benefacite his qui oderunt vos
et orate pro persequentibus et calumniantibus
vos: ut sitis filii patris vestri qui in celis est. Qui
solem suum facit oriri super bonos et malos et
pluit super iustos et iniustos. Nolite iudicare
ut non iudicemini. Dimittite: et dimittetur
vobis. Nolite ~~th~~ thesaurizare vobis the-
sauros in terra. ubi erugo et tinea demoli-
tur et fures effodiunt et furantur. Thesaurizate
vobis thesauros in celo. ubi neque erugo ne-
que tinea demolitur: et ubi fures non effodi-
unt nec furantur. Ubi enim est thesaurus tuus ibi
est et cor tuum. Ne solliciti sitis anime vestre
quid manducetis: neque corpori vestro quid
induamini. Scit enim pater vester celestis quia
his omnibus indigetis. Qui enim dedit animam
et corpus. dabit prius et cibum et vestitum

qui volatilia celi nutrit et lilia agri tali exornat pulchritudine. Querite ergo primum regnum dei et iusticiam eius et omnia ista adicientur vobis. Nolite solliciti esse de crastino. Crastinus enim dies semetipsum sollicitus erit. Omnia quecumque vultis ut faciant vobis homines: sic et vos faciatis. Intrate per angustam portam. quia lata est porta et spaciosa via que ducit ad perditionem: et multi sunt qui intrant per eam. Quam angusta porta et stricta via que ducit ad vitam: et pauci sunt qui inveniunt eam. Non omnis qui dicit michi domine domine intrabit in regnum celorum: sed qui facit voluntatem patris mei qui in celis est. Qui diligit patrem aut matrem plusquam me: non est me dignus. Hec ista et huius similia mandavit salvator apostolis: ut doceant fideles. Et hec omnia debemus custodire. si desideramus perfrui eternis bonis. et incorruptibilem coronam iusticie promereri quam reddet dominus in illa die iustus iudex omnibus diligentibus se. Dicit ei iosaphat. Rogo quantum ex hac dogmatum subtilitate perpendere valeo. si hac munda conversatione post baptisma unius vel duorum transgressione mandatorum istorum violare me contigerit ab omni mea corruam intentione et omnis spei

Respondit ei barlaam. Nunquam ita fiet. Noli sic ista perpendere. Ita pro salvatione

generis humani. homo factus deus ubi-
sciens nostra infirmitate atque miseria natu-
re. nec in hac parte dimisit nos sine me-
dicina lachrime. Sed sicut sapientissimus medi-
cus lubrice mentis atque peccandi voluntati com-
miscuit antidotum penitentie. predicans ista in
remissionem peccatorum. Post acceptam etenim cog-
nitionem veritatis et sanctificationem per aquam et
spiritum. omnis quippe peccati et totius sordis facilis emen-
dationem. si contigit in aliquibus peccatorum casibus nos
corruere: non est iterum per baptismum secundum regene-
rationem in aqua piscine per spiritum sanctificata. que
ipsa renovat baptizatos. hoc quippe donum
semel datur. sed per penitentiam laboriosam et lacri-
marum habundantiam. eiulatibus quoque atque sudoribus
fit emendatio atque remissio culparum. per misericor-
diam dei nostri. Baptismus enim vocatus est etiam
fons lacrimarum secundum gratiam domini: sed labor-
em et dolorem indigens. Multos quoque de pluribus peccatis
liberavit. eo quod peccatum non valet superare
benignitatem. Si tamen occiamus penitentiam agere
et lacrimis delictorum sordes abluere: ne mors
preveniens hinc sordidos eiciat. Non est enim
in inferno penitentia vel confessio. Dum enim vi-
vimus fundamento tamen recte fidei stabili perma-
nere. et si aliquid trabium vel tectorum dissolvatur

licet quod putrescit ex negligentia penitentia renovare. Ita multitudinem miserationum dei numerare. et magnitudinem misericordie eius metiri impossibile est. Peccata vero quantacumque sint atque delicta mensure subiacent et innumerabilia esse constat. Ergo mensure et numero subiacentia peccata nostra immensam misericordiam et innumerabiles dei viscera nequeunt miserationes. Quia propter non debemus in multitudine desperare peccatorum. quorum remissio nobis subiacet benignitate christi. qui pro peccatis nostris suum effudit sanguinem. Ubique vero in conscriptis patrum videtur discimus. et maxime ex preceptis et parabolis domini nostri Ihesu Christi. Hic enim ait. cepit Ihesus docere et dicere. penitentiam agite. appropinquabit regnum celorum. Sed et in parabola filium quendam narrat qui accepit patris substantiam. et abiit in regione longinqua. ibique substantiam suam dissipavit vivendo luxuriose. Deinde fame in regione illa facta. abiit et adhesit cuidam malignorum civium regionis illius peccatoris. Qui et misit illum ut pasceret porcos. asperrimum et abhominabile sic vocans peccatum. cuius eum tribulatum. et ad extrema devenientem miseria. in tantum quod nec de siliquis quas porci manducabant suum posset implere ventrem.

Parabola de filio qui substantiam suam cum meretricibus consumpserat

tandem aliquando sua in se reuersus sensit confusio-
ne. lamentans semper dicebat. Quanti
mercenarij patris mei habundant panibus.
ego autem fame pereo. Surgam et ibo ad
patrem meum. et dicam illi. Pater peccaui
in celum et coram te. et iam non sum dignus uocari
filius tuus. fac me sicut unum de merce-
narijs. Et surgens uenit ad patrem suum.
Cum autem adhuc alonge esset uidit illum
pater ipsius. et misericordia motus est. Et accurrens
cecidit super collum eius. et osculatus est eum.
Et in priorem restituens illum honorem. sollemni-
tate letabunda fecit in eius inuentione.
occidens uitulum pastualem. Hanc parabo-
lam de peccatoribus ad penitentiam reuertentibus
nobis narrauit. Sed et pastorem bonum qui
centum oues habuit. et una perdita dimisit
nonaginta nouem. et ad querendam illam
perrexit donec inuenit eam. et inuentam in
humeris suis leuauit. et alijs que non erra-
uerant coniunxit. uocauitque amicos et ui-
cinos ad epulum in eius inuentione. Sic
inquit saluator. gaudium erit in celo super
uno peccatore penitentiam agente. quam super nona-
ginta nouem iustos qui non indigent penitentia.

Parabola boni pastoris qui dimisit nonaginta noue ouibus 25

Princeps etiam apostolorum petrus. fidei petra
circa ipsum tempus passionis christi. ad modi
cum derelictus dispensativa quadam desertione.
ut agnosceret humanae ipsius mutabilitatis pusil
litatem et miseriam: negationis cecidit ruinam.
Deinde statim domini verborum recordatus. exivit
foras et flevit amare. lacrimisque illis
deiectorem preludia prestatus. victoriam re
portavit. Ita cum sit arte bellandi peritus.
et si cecidit non tamen est dissolutus. neque se
metipsum desperavit. sed resiliens amaris
simas de corde tribulato produxit lacri
mas. statimque hostis videns hoc. quasi fla
mma vehementissime faciem succensus recessit.
fugiens longius. et dissone eiulans. Prin
ceps autem apostolorum petrus qui fuit. fuit
et postea magister orbis ordinatus. Ecclesie iam
et penitentie forma effectus est. Post resur
rectionem in sua corporis dicendo ei. petre
amas me. trinam negationem correxit. ipso
apostolo respondente. etiam domine tu scis quia
amo te. Ex hiis quoque omnibus et aliis plu
ribus et innumeris superatibus exemplis dis
[crossed out] distinguitur virtute lacrimarum et penitentie
tamen ut modus huius digne et rationabili
ter fiat: deo afflictu abominando peccatum. et

odiendo atque considerando: lacrimas etiam fundendo. sicut ait propheta david. laboravi in gemitu meo. lavabo per singulas noctes lectum meum. lacrimis meis stratum meum rigabo: et ita peccatorum emundatio fiet per sanguinem christi. in magnitudine misericordie illius. et multitudine miserationum dei dicentis. quod si fuerint peccata vestra sicut fenicium: quasi nix dealbabuntur. Si autem fuerint ut coccinum: velut lana alba erunt. hec quidem sunt. et ita credimus. Oportet itaque post acceptam notitiam veritatis. et regenerationis. et adoptionis filiorum dei. dignitatem et misteriorum gestum divinorum: omni virtute observare ne iterum. Ita cadere non expedit certantibus: quia iam multi qui corruerunt. resurgere non potuerunt. Alii vitiis quidem iam a parentes. et inseparabiliter eis adherentes: ulterius aut ultimus ad penitentiam venire nequierunt. Alii in morte preventi. et non occurrentes per penitentiam. se ipsos a sorde peccati abluere: condempnati sunt. Propterea periculosum est in qualicumque vitio cadere. si in contigerit. statim resurgere oportet: et rursus in bono stare certamine. Et quotienscumque istud acciderit: talibus modo fiat idem resurgendo statio

vsqz ad morte. Ista conuertimini ad me et ego
conuertar ad vos dicit dns deus
Ad hec iosaphat dixit. Quomodo ergo
quis custodiet seipm post baptisma
mundu ab oi pcto. Via si restat delinque-
tibus pnia. sed tamen i labore et dolore
et fletu et planctu. que no facilia mihi
fore m videt. Et ideo mallem inuenire via
vt custodire diliget precepta dei. et no de-
clinare ab eis. ne post indulgentia pcc
malorum ad ira prouocare iteru dulcissimu
dnm deu meum
Tunc barlaa ait. Benedixisti dne
mi rex. Ista et hec m desiderabile
e. Sed laboriosu est et valde impossibile
inpetra igne cocari aliquem et no fumi-
gari. Difficile est ergo et nimis arduu
secularibus vinctu negociis. et eius curis
implicitum et conturbacoibus. et i diuiciis
atqz deliciis viuentem. mandatorum dei i-
declinabilit via pgere. et mundu seipm
conseruare. Ait eni dns. Nemo potest
duobus dnis seruire. Aut eni vnu odio
habebit et alteru diliget. aut vnu susti-

nebit et alterum contempnet. Non potestis
deo servire et mamone. Scribit autem
et dilectus ipsius discipulus Johannes ewang[elista]
et theologus in sua epistola sic. Nolite dili
gere mundum. neque ea que in mundo sunt. Quoniam
omne quod in mundo est. concupiscentia car
nis est et concupiscentia oculorum. et ambitio seculi
que non est ex patre. sed ex mundo est. Et
mundus transit et concupiscentia eius. Qui
autem facit voluntatem eius dei. manet
in eternum. Ista igitur divini ac deifici precep
ti et apostoli audientes. quod per multas tri
bulationes oportet nos intrare in regnum
celorum. firmaverunt post suum baptismum
immaculatam et impollutam incorruptionis
servare tunicam. Unde quidam illorum et aliud
addiderunt baptismum suscipere. per sanguinem
dico et martirium martyrium. Baptis
mum enim et hoc nominavit. et valde preciosum
atque laudabile. Secundis namque peccatis
non polluitur sordibus. Quod et dominus pro
nobis suscipiens baptismum decet vocavit.
Huic ipsius imitatores facti. primo quidem
sui discipuli et apostoli. deinde vero et omnis
sanctorum martirum chorus. cultoribus ydolorum

Regibus et tyrannis

regibus et tyrannis semetipsos pro nomine Christi obicien-
tes: omne genus tormentorum sustinuerunt videlicet
bestiis percussi et ignibus combusti atque gladiis in-
terempti: bonamque confessionem confessi cursum consum-
maverunt fidem servaverunt: iustitie quoque bravium
sunt adepti: angelis associati et Christi heredes effecti
sunt. Quorum virtutes tantum resplenduerunt quod in
omnem terram sonus eorum exivit: et in fines orbis
terre verba eorum. Istorum non tantum verba et opera sed et
sanguis et ossa omni sanctitate sunt plena. Demones
namque potenter eiciunt et insanabilium vero languorum
sanitates fide accedentibus prestant. Vestimenta
vero et si quid aliud preciosis ipsorum appropin-
quant corporibus: creature omni sunt venerabilia.
De quibus longus erit sermo si per singula virtutes
eorum referre voluerimus. Postquam vero crudeles
et alii tyranni mali male perierunt et persecu-
tio quievit: reges quoque fideles per universum mun-
dum regnaverunt: susceperunt alii et imita-
tores zelum illorum et divinum desiderium marti-
rii dico. et eorum amore ac vulnerati diligenter
satagebant mundam animam et corpus impollutum
domino exhibere. omnes viciorum illecebras fugi-
entes et ab omni pollutione carnis et spiritus

semetipsos emundaverunt. Cum vero non aliter hoc
quam per custodiam mandatorum Christi effici posse no-
verant, custodiam autem mandatorum et operationum
virtutum difficile in medio mundialium tumul-
tuum fieri posse considerabant, aliam quandam vitam
peregrinam et sibimet insolitam ducere studuerunt
et secundum divinam vocem omnia derelinquentes videlicet
parentes amicos cognatos divitias atque de-
licias, et omnia quae in mundo sunt odientes, deserta
quasi quidam fugitivi adierunt, egentes, an-
gustiati, afflicti, quibus dignus non erat mundus,
in solitudinibus errantes et in montibus et in
speluncis et in cavernis terrae. Ab omnibus terrenis
delectationibus et refrigeriis semetipsos abnegantes,
ipsum etiam victum et vestitum valde tenuem
habentes. Ista duo negotiantes, ne videntes ma-
terias vitiorum radicatam ipsorum concupiscentiam
de animo evellerent, et eorum volentes me-
moriam amorem et desiderium divinorum et
caelestium in semetipsis plantaverunt. Adhuc
etiam per macerationem carnem suam affligentes et
martirum voluntatem effectu ne privarentur gloria illorum
qui per effusionem sanguinis sui consummati sunt,
sed imitatores et ipsi Christi passionum

in ipsis confess(ores) et p(ro)ph(et)e(?) regni p(ar)ticipes. Hic
ergo virtutibus adornati: solitariam et quietam
vitam ducebant. Alii quidem sub divo absque tecto per-
durantes: solis estu et rigoribus frigoris et ym-
bribus et turbinibus aeris affligebantur. Alii vero
tuguria fingentes aut speluncis et antris lati-
tantes degebant. Hic ergo virtute virtutibus cumu-
lantes omni carnali consolationi et refectioni pe-
nitus abrenuntiaverunt: oleribus crudis et herbis
aut glandibus seu pane arido et sicco transige-
bant dietam: non solum qualitate delectationum ab-
renunciantes, sed etiam ipsi tenori abstinentie ex
sua parte semper aliquid addebant. Nam tamen de ip-
sis vilibus et abiectis sumebant escis: ut solum
vivere possent. Cruda namque cepe tota ebdoma-
da ieiunium permanentes: dominica die cibum sumebant.
Alii vero bis in ebdomada: quod memoria habebant.
Alii autem post duos dies vespere edebant tantum
modicum gustantes: orationibusque et vigiliis vaca-
bant angelorum vitam imitantes: auri argentique pos-
sessionibus emptionibusque et venditionibus ab-
renuntiantes inter homines se esse obliviscebantur. In-
vidia vero atque superbia que magis bona opera
comitari solent: in eis locum non habebant.

Nam neque qui in conversatione minor erat adversus eum qui plus pollebat: invidie cogitationem ullomodo in semetipso suscipiebat. Nec rursus magnifice agentem adversus infirmiores in superbia extollebatur et arrogantia ut sperneret proximum nec gloriaretur in sua sanctitate aut magnifice saperet in virtutibus. Immo quanto plus virtutis habebat non propriis laboribus sed dei gratie totum ascribebat: et humilitate deprimens semetipsum nichil omnino esse reputabat quod agebat. iuxta id quod dicit dominus. Cum feceritis omnia que precepta sunt vobis dicite servi inutiles sumus: quia quod debuimus facere fecimus. Ille vero nec fecisse aliquid que precepta sunt considerabat seipsos. sed plura sibi deesse arbitrabatur: que fieri oporteret. Et rursus qui in conversatione debilior erat despiciendo se miserum clamitabat. negligentie voluntatis non nature infirmitati quod deerat imputans. Sic ergo alius alio et omnes omnibus erant humiliores. Cenodoxie vero vel placendi hominibus vicium quid esset in illis qui ideo de mundo fugiunt et desertum inhabitabant ne hominibus sed soli deo virtutum suarum operatio nota fieret. a quo et bonorum operum retributionem sperabant. bene quia que propter vanam gloriam bona perficiuntur opera sine mercede remanent: Illa propter laudem hominum fiunt: et non propter deum. Unde et dupliciter huiusmodi detrimentum patiuntur.

corpus quidem macerantes et mente candentes.
Illi vero superne glorie inhiantes et hanc toto corde desi-
derantes: omnem terrenam et humanam laudem spreverunt.
Habent autem habitacula sua alii quidem in omnimodo
recessu et solitudine agonem percurrentes elongantes
semetipsos ab hominum commoratione per totum tempus vite sue:
et deo appropinquant. Secunda longe ab invicem cellas
habentes dominicis diebus ad ecclesiam unam conveniunt
et divina mysteria sumunt: sacrificium dico intacti cor-
poris et preciosi sanguinis christi quem fidelibus in remis-
sionem peccatorum illuminatorem et sanctificatorem anime
et corporis dominus donavit/ instruentes alterutrum
competentibus divinorum eloquiorum et solatiis admonitionibus
occulta colluctatorum bella publicantes ut nullus
ab his detineatur luctandi arte nescius. Deinde
domum unusquisque revertitur mel virtutum in favis
cordium diligenter reponentes: et operantes fructum
dulcissimum et celesti mensa dignissimum. Alii vero
cenobialem ducunt vitam. Cum plures in simul congre-
gati sub uno prelato ab omnibus differente degunt: omnem
voluntatem suam obedientie gladio occidentes. et quasi ser-
vos empticios se voluntarie reputantes non sibimet
ipsis vivunt: sed cui propter christi amorem semetipsos subdi-
derunt. Familiarius autem magis dicere quod non
vivunt sibi: vivunt vero in eis christus quem sunt secuti omnia

Gº [illegible] [illegible]
[illegible]

desertes. Hoc enim est mundi secessio. voluntatum
odium et nature negatio. eorum que super naturam sunt
desiderio. Hii ergo quasi angeli in terra conversantur psal-
mis et hymnis unanimiter deum laudantes. et confes-
sores laboribus omnibus apparent in quibus dominicus sermo
adimpletur. Ait enim. Ubi sunt duo vel tres congre-
gati in nomine meo ibi sum in medio eorum. non hanc me-
sura in nomine ipsius congregationem concludens. sed per du-
os vel tres indeterminatum numerum demonstrat. Sive n
pauci sive multi propter nomen suum eius congregentur
ardenti fervore et ei desiderio. ibi hunc adesse credit
in medio servorum suorum. Hiis exemplis et talibus
conversationibus atque ordinibus tunc et nunc vita
imitati sunt celestium. in ieiuniis et orationibus
et vigiliis. in lacrimis ferventibus et inconsolabili
luctu in peregrinatione et recordatione mortis. in man-
suetudine et lenitate in silentio labiorum in egestate
et inopia in castitate et pudicitia. in singulari sensu et
tranquillitate in caritate perfecta erga deum et proxim-
um perfecte peregerunt vitam. quasi angeli moribus effi-
cientes. Unde deus miraculis et signis et variis virtutibus
eos exornavit. et sonum admirande conversationis
eorum in omnem terram effudit. Et sicut vitam unius
ipsorum per partes enarrando qui et auctor fuisse
monastice conversationis dicitur. Anthonius ii fuit

nome eius. cognosces vtique ex vna arbore reliquarum que eiusdem sunt generis et speciei dulcedine fructuum et qualem posuit ille anachoresseos fundamentum quale etiam structuram superedificauit. et qualia meruit a saluatore adipisci carismata. Multi ut et alii post illum simili agone decertantes similem adepti sunt coronam glorie. Beati isti et ter beati. quia deum amando propter caritatem illius omnia despexerunt. Fleuerunt et luctum habuerunt diebus ac noctibus: vt in futuro eternam haberent consolationem. Humiliauerunt seipsos voluntarie. vt illic exaltarentur. Afflixerunt carnes suas fame siti et vigiliis: vt ibi susciperent eos delicie et exultacio paradisi. Tabernaculum facti sunt spiritus sancti mundicia cordis. sicut scriptum est Inhabitabo in eis et inambulabo. Crucifixerunt semetipsos mundo. vt ad eos crucifixus staret in die iudicii. Precinxerunt lumbos suos in castitate. et paratas semper habebant lampades: in morbis aduentum sponsi prestolantes. Intellectualibus enim mentis oculis prouidebant assidue terribilem horam illam contemplationemque futurorum bonorum et eternum cruciatum cor eorum repletum semper erat: vt perhennem gloriam adipiscerent. facti sunt inpassibiles sicut angeli. et nunc cum illis letantur quorum vitam imitati sunt. Beati isti et ter beati

cum oculis intellectualibus non fallentibus eorum consideraverint
presentium vanitatem et humane actionis instabilitatem
et lubricitatem / et hac abnegantes eterna sibi the-
zaurizaverunt bona: et numquam casura neque mor-
te amputanda vitam acquisierunt. Hos ergo mirabiles
et sanctos viros et nos despicabiles et indigni tamen
imitari satagimus. non quod pertingere valeamus ad
altitudinem celestis conversationis eorum sed secundum possi-
bilitatem infirmitatis nostre et miserie virtutis vitam eorum sequamur
et habitu eorum operti sumus: quamvis operibus non ex-
pleamus. Nam ista divina promissio a peccati
voluntate nos retrahit: et ad incorruptionem que nobis
in divino baptismate data est astringit. Unde ser-
mones beatorum illorum sequentes valde abhorremus
corruptibilia hec et mortalia vite negotia /
in quibus nichil potest inveniri firmum neque planum
neque stabile in seipsis. sed vanitas sunt omnia et af-
flictio spiritus: multas in puncto fortuna transmuta-
tiones. Somno enim et umbra et aura per aerem flante
sunt fragiliora: nunquam est eis gratia. et neque
gratia sed quidem et seductio malicie mundi. quem
non diligere sed potius odire ~~debemus~~ sapimus. Et est secundum veri-
tatem odibilis iste mundus: et abhominabilis. Nam
quantumcumque donat amicis suis tunc iterum demo

Qualiter mundus suos amatores seducit.

diripit eam. nudatos ab omni bono et confusione indutos
omnibusque gravibus pergravatos eterne transmittet
tribulatos. Quos modo exaltat subito ultima
missa humiliat. subdens eos pedibus omnium inimi-
corum suorum. Tales ergo gratie illius. talia sunt et
dona. Inimica est enim amicorum suorum. et hostis
omnium qui faciunt eius voluntatem. Despicit crudeliter
innitentes super se. et enervat illos qui confidunt
in eo. Fedus posuit cum inspicientibus et promissiones
falsas eis pollicita est. ad hoc tamen ut trahat eos
ad se. Illis sibi acquiescentibus mendax ipse et fal-
lax demonstratur. nichil eorum complendo que promiserat
Hodie namque epulis delectabilibus eorum gulam illicit.
devorandos inimicis cras eos totos porrigit. Hodie
regem aliquem constituit. et cras servitutis iugo
subponit. Hodie multis affluentem bonis. cras
mendicantem reddit. Hodie coronam glorie capiti
imponit. sed vultum illius cras in terram deprimit.
Hodie exornat collum illius splendidis dignitatum
torquibus. cras humiliat ferreis vinctum compedibus
Amabilem hunc ad modicum omnibus efficit. odibilem
vero paulopost facit et abhominabilem. Hodie le-
tificat. et cras lamentis eum et fletibus afficit
Qualem vero huius confinem imponit audi. Habitatores

retinente dilectores suos efficit miserrime. Tales
sunt inventores seculi talique propositi. Neque recedentes
hinc lamentantur neque remanentium miserentur.
Illos enim male seduxit et retibus suis conclusit
ad istos autem rursus arte sua tristi conatur nolens
aliquem suos effugere laqueos. Itaque qui tali
serviunt duro et maligno domino et a bono ac benigno
mente perdita semetipsos elongant et presentibus
inhiant negotiis et eis tenentur astricti
et nullam futurorum habent memoriam sed delectationes
corporales incessanter desiderant animas vero suas dimittentes
fame tabescere et innumerabilibus affici
malis. Similes arbitror eos homini fugienti a facie
rugientis unicornis qui non ferens sonitum vocis illius
et terribilem mugitum fortiter fugiebat ne devoraretur
ab eo. Dum ergo velociter curreret in magnum quoddam
incidit baratrum. Dum autem caderet manibus
extensis arbustulam quandam apprehendit et fortiter
tenuit et in base quadam pedibus impressis visum
est ei in pace deinceps fore et stabilitate. Respiciens
ergo vidit duos mures album quidem unum alterum
vero nigrum corrodentes incessanter radicem arbustule
quam apprehenderat et iam prope erat ut eam absciderent.
Considerans etiam ipsius baratri fundum vidit draconem
aspectu terribilem ignem spirantem et feralibus

Parabola hominis fugientis a facie unicornis

oculis aspicientem / os quoque terribiliter aperientem / et devo
rare eum cupientem. Intuens vero rursus basem illam super 2
qua pedes habebat firmatos. contemplatus est quatuor
aspides capita de pariete producentia ubi consistebant.
Elevans autem sursum oculos vidit de ramis arbu
sculae illius exiguum mel distillans. Dimisit igitur 2
considerare quae circumdederant eum mala. scilicet quomodo
sursum quidem unicornis horribiliter insaniens quaereba-
tur devorare. deorsum vero amarissimus draco inhia
bat deglutire eum. arbustula vero quam apprehenderat post 2
modicum erat excidenda. pedes super lubrica et
infideli basi statuebat. Et talium ac tantorum malorum
oblitus. seipsum dulcedini illius modici mellis tradidit.
Haec est similitudo eorum qui seductori prestis stulte
adhaeserunt. Cuius expositionem modo dicam
tibi. Unicornis quidem figuram tenet mortis. quae
semper persequitur et comprehendere desiderat genus huma-
num. Barathrum vero mundus est iste / plenus omnibus malis et mor 2
tiferis laqueis. Arbustula autem quae a duobus muri 2
bus incessanter incidebatur quam apprehendimus / vitae uni 2
uniuscuiusque nostrum mensura est quae consumitur et diminuitur
per horas diei et noctis. et incisionem paulatim appro 2
piat. Quatuor vero aspides. de quatuor fragilibus
et instabilibus elementis / constitutionem humani corporis

significat. Tuba mortem minans et cor[r]ubans (?)
corporis compago dissolvitur. Puteus autem horridus et igneus ille atque
crudelissimus draco terribilem significat ventrem inferni aperientem
ad suscipiendos eos qui presentes delectationes futuris preponunt
bonis. Stilla vero mellis dulcedinem significat delecta-
tionum mundi per quam seductor ille suos amicos non
sinit propriam providere salutem.

Hanc igitur Josaphat valde libenter suscipiens parabo-
lam ait. Quam verus est sermo et quam bene co-
aptatus. Nunc quoque precor te iterum tales similitudines mihi
rogavit ut sciam diligenter qualis est presens vita nostra
et quomodo amicos suos auctor sit malorum.

Senex vero dixit. Rursus similes sunt amatores
secularium delectationum qui harum dulcedine
illiciuntur atque futuris et stabilibus fluxa et fragilia
preferunt homini qui tres amicos habuit, quorum quidem du-
os percordialiter et affectuose honorabat, ac vehe-
menter eorum caritate afficiebatur usque ad mortem pro
ipsis agonizans et periclitari desiderans. Ad vero
tertium multo ferebatur despectu, neque honore neque
decenti eum aliquando gratificatus dilectione, nisi quandam
modicam et exiguam ad eum simulans amicitiam.
Venerunt igitur die quadam terribiles quidam ac prepo-
tentes milites festinantes celeritate multa ducere ad sim-

Parabola alligatur (?) homini habenti amicos tres

peratorem ducendum rationem redditurum pro debito decem
milium talentorum. Coartatus autem ille quaerebat ad
iutorem ad subveniendum sibi in terribili rationis expo
sitione apud regem. Currens igitur ad primum suum et
prae omnibus aliis carissimum amicum dicit ei. Nosti o a
mice quomodo animam meam semper pro te posui. Nunc autem
indigeo auxilio tuo in die ista: detinet me ne
cessitate. Quomodo ergo promittis mihi nunc auxiliari.
Et quae apud te reposita mihi spes est dilectissime.
Respondens ergo ille ait. Non sum amicus tuus o homo
neque scio quis sis. Habeo enim alios amicos cum quibus
oportet me hodie laetari: et amicos istos amodo
possidebo. Praebeo tibi ecce vel cilicola (ciliciola) duo ut habeas
ea in via qua ambulas quae tibi vel nichil proderunt. et
nullam aliam spem a me praestoleris. Haec audiens
ille et diffidens de auxilio quod sperabat ab eo:
ad secundum porrexit amicum. Cui et ait. Recordare
amice quantum a me recepisti honoris et gratiae. Hodie
vero in tribulatione concurrens et adversitate maxima:
auxiliatore opus habeo. Quantum ergo vales mihi
nunc subvenire: indica mihi. Ille vero ait. Non vacat
mihi hodie. ut tecum subeam agonem. Curis enim et ego
ac sollicitudinibus circumdor: et in tribulatione sum. Modi
cum tibi tecum pergam quamvis non vel sit profuturum:
statim domum reversus propriis vacabo negotiis. Vacuus

ergo manibus homo inde rediens et undique destitutus
lamentabatur semper de vana spe temporis suorum ami-
corum / et de inutilibus laboribus quos pro illorum sustinuit
dilectione. Pergit etiam ad tertium amicum de quo numquam
curam habuit: nec socium vocare sive advocavit. Et
ait ad eum confusus / et in terram vultu demisso. Non
habeo os loquendi ad te. Cognosco enim diligenter
quod numquam tibi bene feci: nec amicabiliter erga te me
habui. Sed quia adversitas apprehendit me durissima
et nullam spem salutis in ceteris amicis meis re-
peri. Veni ad te rogans si est tibi possibile quodlibet
auxilium vel modicum impendas ne tardes. memor
ignorantie mee. Tunc ille respondit ei hylari et
sereno vultu. Certe amicum meum carissimum con-
fiteor te esse. Et modici illius tui beneficii non
immemor: cum usura retribuam tibi. Ne timeas ergo
neque formides. Ego enim precedam te. ego intercedam
pro te apud regem: et non ~~[illegible]~~ tradaris in ma-
nibus inimicorum tuorum. Confide dilectissime et
ne terreris. Tunc compunctus ille dicebat cum la-
crimis. Heu mihi quid prius lamentabor aut
quid potius plangam? Vanum affectum meum
reprehendam / quem ingratis illis et falsis exhibui
amicis? an amentiam meam plangam. quod habui
vero et germano amico meo nulla exhibui
familiaritatem?

Josaphat autem et ipse cum admiratione sermonem
suscipiens: expositionem requirebat.
Tunc ait barlaam. Primus amicus utique est 1o amicus
divitiarum possessio et amor pecuniarum
pro quibus homo multis subiacet periculis: et plurimas
sustinet miserias. Veniente vero ultimo mortis
termino: nichil ex omnibus accipit nisi quod ad sepulturam
pertinet inutiles accepit panniculos. Secundus 2o amicus
autem amicus vocatur uxor et filii et cognati
et ceteri amici quorum affectu adherentes ipse perbi 2
libus tenentur. ipsam animam et corpus propter illorum
spernentes amorem. Sed nulla aliquid ex eis uti 2
litatem consequitur in hora mortis: nisi quod tantummodo
usque ad monumentum secum pergunt. Deinde mox
revertentes suis vacant curis ac sollicitudinibus,
non minus oblivioni memoriam quam corpus
alicuius amici operientes sepulchro. Amicus vero 3o amicus
tertius despectus et ignotus, non familiaris sed
odiosus, et quasi aversus, iustorum operum chorus est:
videlicet fides spes caritas elemosina humani 2
tas: et cetera virtutum congregatio, que potest pre 2
cedere cum exierimus de corpore et pro nobis apud deum
intercedere: et de inimicis et crudelibus exac 2
toribus liberare. qui calumnia et amara rationis

exactores nobis commonet in ad nos opportune temptationes
Iste est gratus amicus et bonus qui et modicum bonum nostrum in memoria fert et cum usura nobis integrum restituit
Respondens ergo Josaphat ait. Bene sit tibi a domino
deo tuo o sapientissime hominum. letificasti namque
animam meam congruis ac dignis sermonibus tuis.
Rogo etiam ut depingas mihi adhuc imaginem va-
nitatis mundi et quomodo per eum aliquis libere ac
sine impedimento transire ~~potest~~ valeat
Assumpto iterum sermone barlaam ait. Civita-
tem quandam didici fuisse magnam. cuius
cives talem habebant consuetudinem antiquitus
ut assumerent extraneum aliquem et ignotum virum
nichil legum civitatis sue et traditionum penitus
scientem. et hunc sibi regem constituebant et secundum
voluntatem et precedendi facultatem habebat
usque ad completionem unius anni. Deinde in omni securitate
cum permanente deliciis ac suavitatibus sine solicitudine
la formidine et servum semper permansurum regnum
existimante. repente insurgentes cives illi contra
eum regali ablata stola nudum per totam circumducentes
civitatem exulem transmittebant in magnam ac
longinquam remotam insulam. In qua neque cibum inve-
niens neque vestimentum in fame ac nuditate male

Parabola regis qui per solum annum regnavit [illegible]

atterebatur: propter spem concessis sibi delicijs et gaudio
in tristicia rursum propter spem et omnem expectationem trans-
mutatus. Inter nepota morum consuetudinem
civium illorum ordinatus est quidam vir in regno qui
non exiguo mentis intellectu vigebat. Cum tali-
ac tanta ex improviso accidisset sibi habundantia
modo non est dissolutus nec ab ea raptus: neque eorum
qui ante eum regnaverant et miserrime eiecti fue-
runt incuria secutus est: sed sollicitudine gere-
bat et laborabat quomodo se et sua bene dispo-
neret. Dum ergo assidua meditatione diligentius
ista pertractaret, cognovit per quendam sapien-
tissimum consiliarium suum consuetudinem civium
et locum perhennis exilij. et quomodo oporteret sem-
etipsum custodire sine errore edoctus est. Hec ergo
ut agnovit et quod oporteret eum post paululum
ad illam applicare insulam. hoc quoque adveniens regnum
et peregrinum alienigenis rursum derelinquere. aperiens
thesauros suos, quorum tunc liberam habebat facul-
tatem et de illis quod vellet faceret, accepit pecu-
niarum multitudinem, auri videlicet et argenti,
et lapidum preciosorum amplissimum pondus, et fide-
lissimis committens famulis in illam premisit ad quam

ducendus erat insulam. Peracto igitur anni termino
in sedicione insurgentes cives nudum secum, et illos qui ante eum
fuerunt in exilium ibique transmiserunt. Tunc autem ceteri stulti
et temporales reges male fame cruciabantur. Ille
vero qui divicias ante ibi disposuerat in habundancia
perpetua vivebat et delicias infinitas habendo: timore
perverso intercusso infidelibus et malignis civibus sapien
tissimo semper beatificant consilio

Civitatem ergo intellige vanum istum et decep
torem mundum. Cives autem principes et
potestates demonum/ mundi rectores tenebrarum huius
seculi: qui alliciunt nos dulcedine voluptatum. et sug
gerunt ut corruptibilia velud incorruptibilia/ et
mortalia ceu immortalia et semper nobiscum mansura
consideremus. Sic ergo nobis seductis/ et nulla
sollicitudine de stabilibus et eternis gerentibus/ neque
nobisipsis aliquid in illa vita recedentibus/ reperi
nos iminet perdicio mortis. Tunc iam tunc
nudos nos huiusmodi maligni et amari suscipi
entes tenebrarum cives cum quibus totum consumpsimus
tempus. ducunt in terram tenebrosam et caliginosam
in terram tenebrarum et [?] ubi non est lux nec
vita hominum. Consiliarium autem bonum qui omnia vi

fecit nota et salutaria edocuit studia sapientum
ac prudentum legere. mea estimacione putans quia bo-
na et rectam viam veni demonstrantem, in seculo ue te-
rrena et infirma bona, ubique te consulens omnia respo-
ndere, abstractus ab errore mundi huius. que et ego
aliquando in felicitate diligebam, et ipsis delectationibus de-
tinebar atque iocunditatibus. donec variis mentis
oculis considerarem quomodo in istis omnibus hominum vita atteritur,
aliis quidem venientibus, aliis vero decedentibus, et nul-
lis firmum statum habentibus, neque divitibus in divitiis,
neque potentibus in potentia, neque qui prosperantur in prosperitate
sua, neque qui delicijs affluunt in iocunditate sua, neque
putantibus firmiter se vivere in vana sua et infirma
stabilitate. neque in aliquo eorum quod laudatur in hac vita.
Sed omnia similia sunt torrenti impetu magno in profunda
maris ruenti. Flumina namque sic sunt omnia presentia et
temporalia. Hinc intellexi quod omnia ista vana et
in quibus utilitas nulla est, sed oblivioni traduntur
preterita et absentantur. Sive gloriam dicas sive regnum,
sive splendorem dignitatum, sive potentatuum
magnitudinem, sive tyrannorum crudelitatem, sive
quodlibet aliud. in futuris temporibus obtenebra-
buntur. Ecce quibus eadem et ego unus sum consuetere mi-

minimum mutationi subiacens. et quemadmodum
mei predecessores quondam principibus omnes fuerunt
ita erit in me. Nonne enim qualiter homines tyran-
nus iste ac turbulentus agitat mundus / hinc inde
transferens: hos quidem de divitiis ad inopiam. illos
vero de paupertate ad gloriam / quosdam quidem subli-
mes vix / alios vero rursus idiotas / nonnullos quidem
sapientes et prudentes reprobans: quosdam contume-
liosos spoliat et exiguos honorabiles et splen-
didos faciens. Alios etiam insipientes et fatuos in se
de collocans gloriosos: honorabiles quam ignominiosos et
obscuros demonstrans diebus. Et est videndum quod
genus hominum nequaquam audiat facie ipsius tyrannidis
crudelis habet statum. sed est sicut columba que
fugiens aquilam vel accipitrem mutat se de loco in
locum: nunc quidem habet insidens arbori / vnde rur-
sus mota emergit se vepribus / deinde statim
cavernis petrarum et diversis speluncis demonstratis se
in ipsam committens: nusquam tutum inveniens re-
fugium: in motu et defectione versatur assidua. Sic
sunt quoque contraria pericula metuentes / et sub specie quidem
irrationabili miserrime laborantes. nichilque pe-
nitus tutum vel firmum tenentes / neque stantes ad

quale perdiderit siue finem / et quam cito vana deserit vita.
cui subdiderunt semetipsos valde infelices et mi-
serrime. Mala enim pro bonis appetunt. pro bonitate
maliciam comparantes. et ignorant quantos sudores
multorum et quantum sudorum siue laborum susceperunt
siue fructum / siue domesticorum siue alienorum. et multo-
tiens neque amicos eos uel notos: sed hostes et inimicos.
Hec omnia et his similia considerans in proprio cordis
mei / odiui presentem vitam / que in vanitatibus tota consu-
mitur. quia olim et ego deductus terrenis labori-
bus addictus. Abiecit vero me deus animo meo horum afflictionem /
et longe fecit. apparuerunt in ea que vere
bona sunt: id est deum timere / et facere eius voluntatem
hoc enim cognoui cunctorum bonorum caput esse /
hoc et nomen sapientie dicitur. et etiam perfecta sapientia
ista vita est sine tristicia / et sine temptatione seruata
atque quieta. et incumbentibus super se quasi super rec-
tissimam viam mandatorum domini. Et agnosces subti-
liter incipit ei tortuosum aut anfractuosum esse /
neque deffossum uel arduum. sed spinis et tribulis
carentem / et totam facilem pomorum et gratam atque
planam: delectantem que sensus ambulantium per eam
splendidissimis contemplationibus / speciosis consolidatis pedi-
bus calciatos in preparatione euangelii pacis: ut scriptum est et respondit

quotidiani. Quia omnibus meis proposui et edificaui corporis
delecta aut mee et corrupta domum. Sic quoque me-
a que apud me erant disponere et defectus men-
tis corrigere: verba audiuimus cuiusdam doctoris
sapientis talia in proposito. Estote igitur qui
saluari desideratis separate vos a vanitate mun-
di. Preterit enim figura eius. Quia natalitiumque
et eterne non erit. Estote indeclinabiliter non soli-
dote et mundi: si expensas sumetis eterne vite.
Longa enim itineris est via militare expensarum
desiderantes opus habere. et prouenientes ad lo-
cum eternum duas habere regiones: que mul-
tas in se mansiones habent. Una namque est una
preparauit deus sanctis qui diligunt eum et eius man-
data custodiunt, omnibus bonis plena. qua pre-
mentes in incorruptione vincti sunt durabile
atque perpetua, plenitudinem accepti immortalitatis,
ubi aufugit dolor et gemitus. Secunda vero
regio plena est tenebris atque tribulationibus
et doloribus, que preparata sunt diabolo et ange-
lis eius, in quibus mittentur et illi qui per opera ma-
la hac sibimet acquisierunt, et qui incorrup-
tibilia et eterna pro perituris commutauerunt: et
se cibum totos ignis eterni fecerunt. Hac quoque

vera audies / et veritatem illius recognosces / ad il-
la[m] p[er]uenire habitacionem studui / que ab o[mn]i q[ue]rela
dolore et tristicia liberata e[st] / tanta securitate talibusq[ue] gaudiis
repleta est. Tenebrosa sciencia mea q[ue] ex p[ar]te
in me e[st] / adhuc etate spirituali p[ar]uulo. et quasi
per speculum in enigmate q[ue] ibi stat videt. Cu[m]
aute[m] venit quod p[er]fectum est / et cognoscam facie
ad faciem: tunc quod ex p[ar]te e[st] destruetur. Gra- 2
tias ago deo p[er] ih[esu]m [christu]m d[omi]n[u]m n[ost]r[u]m. Nam
lex spiritus vite in [christ]o ih[es]u liberauit me a lege
p[e]cc[at]i et mortis / et aperuit oculos meos vt
absq[ue] errore viderem / q[uia] prudencia carnis mors
e[st]. prudencia v[er]o spiritus vita et pax. Igitur sicut
ego p[ri]mitus recognoscens vanitatem / ea[m] p[er]fecto
odio odiui / sic et te recognoscere et odire fide- 2
liter moneo. et ut quasi aliena et nequaquam de- //
futura reputes ea. et aufugiens hic o[mn]ia thezau- 2
rizes tibimetipsi in seculo incorruptibili / the- 2
zaurum securum / diuiciasq[ue] indeficientes. quo
te procul dubio oportet p[ro]ficisci / vt cu[m] p[ri]mo /
non sis egenus / sed diuiciis plenus / sicut homo
tam simillima sep[er] depinxi ymaginem

Dixit Josaphat seni. Quomodo ergo possim thesauros pecuniarum et divitiarum illuc premittere secura ipsorum et incorruptibili iocunditate ab eis recipienda et quali demonstratione adversus futura adiuvent me, et amorem eorum plane quesitum insinua mihi.

Et ait Barlaam. Divitiarum quidem ad eternum locum premissio manibus fit pauperum. Sicut enim quidam prophetarum Daniel sapientissimus regi Babilonis. Propterea o rex consilium meum placeat tibi, et peccata tua elemosinis redime et iniquitates tuas misericordiis pauperum.

Luce 16°

Dicit autem et salvator. Facite vobis amicos de mamona iniquitatis, ut cum defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula. Et locutus plurimus sermo sermonem Domini de elemosina et largitate in pauperibus facit, sicut in ewangelio didicimus. Hic ergo tutissime valde premittes illuc omnia expectare manibus. Quanta enim huius feceris sibi Dominus attributionibus multiplicatus tibi restituet. Amicit enim semper donorum retributoribus diligentibus. Hec ergo mea nunc thesauros seculi quasi furtum diripiendo a domo suo, cum tu in mundo fuisti

tum te egressum fuerit

bus eis presentibus et futuris superponis et reponis: et ab alieno
avulsus et cuncta recusabis. et perlustrata ista et temporalia
stabilia atque manentia comparabis. Deinde vero et co-
operari comprehendes instabilitatem ac pravitatem mundi:
et valedicens omnibus ad futura cum affectu multo transmi-
grabis. Perspicies quidem transeuntia, spectabis vero
ac stabilibus inherebis, et despiciens tenebras cum umbra
mortis: odies vero mundum et mundi rectorem, et
corruptibilem carnem inimicam et reputabis: curres
ad lumen inaccessibile. et crucem super humeros tolles,
sequeris eum irreprehensibiliter, ut et cum ipso glorificeris
et eterne vite heres ostendaris

Iosaphat vero ait. Cuncta que despicio et ista labo-
riosa assumere vitam sicut dixisti supremo traditio-
ne antiqua, ab apostolorum descendens doctrina. an nos
nouiter vobis sic visum est metris vel predicta quasi me-

Respondens senex ait. ¶ Lex obligantibus est:
Non est legem nouiter introductam doceo te, absit
hoc a me. sed ab antiquo nobis traditam. Dixit enim
dominus cuidam diviti qui interrogavit eum quid ~~faciens~~ faciat
vitam eternam possideret. et glorianti omnia custodisse que ait
scripta erant in lege: Unum tibi deest. Vade et
quecumque habes vende et da pauperibus et habebis the-
saurum in celo. et veni sequere me tollendo crucem

Ille vero hec audiens tristis effectus est. Erat enim di-
ves valde. Videns eum contristatum dominus dixit. Quam
difficile qui pecunias habent intrabunt in regnum celorum.
facilius enim est camelum per foramen acus transire
quam divitem intrare in regnum celorum. Hoc ergo man-
datum cuncti audierunt sancti et separari ab omni tali-
um divitiarum difficultate studuerunt cuncta sua dis-
pergentes in pauperum erogationes et divitias eter-
nas sibi reponentes tulerunt crucem et secuti sunt
Christum. Alii quidem martyrio sicut iam dixi consum-
mati sunt. Alii vero heremitice agonizantes et vic-
tores, quam ad conversationes huius vatis prophete primum
omiserunt. Mandatum hoc ergo est nominis Christi
regis mundi et dei quod nos ab amore separabit
terrestri et eternorum participes efficit.

Cum igitur requirit Josaphat se actum et neces-
saria huius sunt perfecta, cur non hodie hec
multi sequuntur?

Senex vero ait: Multi quidem imitati sunt et ne
imitantur. Plurimi vero pigri remanent et ne-
ligentes. Pauci enim sunt sicut ait dominus qui strictam
et arduam viam pergunt. Amplam vero et latam plurimi.
Quem enim semel ab avaricia et voluptate
malorum rapiuntur tamen ac bene dediti glorie in-

irrevocabiliter ipsi addicti tenentur: et quasi servos
semetipsos venundantes alieno domino et contradicere
stantes ista proprietati deo victi ab eo tenentur. Quia
enim qui semel de sua salute desperat habenasque
suas irrevocabiliter laxat cupiditatibus ubique
fertur. Propterea deflens propheta confusam stulticiam
hominum cecitatibus et adiacentis eis caliginis crassitu-
dinem deflens dicebat. Filii hominum usquequo gravi cor- ps
de. ut quid diligitis vanitatem et queritis men-
dacium. Ista et quedam maiorum sapientium et doctorum
venerabilium virorum/ commenta et quedam a seipso abiciens
clamabat omnibus velud de eminenti et altissima
specula. Filii hominum usquequo gravi corde. ut quid
diligitis vanitatem et queritis mendacium. Magis
enim quid vita ista et delicias atque modica
iam et temporalem potentiam et falsa prosperitate arbi-
tratis. Tamen non eorum sunt qui videntur vel putantur
se habere illa. sed sunt sicut pulvis agitatus et
ab alio ad alios ventilata rapiuntur. aut sicut
fumus defluentia et sompnia illudentia et velud
umbra inania. neque habita absentia desperata queren-
tibus. neque presentia defluentia possidentibus. Dum
in salvatore mandante prophetis etiam et apostolis pre-
dicantibus ac suis omnibus opere et sermone ad simul

via rectissima nos exhortatibus. Et si pauci probant
quidem cum plures spaciosam et que ad perditionem
ducit eligant: non ex hoc confusio omnino huius
admirabilis sapiencie. Nam sicut sol ad illuminandum
omnibus ortus sine invidia porrigit suos radios
cunctosque illuminari permittit. ita et vera sapiencia sui ap-
petitores more solis illuminat et illustrat. et splen-
didos reddit. Si autem quidam claudentes oculos vi-
deri eius fulgore nolunt. non ideo reprehendendus
est sol vel a ceteris despiciendus. aut gloria sui splen-
doris propter illorum inhonorabitur stulticiam: sed illi po-
tius lumine cecis sensibus privatos quasi ceci palpa-
bunt parietem. et in meridie cadent sencientes. pluribus
quoque lacerabuntur facies eorum spinis. Et quemadmo-
dum sol in suo splendore permanens illuminat reve-
lata facie fulgore suo speculantes. ita modo
et lux corporis splendet quam omnibus ditissime largitur
eius sua claritate. Participatur vero unusquisque quo-
que quod desiderat et appetit. Neque deus alicui vo-
lenti se intueri solem iusticie. neque tamen cogit spe-
rnentes suam tenebras eligentes. sed suo unusquisque
relinquit arbitrio et pelectionem quidem in hoc seculo est.

Liberi arbitrii

Iosaphat autem sciscitatur quid est liberum arbitrium
et quid pelectio: respondit senex. liberum arbitrium
quid est

quod est. autem rationalis voluntas, sive prohibitione cu-
iuscumque mota ad quodcumque voluerit, sive ad bonum diffinitio liberi arbitrii.
sive ad malum, sic ab auctore concessa. Praecipue
liberum arbitrium est intellectualis autem motus sive mens.
Proelectio vero est consilium desiderium eorum quae in nobis
sunt, aut consilium desiderabile. Quod enim prius iu-
dicatum est ex consilio, hoc eligimus. Consilium
vero est desiderium requisitivum de his quae a nobis sunt fa-
cienda. Consiliatur enim quis si debeat rem peragere
vel non. Deinde iudicat quod melius est et vocatur
iudicium. Deinde appetit et amat quod ex consi-
lio iudicatum est, et dicitur deliberatio. Si enim iu-
dicat et non affectat quod iudicatum est, id est
non diligit illud, non dicitur deliberatio. Deinde
post dispositionem fit proelectio. Illa proelectio est duorum
propositorum unum eligere prae altero. Et hoc manifestum
est, quia consilium est post iudicium vel proelectionem. Et
ex ipsa ethymologia. proelectum quippe est unum prae
altero electum. Nullus vero eorum aliquid iudicat quod vi-
deatur, neque proeligit non eorum indicet. Non enim omnia
quae videntur nobis ad effectum deducere cogitamus. Cum
proelectio et proelectum fit quod eorum iudicatum est ex
consilio quod accipit appetitum. Et sic colligitur
proelectionem esse desiderium consultum eorum quae in nobis sunt.

Vita quodam anime meditatur et ex consilio desiderium
perelegentes. Omne enim consilium fit propter illud quod
agendum est. et sic anime omnes perelectiones consilium est.
anime omnes in actiones perelectio. Perfecto non solum actiones
sed et ea que secundum intentionem perelectionis exhibentur
et corone et tormenti anime causa fiunt. Principium
enim peccati et iuste actionis perelectio est ex hiis que
a nobis sunt inducta. Quorum enim in nobis affectus
sunt, horum et actiones. In nobis vero secundum operationem
virtutis operationes sunt, in nobis vicia et virtutes.
Propterea namque in nobis sunt creata omnia. et ea de
quibus consiliamur. Sic per liberum arbitrium conci-
liantibus singulis et ipsum idem perelegentibus: quanto
quis perelegit tanto principatur dominium liberi et
proficit in proprie studiis. Differentie enim perelec-
tionum sunt velud quedam fontes aque de vene
terre stantientium. Alii quidem in superficie terre oriuntur,
quedam vero paululum profundius, nonnulli autem
profundissime. Harum quippe aque nonnulle quidem in
eminenti fluunt et gustu dulces sunt. Quedam
vero de profundo prodeunt et amare sunt ac sulphuree.
Alie autem largius fluentes. alie vero modica dis-
tillant. Sic et in perelectionibus intelligi alias quidem
velociores esse et valde fluentes, quasdam vero torpentes

et frigidas: et alias quasdam ad bona intentum habentes.
nonnullas vero ad corruptionem et virtute declinantes.
Ergo unusquisque affectum carnis et ad actores sequentur spectra
Tunc ait Josaphat seni. Quid ergo et alii
qui et ea que tu predicas predicant aut solus
es hodie qui ista doces: et sic credibile premium vitam astruens.
Respondens autem barlaam dixit. In vita ipsi
[illegible] regione ista. neminem esse cognosco
Illa patris tui tyrannica crudelitas innumerabilibus
hos mortibus tradidit. et satagit ne penitus
audiatur in nobis divine notitie predicatio. In actis
vero omnibus regionibus tractantur ista et glorificantur. alii
quidem rectissimo sermone. alii vero distorto. hoste
multarum animarum delusore eos a rectitudine faciente
et aliis monente glorie. et dicta quedam scripturarum
aliter et non secundum congruum sensum interpretantes docet.
Una autem veritas est que predicta est a gloriosis apostolis et
deiferis patribus. et in catholica ecclesia a finibus
usque ad fines orbis solis splendidique choruscans.
cuius ego predicator et doctor missus sum tibi
Dixit autem Josaphat ad eum. Nunquid
non aliquid ex his meus aliquis didicit pater?
Et ait senex. Subtiliter et convenienter nihil
didicit. Clausit enim mentis sensibus bonum non
velle suscipere. ad malum vero precipiti sunt spectu.

Sed velle inquit Josaphat etiam illum. Iste di-
xisse. Ait ei senex. Apud homines impossibilia
sunt ista; apud deum omnia possibilia sunt. Et in demon-
stratio si salvum facies patrem tuum et modo ma-
gemitor et tui officiales gestores. Audivi enim
regem quendam fuisse valde bene suum regnum dis-
ponentem, mansuetumque ac benignum erga suos su-
biectos populos. Hoc autem sibi solum deerat quod non
habebat divine pietatis illuminationem, sed errore ydolorum
detinebatur. Habebat autem consiliarium quendam bonum et
pietate exornatum tam que ad deum pertinet pietate
quam et omni reliqua virtutum sapientia. Qui nimirum condole-
bat et tristis erat eo quod rex in tali permanet errore.
Volebatque eum corrigere sed ab impetu isto
renovabatur, metuens ne forte auctor malorum
sibimet et suis aliis fieret, et quod per eum multis pro-
veniebat utilitatem amputaret. Querebat tamen tempus
opportunum ut traheret eum ad bonum. Dixit itaque rex
ad eum: Veni egrediamur et perambulemus civitatem
si forte aliquid utilitatis videamus. Perambulan-
tibus igitur eis civitatem viderunt lumen fulgens
per quoddam foramen relucentem, et huic oculos
intendentes aspiciunt subterraneum specus habita-
culum. Ante quod sedebat vir ultima degens inopia
qui vili quodam ac dilacerato amictu erat indutus

Exemplum de quodam rege per consiliarium suum directo

Assistebat et uxor sua coronata. Et cum viro
calicem in manibus suscipiens dulcissimum cantando
melos illa iocunditate exhibebat. saltans et vi-
rum laudibus extollens. Tunc hii qui circa regem ade-
rant diucius ista considerantes mirabantur quomodo tali
inopia grauati qui nec domum habebat et vestimentis
carebat. ita locuplete et serenam vitam ducebat.
Tunc ait rex consiliario suo. O amicorum ami-
cissime scis quod michi et tibi numquam sic nostra placuit vita. que
tantis diuiciis et tanta refulget gloria sicut vilis
et miserrima vita sua hos stultos letificat et
iocundat. Leniter eis et suauis apparens. cui sic
adhibet et affixa. Oportuna itaque nactus hora
prothosimbolos ait. Reuera o rex qualis videtur
esse horum vita. Rex ait. Omnium que aliquando vidi
amarissima et infelicissima. abhominabilis quidem et hor-
renda. Tunc dicit ad eum prothosimbolos. Sic ergo
bene scias o rex quod multo amplius miseram et infe-
licem nostram deputant vitam. contemplatores et e-
narratores eterne glorie illius et bonorum que omnem
superant sensum. Ista autem splendentia palacia
nostra et splendida indumenta nostra ista stercoribus
et ceno ~~[illegible]~~ fetidiora videntur oculis contemplancium in-
enarrabilem pulchritudinem illorum non manufactorum tabernaculorum

celorum. scilicet eterne diuinitatis tempore et incorruptibi-
lium dyadematum. que preparauit dominus diligentibus
se. Quemadmodum enim despicis nos isti insipi-
entes mundi et amplius nos qui in hoc mundo eramus
et sufficientiam nobis esse putamus in ista falsa gloria
et inutilibus deliciis. lamentationibus digni sumus
et lacrimis in oculis eorum qui gustauerunt dulcedinem bo-
norum eorum. Rex autem hec audiens. stupe-
factus ait. Cum sit ergo illi qui meliorem vitam
experti sunt. Dominus iste peripateticos qui eterna propo-
suerunt temporalibus. Rursus ergo rex sententiam cupiens
te quam eterna ait vir. Regnum sempiternum et vitam
que morti non subiacet. et diuicias que inopiam
non metuunt egestatem. gaudium quoque et leticiam tocius
corruptionis tristicie et gratitudinis. et pacem perhennem
liberam ab omni inimicitia et contentione. Cum ista
meruerint accipere beati erunt. et hoc certissimum est
omni dolore et sine tristicia viuet in eterna
vita. Omnia delectabilia et iocunda que sunt in regno dei
absque labore percipiunt. et cum corpore sunt sine regno dei.
Et quis dignus erit ista percipere ibi dicente rege. Ille
respondit. Omnis qui viam tenet illuc ducentem
facilis enim est multis volentibus. Tunc rex
ait. Et que est semita illuc perducens. Respondit
et vir nobilis. Cognoscere solum verum deum et

et spiritum sanctum unigenitum eius filium et spiritum ac
vivificantem spiritum. Rex igitur regale huius intellec-
tum ait ad illud. Et quod prohibuit te hactenus
ista mihi nota facere. Nos enim abiectos et despec- 2
tu digna mihi videntur de ista si vera sunt. Sicut autem
ambigua studiose oportet querere donec quod
certum est inveniamus. Non negligentia igitur vi-
am tertia de causa ista tibi notificare distuli
cum vera sint et omnia indubitabilia. Sed excellen- 2
tiam metuens tue glorie ne forte generarem tibi
molestiam. Si ergo tuo iusseris famulo ut animo
de huiusmodi aliqua tibi commemorem pro omnia tuo observi- 2
dabor ipso. Etiam igitur rex non per singulos di- 2
es tantum sed etiam per singulas horas horum memoriam
mihi assidue renova. Non negligenter enim opor- 2
tet huiusmodi attendere sed fructuose et studiosius.
Audivimus namque aut barbara per regem istum
meruisse postea et tranquille pertranseunte vitam.
Non futuram privatum esse beatitudine. Si igitur et pa-
tri tuo talia quis oportuno suggesserit tempore
forsitan intelliget et cognoscet quantis ob- 2
sessus est malis. et ab huiusmodi declinans intelliget.
Non enim certum est quod veros se preparans lumine spiritum
suo inspectatus agit tenebras

Dixit autem Josaphat ad eum dicens. Dic pre

mes faciat dominus sicut ei placet. Tu enim sicut
ita dixisti possibilia sunt omnia que apud homines im-
possibilia sunt. Ego tamen ex tuis sacris sermonibus
penitus cognosco vanitatem. despiciendo que de presentibus
cogito. et totum reliquum vite mee dierum mearum
propter temporalia ista et caduca ab eternis et
incorruptibilium quendam refrigerio.

Cui senex respondit. Si quis servus fidelis cui
cuidam iuveni sapientissimo de quo audivi

parabola cuiusdam qui relicta uxore divitis sed filia cuiusdam pauperis uxorem duxit

qui filius fuit divitissime persone: cui pater suus despon-
saverat filiam cuiusdam nobilissimi et pre omnibus locuple-
tissimi viri: iuvenis pulcherrimam. [illegible] autem tem-
pore parentes de nuptiis. et quando facere medi-
tabatur annunciaverunt. Quod ille audiens et que-
re mala ac ~~nephanda~~ nephanda respuens.
relictis parentibus fuga elapsus est. Ambulans autem
declinavit in domum cuiusdam senis pauperis
propter estum diei semetipsum repausaturus. Cuius
filia senis virgo que erat ei unigenita sedens
ante ianuam operabatur manibus. os vero suum deum
laudabat assidue. gratias agens ei de primo
cordiis. Huius autem laudes iuvenis auscul-
tans ait. Quod est istud tuum o mulier studium.
Cuius autem rei gratia cum ita sis pauper et tamen
quasi pro quibusdam magnis donis gratias refers.

deo sic laudas datorem. Cui rudens sic ait ad
eum. Respondit quia sicut exigua medicina de mag-
nis languoribus sepius liberat egrotum. ita et in primis
dei donis gratiarum actio magnorum auctrix est
bonorum. Ego quidem filia sum senis pauperis. gratias
tamen refero deo pro modico isto donis et benedico dominum
et qui hec contulit. et maiora valet dare. Et
ista quidem de hiis que extrinsecus sunt et mea non sunt
pro quibus neque multa lucrum aliquod provenit ut
non dicam quod et sepius dampnum sustinent. neque
minora accipientibus accidit detrimentum. eadem
vestigia preeuntibus. et ad eundem pervenientibus
finem. Eorum vero que magis sunt necessaria et per-
fectissima. multa et magna accepi dona. que
innumerabilia et inestimabilia sunt. Nam ad ymagi-
nem dei facta sum. et ipsius noticia consecuta sum
et racione pre omnibus animalibus sum predita. et ab ipso
deo invitata sum ad vitam per vitam misericordie
eius. cuius et misteriorum particeps esse promerui
et paradisi ianua aperta est michi. facile si voluero
introire in perpetuum. Pro tantis igitur ac talibus
donis que in differentes divites pariter et pau-
peres. ut dignum gratias agere penitus est impossibile.
Si autem et modica ista laudatorem largitori

honorem nos obtulerunt. quod considerans habebat
Juvenis itaque comminus illius stupens intellexit
eius pericium accessit cum eo et dixit. Da mihi uxo-
rem filiam tuam. Adamavi enim illam propter intellectum
eius ac pietatem. Tunc senex ait. Non licet tibi
capere pauperis filiam. cum divitum parentum sis filius.
Rursus autem iuvenis ait. Etiam tibi accipiam. si tu
mihi non negaveris eam. Nobilium quippe et divitum
quaedam filia mihi fuit desponsata. sed tibi respon-
debo fugam arripui. filiam vero tuam propter pietatem
quam habet in deum et propter laudabilem intellectum admirans
copulari eam mihi pre omnibus cogitavi. Senex autem
dixit ad eum. Non possum tibi dare ut ducas
in domum patris tui et ab ulnis meis separes eam.
Unica enim mihi est. Et ego sic inveniendus apud
vos manebo. et utramque suscipiam conversationem. Deinde
et splendidum deponens vestimentum senis tunicam posu-
las induit. Tunc ille senex in multis temptans eum
et varie ipsius examinans cogitationem. postquam
cognovit firmitatem ipsius stabilitatem. et quod non
amore [illegible] desiderii petiit eius filiam. sed propter
elegit paupertatem cum hac sponsus fieri gloriae
et nobilitati. tenens eum manu introducit in
suum cubiculum. et ostendit ei divicias multas

ubi reposuerat. et inuenisset pedes paccumare(?) quatenus
non uideat aspectum funeris ille. et ait ad eum. Fili
heres eris tu deo. eo quod elegisti mee fieri heres
substantie. Tu namque tenes hereditatem illius superstitis
et omnes gloriosos tui et diuinos

Dixit autem Josaphat ad barlaam. Conue-
nientur satis et ista me tangit narratio.
Vnde et ait dicta ea de me conscripsisti. Sed opus
examinatio per quam cognosce ueritatem mentis mee. quid est
Tunc senex ait. Ego quidem
examinaui iam et cognoui quod sis prudens
et firme mentis. et dicis ea rectissime. Sed finis tue
actionis utinam ista corroboret. Hinc uero genua
flecto genua mea ad deum meum in unitate glori-
ficandum omnium creatorem visibilium et inuisibilium
qui semper est et erit et numquam habet finem sua deitas
nec habita finem. terribilem et omnipotentem bonum et
misericordem. ut illuminet oculos cordis tui. et
det tibi spiritum sapientie et reuelationis in agnitionem
ipsius. ut uideas que est spes uocationis ipsius. et que
diuitie et glorie hereditatis eius in sanctis. et que
supereminens magnitudo uirtutis illius in nos
qui credimus. ut iam non sis peregrinus et aduena.
sed ciuis sanctorum et domesticus dei. superedificatus

super fundamentum apostolorum et prophetarum ipso summo
angulari lapide Christo constituto in quo omnis edificatio
constructa crescit in templum sanctum in domino

Josaphat autem nimium compunctus corde ait. Hec
omnia et ego desiderans scire precor te ut ea mihi
nota facias. divicias glorie dei et supereminentem
magnitudinem virtutis eius

Tunc dixit ei barlaam. Oro deum ut ipse
doceat te et scientiam talium infigat cordi tuo.
quia apud homines ipsius enarrare gloriam comprehendere
prorsus est impossibile. et si omnes qui modo et antiqui
fuerunt homines lingue una fierent. Deum enim inquit
evangelica theologia. nemo vidit unquam. Unige-
nitus qui est in sinu patris ipse enarravit. Inintelli-
gibilis autem et inestimabilem gloriam et magnifi-
centiam quis potest ingenerare comprehendere. nisi quantum
ipse revelavit quando voluit sicut prophetis suis
et apostolis revelavit. Nos vero et ex predicato-
rum et ex ipsa rerum natura nunc quantum possibile
est nobis didicimus. Dicit enim scriptura. Celi enar-
rant gloriam dei. et opera manuum eius annunciat
firmamentum. Et invisibilia eius a creatura mundi
per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur. sempiterna quoque
virtus eius et divinitas. Sicut enim aliquis

domum quandam splendidissimam et artificiosissime fabri-
catam/ cuius forma ingeniosissime compacta est. Edi-
ficatorem autem architectum nondum considerans mira-
tur. Ita et ego de meis constitutionibus fortis et ad
hoc quasi adductus. et si plasten atque fictorem
videre non possum. sed tamen ex his compacta et mirabili
fabrica mei ipsius ad noticiam veni sapientie ipsius/
non secundum quod est sed sicut potui intelligere/ sed
non a me ipso veni/ nec me ipsum feci. sed ille
plasmavit me sicut voluit. In principio
quidem omnes fecit creaturas. quarum quasdam dimi-
nutas et corruptas rursum meliori renovatas
informat. Quasdam sublevans tenet divino suo
imperio. ad alia transfert vera infinitate eterna
in nullo horum possum resistere fortitudini ipsius
providentie/ nec aliquid adiicere ei possum/ neque demi-
nuere secundum staturam seu mee forme speciem. nec
mutata in me renovare prevaleo/ nec corrup-
ta redintegrare. Nullus enim hominum horum aliquid
potuit aliquando perficere/ neque rex neque sapiens/ neque
dives/ neque potens/ neque aliquis alius humana
agens studia. Nullus enim regum aut quidam

aut certe quod in sublimitate sunt aliquid quietum na-
nativitatis concordium. Nunquam enim in istis omnino ad
invicem convenissent simul. Ex hiis ergo que creata in-
sunt ad scientiam creatoris magnificentie perducti
sumus. Sed hiis autem et bene compacta fabrica cre-
ature totius consideranti et videnti quia
ipsa omnia secundum se ipsa quidem corruptioni subiacent
et mutationi. Intellectualia quidem secundum liberum
arbitrium et in bono proficiunt et a bono deficiunt. Sen-
sibilia vero in sui generationem et corruptionem au-
gmentationem et diminutionem et in sui qualitate im-
mutationem et localem motionem. Et ex hiis quod
perditur vocibus ineffabilibus ab increato et in-
mutabili facta esse deo et continuari conservari et
semper providere. Nunquam contrarie nature ad unius mun-
di complexionem in se convenirent et indissolubi-
les permansissent nisi quedam omnipotens virtus
ista coniunxisset et semper indissolubilia conser-
varet. Nunquam enim aliquid manet in ipso
voluisset. Aut quod non visum est ab eo quo
servaretur aut semper. Si enim navis sine
gubernatore non potest subsistere sed mox

subiungitur. et domus modica magis stabit sub
imperio. mundus vero qui constat tanto tempore
creatura sic magna sic bona sic et mirabilis. sine
glosa condita et magnifica atque mirabili gu-
bernatore et sapientissima prudentia. Ecce n(on)
celi quanto tempore sit et dimensio non est.
Terre vero non est lassata ex tanto creata tempore.
fontes non deficiunt. flumina ex quo facta sunt. mare
tot et tanta suscipiens flumina non supergreditur
mensuram. Cursus solis et lune non mutatur.
ordines diei et noctis non perturbantur. Ecce omnibus
istis ineffabilis dei virtus et magnificentia nobis
declaratur. testificata a prophetis et apostolis. Sed
nemo digne considerare vel laudare gloriam
eius poterit. Omnia namque visibilia et invisibilia
apostolus qui christum habebat in se ipso loquentem
considerans dixit. Ex parte cognoscimus
et ex parte prophetamus. Cum autem venerit quod
perfectum est. tunc evacuabitur quod ex parte est.
Ideo stupens inestimabiles divitias eius.
apostolus clamat. O ~~altudo~~ altitudo divitiarum sapientie
et scientie dei. quam incomprehensibilia sunt iudicia eius

et investigabiles vie eius et inestimabiles
Ubi autem ille qui usque ad tercium celum raptus est
tales emisit voces. quos filius mei oculis audebit
abissum tantorum misteriorum non solum dicere sed nec
etiam cogitare digne. nisi ei ipse largitor sapientie
et insipientium correptor graciam suam infuderit.
In manu enim eius et nos et sermones nostri
omnisque sapientia et disciplina ab ipso est. ipse enim de-
dit nobis horum que sunt scientiam veram. ut sciamus disposi-
tionem orbis terrarum et virtutes elementorum. ini-
cium et consummationem et medietatem temporum
vicissitudinem permutationes omnium horum. et que
omnia in numero et mensura et pondere ordinavit. Ma-
gnificare posse ei adhibebitur semper. et forti-
tudinem brachii illius quis sustinebit. Tamquam
sicut ictus stateris totus mundus in conspectu eius. et
stilla roris mane prinsices. ~~ag~~ miseretur omnium
quia omnia potest et dissimulat peccata hominum propter
penitentiam. Neminem quippe abhorret. nichil
audit ad se conversum. Solus bonus et clemens
amator dominus. benedictum sit nomen eius et laudabile
et superexaltatum in secula ~~dominus~~

Dixit autem ad eum Josaphat. Si multo
tempore meditareris sapientissime quomodo propos-
itarum enodationes questionum nobis dissolveres, non
michi id facere posse ui videris quod talia dicendo
qualia pauloante protulisti. Auctorem enim crea-
torem et datorem bonorum deum docuisti esse. In
comprehensibilem etiam cogitacionibus humanis gloriam
magnificentie eius sermonibus eruditissime osten-
disti. et quod non aliter quis valet hanc apprehendere.
nisi ipse deus quantum sibi placet revelaverit.
Propterea quod tuam valde venerabilem sapientiam
admiratus sum vehementer. Cuius ergo etatis
sis dic michi karissime et annorum ipse es. et in quibus
locis conversaris. quos sive quantos hic socios habes.
Fortius enim anima mea tecum pendet. et nequa-
quam a te omni tempore vite mee volo separari.

~~Respondit Josaph~~
~~inquit [illegible] talia quo~~
~~annorum esse etc.~~

Qui senex ait. Annorum sum sicut opinor
quadraginta quinque. In desertis enim terre
sennaar degens. agonizantes mecum habeo eos
qui in regno superni regis laborant

Quomodo igitur Josaphat ista michi dicis. Am-
plius michi appares septuaginta annorum ex
~~[illegible]~~ Cum ergo senus velit sibi esse
quadraginta annorum non videris michi in hoc verum dicere

Dixit autem ad eum barlaam. Sicut quidem ad quantitatem annos meos quesisti dixisti. bene
hos estimasti aplius ~~[illegible]~~ septuaginta et quinque.
Sed nullo modo a me in mensura vite compu
tantur. quotquot in vanitate mundi expensi sunt. Eram
enim vivens in carne servus peccati mortuus
eram in interiori homine. Annos quidem mortis nunquam
vite nominabo. Ex quo quidem mundus michi crucifixus est
et ego mundo, et deposui veterem hominem qui
corrumpitur secundum desideria erroris. non iam vivo
in carne sed vivit in me christus. Annos autem
vivo in fide vivus filii dei. qui tradidit semetipsum
pro me. Hos michi et annos vite et dies salu
tis voco. quos circa quadraginta quinque computo
annos secundum ordinem tibi et non secundum opinionem
horum dixi numerorum. Et tu tale habeto cogi
tatum semper nequaquam vivere arbitraris eos qui
mortui sunt quidem in bono opere. vivunt autem
autem in peccato et mundi huius serviunt. Deor
sum fracti in voluptatibus et desideriis male
vitam expendunt. sed mortuos eos istos non a
bigas et destructos efficacie vite. Ita peccati
mortem superius quidam pulchre appellavit. Dixit
autem et amplius. Cum sum enim peccati liberi fuistis

inspiciat. Unde quem fructum habuistis tunc in illis in quibus
nunc erubescitis. Nam finis illorum mors est.
Nunc autem liberati a peccato servi autem facti deo.
habetis fructum in sanctificationem finem vero vitam eternam.
Stipendia enim peccati mors. gratia autem dei vita
eterna. In Christo Jesu domino nostro

Dixit itaque Josaphat ad eum. Cum ergo
vita carnalis non sit vita vera. ergo
nec mors temporalis mors debet appellari.

Qui senex inquit. Indubitanter et de hijs
ita sentio. nequaquam temporalem hanc mor-
tem timens. nec mortem ipsam penitus appellans.
Nam si me in via mandatorum dei ambulantem com-
prehendit. transitusque est magis de morte ad vitam stabilem
meliorem et perfectiorem / et in Christo absconditam. Quam
desiderantes apostoli sancti / magnum viri pericula et
dura patiebantur. Propter quod ait apostolus. Scimus
quoniam si terrestris domus nostra huius habitationis
dissolvatur. quod edificationem ex deo habeamus
domum non manufactam eternam in celis. Nam et
in hoc ingemiscimus habitationem nostram que in celo
est superindui cupientes. si tamen vestiti et non
nudi inveniamur. Nam et qui sumus in hoc habitaculo
ingemiscimus gravati. eo quod nolumus expoliari.

sed supernecessarium ut absorbeatur quod mortale est a vita.
Et iterum apostolus: infelix ego homo, quis me liberabit
de corpore mortis huius? Et rursum: Cupio dis-
solvi et esse cum Christo. Propheta etiam: Quando
veniam et apparebo ante faciem Dei? Ita
et ego omnium servorum Dei minimus istam temporalem
mortem nullomodo formidans valde timeo continuam dubi-
tationem procedere. Ipsum contempnens propter tuum inimicos
absque timore ad te veni et salutare tibi verbum
annunciavi. Cum diligenter noveris quod si etiam in
notitia ista veneris, nullum mihi vel possibile
est ei mortibus subiiciet. Sed ego omnibus volu-
Dei sponsionis / et ipsum desiderans aspectum / neque
paveo temporalem mortem, neque tali appellatione
dignam ipsam prorsus iudico. Dominus enim nos ob-
maledicto dixit: Nolite timere eos qui corpus
occidunt, animam autem non possunt occidere, sed magis eum timete
qui potest et animam et corpus perdere in gehennam.

Ista tamen Josaphat vaticinationem philosophi exceptam
immunis superaddit, namque honore virtute prin-
cipatum ibi habere. Beati estis vos qui talem volun-
tatem constanter habetis voluntate. Sed enim et gloria
tua et huius que vestra super in huius deserto vivitis
Sunt et vidit hec gloria vacui in quem se infirma.

cum barlaam aut ...

Cui barlaam ait. Victus quidem noster est ex hiis — De victu barlaam et sociorum eius
que inveniri possunt. fructus videlicet arbo-
rum et herbe quas heremus desertus rore irrigata
celesti et precepto creatoris obediens profert. quibus
nullus nos impugnat vel nobiscum contendit
plus querens dispensacione avaricie ea ut cupiditatis
Omne india cum omnibus adiacet illaborata
esca et ultro preparata mensa. Si vero aliquando et
victorum aliquis fidelium fratrum panis offerat benedictionem
quasi a divina providencia transmissum suscipimus
illud per benedictionem fidelium offerentium. Indumenta
vero lanea ex cilicina et melotaria vectata — De Indumentis
et consuta sunt. attenuata infirma carnem nostram.
Per ipsum namque nobis comportamus estate et hyeme
quod nullo modo ex quo induimus exuere licet
donec vetustate penitus corrumpatur. Sic enim
frigoris et ardoris necessitatibus vexati fu-
turorum incorruptionis indumentorum medium nobis
ipsis operimenta [?]

Vestimentum

Josaphat vero ait. Unde hoc igitur tunc quo indutus es.
Respondit senex. Mutuo vestem istud a quodam
fidelium fratrum suscepi cum ad te futurus
ire. Non enim congruebat cum consueta veste huc ad-
venire. Sicut enim sicut quidam qui habebat dilectissimum

n[ota] parabola ista

sibi cognatum captivum in aliena gente ductum
et legitur volens in eternam deposito habitu suo
et adversariorum indutus abiit in regionem et multitudine
domesticorum de anima liberavit tyrannide
eorum. Sic et ego qui ita te sicut agnoscis hoc
indutus habitu secundum domini predicatoris in tuo corde
verbum seminare et de servitute crudelissimi mun-
di rectoris liberare. Et nunc ecce divina virtute
quantum in me est ministerium meum complevi.
Dei tibi notitiam annuntiavi ac prophetarum et
apostolorum predicationem notificavi. Ostendi tibi
sed veritatem et huius erroris principium vanitatem
et quales ac qualibus malis mundum complevit
crudeliter seducens obedientes sibi atque multis
modis eos illaqueans. De cetero redire me
oportet huius veni quo cum pervenero alieno
habitu deposito proprium resumam.

Rogavit igitur senem Josaphat ostendere sibi
habitum eius consuetum vestimentum.
Tunc barlaam exuta qua indutus erat
veste foris tota apparuit Josaphat visio hor-
ribilis. Erat enim tota carnis qualitas con-
sumpta. denigrataque cutis ab ardore solis et
ossibus herens et tensa ac si pellis subtilibus

tendatur calamus. Lancea vero quodam panno distinsso
et valde aspero pectus erat a lumbis usque ad ge-
nua. Cilicio simul pallio erat hispido coopertus
erat. Admiratus est itaque nimium Josaphat
huius dure laboris conversationis et perseverantie.
stupuit eminentiam. et ingemiscens lacrimatus
est. Et ait senex. Quis me de dira et amara
dyaboli servitute liberare venisti, fine cogni-
tu tuo sponsus beneficio. dne animam meam de [illegible]
isto: et me tecum suscepto carnis huius. ut per-
fecte redemptus de mundi errore signum [illegible] sus-
cepi a salutaris baptismatis. et secundus tibi
admirabilis huius perfecte et eximie conversationis.

Heiulatu magno flevit iosaphat visa asperitate in-
duti barlaam.

Dixit autem barlaam. hynnulo cuidam capree assimilatus sum. Que
cum crevisset deserta desiderabat naturali tracta affectu.
Egressa igitur die quadam invenit gregem
caprarum pascentem. et iuncta huius ambulabat per
campos et silvas. Reversa tamen ad vesperum do-
mum summo diluculo famulorum negligentia
exibat. et silvestribus aggregata capris. pas-
cebatur cum eis. Cumque longius ad pascua re-
cederent. subsecuta est illa. Cognoscentes domini
hoc venientes. ascensis equis abierunt post eas

Parabola de hynnulo
capree

Et sicut quidam una capra capientes et redu-
centes domum, deducto eam conviviis consumpserunt. Re-
liquum vero pascentes gregem, alias quidem occide-
runt, alias autem male disperdiderunt. Eun-
demque modum credo fieri et nobis, si me sub-
stitutum fueris. Vita et tuo consortio carebo,
et multorum malorum fructibus meis auctor ero
ista. Sed hoc te volo Domine nunc quidem signa-
ri signo baptismatis, et manere in regia
ista, cunctisque frui bonis pietate et manda-
torum Christi operatorem. Tu autem hoc auctor
dedit omnium bonorum. Tunc venies ad me,
et relinquendo praesentis vitae solicitudines duas.
Confido vero in Domino quod in futura saecula consortes
conjuncti erimus et associati.

Rursus lacrimatus Josaphat ait ad senem:
Si Domino ista placent, voluntas eius
fiat. Consumma ergo de reliquo mihi divine
baptismate, et de assumptis a me pecu-
niis et vestibus ad victum et ad vestitum
tui et tuorum fratrum ~~[illegible]~~ vade in locum
conversationis tuae in pace a Deo conservatus.

et me ne despicias sed orando ut non excidam de
spe mea. sed citius valeam ad te pervenire. et in
secula quiete ac perpetue perfruar mei utilitatem
Cui barlaam ait. Christi quidem suscipere di
lectionem prohibitio nulla. primo cognitum
de certo terminatum tempus domino cooperante consummari
De hiis autem que dixisti adest pecuniarum
et meis te datum primo erit istud. ut tu
pauper diuitibus prebeas elemosinam. Diues
namque sit benefacientibus egenis. non tempore locu
pletibus. Extimo enim omnium meorum ditior
te incomparabiliter esse. Sed confido in miserationibus
dei et te paulopost ditari et tuo misericordie
Dixit autem Josaphat ad Tuo eius
eius. Emulacia in sermone primo verbis
omnium tuorum superat me diuitiis. quos in
multa viuunt inopia et nouissima tribulari
egestate paupertatem dixisti. Tuo etiam
pauperem me vocas. sed ego locupletabor
in misericordia foris dicis mei et misericordi
Barlaam respondit. Non cordie continet
egestatem hos dixi tribulari. sed diuiciis
habundantes in deficientibus. Ita sic pecunias

Ch remunt blaa
primas ad oblatam
accipe.

Nota bene

adde pecunijs et non ab hoc ipsum sanat
sed amplius huius insaciabiliter inflammat. Istud e-
tiam tempore 2 et gloria paupertas. Penuria
non correspondens desiderio et honori et quasi
secunda ista estimatis ut corpus solidum
faciat omnemque ciborum et vestimentorum depo-
nitur sollicitudinem. et in deo hac paupertas
letatus non in inopia sicut quidam amatores
mundi numquam letantur diuiciis et pecunijs
oneratique et veturum diuicias sed media
semper indeficientem signatores bonorum. nunc
dicionibus te et de regno eterno nouam.
Deo autem cooperante accipiet et ipse huius
spiritualem substantiam quam diligenter seruans et ampli-
are nunc sed descendens numquam potest aliquid
huius vacuari. Hec enim substancia vera. Tu
potentibus vos ministras diuiciarum. sed potius
ledit amicos quam prosit eis. Auertito igitur
concupiscencia copiam huius verum quibus amatores
celestium bonorum penitus abrenunciant. ab
fugientes sicut refugit aliquid a facie colub-
Tu non hoste quem iam necaueris. et sub pe-
dibus conculcaueris corpus mei et consili-

tenes. Hunc demum vincere ac superiores
eius inferat · et auctor eius bellorum ac vicio-
rum fiat · atque consulendo angelis malis ·
Quod absit a me ut faciam · Eadem quoque
et de vestibus intelligere · Illa contra vetu-
statis corruptionem / et inobedientie vestimentum
quando in spiritu est depositum · corpori nostro quasi ve-
stimento lectionis ab eo induto / quo togam eius
iterum pellicias indumenti tunicas et confusionis
operimentum amictum · Ergo meos quidem omnis nullo in-
digne cognoscam · Hominum nos contentos consortio /
et delicias has reputantes vestitas : pecunias
et vestes quas eis ex velle proba dixisti ege-
nis tribuere · thesaurizans tibi tunc ipsi in futuro se-
curum quod prioratu illorum orationibus reponere
Sic enim magis cooperantibus dimittis ad bo-
num eius Denique et armaturam spiritus ~~[illegible]~~
assumimus / et lupos in civitate hunc predictos /
induimusque loricam iustitie · et galea salutis
assumpta / pedibusque in preparatione evangelii
calciatos / et in manu fidei assumpto clipeo /
et gladio spiritus quod est verbum dei · et tan-
dem fortiter armati atque muniti / sic contra

venit ad bellum contra inspectantem egredi. et
habet in fugam a te conversa, et illius principe dia-
bolo in terram prostrato, victoriae coronam adeptus
ornabis vivifica et corona donatoris. Tali-
bus quoque doctrinis et verbis salutaribus instruens Bar-
laam filium regis, et ad divinum baptismum
preparans. ieiunare quoque et orare eum mandans
per plurimos dies non desistit eum, sed frequen-
ter ingressus totam ex integro sincere orthodoxe
fidei insinuans, et divinum evangelium recitans
ei insuper et apostolicas admonitiones et prophe-
tica dicta exponens. nam vir ille a deo doc-
tus tota in ore veterem et novam scripturam fe-
rebat. divino afflatus spiritu illuminavit eum ad
veram dei noticiam. In ipsa itaque die qua
baptizandus erat. intulit ei dicens. Ecce tu
debes accipere signaculum et lumen signi christi
domini et filius dei fieri et repleri spiritu sancto.
Nota iudei vel alii intelligentes hic esset ante baptismum fide instruendi.
Crede igitur in patrem et filium et spiritum sanctum,
sanctam et vivificam trinitatem in tribus personis et
una deitate glorificandam. divisam quidem in
personis et personalibus proprietatibus. unitam vero
in substantia. Unum quidem cognosce deum patrem

ingenitum. filium unigenitum deum nostrum Ihesum
Cristum lumen de lumine deum verum de deo vero
natum ante omnia secula. Nata de bono patre bona na 2
tus est filius de lumine vero tanto lumine resplendens
sempiternum. et de vera vita fons vivificans prodi 2
it. et de virtute patris filii virtus apparuit qui
est splendor glorie et verbum substantiale quod erat in principio
apud deum et sine inicio est et sine fine. per quem
facta sunt omnia visibilia et invisibilia. et vivifi 2
cans spiritum sanctum ex patre filioque procedentem deum per 2
fectum et vivificantem et sanctificationis largitorem
sue voluntatis sueque potestatis substantivum. Ista que
adora patrem et filium et spiritum sanctum in tribus personis
in proprietatibus in unitate una. Una namque est
trium deitas et una earum natura una substancia una
gloria unum regnum una virtus una potestas.
Commune est autem filio et spiritui sancto de patre esse
Proprium est autem patris ingenitum esse filii vero na 2
tivitas spiritus vero sancti processio. Sic ista crede.
Comprehendere vero modum nativitatis vel processio-
nis queras. Incomprehensibile enim est. Sed in recti 2
tudine cordis accipe quod pater et filius et spiritus sanctus
per omnia unum sunt exceptis proprietatibus quas paulo ante
dixi et quod unigenitus filius et verbum dei et

deus propter nostram salutem descendit in terra ex vo-
luntate patris et cooperatione spiritus sancti sine semine
virili acceptus est in utero virginis et dei genitricis
marie per spiritum sanctum et ex ea natus est homo per-
fectus et deus perfectus. ex duabus et in duabus
inconfusibilibus naturis et in una persona. Et hoc
tu indubitanter accipe et fideliter crede. Nec
velis discutere quomodo semetipsum exinani-
vit filius dei et homo factus est de virginali
sanguine sine virili semine et sine matris corruptione.
Fide enim ista certissime tene quod divinitus
nobis ex divina scriptura tradita. Modum non in-
quiras nec dicere valemus. Crede filium
dei pro nostra misericordia sicut factum hominem
omnes suscepisse que sunt humanitatis naturales
et inculpabiles passiones. Esuriit enim et
sitivit et dormivit et laboravit et in ago-
nia fuit in humanitate et pro nobis sponte
ductus est ad mortem. crucifixus est mortem
quoque gustavit et sepultus est. deitate tamen
impassibili et immutabili permanente. Nec ita-
que eius passionem impassibili attribuimus nature
sed corpori cognoscimus eum passum et sepul-
tum et divina maiestate a mortuis resurrexisse

tum in incorruptione et ad celos ascendisse et
iterum cum gloria venturum iudicare vivos et
mortuos et redditurus unicuique secundum opera
sua. Resurget ipse mortuus et exsur-
get qui in monumentis sunt. Et qui Christi
mandata servaverint et in vera fide persti-
terint hereditatem possidebunt vitam eternam.
Illi vero qui in peccatis et instabilibus semet-
ipsos corruperint et a vera fide declinave-
rint in supplicium ibunt eternum. Nolo credere
substantiam aliquam mali esse aut regnum nec
principium illud esse suspicaris aut a seipso
substitisse aut a deo factum sed malum opus hoc esse
et diaboli quod mala superbia irrepserit
nobis ac per liberum arbitrium nos illud fecis-
se et propria voluntate elegisse sive bonum
sive malum. Credimus et confitemur unum baptis-
ma ex aqua et spiritu in remissionem peccatorum
accipere et perceptionem illibatorum Christi
misteriorum et credere in veritatem corporis et
sanguinis esse domini Christi dei nostri quem dedit
fidelibus in remissionem peccatorum. Illa noc-
te qua tradendus erat sicut Judas discipulus

et apostolis et per eos omnibus in se credentibus dicens
Accipite et manducate. Hoc est corpus meum
quod pro vobis tradetur in remissionem peccatorum. Si-
militer et calicem accipiens dedit eis dicens
Bibite ex eo omnes. Hic est sanguis meus
novi testamenti qui pro vobis effundetur. Hoc faci-
te in meam commemorationem. Ipse est enim sermo
dei vivus et efficax et omnia virtute sua
portans. Facit et convertit divino verbo suo panis
et vini oblationem in corpus et sanguinem suum suo
superveniente spiritu sancto in sanctificationem et illumina-
tionem cum devotione percipientium. Adora cum
fide osculando veneranda ymaginem domini
et caracteres propter nos incarnati dei verbi
ipsum te putans cernere eundem in ymagine
sua. Reverentia namque ymaginis aut sancto-
rum ad exemplar eius scilicet transit ymaginis.
Exemplar vero est id quod ipsa ymago denotat.
Ista in ymagine figuram intuentes mente oculi
ad veritatem transimus illius asserit eius ymaginem
~~quod~~ quam pie adorantes propter nos incarnati
effigiem non deum facientes. Sed ymaginem in

carnati dei osculantes desiderio et amore
qui semetipsum exinanivit propter nos usque
ad formam servi. Ubi eciam figuram domini-
ce et vivificantis crucis adorando colite.
Christi enim quem in ea carne pependit pro salu-
te generis humani s. dominum et salvatorem mun-
di quem dedit nobis huius protectorem contra in-
sidias dyaboli. Manifestum enim ipse et timentibus
non sustinentes ad horam ipsius virtute. In huius
documentis et in tali fide baptizaberis. Incommuta-
biliter et purum ab omni heresi custodientes usque ad
ultimam expirationem. Omnem vero doctrinam et
totam dogmaticam vocem huic immaculate fidei contra-
riam abhominare et alienatorem cogita esse a deo.
Dicit enim apostolus. Verum et si nos vel angelus
de celo evangelizaverit vobis preter quod accepi-
stis anathema sit. Non est enim aliud evangelium
vel alia fides preter illam que ab apostolis fuit predicata
et per patres sanctos in diversis synodis extitit confirmata
et ecclesie catholice tradita. Hec dicens bar-
laam et fidei symbolum exposuit in media sy- Barlaam baptizat
nodo docens regis filium. baptizavit eum in nomine Josaphat
patris et filii et spiritus sancti. Reversus autem ad hospi-

sum sacra missa celebraret. et dedit ei in
tacta christi mysteria. et consulebat semper glorificans
referens christo deo et domino nostro. dixitque ad eum
Benedictus deus et pater domini nostri ihesu christi qui
secundum magnam misericordiam suam regeneravit
te in spem vivam et hereditatem incorruptibilem
incontaminatam et immarcessibilem conservatam in
celis in ipso christo ihesu domino nostro per spiritum sanctum
Hodie namque liberatus a peccato servus ante fuisti
deo pignus accepisti et hic vite et tenebras
deserens lumen induisti et libertatem adeptus es
glorie filiorum dei. Quotquot enim receperunt eum
dedit eis potestatem filios dei fieri. hiis qui credunt
in nomine eius. Itaque iam non es servus sed filius et heres
dei per christum in spiritu sancto. Ideo carissime festina
mundum et immaculatum te invenire. bonum opus ad
super fundamentum fidei. fides sine operibus mortua
est. verumtamen et opera sine fide. quemadmodum me audivisti
meminisse debes. Deponens ergo de cetero omnem
maliciam et omnia opera veteris hominis qui corrumpitur
secundum desideria erroris. esto non gravis
ignoscibilis et sine dolo lac concupiscens
ut in eo crescas et pervenias ad agnitionem
mandatorum filii dei et in virum perfectum in mensura

ra etatis plenitudinis Christi. Et non iam paruuli
sensibus fluctuetis et circumferamini omni vento erroris.
Sed malicia paruuli estote. et ad bonum stabilem
et firmum habeto sensum. ut digne ambules vo-
catione qua vocatus es in custodia mandatorum do-
mini. repellens a te et alienans vanitatem perse-
cutionis. quemadmodum gentes ambulant in vanitate
sensus sui obscuratum habentes intellectum. et aliena-
te a gloria dei subditi desideriis et irrationabili-
bus motibus carnis. Tu non sicut accessisti ad dominum
viuum et verum. ita ut filius lucis ambula.
Fructus enim spiritus est in omni bonitate et iusticia
et veritate. Et nouum quem hodie induisti ho-
minem ne ultra iterum corrumpas vetustate.
Sed renoua de die in diem in iusticia et sanctitate
veritatis. Possibile est enim omni volenti. sicut au-
disti quia potestatem dedit filios dei fieri. Itaque iam
non possumus dicere quia impossibile est nobis virtutum
possessio. Facilis enim et plana est via. et si stric-
ta et arta videtur propter corporis maceracionem
tamen desiderabilis est et recta propter spem futurorum bono-
rum que non inspiciet cogitantes. Si diligenter attendunt
que sit voluntas dei et amatorum illius

indueret ad preliandum contra concupiscencias adversarii et oracioni et obsecracioni in idipsum vigilantibus in omni paciencia et spe. Tu ergo sicut audisti a me et didicisti firmiter pone fundamentum et in ipso habunda credendo et proficiendo et bonam conscienciam milicia. Quam fide et bona consciencia, et per bona testificata, sectando iusticiam et pietatem, fidem caritatem pacienciam, mansuetudinem, ut consequaris eternam vitam ad quam vocatus es. Omnem vero voluptatem et viciorum libidinem non solum operacione effectam a te, sed eciam mentis cogitacione. Ut impollutam animam tuam deo representes non solum enim actiones nostras sed et cogitaciones cognoscit nobis semper pone causam sicut. In cordibus enim mundis habitat Christus una cum patre et spiritu sancto. E contrario sicut fumus apes, sic maligne cogitaciones fugat spiritus sancti graciam. Tu ergo diligenter hoc attendendo omnem cogitacionem passibilitatum ex anima tua dele et beneplacitas deo cogitatus templum ipsius faciendo spiritus sancti. A cogitacionibus enim ad effectum operacionis pervenimus et omne opus ammeditacione et cogitacione originem ducens. Primum quidem est in corde. Sed post

lati augmentū capiendo magnū efficiat̄. Prop-
terea nullomodo tui animi consuetudinē permit-
tas mala. sed dū adhuc moderna et euelle
de corde tuo radice peccata. ne forte corporata et
in processu fixis radicibus mora plus ac labore
vt eradicetur indigeat. Ideo enim sepe maio-
ra peccata superuenerunt nobis et vim inferunt animabus
nostris quia minora non vitantur. vt sunt cogitaciones
male. sermones incongrui. colloquia praua quibus
celeri eget correptore. Sicut enim in cor-
poribus qui modicas despiciunt plagas pu-
tredinē sepius et mortē incurrunt. sic et in animabus
qui modica spernunt vicia et peccata. maiora sibi
repunt et crimina. Que cum in habitum duxerit
anima contempnit. Vita ipsius inquit cum in processu
malorū venit contempnit. et de reliquis sicut
sus in volutabro luti lota delectatur. Insuper
et ipsa anima malis consuetudinibus delecta. nec et
peccatorum fetorem sentit. sed potius oblectatur
in illis et gaudet. quasi bonū aliquod maliciā
deputans. Que licet tamen aliquis resistit respi-
ciens in profundum venit. labore tamen multo ac sudo-
re liberatur. ab hijs que pegit. vltro semetipsam

subiacebis servituti maligne consuetudinis.
Propter quod omni virtute elonga temetipsum
ab omni prava intentione et cogitatione maligna
et universa viciosa consuetudine. potius non te-
metipsum in virtutibus exerce. et in spiritu cum
operacionem ducito. Si enim modicum laborave-
ris in eis et in spiritu divina perhabueris. de
reliquo sine labore cooperatione dei perficietur. Illa
virtutis habitus anime insertus quasi naturalis cog-
nacionem quidem erga eam. et deum cooperatore per-
fectus indivulse permanet et valde stabilis.
sicut enim quod et fortitudo atque prudencia
temperanciaque et iusticia virtutes sunt inseparabi-
les. Habitus enim anime sunt et qualitates et opera-
tiones in perfectione illius dimisse. Si enim passiones
malicie cum nobis non sint naturales sed consue-
tudine advenerunt. dum in spiritu venerit ...
abici possunt. quanto magis virtus naturaliter nobis
inserta ab auctore et ipsius creatore nostro
si modicum laborantibus radicata fuerit in anima
indivisa permanebit. Unde quidam spiritualis operator
nobis narravit. quod postquam accepi contemplacionem
divinam in spiritu firmissimam et spiritualis meditatione
impignatam spiritus animam: volui aliquam consuetu-

dum eius abirem: sed detinebat mentem meam
non permittens eam ab assueta ~~meditacione~~ me-
ditatione discedere. Et cognovi illam constanter
et quasi fontem. et ad ipsam inexplebili
insaciabili desiderio. et nullo ad contrariam
aliquam cogitacionem declinare valente. Sed cum
modicum laxarem habenas: velocius mox
recurrebat ad suam operacionem: sicut ait propheta
Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aqua-
rum. ita desiderat anima ad deum fontem vivum. Os-
tensum est igitur ex hiis omnibus quod in nobis est posses-
sio virtutum. et nos huius domini existimus. si tamen
velimus habere terrena et pravum respuere. Et in eadem
malicie summe radicitus et inherent quemadmodum
superius dictum est. Tu autem de cetero liberatus ab
ea per visitationem misericordie dei nostri. et corpore
indutus spiritus sed gratia ~~tota~~ tota temetipsum converte
ad dominum. nulloque pacto ulterius veniens apparens
ad ianuam. sed bono odore et splendore vir-
tutum exornando animam tuam templum illam spi-
ritualitatis facito: et eius contemplationi omnes men-
tis tue virtutes adhibe. Si enim aliquis cum
rege terreno conversans et ei familiariter colloquens

beatus omnibus ee videtur. Inter deum enim et eum eo
ee / spiritualiter contemplari assidue quante beatitudinis est
et ei coniungi quante dulcedinis. Secumque colloqui
per orationem et deprecationem / et ei appropinquare. Ita
amore ferventissimo et corpore mundissimo preparando
et ab omni ~~[illegible]~~ materiali quiete et ter-
renorum amore cor penitus elongando / et cum ho-
nore ac timore deprecatione sua offendendum ap-
propinquat deo. et quasi facie ad faciem loquitur
cum eo. Adest namque ubique bonus deus inter et
ordinator. exaudiens illos qui puro corde et sin-
cero invocant et deprecantur eum: sicut ait psalmista.
Oculi domini super iustos et aures eius ad preces
eorum. Et ideo sancti patres per orationem coniungi homines

De oratione

deo posse dicunt. et apud angelos hanc vocant
futurorum leticie premium. Ita enim regni celorum
appropinquationem / et contemplationem sic intuentes
plus omnibus aliis bonis indicant. Ad hanc vero
devocionis intencio mentem deducit. Conveniens
est igitur premium et quasi prenunciatio illius
beatitudinis vocatur ista. Non tamen omnis oratio talis est
sed que appellatione ista vocari est digna. Deu
videlicet huius integrum qui tenet ordinem depre-
cantis / super omnia que in terra sunt sublevata. Dico

deo mundum preparata. Hanc incipe sollerter accipere
et ad hanc agonizare perfecte. Sufficiens enim est de ter-
ra ad celos te sublevare. Non enim ipsa unde et quas
spiritualiter perficies in ea. Sed ab omnibus vicijs animam
tuam purifica. et ab omni mala cogitatione illam
ablue. ut velud mundum et preclarissimum fiat
effectus. De corde tuo etiam iram et indignationem
eice. Illa habet plus omnibus. maxime orationes ad deum que
redde prohibet. Ignosce omnibus in te peccantibus ex
corde dimitte offensas. et de elemosinis et
miserationibus pauperum ipsi orationi alas faciendo
offer eam deo cum fletibus lacrimis. Sic orando po-
tis dicere quod et beatus david. Hic enim cum esset rex
et plurimis districtus sollicitudinibus. ab omnibus ipsi-
us purificans animam dicebat deo. iniquitatem odio
habui et abhominatus sum legem autem tuam dilexi. Sep-
ties in die laudem dixi tibi super iudicia iusticie
tue. Custodivit anima mea testimonia tua et
dilexit ea vehementer. Appropinquet deprecatio
mea in conspectu tuo domine. iuxta eloquium tuum da
mihi intellectum. Sic ergo te versificante deus quan-
do dicet. et adhuc te loquente dicet ecce assum.
Tu si talem orationem possedis beatus eris. Impossibile
enim hominem cum tali devotione orantem et

Fuge malam cogitationem tempore orationis

Iram ne plus impedit animam orationibus

Et elemosinis subministrare [illegible]

obsecrando deum / ne cotidie in bono proficiat / et cu-
nima laqueos peruolare. Ista tali faciendo
mente sua sicut quedam stellarum aut / et quasi re-
suscitando / et ad deum semetipsum transferendo / et
ita omni sua morando. memoriam peccatorum suo-
rum / et per indulgentiam eorum postulando / et lacrimis
fructuosissime exorando / impetrauit sibi fieri deum non
dubium. Ista per consuetudinem sermonum et cogi-
tationum istorum omnem deponit secularem sollicitu-
dinem. et humanis passionibus celsior fit / et
dei collocutor. Verum nescio quo quid beatius
aut sublimius est. Dignum ergo te faciet
dominus quia adipisci beatitudinem. Ecce enim osten-
di tibi viam mandatorum domini / et non subterfugi quin
annunciarem tibi omne consilium dei. Et ergo quan-
tum erga te ministerium meum compleui. De reliquo
ipse precinges lumbos mentis tue secundum illud quod vo-
cauit te sanctum. et ipse sanctus in omni conuersatione tua
esto. Sancti enim estote quia et ego sanctus sum dicit dominus.
Scribit autem et princeps apostolorum petrus. Et si
patrem inuocatis eum qui sine personarum ac-
ceptione iudicat secundum opus uniuscuiusque / in
timore incolatus vestri tempore conuersamini. scientes quod non
corruptibilibus auro vel argento redempti estis
de vana vestra conuersatione paterne traditionis.

sed pretioso sanguine quasi agni immaculati et
incontaminati. Haec igitur omnia in corde tuo reposita
sine intermissione recole. Cum metu occultis suspendio
timore dei et terribile illud iudicium, clari-
tatemque iustorum quam accepturi sunt in illo saeculo ven-
turo et condempnationem peccatorum in tenebris profun-
dissimis, fragilitatemque et vanitatem praesentium et
futurorum aeternitatem. Quoniam omnis caro fenum et
omnis gloria hominis quasi flos feni. Exsiccatum est
enim fenum, et flos eius decidit. Verbum autem
domini manet in aeternum. Haec meditare semper et
pax dei tecum sit, et illuminet te, atque intellectum
tribuat tibi, ad viamque salutis perducat te, et
omnem voluntatem malam longe a tua mente
repellat, muniens animam tuam signo crucis,
ut nihil tibi appropiet scandalorum inimici, sed
merearis in omnibus perfectis virtutibus futurum adipisci
infinitum et insuccessibile regnum, et illustrari
lumine beatae ac vivificae trinitatis in patre et filio
et spiritu sancto glorificandae. Talibus ergo moralibus
sermonibus instruens pretiosissimus senex filium
regis in suum abiit hospitium.

Quoniam vero ministri et paedagogi frequenter
ipsum Barlaam intrare in palatium cernentes

Cogita semper de futuro iudicio et gloria sanctorum ad quam tu [illegible] accedat [illegible] supplicium [illegible]

minabatur. Unus autem inter eos qui pollebat
prae ceteris quasi fidelissimus sibi atque carissimus rex
constituat filium suum in palacio filii sui Zarda
nomine aut ad filiam regis. Postea vero domine mi
quanto amplius tui timor magis crescit in me et quanto
mea erga te fides est. Reputa me quasi
famulum fidelissimum ut tibi serviat semper
Nunc autem unum hunc comitem frequenter
video colloquentem tibi. Vereor ne forte sit
sit conspiratore / ad invicem quia valde hostilis
sic est contra tuus. Et si hoc est / interficit
dampnationis subiacebo sententie. Nunc ergo
vel regi de ipso notifica. aut eum ab
eius curia [illegible] collocutor. Si autem istud nondum
vis facere. aute me a facie tua ne sim [illegible]
[illegible]. et aliud locum meum postula pa-
tri tuo hunc [illegible]. Filius autem regis
ait ad eum. Hoc cum eam Zarda fac.
Ingredere tu ista [illegible] et audi ipsius
ad me sermocinationem. et postea dicas
quid te oporteat facere. Vetus itaque bar-
latam ad eum introduxit Zardam. et post [illegible]
tria posuit eum et deinde [illegible]

tma posuit cum et dixit semi. Recapitula
in diuina doctrina tua. quatinus cordi meo
fortius infigatur. Exorsus itaque barlaam mul-
ta de deo et de fidei pietate predicauit/
et quod ipsum solum oportet diligere ex toto cor-
de/ et ex tota anima/ et ex tota mente/ et cus-
todire mandata eius cum timore pio et amore.
et quod ipse est factor omnium visibilium et inuisibilium.
Eidem hijs et plasmatorem primi hominis recor-
memorauit. datumque sibi mandatum et pre-
uaricatorem a plasmatore condempnatorem.
Deinceps etiam bona enumerauit quibus spre-
tes mandatum nosmetipsos priuauimus. Et
rursus memorauit tristia quanta post illorum
amissionem nos miserabiliter compleverunt. Cum
hijs etiam non tacuit quod creator noster me
salutis sollicitudine generis. benignitate
sua impendit. Ita misit prophetas virginem
sui incarnationem predicare. et postea illius
descensionem/ incarnationem/ beneficia/ miracula
pro nobis ingratis. passionem/ crucem/ lanceam/ spon-
taneam mortem. sine/ restaurationem nostram/
renouationem in statum bonum. post hec suscep-

turum dignos regnum celorum: repositum malis
supplicium videlicet ignem inextinguibilem. tene-
bras indeficientes immortalem vermem et quecumque
alia pena sibimetipsis peccati sui thezaurisa-
verunt. Ista prosecutus et in morali doctrina
sermonem suum consummans. multaque de mundi
vite disputans / et plurimum vanitatem demonstrans
miseriamque eorum qui istis addicti sunt redar-
guens. et ad adoracionem conversis comparabat deo
ut Josaphat non conterreretur ad priorem errorem
sed indeclinabilem teneret ortodoxe fidei confes-
sionem / inmaculatam vitam / et mundam conversacio-
nem. finitaque oracione ad hospicium iterum abiit

Regis itaque filius Zardan accersivit / et pro-
pter ipsius dileccionem ait. Audisti qualia
iniquus seductor liberorum iste dicit / seducens me ini-
micis suis mollibus persuasionibus et alienans me
alienare a iocunda ista delectacione et religione
et communi servitute deorum. Zardan vero ait. Quid
tibi visum est domine mi rex temptare me famulum
tuum. Novi enim quia persuaderis in corde tuo et cre-
didisti huius viri sermonibus. Nisi enim hoc
esset. non utique tam liber et incessanter cum eo

loquendo. Nec etiam nos ignoramus hunc prae-
dicatorem. Sed ego quos pater tuus persecutionem
saeva adversus christianos excitavit, et ipsi
hinc effugati sunt: silent praedicatores eorum. Si
nunc beneplacitum tibi dogma illorum apparet,
et duritiam illius ac laborem suscipere praeva-
les, dirigatur voluntas tua in bonum. Ego vero
quid faciam ad hunc quidem austeritatem
nec etiam respicere valeo, timore vero regis
[illegible] in doloribus et angustiis positus sol-
licitus sum quid respondeam ei. Vana negligentia
illius per corporis vigilias. Hunc ad te venire
aliter permisi. Tunc ait ad eum regis filius:
Ego quidem maioris tuae erga me benevo-
lentiae nulla alia magis congrua [illegible]
praedicatorem agnoscas, hanc dignam tuo bene-
ficio reperi, ut opus istud bonum manifestum
facerem, et ut scires ad quod factus es, et crea-
torem tuum qui te fecit recognosceres, quatinus
derelinquendo tenebras ad lucem transeas. Modo
[illegible] audires incomprehensibili desiderio illa prae-
claras(?). Sed sicut video spes mea fefellit me.

[illegible] recept. Josaphat
vel ad praedicatorem
veritatis

Ita cum te duxerit ad ea que dicta sunt atque sto-
lidum. Si non ista regi patri meo manifesta-
veris, nichil aliud efficies / quia tumore et
atque tristicia illius animum replebis. Si os-
tendere illi gratiam vis impendere, nullomodo usque
ad tempus oportunum contristari debes animum.
Talia quidem ad ipsum loquens in agendo visus est
spiciare. Ita in animam stultam non introibit sapientia.

Mane quoque Barlaam veniens de pretorio
sua loquebatur. Josaphat autem eius non
ferens separationem animo contristabatur, et lacrimis
ora eius replebantur. Multa tunc senex ei
loquebatur / et ut in motu permaneret in bono co-
testabatur / verbisque consolatoriis cor illius sta-
bilivit. Et ut se alacriter dimitteret precabatur.
seque dixit quod non post longum tempus demum
separaretur ipsi societate inseparabili. Tunc re-
gis filius nolens amplius seni labores inferre /
et ab itinere quod desiderabat prohibere, simul et
metuens ne manifesta de ipso zardan illi
regi faceret / et tormentis eum subiceret dicit ad eum
Quoniamque tibi hoc visum est pater spiritualis et
magister optime / ac meus tocius boni auctor /

me sic derelinquens / et cum mundi vanitate ad-
huc conuersaris · tu vero ad finalem quietis tue lo-
cum vie perge · vbique te dextera domini et impediens non
auxilio · Vade igitur in pace a deo custoditus ·
et mee miserie in sanctis oracionibus tuis memor
esto apud deum / vt valeam venire ad te / et
venerandam faciem tuam sic videre · sed fac vo-
tam meam peticionem · Et quia noluisti
accipere pro confratribus tuis · suscipe saltem pro
te metipso modicam aliquam pecuniam · ad vic-
tum et vestitum · Ille autem dixit ei · Si pro
fratribus meis a te quicquam non accepi · non enim illi
indigent mundi materias suscipere / a quibus ne
volentes elongauerunt se · quomodo nunc ipse
assumam quod illis denegaui? Si enim bo-
num esset pecuniarum possessio · illis potius vtique ipsam
iam eas tradidissem · Cum vero fragilem ipsam
nouerim possessionem esse · neque illos neque
meipsum talibus subpono laqueis · Cum autem
in hoc obedire non acquiesceret barlaam / rursum
secundam peticionem fecit Iosaphat · ne peni-
tus ipsius deprecacionem sperneret / et in omni illum
dimitteret defectum · sed relinqueret ei laneam

istud vestimentum et asperum pallium et tamen in
memoria religionis magistri tui ad munimentum
tu sibi contra omnem sathane operationem. Suscipe
autem aliud pro ipso. ut utrumque a me datum istud
cernens meas pro in memoria ferens humilitatem

Dominus nonne ait. Vetus quidem ac scissum
dare et novum vestimentum accipere non
decet. ne modici laboris mei retributionem
in hac vita recipiam. Ut autem tua devotione
non aspernetur. veniat et quod nil a meis differat
queratur cilicola. et illa suscipiam. Cumque ista
sic igitur et data sit seni. Tunc iosaphat
et ipse indumentum suscipiens vehementer gau
debat omni purpura regali et veste cunctaque
preciosius illud reparabilius existimans. Tunc sanctus

hic postrema doctrina barlaam ad iosaphat quam precessit recessum eius in deserto

barlaam post paululum discessurus novissimam
ei doctrinam adhibuit dicens. Frater dilectissime
et fili dulcissime quem per evangelium genui. scito
cui militabis regi. et apud quem confessiones tu
as deposuisti. Oportet ergo ut firmas istas
custodias et multiplice devotionem operibus quarum
cumque promisisti in carta confessionis coram domino.
presente celesti exercitu et testificante. Si non et
dispiciet confessiones tuas. quod si custodieris
beatus eris. Nichil igitur preciosum deo et ipsius spiritualibus bonis

Quid enim sic terribile est in hac vita quomodo
gehenna ignis eterni ardentis nunquam pressis lux excru-
ciatis et nunquam desinentis. Quid autem iucun-
dius mundi bonorum talis letificat sicut deus id est ip-
se diligentibus se donatus. Cuius plenitudo quidem in-
effabilis, potentia vero inexpugnabilis et gloria
sempiterna. Cuius bona amicis suis reposita
omnibus visibilibus incomparabiliter supereminent, que
oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor
hominis ascenderunt: ipse hos forti mearum dei
manu potentissima conservatus. Tunc filius
regis lacrimis perfusus merore et luctu de-
tinebatur a patre tam amabili et ingrato op-
tato derelictum non sessionis carebat. Quis
mihi patri meo tuo supplebit? aut ubi talem
pastorem et ducem salutis animarum reperiam?
Tunc enim malum servum et apostatam deo
reconciliasti, et in filiis et heredis ordine con-
stituisti, et quem perditum et cruciandum et om-
nibus bestiis expositus eram ad devorandum me re-
collegisti et eis que non continuerunt dei omnibus
copulasti et ostendisti mihi speciosam vitalem viam
educens me de tenebris et umbra mortis
et pedes meos transferens de lubrica et mor-
tifera et distorta atque prava via magnorum

vir et mirabilium suus est auctor bonorum. Ipse
nullus sufficiet sermo excellentiam referre
magnorum et ipse propter me pius efficiens par-
ticeps dei bonorum. et quod meum deest gratiarum
actioni compleat dominus. qui solus vivit donator.

Barlaam itaque lucubrationibus diligenter
lamentationem illius apponere volens
surrexit. Et in oratione stans elevatis manibus
suis ad celum dixit. Deus pater domini nostri Ihesu christi
qui illuminasti que obscura prius erant et
visibilem istam et invisibilem creaturam de nihilo
inceptis fecisti et tuum plasma ad te conver-
tisti et non permisisti nos post insipientiam
nostram abire. gratias agimus tibi et tue virtuti
et sapientie domino nostro Ihesu christo per quem et secula
fecisti. nos quoque cum cecidamus resuscitasti et
delinquentibus peccata dimisisti. et errantes
reduxisti captivos redemisti. mortuos
vivificasti precioso filii tui sanguine. Te quoque
invoco et unigenitum filium tuum et sanctissimum
tuum spiritum. respice super hanc rationabilem
~~creaturam~~ ovem tuam accedentem per me in-
dignum ad sacrificium tuum. et sanctifica ipsius
animam tua virtute et gratia. et conduc vineam
istam tuo sancto plantatam spiritu et da ei fer-

Hic post hanc orationem cum fletu et lacrimis convenit legere

sterii iusticie. conforta illud disponendo in
ea testamentum tuum. et eripe illud a dyabolo
sapientia boni spiritus tui. doce illud facere volunta-
tem tuam. et auxilium tuum ne auferas ab eo.
Dignare eciam me indignum famulum tuum
cultorem bonorum tuorum heredem fieri. quia tibi
dictus es et gloriosus in secula amen. Consummata
ergo oracione conversus osculatus est filium iam ce-
lestis patris. pacemque et salutem imprecando [illegible]
exiit de palacio et ibat gaudens et gra-
tias agens deo quod prosperam fecit illius viam in
bonum. Iosaphat vero postquam barlaam egres-
sus est in oracione semetipsum dedit et lacri-
mis ferventissimis dicebat. Deus in ad-
iutorium meum intende domine ad adiuvandum me festina.
Deus tibi derelictus est pauper orphano tu
eris adiutor. Respice in me et miserere
mei. quia omnes vis salvos fieri et ad ag-
nicionem veritatis venire. Salvum me fac
et conforta me indignum ut ambulem per via
mandatorum tuorum. quia quidem ego debilis sum
et infirmus. et ad faciendum bonum insuffi-
ciens. sed tu me potes salvum facere qui omnia
visibilia et invisibilia contines et sustines.

ne dimittas me post voluntates carnis
malas ambulare. sed tuam doce facere voluntatem
et conserva me in eterna et beata vita tua. Pater
et filii et spiritus sancte consubstantialis et indivisa
deitas te invoco et te glorifico. Te enim lau-
dat omnis creatura et te glorificant intellectuales
incorporalium virtutes in secula Amen

Ergo fuit itaque Josaphat in custodia at-
tendebat semetipsi. puritatem cor-
poris et corporis vigilanter servans in abstinen-
ciis et orationibus totis noctibus. Dei namque
sepius partem computabat. eorum qui secum erant
commoratione perditum. Fiebat aliquando et et regis
ad illud adventus. aut eius ad ipsum regem
vocatus. Sed nocte et quod deerat diei sup-
plebat in orationibus et lacrimis usque ad auro-
ram eo perseverante et deum invocante. Unde prophe-
ticus ille sermo in eo complebatur. In noctibus
extollite manus vestras in sancta et benedicite dominum.
Zardan vero ille talem illius sentiens conversationem
tristicia replebatur. curis quoque magnis et animo agita-
tus. nesciebat quale consilium ut ad quem
finem pervenire posset. Tristicia ergo compressus

i domu sua abijt: et egrotare simulavit. Rex
aute i noticia regi istud puenit. aliu p
illo ministrare filio direxit. Pro salutis
Zarda sollicitudine gerens. medicum ei
mittit pbatissimu. et multu curatois studiu
ei iubet ipendere. Medicus itaq3 sciens q
Zarday se regi tantu erat. vigilanter ei i=
tendebat. Cum cu de illo certius agnouis=
set. regi primu nunciauit dicens. Ego quidem
nullius ifirmitatis causam i hoie isto inuenire
valeo. Existimo tn quod defectore quadam
obsessa sic infirmetur. Rex aute his audi=
tis. suspicatus e cepit ei filiu idignatu fu=
isse. et hunc rei gra consilium Zarda ab eo
discessisse. Misit aute rex volens mandauit
illi
Quod crastina die i quit ad te visendu
veniam. ut que t accidit egritudine cogno=
scam. Tunc Zarda hoc audito mandato. summo
diluculo induens se vestimentis suis perrexit ad
regem. Et ingressus adorauit eu sup terram. Rex
aute ait. Quare an tempus ... ut
venires ad me. Nam ipse volebam te visitare

amicitiam quam erga te hactenus omnibus demonstrare
Cui ipse ait . Mea o rex infirmitas non est de
hijs que solet hominibus contingere consuetudinibus . sed ex con-
strictia et angustia anime . et corde dolente . condolu-
it et corpus . Stultitia magna est cum infirmi-
sim non ad te ut potest servus venisse . Ipse enim sed
tuum regnum expectare sanguinem usque ad me
familiam tuam . Rege ergo constitutus que de se facta omnino
tue est causa . Videt Zardan magnum in prin-
timuit . et magis ego dignus sed tormentis .
multaque mortem rerum conspicio . quod tuus prop-
ter neglegenciam obediencie fecerit sed mihi causa
parvolam effectus sed . Iterum rex inquirit eum
Et que est ista negligencia . ut quod est timor quod
contigit tibi . Videt ille . Circa domum meam fi-
lium tuum negligentius vigilavi . Nam quidam ma-
lignus homo et magus venies locutus est ei
que ad secta christianorum pertinent . Deinde narrat
nunciavit regi ea que filio eius a sene dicta sunt .
Et cum quanta delectacione ac desiderio idem filius eius
sermone suscepit . et quod totus christi effectus est
insuper et senem vocabulum significat barlaam
hunc vocari dixit . Audierat autem rex prius
de barlaam et de summa abstinentia eius .

Ut autem in aures ista pervenerunt regis mox con-
turbatus est et obriguit · repletusque est furore · et
mentis insania agitabatur · fecitque statim accersiri
arachim quendam nomine qui secundus erat a rege ·
et primus eius in omnibus consiliis aderat · fuit etiam
astrologice artis scientia imbutus pollebat · Cui
ad se vocato · rex quod sibi contigit cum de-
fectione multa et animi destitutione narrat · Ille
ergo conturbationem illius et confusionem animi con-
siderans ait · O rex · noli turbari et contristari
non enim desperes me posse suadere ei quod volo
sed certe certius cognosco statim ipsum negaturum
illius seductoris doctrina · et tue consensurum
voluntati · Huius ergo sermonibus arachius regem
animequiorem reddidit · Deinde erga negocii
meditationem et consideracionem se totum contulit
Et ait age omnia o rex istud faciamus · ad aliquem
barlaam comprehendendum festinemus · Et si hunc compre-
hendere poterimus nostra intentione non privabimur neque a
spe nostra decidemus · Si autem decipere a verbis persuasioni-
bus et diversis tormentorum generibus coactus etiam
nolens confitebitur falsa et erronea se docuisse ·
et dominum meum filium tuum ad sequendum pa-
ternum dogma suadebit · Si vero illum comprehendere

nesciuimus. Aliud ego cognosco senem heremitam
solitarium Nachor vocatum similem Barlaam per omnia
quem non est facile discernere illum Barlaam non esse
quod iste de nostra secta est et nigromancie
in litterarum eruditione fuit. Hunc ergo allocuturus
abibo nocte cunctaque per singula ei notifi-
cabo. Deinde captum esse Barlaam divulgabitis. Nachor
Barlaam exhibebimus qui et Barlaam semetipsum nominabit
et dogmata christianorum tueri se simulabit.
Cum post multam disputationem quasi convictus
deficiens potentes superabitur. Cum ista filius regis
viderit quod Barlaam quidem victus erit cum victores
victoribus dominus palmam dabit libenter quietum
tuum regnum timebit et tunc quod contra sit facere
non tardabit. Concedet insuper et ille qui pro
persona Barlaam stabit et errasse semetipsum
confitebitur. Hinc ergo audiens rex gavisus est
nimis et optimum ~~respondisse~~ reputasse ca-
ptum consilium arbitratus est. Nanque eciam spe-
culabatur. Cum vero non noverit Barlaam dis-
cessisse cognoverat apprehendere eum festinabat.
Insidiatoribus igitur et latrunculis missis per loca
... ceperunt viam occupavit. Verum non con-
ipsis omnibus ipse assessis eius inrecitabiliter
... accelerius preoccupare eum periculis

spectabat. In totis vero sex diebus laborans valde
fatigatus est. Deinde ipse quidem in quodam regali-
um palaciorum in villa posito restans Arachim
cum militibus non paucis usque ad Sennaar
terram querendum ad inquisitionem Barlaam direxit.
Perveniens itaque ille ad locum omnes vicinos
conturbavit. Quibus non se vidisse virum as-
serentibus ad deserta ipse princeps prioris vena-
tus exivit. Multoque querens transmisso spacio
montes circuivit et valles invias et pre-
rupta quedam pedibus et manibus reptan-
do cum turba que secum erat ad cacumen
montis cuiusdam pervenit. Super quem stans videt
sub ipso monte cuneum heremitarum ambulantem.
Et statim precepto principis omnes super eos irrue-
runt alius alium conatibus prevenire conten-
dentes. Et pervenientes ceperunt eos quasi
canes inutiles aut bestie quedam feroces et
immanes. Et tenent viros specie et habitu
venerandos et signa heremitice conversationis
in vultibus ferentes. Et hos tenentes exhibent
principi non tumultuatos neque conturbatos pavi-
dos aut tristes ostendentes vel pronunciantes. Ille
vero qui precedebat eos sicut abbas pera por…

karica plena reliquiis quorundam sanctorum pa-
trum. Considerans vero ipsos anachoritas postquam
non vidit barlaam quem agnoscebat ipse cum eo con-
tristatus est valde et dixit ad eos. Ubi est
erronem ille qui filium regis seduxit. Cui
ille qui peram gestabat respondit. Non est ille inter
nos. absit. fugit enim nos gratia christi repulsus
sed inter vos habitatores habet. Ait princeps. Cog-
nostitis ergo illum. Et ille. Nomen quidem seducto-
ris eius scimus qui est dyabolus qui inter me-
dio vestri habitat et apud vos latitat et ibi
conversatur. Princeps autem dixit. De barlaam
ego te requisivi et discere cupio ubi sit.
Interrogavi te. Monachus autem ait. Et aut a-
liud pro alio locutus es. de illo qui seduxit filium
regis interrogationem intulisti. Cui enim barlaam
querere oportebat utique te dicere. Ubi est qui
de errore convertit et liberavit filium regis.
Ille enim frater noster est et sub conversatione sed e-
multis iam diebus non vidimus eum. Et ait prin-
ceps. habitaculum illius nobis ostende. Heremita
inquit. Si videre vos voluisset ille utique
in occursum vestrum exivisset. Nobis vero non licet
cella illius vobis demonstrare. Furore igitur

super hoc repletus princeps. dixit ad eum ira-
cundie plenus et furore eum respiciens. Eter-
nia quam mortem vos insipientia nisi cotidie
barlaam exhibuerit mihi. Et quod sequitur hu-
iusmodi mendacium dixistis quod tenaciter ama-
tores presentis timeamus vitam amittere. et a
te inventam formidemus mortem. Porro
enim gratias tibi confitebimur si nos veritatis a-
matores presentis subdimeris vite. Non
mediocriter enim similes mihi timoris lati-
tudine ignorantes quo illum sumus con-
secuti. ne forte voluntatis lubricum vel
temptatio quelibet diabolica persuasionis statum
perturbet. et alia sapere quam facere quod deo promi-
simus suadeat. Cum vos adipisci constare
penitus desperates. ne tardetis facere quod
iussistis facti. Neque enim adeo dilectis
mi spectaculum etiam strictos demonstra-
mus. neque aliqua alia vos latentia mo-
nasteria prodimus. Sic mortem effugere
pessimum meditamur. optimum non nobis
erit si moriamur. sudoribus virtutis prius
et nunc strenuitatis sanguinem deo offerentes

Ita considerans loquentes tunc sustinentes iussu
suo adversus fortitudinem prudentie celestis
rime cognoscens. multas eis imposuit pla-
gas et tormenta quorum magnanimitas
et fortitudo etiam tyranno digne mira-
culo visa sunt. Ut autem post multos cru-
ciatus suadere non potuit ut quorum cor-
rectam barbara sibi vellet omnem as-
sumens istos ad regem carceri iubet
duci. Constantes etiam per ... relegati
Post dies ergo non modicos veni-
rent ad regem cum ... illi nota
fecit dicta. Ceterum precat eos an fa-
cere regem atrociter furentes. Tunc
cum vidisset furore succensus est et furio-
sus cedi illos immisericorditer iubet.
postquam autem vidit eos crudeliter plagis
laceratos ... a mitra respiciens ipsam a-
... iubet. Et ait ad illos. Cur
ossa ista destructore conservatis. Si ergo illos
amatis ossa eorum baiulatis hac hora
penam et vos eorum ... ut desideratos adep-
ti ... nobis eorum referatis. Omnium

illius cohortis princeps et magister pro mellifluo
regis minas computans ac si nichil esset con-
tigisset ei. libera voce et sereno vultu et
constante ipse significavit gratiam ait. ¶ Ossa
ista nuda et ista cynerum corporum illorum
reputantes amore christi sunt mirabilium
virorum et spiritum eorum et a deo dilectorum con-
versationis in memoriam nosmetipsos redu-
cimus et ad similem zelum caritatis regis
quam speculantes et delicias in quibus nunc con-
santur. hos quos beatificamus et nunc nos-
metipsos exhortamur et eorum sequi vesti-
gia satagimus. insuper et mortis nobismet-
ipsis assiduam memoriam putamus val-
de utilem considerationem. et ad spiritualem conversationis
agones devotionem erigentem et sanctificati-
onem nobis horum tactu haurimus. Jussit
autem rex ait. ¶ Si utile est mortis memo-
ria sicut dicitis. cur non in corporum virorum
ossibus horum accipitis memoriam spiri-
tus et paulopost corrumpendis. si aliu-
mis istis etiam corruptis assumitis.

Tunc mortuus ait. Cum ergo quesitum omnis corporis
fuisse dixeris cur istorum reliquias confirmas
ad unam carnem mundo subscribunt nos videntes
Sed hoc clarius nosti. quod ossa mortuorum
mortis exhibet memoriam viventibus. Et sicut
ista sic esse cognoscis et in carne tua ossa
mortem significat. cur non et ipse paulo
post venture memor mortis bene quem a sit dis-
posita. Sed omnibus quem tua manus tradidisti temporum
bus violenter et inmisericorditer inficis sermos
dei qui in nullo te ledunt neque pretium aliquid
tecum dividunt aut auferre contendunt.
Cui rex inquit. Male vos et prophetas seducitis
et monetis ut a delectationibus istis discedant
et pro dulcedine vite et desideratissima con-
cupiscentia et voluptate. duram et sordidam
istam ac miseram eligunt conversacionem cogitis.
et deorum honore ipsi deficiendum esse dicitis.
R. Sed verum sequentes errorem populo desertam
terram relinquant. et a patrinis suis recedentes
alienos servant. tormentis vos et mortibus
subiacere equum iudicavi. Cui mortuus ait
Si omnes principum horum desiderabis vite est non omnibus

equaliter largitur delicias atque divitias . sed
multo pluribus inopia laborantibus tu quod eorum est
dispensas tuis apponis: Non ergo pro multorum sollicitus
es salute: sed tua impinguas carne materiam
preparas vermium devorandam . Propterea et cul-
abnegas deum . eos qui non sunt deos appellas
toris sceleris imitatores: Ut tu secundum imitato-
nem eorum licentiatus et scelera exercendo imi-
tator appellari deorum tuorum valeas . Talia
namque dii vestri egerunt . cum et non obedientes
eis homines agere: Error ergo magis errans decep-
tionis enim ne aliquos de populo suadeamus
nobis consentientes dispendio de mammona . et
omnia committi offerens mammone . Tu enim mul-
tos eis quos tue servant avaricie . ut ipsi quidem
miseri sint: tuo autem quod eorum sunt lucro proficiat .
Quemadmodum equites canes mittunt aut
accipitres venandi gnaros . ad captionem
quidem bladi eos mittunt . Tu autem venatoris
aliquid comprehendunt . violenter de ore ipsorum
quod captum est extorquet . Sic et tu multos here-
des redditus et vectigalia atque censum de
terra et mari afferentes dicis quod ipsorum sol-
licitudinem te gerere salutis . perditionem autem eis
preparas eternam: ac omnis procul dubio interiturus .

ut splendore tibi quasi sideris et cum vilitatis
fulgeat divicie. letargia paciens tenebras
pro lumine appellas. Sed evigila de somno sup
no isto et aperi clausos tuos oculos. et vide
ubique splendere omnibus dei mei gloriam. et
tu aliquem typum secundum illius facito. Intelli
gite omnes insipientes in populo. et stulti aliquando
sapite. Intelligite ergo quod non est deus nisi
deus meus. et non est salus nisi in ipso. Tunc
rex ait. Ab hac tua stulta me(?) retractare
confestim barbara illico omnem vim ad supplicio
tormentorum omnium que magis supplicia ac
cepisti. Sapientissima ergo ac constantissima
humilita(?) et celestis amatrix philosophie nullas
minas illius formidabat. sed intrepida
permanens dicebat. Nos ea que tu preparas sunt
omnia levissima. sed precepta domini dei mei que
sobrietate nos docuit. et a pravitatibus delecta
tionibus et desideriis abstinendo et fortitudine
corporis. et omnem simulacionem per iusticiam sustine
re. Cruciato ergo nos pro pietate domini nostri
intellectus. tanto preciosius beneficium exhibebis.
fac quodquid vis. Nos enim scimus quod corrumpi
non(?) agere aliquid non est licitum in ullo pacto

dabimus assensum. Nos autem hoc primum primos
de patribus sed confessionis nostre et commilitione iterum
tradimus manibus. Sed de nobis habet derisionem
nunc faciens, etiam si innumerabilibus nos subiectis
mortibus. Nos enim ita debiles sumus, ut for-
titudine tormentorum tuorum manus perdamus prop(ter)
et dignum aliquid agamus diuina lege. Quod
plura? Quoniam nostri tormentorum genus
despicimus. Nos enim unum corpus est et mori p(ro)
de lucrum optimum. Super quos cum furoris sui
esset tyrannus, iussit digitos quorum abscidi
linguas cum in oculos manusque sibi et pe-
des detruncari. Parata igitur sententia apparito-
res quidem crudelitates atque lictores inhumane et
immisericorditer summitates membrorum detru-
cabat. et linguas quidem eorum unanimes de-
fendentes crudeliter abscidebat. Ut igitur illi
oculos de ferreis unguibus eruebat, pedes
et manus serris abscidebat. Ut igitur illi et
omni reuerentia digni ad constantiam quasi ad
epulas inuitari uiderentur accedebat ad tormen-
ta, inuicem semetipsos exhortantes et ad mor-
tem propter corpus suum non accedentes. In talibus
ergo et tam duris tormentis perseuerantes.

cias suas sacerdoti confitetur illi domino commendetur de-
cus et scripture nimium proficientes confessi et con-
quod rex in passionem pius animus scit qui-
quidam more ait agones receptis cum se
sermonem sacerdotis et scripture inveniens mire
consentiret. agonizantium pro primis legibus
Tumore presumptuosa et magnanimitate isti
scelera tenuerunt ad imminendi precio et superne
ignibus cineres et heredes

His ita pie consummatis perquod consiliario
suo rex . Arcturus dixit. Primo in-
ventus sed ad secundum consilium respiciet et magis-
trum accersit. Arcturus itaque in tempesta noctis
speluncam illius adiit. Illa in desertis habi-
tabat. divinationum variis artibus. Tunc
omnibus et consiliorum adinventoribus reseratis ad
regem summo diluculo rediit. et artibus ab
ipso rursus postulatis et acceptis. ad prim-
ordium barcam egredi festinant. Et cum in
ad deserta venirent. apparet vir quidam de
valle quadam egrediens. illumque ad presentiam
eius perspiciens consequendo ad velocius. et
comprehendentes ad se adducunt. Ille in stupi-
tate et quis esset et cuius professionis a quo

vocaretur ille

vocaret. ille vero precavens quod semetipsum vocavit
barlaam, nachor se nominavit, sicut edoctus erat. Gaudio
itaque repletus arachis sicut apparebat hoc
assumpto celerius ad regem rediit. Et missus est
ad regem intrare. Et ait rex in audiencia omnium
assistencium. Tu es demonis operator barlaam?
Respondit ille. Dei operator sed et non demo-
num. Noli quidem malum in dicere. Multas enim in
gratias agere debes quod filium tuum deum colere docui
et ab omni errore liberavi. et veritati reconciliavi
deo. et omni virtutum specie adornatum reddidi
illum. Furens autem rex quasi iratus ait. Iu-
stum esset quidem ut sermonis postea et responsionis
tibi facultate sublata absque ulla interrogacione
morti traderis. sed sufferam te propter naturalem in
me sitam humanitatem usque ad constitutam diem. Per-
scrutabo tempore de te. et si quidem obediens in
indulgencia dignus eris. sin autem male peribis.
Sic locutus arachis illum tradidit custodiri di-
ligentissime mandans. Sequenti igitur die surgens
inde ad suum rediit palacium. Et auditum est de
captione barlaam. pervenit fama usque ad
regis filium. Quod cum audisset vehementer
animo doluit et nullo modo a lacrimis abstinere potuit

Gemitibus ergo et lamentacionibus deum exorabat
et in angustiis semper morabatur. Ille autem respexit
deum eum nec diutius affligi permisit. benignitatem
more suo. Presto namque est omnibus invocantibus eum in
die tribulacionis. et cognoscit eos qui colunt illum.
Deum et timent. Per visionem nocturnam notificat et
fortitudinem illi immittit. et ad prelium confortat
agonem et sanctam civitatem paratam. gaudioque plenam
et consolacionem et lumine dulcissimo perpetuo locum consolacionis
et dolore plenum cor suum replevit. Rex itaque
sic ita paganus et ita christianus congratulabatur. habet
prudentissime christianus. et mactatus iniquitas mollescit
tas. Et mutata quasi iniquitas est sicut fuerat antea
et iniquitas vincit iustus. Primus ipse deinde terra et
memoria illius dispendium sed somnium quod in
primo deducebat. Post duos autem dies
perrexit rex ad palacium filii sui. Et hunc in occursu
eius egressum non osculatus est pater ut solebat. Sed
indignatus et quasi iratus filius ingressus est regale cubi-
culum et mestus sedit. Deinde filium advocans ait.
Fili mi que est ista fama qua auribus meis insonuit.
et dissensionibus animam meam conturbavit. Nullus namque homo
tanto fuit repletus alius gaudio in filii nativitate
quanto ego in tua. nunc vero audita consta-
re puto sicut tu me nunc in tristiciam deposuisti
et meam ignorasti canitiem. lucem quidem abstulisti
oculorum meorum. et vires expendisti membrorum
meorum. non quod timebam de te venit michi. et sed
suum inimicum meum in deorsum. et adversariis
meis in deliciis. Indisciplinatam mentem et consilio
pro prauo deductor. Vis obaudire tu? ipsum mali.

sapiẽtiam meo pendens dñs et morum doctorum
cultu delinquens alios fecisti deus. Deus fili
hic fecisti sicut. Et qui [illegible] nec non mitte
vdicavit custodiam et per ne virtutis hec barulo
et fortitudo regimus furore optimum ad virtutem
vel qui timmor et hostem nec non vincibilis omnia
mei tamen non operebat ut apphis te obedire
et mea scelera dignitate a dolore et putridi spiritus
obaudimus fatuitatis et multiloquiis amara
pro dulci suggerendo vitam et pro amaritudine
deliciis durum et asperum prope via qua filius in
abulare perpetit. Non timuisti vel maiorum
doctorum indignationem ne subito te terra absorbeat aut
hiatu terre absorberat. Quanta nobis bene fecerunt
vel dedistis et post ac dyadere regum nostrorum ornamenta
remansit et geretis semitas nobis subierunt. et te-
nent et pro orationem meam et dispensationem in nostra fa-
neretur et dulcissimo tuo principatu hunc dederunt
hos deprimis atque depressimus crucifixo adhesisti
producti in ambobus viis famulorum illius quam nostro
fabulas dicunt sicut sic 2 mortuorum corporum
veritatem delictum. et tamen plurima ad producendum stultorum
introducendo. Nunc filii bene ut prope tuo accepisti.
et longe ab iste delinquentibus [illegible]
sacrificio pro et magister et dies venit tamen
si forte libravimus eos plane potuimus ut vnaz
tua offensione placeat Illa potentis fert et fortior
ad subsaciendum propter ad iustitiam supplicia. Et p
doctorum virtutem nos ut possimus quo vocemus ad
hunc principatum provenimus. fo. [illegible] in fine.

respondimus vox custodibus horas. et cum sanctis
despirantibus tota complexibus. Multa gentilia
maledictione regi ponit et mala que irridentur.
ac respuendo verba vos offendentes atque laudantes
videns sic iniuriis que non compescit iam in tam
singulos levi in contritos. sed sic [illegible] et in operi
pari et mandata fiant omnibus. Consideranti
impleti ait. Quod cum in actis est dum p
magis negabo. Tremebat effugit. ad [illegible]
et errore deserit. vitam aeternam. et amorum
[illegible] . cum patre sancto deus
filio et verbo. per quem totum quod est fecit
qui et hominem de limo terre formavit.
et vitalem ei flatum indidit. et in pa
disi delicias collocare posuit. quem preva
ricantem vero mandatum illius et morti
addictum potestatique diaboli [illegible] tem
[illegible] subditum. non deseruit. sed
[illegible] faciendo ad antiquum honorem
volens eum reducere. totius factor
creature et omnis generis auctor. homo
factus est propter nos de virgine sancta natus
in terra cum hominibus conversatus est et
pro nobis indignis et iniquis famulis
suis dignus mortem suscepit et mortem
crucis quatenus solveretur [illegible] dominum
et prima condempnatio destrueretur et
[illegible] porte rursus nobis panderentur et
quem in [illegible] natura [illegible] et

in throno glorie collocavit. regnique perhennis
diligentibus se donavit. et bona meliora
visu et auditu contulit. Ipse non est preter
et solus potens rex regnantium et dominus dominantium in
cuius imperium inexpugnabile et potentia inestimabilis
solus sanctus et in sanctis requiescit cum patre
et spiritu sancto glorificandus. In cuius nomine bap
tizati sumus et confitemur et glorificamus unum deum
in tribus personis consubstantialem. increatum et immortale
eternum et inestimabilem, incircumscriptum et in
corporalem. impassibilem et incommutabilem
immutabilem et infinitum, fontem bonitatis et
veritatis et lucis eternum. omnium creatorem
visibilium et invisibilium factorem. continentemque
omnia et conservantem, omnique tempore. tenentem
omnia et regentem. Nichil non factum est aliquid
rerum que sunt sine illo. neque absque illius
providentia consistere quicquam valet. Ipse non
deficit unquam. stabilitas cunctorum et altissimus
omnia dulcedo et auditas insaciabilis
et omnium desiderabilium summa. Dii vero gentium
ydola scilicet hominum scilicet sapientum scilicet potentum deum
et demonibus inmundis et omnium scelerum auctoribus
fuere. et ydolis surdis et mutis cultus ex
hibentes qui nunquam fuerunt aliquid nec futura sunt.
Ipsi utique per insipientiam atque stulticiam
Cum non audita est aliqua loquela aut sermo
ab ipsis. Cum vel parvam responsionem
postulantibus se dederunt. Cum ambulaverit.

aut personam aliquis induerunt &c. Vel non stantes
confessionis alii recordati sunt. vel presentes surgere
visi sunt. Quorum turpitudinem et fetorem atque infer-
nalitatem invenio et in eis operantur et prius illa que
nos perducentium demonum fragilitatem et infirmi-
tatem animo sto dicens et eorum malitias confundens te
perfecto odio odiens eam. Viventi et vero
deo adhesi, et illi serviam usque in finem vite mee
ut et in manu eius veniat spiritus meus. Igi-
tur tantis innumerabilibus bonis occurrentibus in gaudium
quidem quod de maligno et servitute demonum
liberatus, et de dura captivitate revocatus essem
et lumine vultus dei illustratus. dolebam tamen
quod etiam mea dimidiam perdidissem. eo
quod tu dominus ac pater meus talium non esses
petitor pro honore, sed consolationis tue pertinacia
voluntatis contemnebam in memetipso tristicia
nolens te ad iracundiam provocare. deum
vero incessanter exorabam ut traheret
te ad se, et de longinquo revocaret, cuius
cum tu auctor tibimetipsi heu in fugitivis
pravitatis factus et malicie minister totius
impietatis. Quin vero turpia opera in manifestum
que circa me erant adduxisti, confestim me
audi consilii. Non violabo fidem quod proposui
eum christo. non enim quando redemit de servitute
pretioso sanguine. et si me oporteat mori
pro eo. Deinde igitur sit certus frater noli frustra
laborare. quoniam numquam me poteris a bona confes-
sione revocare. Sicut nec (?) impossibile est celi altitudinem (?)

mari tanquam a marinum secuae pelagus · resistas
utique conatus tuos esse et inutiles · sed et istud de
cognosce · Et si ergo ipse meo acquiescere volueris consilio
postquam reconciliaberis et quod super mentem humanam fere
experientiam accipies bonorum · semperque adducerem
scimus sicut nunc ita et semper · aut a tua distrahas
stias filiationes · et deo meo simul munda confitearis
Rex igitur ut audivit haec omnia statim commotus
et furore incomprehensibili arreptus iracun-
de ei loquebatur, et amarissime dentibus fremen-
tor furioso pleniis ait · Et quis hoc est nisi auc-
tor malorum nisi ego ipse · Cum sic te disposui
et talia tibi feci qualia nullus alius patrem fecit
filio suo · Quare propter pravitatem tuae voluntatis
et contentio impudenter effrenata · adversus caput
meum insanire te fecit · merito igitur in tua nativitate
astrologi dixerunt te malignum fore virum ac
pessimum arrogantemque et parentibus inobedientem,
Nunc vero si meo non obedieris consilio et a mea
disgressus eris filiatione, pro patre inimicus efficiar illa
faciam tibi que nec etiam hostibus aliquis condit
Cui Josaphat respondit · Cur rex ita
contristaris quoniam ego talium particeps effectus
sum bonorum tristaris · Et quis umquam pater
in filii felicitate contristatus apparuit · Aut
quomodo patrem iam taliter et non ut inimicum nominabo
Non ergo patrem meum derelinquo vocabo te · sed
distraho a te sicut aliquis fugit a serpente ·

si cognovisti te iniuste saluti mee, et ad prelium
meam me coartari violenta manu. Quos si contra
me tirannice et hostiliter egeris sicut et contra Christi-
quid adhuc lucrabaris nisi quod per te tirannus et hom-
icida dictaberis vocaberis etc. Et quam facilius est
tibi aquile vestigia insequi et quam ipsius aere
volitare. Ego queso in Christo fidem meam nunc
et tam nunc tenui professus sum bonam confessionem
compunctionis ab hoc conatu quiescere. Et potius
intellige frater, et albuginem atque caliginem
de impietatis tue oculis excute. Ut
cernere valeas dei mei splendidissimam in fide
et spe aliquantum illustrari claritatis lucis in mundo
Quare enim in totis actibus et carnis passionibus
et voluptatibus et respectibus non est in te.
Scito quod omnis caro fenum. et omnis gloria hominis ut
flos feni. Exsiccatum est fenum et flos eius decidit
verbum autem domini mei quod evangelizatum est
omnibus manet in eternum. Cur ergo, i.e. insanius mar-
teres et defendis more venalium florum mar-
cescendam et peritturam gloriam etc. atque abhominan-
das scedas que delicias et vesanias et sub veritate
immundissimas passiones, que ad tempus quidem
delectant sensus stultorum, postea vero ama-
riores felle faciunt tribulationes etc. Quia
umbre ipse et sompnia nunc istius presentis
vite: in dolore vero perhenni ignis inextin-
guibilis et obscuri concluduntur. Horum ama-
tores et mixtis exparii. ubi vivunt eorum non

demones sine fine comedet, et ignis assidue et inex
tinguibilis in secla exuret. nullum exitum habituros.
cum quibus helium et ipse conclusus et atrocissime
cruciatus multum quidem consiliarium malorum consultore
multum vero regnans pariter dies et noctes ... ...
si utilitas penitentie non erit. Nam in inferno confessio
et penitentia non est. Sed presens tempus operationis est.
futurum vero retributionis erit. Si enim quantitates iocun
ditates non periculosi subiacerent et fluxui pro
pheti[?] forent permansure cum domibus suis ... sic
opteret ... bonis et eternis domus ista preferre.
re. Quanto ... sol nocte ... splendidior est
et lucidior ... tanto et eo amplius bona promissa
diligentibus deum / in terreno regno et gloria glo
riosa sunt et magnificentiora. Et omnino que in eternitate
maiora immoribus ... ... vero et fluxu
... et corruptibili. ... subiacent ... et ... visco
et ... et umbra ... et pereunt. et
... potius credendum non stanti. et ...
... labenti vestigiis quam ... ...
quid est ... vel ... ... et ...
prudentie corruptibilia et mortalia infirma et
fragilia et corruptibilia preferre et eternis et immor
talibus quam et infinitis et temporale hora refugio
... ... bonorum illorum ... Non
intelligis ista pater. Non ... ...
et ... permansuris. Non preferes habitatione
... ... tenebris. et ... vita umbre
mortis. Non dissolues ... studio. Non fugies
a dura servitute mali rectoris ... nequissimi
diaboli et bono atque clementi et multum

Hic deficit aliqua particula scripture more precedentis
De Barlaam heremita et Josaphat rege ab eo converso
sub stilo breviori et puro fiet prosecucio quod supra
est a specto hystoriali in hunc modum. Rex autem
stupefactus [illegible] et ira repletus tam intellectu privetur [illegible]
quam [illegible] non valebat quod et eo [illegible] pro [illegible]
filius [illegible] quod ad [illegible]
[illegible] potuit. [illegible] confirmavit et [illegible]
[illegible] tamen claritatem ob [illegible]
[illegible] non poterat et [illegible] illum [illegible]
[illegible] aliquid de illo disponere [illegible] naturalem amorem [illegible]
potuit. [illegible] dixisse et [illegible]
[illegible] esset [illegible] posse tali
[illegible] ...

In margin: [illegible]

mate te [illegible]. [illegible] et ad [illegible]
te [illegible] filius [illegible] ad [illegible]
[illegible] conatur. [illegible] cordis [illegible]
[illegible] tu [illegible]
[illegible] cordis mei [illegible]
et [illegible] sub [illegible]
[illegible] qui [illegible]
[illegible] omnis creatura glorificandus
[illegible] omnium [illegible]
[illegible] et [illegible] replete [illegible]
[illegible] autem [illegible] de [illegible]
et [illegible]
[illegible] ab eo [illegible] amabilem [illegible]
[illegible] faciendam esse [illegible] et [illegible]
[illegible] esse [illegible]
[illegible] ad filium [illegible]
[illegible] te [illegible] fili mi [illegible]
[illegible] tua [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Barlaam qui te [illegible]
[illegible] magna
et omnes [illegible]
Nota [illegible] et in principio [illegible]
Incipit hystoriola [illegible]

St ad ytalie latus occiduum vesullus unus
ex appenninis vel appennini iugis mons
altissimus qui vertice nubila superans liquido
sese etheri mons sua parte nobilis natura padi ortu
nobilissimus qui eius a latere fonte lapsus exiguo orientem
contra solem fertur mox quam modicis tumidus incrementis brevi spa-
cii decursu non tantum maximorum unus amnium sed fluviorum a
virgilio rex dictus liguriam gurgite violento intersecat
dehinc emiliam atque flamineam veneciamque disterminans
multis ad ultimum et ingentibus hostiis in adriaticum mare
descendit ceterum pars illa terrarum de qua primum dixi que
et grata planitie et interiectis collibus ac montibus circumflexis
aprica pariter et iocunda est atque ab eorum quibus subiacet voca-
bulo pedemontium nomen accepit civitates aliquot et opida
habet egregia inter cetera ad radicem vesulli terra saluciarum
vicis et castellis satis frequens marchionum arbitrio quorundam no-
bilium regitur virorum quorum primus unus omnium et maximus fu-
isse creditur gualterus quidam ad quem familie terrarum omnium
et regimen pertineret et quidem forma viribus atque etate
nec minus moribus quam sanguine nobilis et ad summam omni ex
parte vir insignis nisi quod presenti sorte sua contentus incuriosissimus
futurorum erat itaque venatui aucupio que deditus sic
illis incubuerat ut alia pene cuncta negligeret quodque egre
in primis populi ferebant quod ab ipsis quoque coniugiis abhor-
reret id aliquandiu cum taciti tulissent tandem catervatim illum
adeunt quorum unus cui vel auctoritas maior erat vel
facundia maior quam cum duce suo familiaritas tua inquit
humanitas optime marchio hanc nobis prestat audaciam
ut tecum singuli quotiens res exposcit devota fiducia
colloquamur et nunc omnium tacitas voluntates meas
vo tuis tuis auribus ingero non quod singulare aliquid habeam
[illegible] te pre aliis nisi quod tu me inter alios carum
multis indiciis comprobasti cum merito tua igitur nobis omnia
placeant semper quod placuerint ut felices nos tali domino iudice-
mus unum est quod si a te impetrari sinis teque nobis exorabi-
lem prebes plane felices felicissimi finitimorum facti su-
mus ut coniugio animum applices collumque non liberum modo sed

ipsiosum lenitio iusto subiciat. Quod si facias volo
in dies rapidi et quidem florida sis etate et iuvene tamen
tunc flore tanta [illegible] inseguntur. Neque tamen omni
[illegible] etati [illegible] munus [illegible] invenitur dat [illegible]
[illegible] moriendo ut [illegible] sit [illegible] quando
[illegible] [illegible] nescire [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] recusaret [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sequitur [illegible] [illegible] [illegible] tibi [illegible]
quia te multo dignior sit et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
de casses [illegible] sit [illegible] libera [illegible] molesta sollici
tudine [illegible] [illegible] forsan [illegible] [illegible] [illegible]
successores abeas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
libertate que [illegible] [illegible] cara [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] subiecit et prudenter [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] vos [illegible] offert [illegible] circa [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] caritas [illegible]
[illegible] [illegible] filii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ab alio [illegible] a deo [illegible] ego et [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] michi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et salutem [illegible] [illegible] vobis ita [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vos bona [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
dabo [illegible] [illegible] [illegible] vos michi [illegible] [illegible]
prudentie ac [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] honore ac [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] litteras [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ac [illegible] [illegible]
[illegible] et quibus possibile [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Itaque collatio [illegible] [illegible] nichilominus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] haud procul a palatio. Vitulum [illegible]

pauperum atque [illegible] declarare. Erat vir [illegible] pauperrimo
domicilio [illegible] erat [illegible] ut pauper quidem [illegible]
nomine [illegible] celestis [illegible] unica nata [illegible] filia
[illegible] forma corporis [illegible] pulchritudine
[illegible] atque moribus [illegible] speciosa [illegible] nichil [illegible]
voluptatis [illegible] inopia [illegible]
[illegible] cogitationem [illegible]
[illegible] semel [illegible] latebat [illegible]
[illegible] caritati et paupertati [illegible]
[illegible] possidebat et sola [illegible] amabat [illegible]
[illegible] et dapes [illegible] parabat
[illegible] et ad [illegible]
[illegible] fidei [illegible] explica-
bat. In hac [illegible] sepe [illegible]
[illegible] ordine [illegible] sepius [illegible]
[illegible] primum [illegible]
[illegible] qua [illegible] absconditus [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] disponeret
[illegible] sponsa
[illegible] preciosa [illegible]
annulos [illegible] et coronas et [illegible]
vestes [illegible] et [illegible]
[illegible] statim [illegible]
filius [illegible] parata [illegible]
[illegible] sponse [illegible] admira-
[illegible] corde [illegible] hora [illegible]
[illegible] tota [illegible]
Gabriel [illegible] sponse [illegible]
[illegible] domine [illegible]
[illegible] omni [illegible]
[illegible] cum [illegible] dena [illegible] a
[illegible] patrem [illegible]
[illegible] aliis ad [illegible]
[illegible] Gabriel [illegible]
[illegible] esse [illegible]
[illegible] Cum [illegible] dum [illegible] re-
[illegible] cubiculum [illegible] venit ad [illegible]
[illegible] patris

abstergeret ac submissa voce ait [illegible] me [illegible]
[illegible] te [illegible] in placando velle te ar-
bitror [illegible] tamen [illegible] an me [illegible]
habes [illegible] in hac tua in uxore filia [illegible] velis [illegible]
primo negotio stupefactus [illegible] obtinuit et ego tamen in
paucis [illegible] nichil [illegible] velle debeo aut nolle
nisi quod placitum tibi sit [illegible]
[illegible] soli ut [illegible] de quibus [illegible] te [illegible]
si [illegible] expectatam [illegible] ac [illegible] puellam [illegible]
[illegible] stratione [illegible]
tu stupidam [illegible]
Et pro tuo placito et in [illegible] mea [illegible] credo [illegible]
tibi placere. Sed hoc ego te quero [illegible] ubi hec [illegible]
[illegible] an voluntate [illegible] et [illegible]
[illegible] ut [illegible] ita ut in nulla re a [illegible]
luntate dissentiam. Et quicquid [illegible] volo sine ulla
[illegible] aut verbi repugnantia te [illegible] in [illegible]
illa [illegible] rei [illegible] Ego [illegible]
[illegible] ac si voluntas tua [illegible]
[illegible] michi [illegible] facia si etiam [illegible]
[illegible] tu [illegible] facies et si me [illegible]
[illegible] publico
[illegible] hec aut [illegible] mea et hec [illegible]
[illegible] amare [illegible] et si me [illegible]
[illegible] carissima [illegible] De hinc [illegible]
~~De hinc [illegible]~~ [illegible] tunc litteras nova [illegible]
[illegible]
[illegible] a [illegible] constantibus ac [illegible] simul
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et corona [illegible] subito [illegible]
[illegible]
ad [illegible]

quo impeditam ad palatium deduci iussit. Sic comitante
populo et gaudente ad hunc modum nupcias celebrat diemque
illum letissimum actum. Breui autem inopi sponse tantum
diuini fauoris affulserat ut non in casa illa pastoria
sed in aula imperatoria educata atque edocta videretur
atque apud omnes supra fidem cara et venerabilis facta esset. Tantus
erat vite tantus morum decor ea verborum grauitas
atque dulcedo quibus omnium animos nexu sibi magni a-
moris astrinxerat. Iamque non solum intra patrios fines sed per fini-
timas quasque prouincias suum nomen celebri preconio fama
vulgabat ita ut multi ad illam visendam
viri et matrone studio feruenti concurrerent. Sic Galterus
humili quidem sed insigni ac prospero matrimonio honestatis
summa domi in pace extra vero summa cum omnium ve-
neratione viuebat, quodque eminentissimam virtutem di-
uitatem tanta sub inopia latitantem tam perspicaciter deprehendisset vulgo prudentissi-
mus habebatur. Neque vero solers sponsa
muliebria tantum et domestica sed ubi res posceret publi-
ca obibat officia viro absente lites patrie nobilium-
que discordias dirimens atque componens tam grauibus respon-
sis tanta que maturitate et iudicii equitate ut
omnes ad salutem publicam demissam celo feminam predica-
rent. Nec multum temporis effluxerat dum grauida effecta
primum subditos ancxia expectatione suspendit,
dehinc filiam enixa pulcherrimam quamuis filium
maluisset tamen votiua fecunditate non virum modo sed
totam patriam letam fecit. Cepit ut fit, Galterum cum
iam ablactata esset infantula mirabilis quidem
quam laudabilis doctiores iudicent cupiditas
sat expertam care fidem coniugis experiendi altius
et iterum atque iterum retemptandi. Solam igitur in thala-
mum se vocat et turbata fronte sic alloquitur:
Nosti o Griseldis (neque enim presenti fortuna

te patris tui status oblita credo nostri igitur quoque hec dominum
Unde michi quidem cara satis dulcia es ac ac mirabi-
bilibus uite ita perfecimus ex quo parere cepisti quamvis morum
similes animo ferat uigenis modo [illegible] qui cum eis pace [illegible]
pro nece et de filia tua ne [illegible] sed alieno iudicio [illegible]
Sed quid fera quo nichil in te esse molestius [illegible]
te te [illegible] narra [illegible] uolo aut tuum animum in quomodo
pariam in posterum parcam per illam pestis qua ab ime
[illegible] [illegible] commisisti [illegible] audiens [illegible] uerbo [illegible]
[illegible] igitur [illegible] est et ego [illegible] per ea filia tue [illegible]
De rebus tuis [illegible] liber michi nil [illegible] placet [illegible] quid
in displiceat nichil [illegible] habere [illegible] uel [illegible]
[illegible] nisi te [illegible] ipsa michi [illegible] corde [illegible]
lapsu temporis [illegible] morte [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] illa [illegible] dissimulans [illegible]
abcessit Et post paululum [illegible] satellitum [illegible]
sibi [illegible] [illegible] negocijs [illegible] quid [illegible]
habet [illegible] ad [illegible] misit [illegible]
pet igitur o domina mea in [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] sub [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] atque ea [illegible] [illegible]
[illegible] quasi [illegible] [illegible]
[illegible] forma [illegible] hora [illegible]
[illegible] ore [illegible] [illegible]
diligeret [illegible] [illegible]
In uita quidem [illegible] durissimum [illegible]
la [illegible] [illegible] respiciens [illegible]
[illegible] postulas [illegible] [illegible]
[illegible] satellitum Et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] lacrimas [illegible] [illegible]
ad [illegible] quid [illegible] [illegible]

et filiam ei obtulisset vehementer eum prima pietas mo-
vit suscepti tamen rigorem propositi non inflexit
Iussit ut satellitem involutam pannis ciste iniectam iu-
mento imposita quieto cum omni qua posset diligentia Bononiam
deferret ad sororem suam que ibi comiti de Panico nupta
erat eamque sibi traderet alendam materno studio et
caris moribus instruendam tanta preterea occultandam cura
ut cuius esset filia a nemine posset agnosci. Ivit ille illico et
sollicite quod imposita erat implevit. Walterus sepe in-
terim vultum coniugis et verba considerans nullum unquam mu-
tati animi perpendit indicium par alacritas atque sedu-
litas solitum obsequium idem amor nulla tristitia nulla
filie mentio nunquam sive ex proposito sive incidenter nomen
eius ex ore matris auditum. Transierant in hoc statu anni
quatuor dum ecce gravida iterum filium elegantissi-
mum peperit letitiam patris ingentem atque omnium amicorum.
Quo nutrici ab ortu post biennium subducto ad curiosita-
tem solitam reversus pater uxorem rursus affatur. Et olim ait
audisti populum meum egre nostrum ferre connubium presertim
ex quo te fecundam cognovere nunquam tamen egrius
ex quo marem peperisti. Dicunt enim et sepe ad aures meas
murmur hoc pervenit Obeunte igitur Walterio Ianicole ne-
pos nostri dominabitur et tam nobilis patria tali domino subiacebit.
Multa cotidie in hanc sententiam iactantur in populis quibus ego
et quietis avidus et ut verum fatear mihi metuens
permoveor ut de hoc infante disponam quod de sorore dis-
posui. Id tibi nuntio ne te inopinus et subitus dolor per-
turbet. Ad hec illa Et dixi ait et repeto me nichil
velle nichil nolle posse nisi quod tu neque in his filiis quic-
quam habeo preter laborem. Tu mei et ipsorum dominus tuis in rebus
tuo iure utere nec consensum meum queras in ipso enim
tue domus ingressu ut pannos sic et voluntates affectusque
meos exui tuos indui. Quacunque ergo de re quicquid
tu vis et ego volo nempe que si tue future voluntatis

essem presencia cum etiam quod quod cet et Welle et aspe dixit. quod tu
tu Welleb sunt cum tum quod pervenire non possu liber
scriptor fac sentencia et placere quod mediar libros moriar m
illa deniq. persona ipa uno sunt per amori didimus
fere constanciam incibato lolow abiit confestim quod seculi
lite olim missum ad ea dimisit Cum infra tempus fata
incare paredi interim quod perita vicia sit quod a mulie
tus aut scriptis aut facere quod anima stelo actuum po
posset ipsarum In eadem quo ipse scribat lolow quando quod
ad filium fecit corpus aut Wolc non tunc sibi scripsit c
mabile in maria capit dignus quod ad signum vicio
et bndictus ut filia frat et dimittit oculis inherens
atque deosculans nullo pertig signum doloris ad sensum
non obtrahi ut tempore inquit fac quod in fide et bonum
vnt et pater ut si fieri potest hos arta beneficio i. perm
egressum pergens a bergensi Volmaru et fecerunt in
tunc mandat adversus ad domum cum et ac integro
ac magis in stupore cepit sed misit ea nostre cum
tissima filiorum paulinning suspicaui post hec fecit
robur quidam ad fidem prode ut in suorum omnium nullo
tamen erat amator quod bini gessisse dominica presenti ass
et illud tulit quo semper tulat potent rigorosissimo
in congri hic benevolencie et fidei generalis perfecta
sufficit ut post quam ubi semel deponit non dimittant
hinc ad illud spiritus postquam dixisset quod in Bergen ordo
illa commutatio cupita sit fuisse quod dixit assiduae in
illa parte vindicio potest nisi quod fecerit illa sunt dies atque
observanter fecerit ut vbi domus non nisi longum ...
bibentium vos quod quis amborum si bini datur certe
bonorum vnde gerit fratre ... dum et vel nolle fir
mauerat recipit in forma in de Walkero dicta sor firma

q verbis se gualterus effecta z quanquam diu dictare senti
pudore ac pudore quantum filios iussisset interfici nam neque
pueri apparebant neque ubi nam essent ullus audi
erat. Quo ille vir alioquin clarus et suis carus populis multis
infamis et odiosus erat; nec ideo trux ille animus flec
tebatur, sed in suscepta severitate experiendi sua dira
illa libidine procedebat. Itaque cum iam ab ortu filie duodecimus
annus elapsus esset, nuntios Romam misit qui
simulatas litteras apostolicas inde referrent quibus in populo vul
garetur datam sibi licentiam a romano pontifice ut pro
sua et suarum gentium quiete primo coniugio reiecto aliam
ducere posset uxorem; nec operosum fuit sane alpestribus
rudibusque animis quidlibet persuadere. Que fama cum ad
Griseldis notitiam pervenisset tristis ut reor sed ut que semel
de se suisque statuisset inconcussa constitit expec
tans quid de se ille decerneret cui se suaque omnia subiecerat.
Miserat ille Bononiam cognatumque rogaverat ut ad se
filios suos adduceret fama undique diffusa virginem
illam in coniugium sibi adduci. Quod ille fideliter executus
puellam iam nubilem excellentem forma pactam
preciosa ornatam ornatu et fratrem simul eius iam septimum
agentem annum ducens comitante nobilium caterva sta
tuto die iter arripuit. Inter hec Gualterus solito ut erat ingenio
experiens iterum dolori ac pudori ad summum in
publicum adductam coram multis sic ait: satis tuo con
iugio delectabar mores tuos non originem respiciens. nunc
quia ut video magne omnis fortuna magna servitus est non mihi
licet quod cuilibet liceret agricole. Cogunt mei et papa con
sentit uxorem me alteram habere. Iamque uxor in via
est statimque aderit. Esto igitur forti animo dansque locum altere
et dotem referens in antiquam domum equo animo revertere.
Nulla homini perpetua sors est. Contra illa: Ego, ait, mi
domine semper sciui inter magnitudinem tuam et humili
tatem meam nullam esse proportionem meque nunquam tuo

ne dicam coniugio sed servicio dignam duxi inque hac domo
in qua me dominam fecisti deum testor animo me semper ancillam
mansisse. De hoc igitur tempore quo tecum multo cum honore lon-
ge supra omne meritum fui deo et tibi gratias ago. De reli-
quo parata sum bono placatoque animo paternam domum repe-
tere atque ubi pueritiam egi senectutem agere et mori felix atque
honorabilis vidua que viri talis uxor fuerim. Novam
coniugi volens cedo que utinam tibi felix adveniat
atque hinc ubi iocundissime degebam quando ita tibi placitum
est non invita discedo. At quod iubes dotem meam ut mecum ef-
feram qualis sit video. Neque enim excidit paterne olim domus
in limine spoliatam meis tuis indutam vestibus ad te ven-
isse neque alia dos fuit quam fides et nuditas. Ut er-
go hec vestis corpori detrahatur ecce exuo anulum quo me
subarrasti reddo. Reliquos anulos et vestes et ornamenta quibus
te donante ad invidiam aucta eram in thalamo tuo sunt. Nu-
da e domo patris egressa nuda itidem revertar nisi quod
quidem indignum reor ut hic uterus in quo filii tui fue-
runt quos tu genuisti populo nudus appareat. Quapropter
si tibi placet et non aliter oro atque obsecro ut in precium
virginitatis quam huc attuli quamque non refero unicam
me camisiam linqui iubeas earum quibus tecum
uti soleo qua ventrem quondam tui uxoris operiam.
Habundabant viro lacrime ut contineri amplius non
possent. Itaque faciem avertens et camisiam tibi unicam habeto
verbis tremantibus vix expressit et sic illacrimans abiit.
Illa coram cunctis sese exuens solam sibi retinuit camisiam
qua contecta nudo capite nudisque pedibus egreditur
atque ita prosequentibus multis ac flentibus fortunamque
culpantibus siccis una oculis et honesto venerabili
silentio ad paternam domum remeavit. Senex qui has
filie nuptias semper suspectas habuerat neque unquam tantam

sponsam mede recepat semper quod hec beneficium cogita-
verat ut serviret. Sororis tamen huius etatis domine
illa quod quamquam vir talis et tante nobilitatis propter abun-
dantiam suis hospitandum et alitam semper abducere propter
domus in parte sua habitans cum dicto quando non ea sibi ta-
cite videntur quod communia stabilitatem occurrit sui habitus
et communitatem antiquam vestem accepit. Agasia illa
cum pre parentibus dies conjugalitate atque humilitate mi-
rabili ita ut nullum contra ea sermonem animi confirmaret vesti-
gium servare praeparatum instaret quippe in et medietatibus o-
peribus semper sponsa in ipsis operibus atque humiliter quam
quod parentum omnes proquirebat et de novis imperans
fama undique ... erat promisso quod viri de quo
salutias pueritia est accepta posuit ibi galterus misit
ad quemsibilem rogans eam devotissime venienti
cupio ait ut puella tua hic ad presidium ventura
honorifice suscipiat. Viri quod et uniforme quieta sit
sunt et mihi cum de quinimo incipiat ita ut locorum
verborum honor singulis pro dignitatum suarum. Domi-
ni scias ad hoc opus vocem tuam ut habeo pertu-
simus vesti adepti habet et quam multos multos insisti oportet
Instruxeris vendentes locandum quod cuique sunt sic liberum
inquit illa ... respondi et hoc et quamquam ... placita semper
faciam semper in eius in hoc tempore fatigabor aut ven-
tosam dum sponsa hic inde eius illa superuenit et
cum dotalia similia vinee ... convivas domino
verendo massas ... fide sponsam hortari quod aliam ...
par ... in medio ... pulcherrimi prope ... hora
tertia ... supervenit ... quod omnes et pu-
elle et ... infantem ... et pulchritudinem
mirabantur. Erat quidam dictus galterus prudenter

ac filium peperisse et quod sponsa hec tenerior esset ac
nobilior et cognata tamen speciosa accederet. Ex fer-
vere tot apparatu ubique tanto cum sollicita Gri-
seldis inter tanta casu deiecta animo vero obsolete
vestis contempta pudore sed sereno vultu intrantem obviam
puelle. Bene venerit igitur domina dicens. Cumque convi-
vias leta facie et verborum miraque suavitate sus-
ciperet et innumeram domum mira arte disponeret sic
ut omnes et ea admirentur unde ea maiestas maiestatis
morum atque ea prudentia sub illo habitu vehemen-
tissime mirarentur. Et quod ipsa in primis puelle
et infantis laudibus satiari nullo modo posset.
Sed vicissim modo virginitatem modo infantile elegan-
ciam predicaret. Walterus eo ipso in tempore quo ad as-
sidendum sedendum mense esset in eam versus clara
voce coram omnibus quasi illudens interrogat. Quid tibi vide-
tur de mea sponsa. Satis ne pulchra atque honesta.
Plane ait illa nec pulchrior ulla nec honestior
inveniri potest. cum nulla unquam vel tam tranquilla
atque potius et felicem vitam ut quod ita sit cupio et
spero unum te bona fide precor ac moneo ne illis a-
culeis agites quibus alteram agitasti. Nam et iunior
et delicacius enutrita pati quantum ego auguror non
valeret. Talia dicentis alacritatem intuens atque constantiam
totiens tam acriter offense mulieris compatiens
et indignam sortem non immerito miseratus ac ferre di-
utius non valens. Satis inquit mea Griseldis cogni-
ta et spectata michi fides est tua nec sub celo aliquem puto
qui tanta coniugalis experimenta perceperit amoris

coram coniugem leto rubore perfusam et velut e sompno
turbido experrectam cupidis ulnis amplectitur et
ait Tu sola uxor mea es aliam non habui nec
habebo istam autem quam tu sponsam meam rebaris filia
tua est hic qui tuus credebatur tuus putabatur tuus est
filius Que divisim perdita videbantur simul omnia
recepisti Sciant qui contrarium crediderunt me curi
osum atque experientem esse non impium probasse coniugem
non dampnasse filios filios occultasse non mactasse
Hec illa audiens pene gaudio exanimis et pietate a
mens iocundissimis cum lacrimis suorum pignorum in am
plexus ruit fatigatque osculis pio gemitu made
fecit Raptimque matrone alacres et faventes circa
[illegible] vilibus exutam suis solitis vestibus induunt
exornant quam plausus et letissima et fausta omnium
verba circumsonant multo cum gaudio et fletu
dies ille celeberrimus fuit celebrior quam dies
fuerat nuptiarum Multos post annos ingenti pace con
cordia que vixere Et Galterus inopem socerum quem
hactenus neglexisse visus erat ne quid concepto ex
perimento obstaret suam in domum translatum in ho
nore habuit filiam suam magnificis atque honestissimis nup
tiis collocavit filium quoque dominii successorem reli
quit et coniugio letus et prole Hanc historiam stilo nunc
alio retexere visum fuit non tam ideo ut matronas
nostri temporis ad imitandum huius uxoris patientiam que michi vix imitabilis
videtur sed ut legentes ad imitandam saltem femine
constantiam excitarem ut quod hec viro prestitit hoc prestare
deo nostro audeant Quamvis licet ut ait apostolus Jacobus
intemptator sit malorum et ipse neminem temptet probat
tamen et sepe multis et gravibus flagellis exerceri sinit
non ut animum sciat quem scivit antequam crearemur Sed

ut nobis nostra fragilitas notis et domesticis indiciis inno
tescat habunde ut reor constantibus viris ascripserim quisquis is fuerit
qui pro deo suo sine murmure patiatur quod pro suo mor
tali coniuge hec mulier rusticana illa passa est Valete plau
dite Dat inter montes euganeos anno millesimo trecentesimo
septuagesimo quarto VI idus junii dns franciscus de
petrarca florentinus Et sic est finis

maiestate clarum ac preclarum. Et nullus comprehensionem metuat
servos sive tuos convocare et frequens sit eis consilium consid-
erabimus deliberatione. Et que invenerimus non cum desipi-
entiam assequimur que oportet vel suasi a nobis ulterius
[illegible] propter suis obire consentire. Prudentius vero
[illegible] per consilium demonstrata peragitur. Rex vero factum
ait voluntas domini sicut fiat et sic quadringentos misit. Ipse
vero longius et deus prestet ne a veritate declinemus. Ita ipso
confidit anima mea et ipse invisibiliter in eis erit. Rex iubet pro
omnibus cogitare gentium prelatorum unde licet et comprehendere. Isto
quidem [illegible]. Percurrit per omnes eius civitates et
villas exclamationibus et nullus comprehensionem timeat sed aliquid
mali passurus sed statim omnes convenirent ad spectaculum et
a rege vocata [illegible] confirmationem factam cum principe suo
Barlaam. Erat [illegible] pontifices et cultores ydolorum et prophetarum
chaldeorum et iudeorum qui in tota regione illius erant in factum
convenerunt [illegible] antiquos et
magos et demones. Venit itaque ad regem in titulis magna
de sua [illegible] secta. comprehendemus [illegible]
[illegible] illius quem putabat esse barlaam
nomine Barachias [illegible] ab [illegible]
[illegible] qui predicatus erat [illegible] alii vero in montibus et spe-
luncis latitabant [illegible] in
aperto pariter ille [illegible] solus cum esset fortis [illegible] ad agonem
processit [illegible]

Consideransque autem rex in temporali gloria et ele- Cap. [illegible]
uatus assedit sibi filium iussit ille vero [illegible] [illegible]
[illegible] et honorem [illegible] facere [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Barlaam [illegible]
[illegible] pessime
[illegible]
[illegible] dabo ad [illegible]
[illegible] itaque
[illegible] a rege. Filius [illegible]
[illegible]
[illegible] Barlaam [illegible]
[illegible] et deliciis [illegible]
[illegible] legibus et moribus [illegible]

fontem dei ineffabilium gaudiorum et eternorum bonorum promissi-
onibus [illegible] [illegible] meritum meum ad stupenda divinitatis
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] quia in lance iustitie
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
esse [illegible] tua [illegible] qui me [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] hodie [illegible] et in [illegible] [illegible]
[illegible] omnibus [illegible] aliquo [illegible] [illegible] [illegible] localiter
ergo [illegible] [illegible] permanebo doctrina et [illegible] [illegible] ad [illegible]
re [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] hodie auctor [illegible] statim [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] meis [illegible] tuum et lingua [illegible]
[illegible] ad [illegible] ista [illegible] [illegible] [illegible] tue [illegible] ut [illegible]
[illegible] te me [illegible] filios [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] valde [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fecit et [illegible] [illegible]
abscondere esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sibi [illegible]
[illegible] esse [illegible] filio adherere et [illegible] illius [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sibi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
divina [illegible] providentia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad verba [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Balaam qui sub [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sicut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad spectaculum [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnibus [illegible] [illegible]
Rto cm xxxiij [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] meis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] illum nullo modo esse [illegible]
[illegible] [illegible] aut [illegible] silentium [illegible] et [illegible]
[illegible] sicut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] providentia dei [illegible] [illegible] et ad
[illegible] [illegible] [illegible] mare et [illegible] et luna et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] esse [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
deus [illegible] [illegible] constituit [illegible] terram qui sunt [illegible] et [illegible]
immortalis [illegible] nullo [illegible] [illegible] omnibus passionibus

diminucionibus. ita oblivione negligentia et actibus per ipsum eo-
rum fuerunt constituti non indigent sacrificio et libamine nec aliquo
cultu. apparentius est omnibus vanis illo indigentia manifestum est. Vel
secundo quia [illegible] scilicet in eorum mundo quorum est capitulum hic non
non qui dii deorum ydolatras et iudei et gentium. gentiles autem — Nota deorum mul-
vero qui multos coluerunt deos in tantum dividuntur quia Caldei — tiplicem cultum
fuerunt [illegible] principes et magistri
celestibus corporibus et in illorum deorum cultu ydolatrie. [illegible] Sidera quoque
eorum qui [illegible] Caldei namque
inspicientes [illegible] per elementa et aliquid celestis
creatura potius quam sine creatore. quorum et ymaginem eis
quasdam facientes nominaverunt figuras celi et solem et lunam
solis et lune et aliorum [illegible] elementorum et sidera in. Et ad-
tendentes in [illegible] ydolatrie deos [illegible] deorum
quos [illegible] a finibus et non [illegible]
[illegible] quod fuerat magis [illegible] et facere magis [illegible]
[illegible] dicunt [illegible] qui dicunt celum esse deum
[illegible] non [illegible] visibile et [illegible] mutari
motu et [illegible] constitutum. [illegible] ordine et [illegible] fuit
[illegible] ad locum de [illegible] et [illegible]
[illegible] autem [illegible] et [illegible] ipsa [illegible]
[illegible] sicut ordinatum [illegible] adeo et [illegible]
[illegible] in non [illegible] ce-
li. [illegible] manifesta non esse alium deum sed opus dei. Qui
autem putaverunt [illegible] esse deum [illegible] alia [illegible]
[illegible] particulam et [illegible] subiacentem
[illegible] et [illegible] facta. [illegible]
[illegible] mortua [illegible] et [illegible]
[illegible] ipsa et [illegible]
[illegible] ab [illegible] sanguine
[illegible] mortuo
[illegible] corporum. [illegible] super [illegible]
esse [illegible] dei ad [illegible] Qui autem puta-
verunt aquam esse deum [illegible] non et ipsa ad [illegible]
[illegible] subiacet [illegible] cor-
[illegible] calescit [illegible] et [illegible] ad
[illegible] et ad [illegible] at-
[illegible] impossibile [illegible] aquam [illegible] deum
[illegible] dei [illegible] qui [illegible] esse deum [illegible]
[illegible] ad [illegible] et subiacet [illegible]
[illegible] de loco ad locum et [illegible] ad [illegible]

[illegible] demones et assumendo aliquando [illegible] et mortuorum
corpora [illegible] multis modis decipit ab hominibus et co-
luntur ipsi [illegible] deum estimare [illegible]
[illegible] in quam [illegible] esse deum [illegible]
[illegible] metuit et [illegible] ad [illegible] volente,
aliquem [illegible] et aliquem [illegible] et bestiam
[illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
habens. Decipit etiam multis modis ab [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] sibi [illegible] [illegible] homi-
nem esse deum [illegible] opus dei. Errore [illegible] in [illegible]
[illegible] caldei [illegible] [illegible]

No. xxxiiii capitulum

Erravimus itaque ad [illegible] et [illegible]
quid forte de deo senciant. Dicentes enim se
esse sapientes stulti facti sunt.
[illegible] caldei [illegible] plures deos [illegible]
alios quidem masculos alios vero feminas [illegible]
[illegible] auctores [illegible] et [illegible] istos et
[illegible] [illegible] adulterium rapinam et [illegible]
[illegible] et omnia mala faciant. Invenitur enim ab eis an-
tiquus deorum Saturnus et huius successor filius suus.
[illegible] genuit multos [illegible] [illegible] et [illegible] comme-
dit filios suos. [illegible] sibi abscidisse [illegible]
et proiecisse in mare unde Venus fabulose dicitur
fuisse nata. Alligatus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in tartarum. Secundus invenitur Jupiter
quem ferunt [illegible] esse aliorum deorum et transforma-
tum esse in [illegible] animalia et ad [illegible] cum
mulieribus adulteria committeret. Invenitur enim
transformatum in taurum propter Europam et in aquilam
propter [illegible] et in [illegible] propter Ledam et in [illegible]
[illegible] propter [illegible] et in fulmen propter [illegible]
et ita genuisse ex eis filios multos. Liberum
[illegible] et [illegible] et [illegible] et Herculem et Apol-
linem et [illegible] et Castorem et Pollucem
et Helenam et Minervam et [illegible] et [illegible]

Sarpedonem et Memnonem filias quas appellaverunt Mu-
sas. Deinde inducunt ~~ganimede~~ Ganimede. Cogitant ergo
[illegible] hominibus [illegible] ut fiat adulter et mas-
culorum adulterator et aliorum malorum [illegible] pertractato-
res imitationem dei sui. Quomodo autem accidit esse deum
adulterum aut sodomitam aut parricidam. Sed
et inducunt et Vulcanum quendam deum esse et istum claudum
et tenentem malleum et forcipes et ferraria arte
operantem victus gratia. Ostenditur ergo [illegible] non
deum esse [illegible] claudum. Deinde Mercurium inducunt
esse deum cupidum et furem et avarum et magum et
[illegible] et [illegible] interpretem. [illegible]
deum esse talem. Esculapium etiam inducunt deum
esse medicum et potiones conficientem et emplastra con-
ponentem victus gratia indigentia enim peri-
clitabatur. Novissime et fulmine ictus ut a ~~[illegible]~~ [illegible]
tur [illegible] propter [illegible] Lacedemonis filium [illegible]. Martem
autem inducunt deum esse bellatorem et zelotem et
cupidum ovium et aliorum quadrupedum. Novissime
vero adulterio [illegible] cum Venere ligatum esse sic-
que a puero Cupidine et a Vulcano. Bacchum vero
inducunt deum esse nocturnas agentem festivitates
et ~~[illegible]~~ ebrietatis et avellentem vestes
[illegible] et furiosum et sic fugitivum. Novissime
autem a Titanis occisus. Herculem vero inducunt
ebriosum fuisse et insanum et pueros occidisse et ad
ultimum igne assumptum interisse. Apollinem quoque
inducunt deum esse zelotem insuper et pharetram
portantem aliquando vero [illegible] et tibiam
et divinantem hominibus mercedis gratia. Di-
anam vero inducunt sororem illius fuisse ve-
natricem et arcum habuisse cum pharetra et hanc cu-
rrere in montibus solam cum canibus ut capi-
at cervum aut capream. Venerem hanc dicunt deam

esse etiam adulterum. nam aliqui hic in illa [illegible] matrem
aliquando [illegible] [illegible]. et aliquando [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] quoniam [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]
ad infernum descendisse. Et [illegible] [illegible] [illegible]
persona. [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] mortuum esse [illegible] [illegible]
et non potuisse [illegible] [illegible] sue. [illegible] [illegible] et
multa [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
O rex de diis suis quem [illegible] dico [illegible] [illegible] in
[illegible] [illegible] [illegible]. Et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] suis [illegible] [illegible] [illegible] mortem
et [illegible] et [illegible] in pollutis [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] suis actibus. Egipcii vero [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alteros
et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] esse [illegible] [illegible] et aquam [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] ad [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] quidam illorum [illegible] [illegible] [illegible]
quidam vero [illegible]. alii vero [illegible] et [illegible]. et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] alii vero [illegible]. Quidam vero [illegible]
et [illegible] et [illegible] et [illegible] et [illegible] et [illegible]
dem et alii [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] creaturas.
[illegible] [illegible] o rex ad iudeos. Et videamus
quid ipsi sentiunt de deo. Hii namque
venerunt de stirpe abraham ysaac et
iacob habitaverunt in egipto [illegible] [illegible] [illegible]
illos inde in manu forti. Nota [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] in principio [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]

Ar[illegible] xxx° de creatore iudeorum et [illegible] [illegible] et christianorum et [illegible] primi [illegible]

[illegible] hic incipit [illegible] persecucio [illegible] [illegible]

Sancti bernardi abbatis
Epistola ad fulconem ligonensem puerum scolasticum qui sua suggestione
auunculi decani apostatauerat de ordine clericorum regularium

One iodius addolescenti fratri b peccator inde letari in ad-
dolescentia unde in senectute non peniteat Pro
miror si miraris immo miror si non miraris veni-
re ut ad te scribere velle siue rusticus scolas-
ticum monachus tu nulla huius vel occasio necessaria vel
causa nulla se idonea patenter ostendat Sed si attenderis quod
scriptum est sapientibus et insipientibus debitor sum et quia caritas
non querit que sua sunt forsitan intelligeres quod quod illa iusserit non
est presumptio caritatis cui ad te scribendum me compulit que et
condolet quamuis non dolenti que et miseretur licet non miserabili
et inde magis doleo quod tu sis dolendus non doles et inde magis
misereor quod tu miser sis miserabilis non es nunc fructus forsitan
in compatiendo dum non patienti tu audias vis compati vult te tuum
sentire dolorem miseriam ut incipias miser non esse vult tuum
sentire dolorem ut ad remedium vel habeas non doleas O bona
mater caritas que siue foueat infirmos siue exerceat
prouectos siue arguat inquietos diuersis diuersa exhibens sicut
filios diligit vniuersos Cum te arguit mitis est cum blanditur
simplex est pie solet seuire sine dolo mulcere patienter nouit
irasci humiliter indignari Ipsa est que homines inter et angelos
non solum que in terra sed etiam que in celo sunt pacificat ipsa est
que deum hominibus placans homines deo reconciliauit ipsa est mi fulco
que fratres illos cum quibus olim dulces capiebas cibos habitare
facit vnius moris in domo Hec tali tamque honorabilis matri
a te sicut conqueritur offensa expostulat lesa Lesa tamen non pro-
uocat sed spreta te reuocat ostendens tibi in te deseuiuerit
scriptum est Caritas patiens est benigna est licet lesa licet
offensa si quandoque fueris ad illam conuersus amabit te quasi matrem hono-
rificata Contemptus oblita sui ruet in amplexum tuum gaudens
quod perdiderat de luctu quod mortuus fueras et reuixisti quod in quo bis
in quo contempsisti audi in eo procul dubio quod te quasi suum suo lacte nu-
triendo materno susceperat ante tempus ablactasti quod experta
lactis dulcedinem in quo possis crescere in salutem tam leniter
tam scelerate exsufflasti O puer inexcusate o puer magis
tamen quod etate quod te festinauit a bono incepto itum tam sci-
to disce auunculus iacet Sic adam quodam tempore uxorem suam
postea non excusabat excusatores in periculo fecerat videlicet
suo culpe dignam excepit sententiam volo decanum
excusatores volo te quod illum excuses inexcusabiliter esse cum illi
culpa tua non excusat quod non illi fecit non quod te rapuit

Porro quod ei intulit, rogavit non ligavit blandiciis attraxit non
violentis traxit quos te rogabat eadem blandicia assentire at the-
ca illa sua non deligerat quod mirum quia te quasi furtivus eras requirebat et
agnum de grege vitulum de armento cum perdiderit requirit et
memoratus est te quotiens quamvis multis ovibus ut vitulis aptus cum pluribus eo
adeptus sit repetit quod non inveniret. Repetebat ergo sicut qui
sua ad quem tenebat at tu quia iam sciebas et tuam conscienciam accusa-
tionis scire quod debebas fugit avis tremebunda velociter latebro
abscondit se columba tremens accipitre viso de rancore mala sua
confusus exire non audebat ambiente tanto et tu confidebat
fuit currebat tamen eo contra quod aliud quam fuit dispersi quam pre-
ciosam margaritam Christi id est animam tuam furari non timuisti
volebam si possem eius errore dissimulare ne odium et nullum
fructum consequatur quod veritate sed non potui fateor in tanta tamen
sic quod usque hodie operi ipsum sic ut per verbis restituisse contra qui
malum non retinuit a malo quod pro licet quoniam frustra confessus non
minus culpator affectus in me certe servire nomine contigue
voluit sed deo gratias non valuit alter quoque nepoti suo cum co-
gnato tuo multitudine constitit sed quod nocuerit primo pluri-
mum prestitit [illegible]
sione constitit iuvenis puer nepos gloriosior delectatione
sed heu quod te vicit quia illum vincere non potuit aut quod quia te vicit
ab illo superatus est porro quod te fortior ille unquam prudencior
etiam quam antea utrumque noverat Enrico volcone ait ponebat
ut per vetitum est eo bellum conspectus indicavit homini ignasse
medium ibi proch pudor tuum peccator fugit quia perficeba ubi fe-
cit venit quia inferior putabat. Sed quod de avunculi dicam ma-
licia qui a Christi milicia retrahit nepotes suos ut seru-
iant ad inferos ita me soli vocare amicos. Quos Christus
vocat seruum iterum mansuros avunculus revocat servum ite-
rum mansuros Christus dicit sinite parvulos ad me venire
talium est enim regnum celorum avunculus dicit sinite ne-
potes meos ad me venire ut nemo audeat Christus di-
cit mei sunt ut debent servire sed oportet in quod avunculus eos
meum pertinere Christus dicit ego illos redemi sed ego inquit avun-
culus eos nutrivi tu quidem ait Christus illos nutristi sed pane
meo non tuo ego vero eos redemi sanguine tuo sed meo
Sic carnalis avunculus contra patrem et spiritum sanctum pro nepoti-
bus certat quorum bonis cupit honorare tremens celestibus
concedat Christus quia non rapinam arbitratus suos quos fecit et redemit sanguine

priore ad se vocatos colligeret. Iuvenis parum promiserat et
cum quo venit ad me non etiam foras fulconis prius pulsanti
laetus aperuit laetis amplexibus laetum excepit quod plura videre
hodie omnibus novum in diebus quibus solo nomine extiterat moribus
et vita canonicorum profitetur. Fama volat bonus odor ubique
et rei novitas circumquaque diffusa pervenit ad aures avun-
culi. Quid ergo faceret carnalis nutritius qui carnis quae
nutriverat quae carnaliter amabat solatium perdebat et si alius
sentiret res illa odorem vitae ad vitam sed non illius quia
non sapiebat ea quae sunt spiritus dei. Stultitia enim illi quod videbatur
et quae terrena et non sursum sapiebat [illegible] et [illegible]
ipse ad saeculum volvebat. Quid audio ex ore avunculi [illegible]
Sed quid debeo ne stare quidquid absque meo consilio absque
mea licentia fecerit. Quid meus quem ego [illegible] in [illegible] quod [illegible]
quem ex utero suscepi nutriendum alui fovi adultum. Sed
ab morte excepi a me animam meam quem paravi [illegible] Utique
humana plena curtania [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]
habundancia ~~[illegible]~~ [illegible] bones mee [illegible]
remanebunt praedia prata domus argentea vasa et aure-
a quae cum congregata sunt quid faciam ipsi [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] tot
et tanta perdam nam quidquid in illo possideo amisisse me in-
dico quem possimus et ista retinebo et illud revocabo si po-
tero. Sed quo facto cum auditum est quod [illegible] est non potest non fieri
quia auditum est [illegible] non poterit [illegible] canonicus et
regularis [illegible] ad saeculum nobilis erat et [illegible] Sed
tollerabilius est ei audire de illo quod vivere sine illo videat.
Cessit nunc honestas utilitati pudor necessitati non malo
patere [illegible] pueri. Quid insatiabili [illegible] in hoc
[illegible] omnibus [illegible] oblitus et leges [illegible] leo rugi-
ens et pater ad praedam et leena rapto catulo rapiens et
ingrediens sacra non reverentis sed irrupit habitaculum
in quo tutaculo suum dominus absconderat. Eruerit et flagitat
reddi sibi nepotem suum qui et clamat iuste se relictum ab
illo [illegible] reclamante ac dicente quid agis miser quo furis
quid me persequeris non sufficit tibi quod tuo exemplo multorum mihi
animas tulisti [illegible] ~~[illegible]~~ ausu sacrilego rapias de manu mea
non times tu futurum iudicium aut contempnis terrorem meum cui
facis tu bellum in terribili [illegible] et ei qui aufert
spiritum principum. Et tu puer [illegible] si assenseris si acquieveris
morte morieris exemplo uxoris loth de Sodoma quae
exierat quae deo crediderat sed in via mutata quia retrospexit

aucupulus tuus qui et amor tuus quia eo perdidit sua verba omnis
iniquitas et dolus proli ut undique insanitates et insanias falsas
circa in via qua ambulas abscondit laqueos tetendit recia molliti
sermones eius super oleum et ipsi sunt iacula. Vide fili mi ne
capiaris a labiis iniquis et a lingua dolosa. Custodiat car-
nes tuas divinus timor non te decipiat carnalis amor
blandiens sub lingua eius labor et dolor latitat et insidiatur
insidiatur ut rapiat pauperem rapere pauperem dum attrahit eum [illegible]
[illegible] fili mi ne adquiescas eorum [illegible] sanguinem [illegible] gladius meus devo-
rabit carnes [illegible] blandimenta. [illegible] promissiones promittit
magna. Sed ego maiora. [illegible] [illegible]. Sed ego [illegible]. Promittit ei [illegible]
[illegible] [illegible] celestia. [illegible] [illegible] sempiterna. [illegible] [illegible] te [illegible]
[illegible] vota tua que distinxerunt labia tua. [illegible] [illegible]
ad salutem [illegible] non cogitur ad damna. [illegible] [illegible] non
repuli [illegible] ut [illegible] non [illegible]. [illegible] [illegible] dimitte quod
[illegible] promisisti. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] te dimisisti. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] salubris [illegible]. Tu igitur adamantinum te
[illegible] me [illegible] ad [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et apostata
te [illegible]. Tu [illegible] [illegible] me [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
me [illegible] et [illegible] tempore [illegible] [illegible]. Tu [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] mortuus sum. [illegible] me te [illegible] [illegible]. [illegible]
qui non colligit mecum dispergit. [illegible] [illegible] qui collecta dispergit.
Tu [illegible] si [illegible] a me dissentis. [illegible] [illegible] [illegible] contra me.
Tu si [illegible] [illegible] qui ad me [illegible] seductor ac sacrilegus
[illegible]. Tu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] te [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] moretur [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] filia
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] terribile [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] ambo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad hec non timeret [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et obturavit aures suas aut non audiret aut si audiret dis-
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potuit. [illegible] illa
a seductor timor [illegible] [illegible] [illegible] a [illegible] [illegible] aut [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ordinatus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] trahet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible]. O [illegible] crudelem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] heredem a [illegible] forte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Maluit in suis fratribus habere fructuosum intercessorem quam pro iniquita-
tibus suis [illegible] intercessorem. Sed quid ad me de aliis? ingredi-
ens quam principaliter incumbit in [illegible]: Clament sive teneant
et pendant cathedras in quibus possident. Dicunt se quales
subditos indigent. fortitudo [illegible] [illegible]. Invocatur sit ita vo-
luntas ipsorum efficiatur. Dispersos colligant, collectos dispergant.
Quid ad me? Non enim princeps sum super populum, sed solatium ob-
iurgatione ipsi, et [illegible] indignatio. Ipsi viderint ita sint. Nisi
forte [illegible] primus ne malitia mentis [illegible] et de tribus
[illegible] et ipsi. Quid ad illum de cetero meo? Ad te
fateor quod [illegible] non habeo, nisi quod caritatis zelo tui curiosus
[illegible] tui [illegible] compassionem. Graviter lapsus
tuus ac miserabilis casus plorant me ut [illegible] [illegible].
Cum namque [illegible] [illegible] me vidisti [illegible]. Cum [illegible]
[illegible] [illegible] direxisse, [illegible] in ceteros omnes [illegible]
putaverim; aut nichil in eis reprehensione dignum [illegible].
Cum [illegible] [illegible] me reprehendis [illegible] et in aliis vidas
quod nisi forsitan reprehendere possis? Ad quod ego: propter
[illegible] erroris tui [illegible] erroris tui, pro
inanitatem [illegible] tui. Nam et si plures alii inordinati et
indisciplinati sunt [illegible] in ordine et disciplina professi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Tu vero, si tunica
modeste et honeste vestiaris, si sobrie, si caste, si pie et religiose
te habeas, deo tu minus accepta [illegible] tua quod [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in te tuis [illegible] [illegible]
quibus professio [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] de tua [illegible] forte
[illegible] [illegible] [illegible] blandiaris. [illegible] dominus dicit: Ut
te calidum quem [illegible] amisissem. Sic audit, quare et [illegible]
deo tepidus placeres quam si inter quales illi sit frigidus esses.
Illos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et frigore [illegible] ad ca-
lorem [illegible]. Te [illegible] [illegible] adiuvit de calore iam in tepo-
rem defecisse et quia tepidus te [illegible] [illegible] [illegible] te evomere
de ore meo. [illegible] [illegible] quod tu ad tuum [illegible] [illegible] quod tu [illegible]
[illegible] evomuisti. Heu quid [illegible] [illegible] fastidiis [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] sub lingua [illegible] [illegible] quod ad gustum
[illegible] dulcissimum nausearis. Si tu gustasti quod dulcis est
deus, aut certe mundi gustasti et [illegible] quid sapit [illegible].
[illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible]. Aut si gustasti et dulce non
[illegible] [illegible] non habeas palatum. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] adhuc [illegible] et [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] quomodo potest [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Non potest [illegible] [illegible]

bibere christi et calicem demoniorum. Calix demoniorum est. Calix demoniorum
crapula et ebrietas est que cum impleverint tibi mentem vel ventrem
tuum, Christus in te non inveniet locum. Non mireris quod dico: in do-
mo convivii tui non potes inebriari ab ubertate domus dei. Cur? i-
que est domus deliciarum. Quia [illegible] et aqua simul recipiunt et
spirituales et carnales delicie in eodem simul non capiuntur. Ubi e-
pula et potationes ibi non portat sensus corpus. Vina sua dulciora
semper querit et [illegible] comparare non dico. Ubi copiosa ciborum
diversitas, ubi divitis supellectilis diversorum varietas et
[illegible] pastus et vestis celestis panis [illegible] desiderat
doctrina et colloquia eorum cum quibus [illegible] adolescentis bonos mo-
res corrumpunt. Ergo [illegible] iam non [illegible] de medio eorum. Quid
facis in orbe qui claustrum elegeras? Quid tu in seculo qui se-
culum spreveras? Homines dederunt tibi a prelatis et in [illegible]
[illegible] fecerunt. [illegible] habere filii et heres et illa. Veniet et res-
pondebit: Memento fili quia recepisti bona in vita tua. Rece-
pisti dico, non rapuisti, nisi est [illegible] frustra blandiaris quod in
[illegible] aliena non rapias. [illegible] que [illegible] illa [illegible] ec-
clesie. Recte quia surgis ad vigilias, vadis ad missas, horis
chori interesse [illegible] beneficium [illegible]. Sed quia ex pre-
benda non [illegible] accipis. Verum est ut qui altario deservit de al-
tario vivat. Concedit tibi ut si bene deservis de altario
vivas; non autem ut de altario luxurieris, ut de altario superbias, ut
inde tibi compares frena aurea, sellas depictas, calcaria deargen-
tata, varia et grisia pellicia a collo et manibus ornatu purpureo di-
versificata. Denique quicquid preter necessarium victum et simplicem vestitum
de altario retines, tuum non est, rapina est, sacrilegium est. Orabat quidam
sapiens: [illegible] victum sive mendicitatem et divitias ne [illegible]. Homines autem a-
plius victum et vestitum non victum et ornata. Et quidem alius sanctus
[illegible] dedit [illegible] panem ad manducandum et vestimentum quo
operiar. [illegible] quo operiar [illegible] et nos [illegible] vestimentis
quibus operiamur, non quibus lasciviamus, non quibus superbiamus,
non quibus [illegible] mulierculis vel placere studeamus. [illegible]
hoc [illegible] inquire cum quibus [illegible] non [illegible] ad [illegible]
claritate [illegible]. [illegible] de medio eorum in [illegible]
urbe [illegible] vivas aut [illegible] aliorum. Quid agis
in urbe [illegible]? Commilitones tui quos [illegible] de-
[illegible] pugnant et vincunt, pulsant et intrant, rapiunt et
regnum. Et tu sedens super ambulatore tuo indutus purpura et
bisso [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] libidine [illegible]
[illegible] [illegible] Et si qua [illegible] alia [illegible]
[illegible]. Deinde febre non [illegible] morte non [illegible].

Ubi sunt arma bellica, ubi scutum fidei, ubi galea salutis, ubi pa-
ratae loricae [illegible] tempus [illegible] arma [illegible]
[illegible] adhuc plus [illegible]. Essent autem [illegible] ad [illegible]
[illegible] adiutor et susceptor [illegible] manus tuas ad
proelium et digitos tuos ad bellum [illegible] adiutorium [illegible]
[illegible] sine [illegible] sine te [illegible]
[illegible] in bello [illegible] et sicut [illegible]
manifestabit [illegible] si tu et tu [illegible] resipiscendo [illegible]
[illegible] possit [illegible] sicut
et [illegible] legitur [illegible] a [illegible] ad [illegible]
[illegible] de sufficientia [illegible]
[illegible] quod si [illegible]
[illegible] iniustitiam [illegible] de [illegible]
[illegible] de ipso [illegible]. Explicit epistola [illegible]

Incipit epistola magistri Petri blesensis

[illegible] Petrus blesensis bathoniensis archidiaconus [illegible] socio et [illegible]
[illegible] socio [illegible] et [illegible]
et [illegible] ad [illegible]
[illegible] et [illegible] habere [illegible] et [illegible] Ierusalem
[illegible] in [illegible] et [illegible]
[illegible] non [illegible] accepit [illegible]
ad reddendum [illegible] ad corrigendos [illegible] in [illegible]
aut quae cogitat quae deliberat [illegible] aut dicit [illegible]
[illegible] ad [illegible] omnia [illegible]
[illegible] a [illegible] possident [illegible] testimonio apostoli
parentes filiis et non filii parentibus thesaurizant [illegible] in [illegible]
[illegible] et non [illegible]
[illegible] honestos prudentes [illegible] insidia-
[illegible] spoliat pauperes [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] alii [illegible]
[illegible] possit assequi [illegible]
[illegible] longe [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] facit [illegible] manum [illegible] attendit
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] datur afflictis [illegible]
[illegible] instabilis intractabilis [illegible] nullus tolle-

rabiles · cetus · ~~stabiles~~ · immo perfecti receptores fidei adiscentes ter-
rarum · infideles in consiliis · negligentes in agendis · furiosi in ira re-
missi in vita · dissolutionem gravem gulosi · ceterumque temere
cum · timidi in prosperis timidique in adversis · Sunt tamen multi pro-
pter ea vero pro libitu agunt et quasi bestiale degerunt · sensu
ac consilium iudicium et discretionem carentes quia ut scriptum est · compa-
ratus homo cum in honore esset non intellexit comparatus iumentis
insipientibus et similis factus est · illis dicere verbis neemiah nazie · consilium
scis et magistrum erit qui cum omnibus cunctis possideret sancta
sanctorum omnium ingruent · filius eius achab qui cum non ha-
beret firmam regis vicem orbis in ortum naboth vineam quam
est cupiebat morte possessoris obtinuit · Ut sapit et intelligit
noluit intelligere ut bene ageret · Obtinuit non in malicia sua et
humilitate peccandi cecidit in [illegible] · Obsorbuit cum honore
dictas ideo dicitur non intellexit nisi in levitate et prolixitate
morbi scripturae · Certum est quod strepunt [illegible] laborare
et is qui [illegible] consiliis [illegible] dicunt ignorat [illegible] · quia sapi-
ens · Cor dum tum [illegible] [illegible] · non movet affectio [illegible]
[illegible] non emollit [illegible] nescit obsequiis · bene [illegible]
[illegible] · surdi ad preces ad [illegible] [illegible] [illegible] ad consilia
[illegible] ad turpia · temerarii ad dona · [illegible] ad [illegible]
[illegible] in [illegible] · pusillanimes · prompti ad [illegible]
ad [illegible] [illegible] sibi [illegible] non [illegible] sed [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] turbulente · non [illegible] [illegible]
[illegible] ~~verba~~ et scribo [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] homini in
[illegible] [illegible] gladius in [illegible] [illegible] et qui [illegible] dux homo
[illegible] · qui [illegible] lapidem in acervum [illegible] [illegible] in
[illegible] [illegible] cathedre pastoralis non vocatus a deo tamquam aaron ·
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plagis · [illegible] et apostolorum [illegible]
[illegible] [illegible] quorum [illegible] [illegible] [illegible] successores et
heredes [illegible] · [illegible] [illegible] in [illegible] non [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] · ~~ne [illegible] [illegible]~~ in [illegible] non [illegible]
[illegible] · non [illegible] [illegible] · [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] · et lingua [illegible] [illegible]
[illegible] ex pusillanimitate et [illegible] · [illegible] et ~~[illegible]~~ [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] non [illegible] non [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] iactantia et [illegible] [illegible] [illegible] ·
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
auctoritas [illegible] attendit [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dignitatem et
cum ad honorem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Heu proh sit dolor in loco pro [illegible] et in oratione [illegible]
[illegible] et [illegible] vite in [illegible] sublimari putata est
[illegible] que [illegible] intendit [illegible] querela [illegible]
[illegible] ille non [illegible] in [illegible]
[illegible] in [illegible] rubore [illegible] in [illegible]
[illegible] crudet [illegible] prius [illegible] est
[illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] maledictibus [illegible] et [illegible] atque [illegible]
[illegible] umbratile. [illegible] terminalis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] ab
[illegible] etate non nisi turpia didicit [illegible] [illegible]
[illegible] ab adolescentie [illegible] [illegible] et in cathedra
pestilentie sublimatus ab [illegible] subditorum ab iniuriis
[illegible] et [illegible] in magnis et mirabilibus [illegible]
[illegible] et [illegible] in ministeria [illegible]
[illegible] induit [illegible] forma [illegible]
[illegible] scribit et [illegible] [illegible]
[illegible] in ipso [illegible] [illegible] aspicere [illegible].
[illegible] [illegible] minas [illegible] [illegible] sestu-
[illegible] incedit [illegible] [illegible] cervice erecta
[illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] toto
[illegible] tota gloria [illegible] dignitatis auctoritas [illegible]
[illegible] pectoris [illegible] elatio [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] nichil iustitie nichil [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] in eo [illegible] liberalitatis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] similitatis [illegible] colore [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] mores [illegible] ad [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] simul
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] plena [illegible] [illegible] non patitur
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] diligit [illegible] sibi [illegible]
[illegible] et [illegible] caput [illegible]
[illegible] in desideriis [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] et [illegible] ut ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] corporis [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] et execrabilem [illegible] non tam [illegible]

pr tam ut p eos me pdam [illegible] q tamen pter [illegible] nab um
ab ea. hospites suos male [illegible] spes i manu inde
sum in me i gremio meo i secreta domum [illegible] dei [illegible] stitutus
est i hec domus ut in fulta domini [illegible] nichil sup
nabilius ad mundum nichil sedeciosius ad [illegible] nichil i ho
nestius ad mores nichil periculosius ad animam nichil incapa
bilius ad famam nichil perniciosius ad [illegible] lena de
mum magistras in superbias eorum et gestibus eorum [illegible]
catorum [illegible] de domo tua [illegible] ad implenda que
prophete promisisti. Non habitabit in medio domus mee qui facit
superbiam. superbiam moab et [illegible] arrogantia eius [illegible]
[illegible] eius [illegible] et statim exterminare et elongare ab eo [illegible]
[illegible] superbie [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et lingua magniloqua sustinuerit [illegible] fuerint ego
et elongor ab eo ut [illegible] verba prophetie [illegible] superbo
oculo et insatiabili corde cum hoc non edebam

Explicit epistola magistri petri blesensis

hic deficit aliquantula [illegible] materie [illegible] [illegible]

+ Nam sepius diis gentium servierunt et missos ad se
prophetas et iustos interfecerunt. Deinde postquam com-
placuit filio dei ut veniret in terram negantes eum
tradiderunt Pilato presidi Romanorum et crucifixe-
runt eum, immemores beneficiorum eius et innumera-
bilium miraculorum que in eos operata est, et perierunt
propria iniquitate. Colunt etiam nunc deum solum omnipotentem,
sed non secundum scientiam. Christum enim negant filium dei
et sunt similes gentibus, licet appropinquare aliquo modo
veritati videantur, a qua se ipsos elongaverunt. Ista
de Iudeis dicta sufficiant. Christiani autem a
Christo dicuntur. Hic enim filius dei altissimi vocatur. Qui
de celo descendens propter salutem hominum de spiritu sancto ex
Maria virgine natus absque viri semine et salva ma-
tris virginitate carnem suscepit et hominibus apparuit
ut a multorum deorum errore ipsos revocaret. Cumque
mirabili sua dispensatione per crucem morte gustata
spontanea voluntate post tres dies resurgens per
quadraginta dies cum eis conversatus celos ascendit.
Cuius gloriam adventus ex ipsa sancta evangelica scriptura
licet tibi si placet rex agnoscere. Ubi invenies quod
duodecim habuit discipulos qui post eius in celum
reditum exierunt in omnes orbis provincias et docuerunt
illius magnificentiam, quemadmodum unus ex eis
nostras circuivit regiones dogma predicans veritatis.
Unde qui adhuc ministrant iusticie predicationis illorum
christiani vocantur. Et hii sunt qui super omnes gentes in-
venerunt veritatem. Cognoscunt enim deum creatorem et auc-

auctorem omnium in filio unigenito et in spiritu sancto. Et alium
deum praeter illum non colunt. Habent mandata ipsius domini Iesu
Christi cordibus exarata. et ista custodiunt: praestolantes
resurrectionem mortuorum et vitam futuri saeculi. Non adul-
terant. non fornicantur. non falsum testimonium dicunt. non
concupiscunt aliena. Honorant patrem et matrem. et
proximos amant: iusta iudicant. et quaecumque nolunt sibi
fieri. non faciunt aliis: nocentes se obsecrant. et ami-
cos seipsos faciunt: inimicis benefacere student: mites
sunt et mansueti. ab omni copula iniusta et ab omni im-
munditia abstinent: viduam non spernunt. orpha-
num non contristant: qui habet non habenti large tribuit. Peregrinum si
viderint. sub tecto inducunt: et gaudent in eo quasi in
fratre vero. Non enim secundum carnem fratres seipsos vocant:
sed secundum animam. Parati sunt pro Christo animas suas ponere.
Nam praecepta illius firmiter custodiunt. sancte et iuste vi-
ventes. sicut dominus deus eis praecepit: gratias agentes ei omni ho-
ra in omni cibo et potu et ceteris bonis. Veraciter enim haec est
via veritatis. quae ambulantes per eam in regnum perducit aeter-
num promissum a Christo in futura vita. Et ut noveris rex quod
ipse non dico: scripturas intuens Christianorum. invenies nil
extra veritatem me dicere. Bene igitur intellexit filius tuus
et iuste edoctus est servire deo vivo et salvari
ab eo in futuro saeculo adipisci meruit. Magna enim et mira-
bilia sunt quae a Christianis dicuntur et aguntur. Non autem hominum verba lo-
quor sed dei. Reliquae autem gentes errant et semetipsas decipiunt.
Ambulantes enim in tenebris: impingunt in semetipsas quasi ebrii.
Hactenus ad te sermo meus [illegible]: a veritate in mente mea [illegible]
Decet [illegible] cessent stulti sapientes [illegible] adversus deum vana loqui. Congruit
enim vobis deum [illegible] et incorruptibilia illius audire [illegible]
et condempnationem evadentes [illegible] [illegible]
de [illegible]

Tantum autem protraxit ista Nachor: rege quidem furore conta-
tabescente. Rhetores vero illius et sacerdotes idolorum velut
muti stabant non habentes contradicere: nisi quod infirma quaedam
et nullius momenti verba mussitabant. Filius autem regis
exultabat spiritu et laeta facie glorificabat deum qui in nimio
tristitia dedit confidentiam ipsi. Ita per hostem et inimicum veritatis
veritas defenditur: et erroris princeps advocatus veritatis sermonis
manifestus est. Rex quidem cum nimis ardenter iratus fuisset Nachor
nihil tamen in eum mali potuit eo quod coram omnibus iussisset eum
fiducialiter et sine ullo timore agere pro Barlaam. Multum tamen ipse
contradicens subiiciebat per aenigmata ut cederet in statu
disputandi: ut pateret pater suus victus a rhetoribus. Sed
Nachor multo magis convalescebat dissolvens omnes oppo-
sitiones eorum et syllogismos: et redarguens persuasiones
erroris. Protracta vero fuit usque ad vesperam disputatio. Iussit
rex dissolvi concilium quasi sequenti die rursus de his tractaturus.
Filius autem ait regi. Sicut in principio praecepisti iustum
iudicium fieri domine, iustitiae et finem impone: de duobus
alterum faciendo. Aut meum magistrum permitte manere
mecum nocte ista, et simul conferamus de his quae expedienda sunt
contra adversarios meos: tu autem denuo tuos te-
cum assumens cogitata vobis meditamini prout volueritis.
Aut tuos in promissis accipe meum ad tempus. Si autem
utrique fuerint apud te, meus quidem erit in tribulatione et timore, tui
vero in gaudio fruitione sua et requie. Et hoc non mihi videtur iustum
esse iudicium: sed violentia et potestate et foederis praevari-
catio. Superatus demum rex eloquentia sermonis filii quidem
philosophos et sacerdotes praecepit se retinere. Nachor concessit filio:
spe quidem in illo retinendo: et speratum quod promiserat arbitrans.
Abiit igitur regis filius ad palatium suum quasi quandam
consummatam victoriam de adversariis reportans, ducens
secum Nachor. Quem singulariter advocans: ait ad illum. Ne

putamus me ignorare que scis. Sane non diligeret te non
ad servum barlaam: sed nachor astrologum. Et miror quomodo ausus
es nobis talem simulare ypocrisim. et talem cecitatem mihi preten-
dere: ut media die lupum pro ove susciperem. Sed bene sermo
tuus: quod cor fatuum vana cogitabit. Cogitationes igitur tua tamen
et consilium istud vana sunt et omnis fatuitatis: sed opus quod
operatus es omni intellectu plenum est. Unde gaudere nachor
et exultare. Plurimas tibi gratias refero. quod dixisti pro nobis hodie
verba talia. et non contaminasti labia tua pollutissimis
verbis et dolosa simulatione: sed potius illa purificasti ab in-
quinamentis erroris falsitatis. Redarguendo deorum gravitatem
vadere regnum ascendo. Ego autem satrapa te meum
adduxi dualibus et causis. non solum ut forsitan te superstitionis
tue addiceret. et quod non sibi placita pronunciasti: et ut
gratiam hac quam hodie operatus es tibi recompensare. Et quam est
retributio: Ista scilicet ut ostendam tibi declinare a via mala et
lubrica per quam hactenus incessisti: et ambulare per rectam et
salutiferam via sancta quam non sit ignota. sed scias et ipse mali
agendo effugisti: Beatus ac perpetuus tempore conmittendus
[illegible] quod nachor intellectual ... et pro omnibus solu-
desiderata [illegible] ut apud ipsum absconditam [illegible] vita laetitia.
fluxa ista et corruptibilia despici. Nos non pro ea enim
filius: sed ad sis mortalis disponendo hinc post modicum si-
et omnis alii quam ante nos fuerunt. et vivet si sempiterna
omnis bajulas tecum illuc. Ubi nudi inanis et vacuum
opus est. et non abscondentis quod illud ... facilius cuius sit dispositio
Nachor quoque compunctus audiens istis: ait. Sunt dicto tui verba
dictum non erit et ego unum. et quid non me videam per quod
fiat sanctum confirmatum nudum sicut quod te mihi sepe tibi audivi
sed mala consuetudo et vetus voluntas ... ... trahit mea

et tenebras profundas aspersit cogitationibus meis. Nunc autem
in verbo tuo velamentum obstitutum reiecit. ad lumenque tuo
religionis domini: forsitan miserebitur mei. et ianuam penitentie aperiet
sic neque apostate. licet impossibile videatur in remissionem
peccatorum meorum que arena maris numerosiora sunt posse adipisci
que sciens et ignorans peccavi ab infancia mea
usque ad hanc etatem. Hic ut audivit regis filius mox sponso
inflammatus intrinsecus in corde estuabit: et cogitationem
nachor ad desperationem declinatam relevare cepit: et ad
stabilitatem fidei hos erigens dicens. Nulla o nachor: nulla
sit tibi in hoc dubitacio. Scriptum est enim. Possibile est deo: et de
lapidibus istis excitare filios abrahe. Credo quod aliud quam hoc
est. sicut ait pater barlaam de desperatis et omnibus delictis in
dignitatibus posse salvari et suos fieri christi: quia propter summa
benignitatis eminencie omnibus ad se conversis celestis aperuit
ianuam nulli salutis denegans introitum si misericordiam
petitus recipiet. Nam ideo et prima et tercia et sexta et nona
et undecima hora conductis omnibus mercedem reddere sic sacrum re
fert euangelium. Itaque licet hactenus in peccatis consenueris
si flagranti corde accesseris: eorum qui a mane pondus
diei et estus portaverunt consortio dignus efficieris. Hec
et alia multa de penitencia loquens sanctissimus iuvenis in malis
vetustum nachor. et pollicitus remissionem peccatorum primitus
[illegible] [illegible] perpetuam: et plurimus [illegible] tristitiae
quod paratus est ipse ad suscipiendam penitenciam: languida illius
anima velut quibusdam medicis refocillatus plene restituitur
sanitati. Dixit namque confestim nachor ad illum. Tu quidem o no
bilissime anima et corpore bene instructus hiis inenarrabilibus
misteriis. perseverans in bona confessione usque in finem. et nullo
modo vel tempore hanc de tuo corde auferas. Ego vero cum

vadam salutem meam querere et per primam deum placare
quem irritavi. Non enim regis ultra videbo faciem si tu
volueris. Letus igitur Josaphat regis filius effectus et gratias
deo suscipiens complexatus eum osculatus est et attentissime
pro eo oratione fusa et commendans eum deo emisit de palatio.
Egressus autem Nachor compunctus corde ad profundissimam
heremum quia eius pervenit horam et monachi cuiusdam
sacerdotis honore preditum speluncam attigit ubi absconditus
ille latitabat propter regis terrorem. Cuius ille postquam abluit
pedes lacrimis imitatus meretricem de evangelio et divinum
postulabat baptisma. Sacerdos igitur cum divina plenus
esset gratia intellexit ipsum divinitus et conversus sic mos erat
catechizans eum et instruens diebus non modicis demum
baptizavit eum in nomine patris et filii et spiritus sancti.
Mansit itaque Nachor cum eo primam agens de peccatis
suis et benedicens deum qui non vult aliquem perire sed omnium
conversionem expectat et benigne penitentes suscipit. Rex
autem discessu Nachor cognito recidit a spe
qua retinebat in illo. Videns autem suos sapientes et im-
prudentes rethores ita facile superatos in defensione erant
maioris. Et illos quidem contumeliis plurimis et dedecore
affectos quosdam etiam et nervis vehementer flagellatos
nonnullos oculis orbatos eiecit a facie sua. Ipse autem
potius recognoscere cepit falsorum deorum infirmitatem licet
ipso lumine veritatis respicere tunc noluit. Illa enim confusa
tanquam spissa nebula adhuc cordis illius velabat
oculos. Veruntamen iam sacerdotes non honorabat neque festivitates
agebat et libamina non exhibebat ydolis sed vacillans
utrimque mentem gestabat: hinc quidem infirmitatem recognoscens deorum
sororum: inde consuetudinem atque diligentiam formidans

euangelice conuersationis. Sed radicitus malicie tenebat
moribus. Vehementer enim voluptatibus seruiebat corporis: et
quo vicijs mordaciter captiuum tenebat. ebrius sicut ysaias
ait. sed non a vino. et quasi ex amore praue consuetudinis
tenebatur. Hic igitur rex cum duabus luctaretur cogitationibus
nobilissimum eius filium. et vere spiritalem possidens animam. in
suo conspiciebat palatio. nature sue strenuitate orna=
tum atque perfectum eius cuncte reputans. Erat namque
et ipse equestre. et venatoris meditationes. et omnes
iuueniles insania studia. et seductores consuete imprudentium=
tium animarum illecebre. pro nichilo reputabat ab eo. sed omnibus
que mandatis instruebatur. et ipsum sitiebat. vulneratam gestans
animam eius amore. ipsum desiderans vere desiderabilem
qui est totus dulcedo et insatiabilis suauitas. In memoria vero re-
tinens magistrum barlaam et illius spectabilem vitam: amore illius
liquefiebat. Et ut ipsum aliquando videre ~~poss~~ posset sollicitudine
gebat assiduam: et sermones illius in corde custodiebat
idem simile filio ligno quod plantatum est secus decursus
aquarum irrigatum assidue. et speciosos afferens
fructus domino. multitudinem animarum eripuit de perditione
spirituali: et quasi saluandas obtulit. Plurimi enim ad ipsum
venientes verba hauriebant salutaria. Non non paucos
errorum delicto vinculis detinebat. Nonnulli
et seculi abrenuntiatione: heremiticam subibant
palestram. Ipse autem orationibus vacabat et ieiunijs:
et frequenter hec emittebat voce dicens. Domine deus
meus in quem ego credidi ad quem ego confugi. et ab erroribus
sum liberatus. retribue mercedem dignam famulo tuo barlaam
qui me ad te reducto monstrauit viam. et veritatem et vitam
et presta mihi ut eius videam in corpore illud angelicum quo

mundo non est dignus: et cum ipso pagum reliquum vite mee: ut per vestigia conversationis eius incedens placeam domino deo

Veniens tempus illud sollempnitas erat futura falsorum deorum celeberrima: in civitate illa. Solebat autem rex interesse festivitati: et sacrificiorum largitate hanc exornare. Unde metuebat templorum pontifices cernentes eum neglexisse cultum eorum et tepidum se habere. ne forte ex toto subtraheret presentiam suam a templis: et privaret ipsos regula munificentia quam dabat eis: et ceteris oblationibus. Surgentes itaque adeunt antrum in vastissima positum heremo ubi habitabat quidam vir magicis deditus artibus. et vocabatur nomine defensor theodas. Hunc namque rex honorabat magnifice et amicum colebat et magistrum: dicens per ipsius divinationes ad augmentum et perfectionem pervenisse suum regnum. Ut ergo sacerdotes prefati ad illum venerunt in auxilium convocant: et statum regis deorum hesitationes manifesta faciunt: et alia regis filius egit. quem et nachor adversus eos publice convictus sit. et ergo in te spe venerunt nobis auxilium. tota spes nostra deficit: cunctaque deorum cultus periit. Tu enim solus nobis relictus es et in adversis consolatio. et in te spes nostra posita. Surgit igitur theodas cum presenti sibi diabolica malitia et tollit viros armatos multos malignorum spirituum sectans quos ad mala facienda noverat promptissimos: et ipse ille iniustus se cetera... et cum pervenisset ad regem. Ut autem nunciatus est regi adventus eius. et intravit quasi virgam olive baiulans nichil aliud portans: surrexit rex de sede sua: et pariter obviam illi ostium intravit: et allata sede iuxta se sedere fecit. Tunc theodas ait regi. Rex vive in eternum: magnorum deorum benignitate protectus. Audivimus

cum te clamaverit magnum egisse adversus galileos: et
splendidissimo victorie triumphasse conatu. Idcirco vero
ut letabunda sollempnitate sit celebremus. iuvenes quoque
pulcherrimos et decoras virgines innumerabiles diis sacrificare:
taurosque centum et cetera alia plurima offerimus ut habe-
amus eos deinceps adiutores invictos, et quoque omni
vita nostra placabiles. Ad hec rex ait. Non vicimus
commorantes non vicimus: sed debiliter potius superati sumus.
Nam qui prius nos probabant et subito contra nos facti sunt:
et bacchare et amovere et infirma manum inciderunt
acie prius hac deciderunt. Nunc vero si quis velit ultra adici-
at fortius ad ampliandum depositas sectas meas et rursus
hac erigendam: amicitia mea. Tunc theodas tales dedit
regi responsiones. Galileorum quidem congressiones et bel-
loqua: noli rex formidare. Nam quod sunt quod dicuntur abeis
adversus nos roniales et sapientes: Cum si in obviamverint
multo facilius decident: quia solum quod a vero motu cor-
ruerunt. Neque enim aciem faciei mee vitare sustinebunt,
neque dicta et sermonem meum contra se: et interrogationes et
oppositiones faciam. Sed ut iste propositum clamate et totum
quodque volumus vero nobis eveniat. et secundum volunta-
tem nos perducat eterna sollempnitate hac celebrari:
et presulum deorum quorum quidem arma fortia induere: et bel-
larent. Sic gladia potens in malicia. tota die meditabatur
iniquitatem sic ait david. et cooperatorem maliciorum spiritum.
de toto rege fecit oblivionem. verba fallacia. quod cor illius
aliqualiter rigiderat. et ad consueta perditus venit.
invidia Unde regales viros mox transmisse fuit. ut conve-
nirent omnes ad expectanda sollempnia deorum. Tunc videres
multitudines confluentes populorum iuvenes et senes et diversi.

adductum animalia. Quibus itaque congregatis. surgens rex
cum seductore theoda ad templum abiit. tauris ad sacri
ficium adductis centum viginti et aliis multis animalibus.
et celebrat prophanam sollempnitatem: adeo quod resonaret
tota civitas a vocibus brutorum animalium. et ipse aer
pollueretur nidore sacrificiorum. Hiis ita consummatis et
nequissimis spiritibus valde gloriantibus super victoriam theode
et gratias ei referentibus templorum sacerdotibus. rex iterum
ad palatium redit. et ait theode. Ecce sicut iussisti
complevimus studium in exornatione sollempnitatis et
sacrificiorum liberalitate. Iam ergo tempus est ut promissa
adimpleas: et filium meum qui a nobis discessit cul
tibus ab errore vadere liberes et clementibus diis
reconcilies. Ego enim omnem quam artem et manus agitans
nullam morbi huius inveni curationem. sed omnibus poten
tiorem ipsius repperi voluntatem. Si mansuete enim ag
gressus fuero et leniter nec sic meis illius attendit monitis
vidi. Si vero austerius usus fuero et contumeliis: ad su
perbiam magis et pertinaciam declinat consilium.
Tu ergo de reliquis sapiens quod in corrigendo infortunium co
mitto. Si quoque ab hoc liberatus fuerit rursus modo filium
meum diis subiecerit et delectationibus voluptuose vite
huius et regni fruetur: statuam tibi erigens auream
sicut diis sacrificabo illi. et ab omnibus honorari
te faciam per infinita tempora. Theodas igitur
aurem attendens melmano maligno. et ab
illo edoctus consilium malum et extermina
bile. linguam illius et os effundens ait ad regem

Et recuperare timideris filium. et sanam illius prudenciam depone. Ineni artem cui non prevalebit resistere. Sed facile mollescet rigida eius cogitatio sicut cera a facie ignis. Rex autem dampnum sic supponere se iactans ... ad dilatandum meo et alacritate ... sperans impudica illa et audax lingua ... posse filium sui adeo doctum. et sapiencia plenum ... et dixit. Volo quod ... ars illa. interrogauit eum. Tunc theodas qui novacula acuta ... maliciam. et omnium ... veneficium et contemplatur sophisma artificiosum. et a maligno suggestione et ait. Fiet o rex assistentibus filio tuo et ministrantibus longe ab eo remotis mulieres decoras et valde speciosas et ornatas introduci precipe. ut sint cum eo assidue et ministrent ei. conversentur et morentur cum eo. Ego autem de spiritibus unum qui ad huiusmodi ... ordinati sunt. immittens ei. fortius libidinis ignem succendam. et postquam coierit ipse cum una saltem talium mulierum. nisi omnia concessit ... despicabile ... et de religione ... et suppliciis dignus.

...

Nichil enim ut facies mulierum abducat et seducat ... cogitaciones prevalebit. et audi narrationem meo sermoni testificantem.

Quidam rex filios mares heredes non potuit. ... vehementer ... ait. et hoc infelicitatem non modicam estimabat. Cum vero ... et anxietatibus nascitur ei filius. Et super hoc gauisus est gaudio magno. Dixerunt autem ei peritissimi medicorum quod si infra decem annos solem vel ignem viderit oculis lumine privabitur. hoc enim ... illius posicio significabat. Rex itaque ut

audivit talia statim fecit speluncam in quadam petra excavari
et ibi filium cum nutricibus suis inclusisse ut nullo modo
usque ad completionem decem annorum lucis claritatem videret.
finitis autem decem annis de antro puer educitur ut
illa mundialium rerum per visum haberet noticiam. Tunc iubet
rex omnia sibi secundum genus exhiberi. et ostendi ei viros
quidem in uno loco. alibi vero mulieres. hic aurum et ar-
gentum ibi margaritas et lapides preciosos. vestes splen-
didas et ornamenta. equos speciosos cum sellis regalibus
iii frena aurea habentibus et purpura coopertos. et assessores
armatos. et armenta boum et greges ovium. Et ut bre-
viter dicam omnia secundum ordinem et genus ostenderunt puero.
Interrogante vero puero quid horum unumquodque vocaretur.
regis ministri uniuscuiusque appellationem indicaverunt.
Cum autem mulierum nomen discere ardenter quereret. fertur
spatarius regis ludendo dixisse: demones esse eas qui
seducunt homines. Cor autem pueri illarum desiderio
plusquam ceteris rebus allectabat. Ostensis sibi igitur omnibus
ad regem reduxerunt eum. Tunc interrogat rex filium
quid amplius amaret de omnibus que viderat. Et ille inquit pre
aliud nisi demones illos qui seducunt homines. Nullius
enim eorum que hodie demonstrata sunt: sicut illarum amicitia
exarsit anima mea. Fertur miratus esse rex ille in verbis pueri
et mente considerans quam tyrannica res est amor mulierum. Et tu
igitur rex ne aliter putes superare te posse filium tuum: nisi hoc modo.
[illegible] verbum rex libenter. Et adducuntur ei pulchre pu-
elle decore et valde speciose. quibus et ornatu illustrantes
splendido: ut amplius ad captivandum puerum sint idonee.
f. imilor Foras quidem et ministros pueri omnes eiecit de palatio illas

vero in loco eorum constituit. Itaque ipse assidet ei: complectitur
et ad coniunctionem simulatam illiciunt: cum gestu et labiis
invitabat ad libidinem. Non habebat aliud ad quod respiceret
aut cum quo loqueretur vel conversaretur. Ipse namque erat ei omnia.
Et ista quidem vero faciebat. Theodulus vero rursus ad illam
malignam speluncam suam redijt. et libros suos respi-
ciens per quos talia operari poterat unum malignorum spirituum
accersivit: et ad bellandum contra corpus militis tui misit /
ignorans miser quam derisionem habebat sustinere et
quanta confusione repleri cum tota sua cohorte diabolica /
Malignus vero spiritus alios quam nequiores se secum assumens
demones cubiculum adijt fortissimi nuncii et intravit
in eum vehementissimum carnis succendens caminum
Et malignus quidem interius inflammabat. faciem quidem
pulcherrime sancte sponse puelle exterius dum libi-
dinis excitabat ardorem. Munda vero illa anima diaboli-
cas suggestiones sensiens et bellum sentiens malarum co-
gitacionum super se fortius vehementer instabat. et salutarem
tanti mali querebat remedium. Mundissimum semper corpus
habuit ne ullo viciorum macularet illam stolam
quam baptismate illum induit gratia. Motu vero amoris
libidinosi divinum amorem opposuit. et in mentem re-
duxit semper illius pulcherrime et inestimabilis glorie corpo-
ris immortalis sponsi mundarum animarum et nuptiarum delectabi-
lissime civitatis quam nuptialem polluunt tunicam. li-
gantur manibus et pedibus in tenebras exteriores. Hec
cogitans et lacrimis perfusus percutiebat pectus suum:
ut malignas in cogitaciones effugaret. Deinde
et manus in celum extendens flagitatissime lacrimis et ge-
mitibus deum invocabat ad auxilium et dicebat.

Illi qui baptismatis [illegible] doctrina

Dne deus omps. misericors et miserator spes despe-
ratorum et destitutorum adiutorium. recordare mei in-
digni servi tui in hac hora. et propicius me ora respice. et
et de manu canis unicam meam libera a gladio demoniaco animam meam et ne sinas me
incidere in manibus inimicorum meorum. ne supergaudeant mi
qui oderunt me. ne derelinquas me corrumpi in inquietatibus
et ignorancie corpus meum quod castum te exhibere promisi.
Te enim desidero et te adoro patrem et filium et spiritum
sanctum nunc et semper et in secula seculorum. Et cum dixisset ange-
lus divinam sensit consolacionem celitus super se venire. et
statim maligne dispersit cogitaciones. ipse vero usque
mane in oratione persistit. et agnitis machinamentis
dyaboli. cepit corpus suum amplius affligere: fame et siti
et alia cottidie. Tot namque noctibus stabat super pedes
suos sibimetipsi reducens in memoriam quam primus stat
deo. et describens in animo hic nisi ore splendorem et inde
malorum gehenna commemorans assidue. ne ocio
sedet vana sua hostis inveniens animam. cogitaciones
illi malas facile aspergeret. et nichil invidia pol-
lueret. Undique igitur hostis destitutus est. et cum desperasset
se ipsum taliter posse decipere strenuum iuvenem. aliam
vadit durissimus hostis inmittere seductorem. Et cum
semper malignus ~~sit~~ sit ad nocendum. et ad ledendum
callidus: nunc multo artius satagebat nichil omit-
tens quominus ad effectum perduceret quod sibi a theoda iniuncta
fuerat: et tale rursus consilium invenit. Nam
ingressus est una muliercula illarum que inter erat for-
mosior. et regis fuerat filia: que captiva de sua alie-
nata est patria. et regi Avenir quondam cum muneribus
eximiis fuit oblata. hanc ergo quod erat pulcherrima.

ad lapsum et supplantatorem filii patris transmisat. callidus
seductor ut demum est ingressus. simonem ei suggerit in- 2
tellectum atque prudenciam sonantes illius intencionis. Omnia
enim ad maliciam pertinencia machinamenta: facile et
et cito malignus invenit. Deinde regis filio ad contraria
convertens compassionis caritatem erga puellam immittit
ei: quod sub obtentu intellectus et ornamentorum mentis illius. quod et
ingenua et de regali genere: parata etiam superna et gloria
esset preparata. Cum hiis et similibus cogitacionibus submittit ei
ut liberaret eam ab ydolis: et christianam faceret. Sed
hec omnia. fraudes erant versuti draconis. Sic enim animum
suum deponens regis filius. et nullam cogitacionem
sordidam vel amorem viciosum sentiens in seipso erga pu- 2
ellam commotus. sed tantum compassione et miseriam capti- 2
vitatis illius quam ante perdidit: nequaquam hanc re probat
et diabolicam seduccionem. Nam diabolus cum sit auctor tene-
brarum: aliquando se in angelum lucis transformat. Vt ergo loqui cepit
dulce puelle regis filius. et divine noticie sibi verum proficere dicens.
O mulier cognosce unicum deum in celis solum deum. et noli hoc
errore ydolorum corrumpi. sed deum nostrum intellige creatorem
esse omnium rerum. et beata eris desponsata inmortali sponso
Multa preterea talia dicente illo. more suo malignus
suggerit mulieri ut seductoris expandat recia.
et ad peccati foveam trahat deo dilectam animam illam. que- 2
admodum primum hominem decepit per evam: et a beata et
inmortali vita. et a deo separavit. a paradyso etiam ex-
terminavit in lapsum vite exilium precipitavit. Vt enim
audivit puella verba illa omni sapiencia plena. stulta existens
nec intelligens. sed tales dedit responsiones. cum lingua et
ore diaboli. ficta et ait. Si mee salutis domine mi
sollicitudinem geris. et cupis deo tuo me offerre

et consulere animam meam salvam facere. Fac et ipse unam
peticionem meam. et omnibus statim patriis diis abre-
nunciabo: tuo adherebo deo usque in finem vite mee sin-
gulari: et mercedem recipies pro mea salvatione et ad
deum conversione. Tunc eo interrogante que esset postulatio
tua o mulier: illa spiritu et gestu. et oculos et
toto semetipsam ad libidinem convertens: inquit
Coniungere mihi in nuptiarum copula. et ego preceptis tuis
gaudens obediam. Tum ille: Inanem o mulier talem
in presentibus duxisti peticionem. Ego enim licet forte
tue sollicitudinem gerendam salutis: et de profundo per-
dicionis desiderem te eripere: ignorare tamen corporis
meam per ipsam corrupcionem que mihi est et omnino impossibile.
Illa autem totam complanans illi viam et iniungens:
Cur ergo igitur talia fugis tu omni repleris sapientia:
Ut quid pollutam rem et ipsam vocasti commixtionem:
Non enim et ego expers sum sacrorum christianorum
librorum: sed multa volumina legi in patria mea: mul-
tos quoque christianos mecum colloquentes audivi.
Nonne scriptum est in quodam librorum vestrorum: Honora-
biles nuptie et thorus immaculatus: Et melius
est nubere quam uri. Et quos deus coniunxit homo
non separet. An non omnes ~~iustos~~ antiquos iustos
patriarchas scilicet et prophetas uxores habere
contigisse scripture vestre: Nonne petrum illum quem
principem apostolorum dicitis fuisse: coniugem scriptum
est habuisse: Ubi igitur auctoritatibus fultus nup-
tias pollucionem debes appellare: Valde
enim videris a veritate dogmatum vestrorum errare.

Cui ille respondit. Etiam mulier sic se habet istud quem-
admodum dixisti. Permittit volentibus uxores ducere: sed
non eos qui semel promiserunt deo virginitatem illibatam servare.
Ergo cum ego qui lavacro purificatus sum divini baptismatis
a iuventutis et ignorantie mee delictis: mundum
meipsum servare deo spopondi. Et quomodo quod deo promisi vio-
lare potero. At illa rursus ait. Sit et ista tua vo-
luntas: quemadmodum proposuisti. Alia vero minima quedam
et si nulla peticione mea perficias: simul salvam facere
animam meam. Concubitu meo hac nocte tantum et tua
perfruere me pater pulcritudine: mane et ipse meos fa-
ciam decorem et promitto tibi quod summo diluculo christiana
fiam et omni abrenuntiem cultui ydolorum. Et erit tibi
non solum indulgentia per dispensatione ista: sed insuper mu-
nerum retributio pro salute mea a deo tuo. Nam gaudium
fit in celo super uno peccatore penitentiam agente. Si igitur fit
gaudium in celo propter conversionem peccatoris: auctori con-
versionis merces magna debetur. Etiam ita est et penitus
indubitabile. Nonne et principes plurima religionis
vestre apostoli secundum dispensationem egerunt: precepta
non numquam minus propter maius mandatum. Nonne paulus
dicitur circumcidisse tymotheum propter meliorem dispensa-
tionem. Et licet contemptibilis sit christianis circumcisio: tamen
ille non respuit hoc facere. Et multa talia in scripturis
tuis invenies. Si igitur secundum veritatem salvare queris animam
meam: modicum istud comple desiderium meum. Et
ego quidem perfectam copula nuptiarum coniugii postulas:
quamvis minime istud desiderabile est. ulterius te non cogam.
quia tibi placita sunt omnia tamen futura. Ergo et ipse ne omnino
me excipiens: sed acquiescendo vel semel in hoc salvabis

me a superstitioso cultu ydolorum liberavit: et tu de-
magis que tibi visa fuerint facies in tempore vite tue.
Hec locuta est. Hec et habebat narrator: cui et au-
res adhibebat ipsa occulte. Et ~~[struck]~~ serpentine sapi-
entissimus est: totius malicie auctor et magister dyabolus
hic quo dicitur et blandiciis. retiaque et laqueos a dex-
tris et a sinistris conplicavit: tunc autem illius commo-
cepit. rigoremque deponere propositi illius/ et delibera-
cionem mutabundam efficere. Seminator autem malicie
et instructor inimicus vacillationis illius cor considerans
gaudio magno repletus est et quasi secum venerat
nequam spiritus mox advocat vociferans. Videtis
quomodo puella ista contulissit: que nos non potuimus
commovere. Venite quod fortiter pugnanimus in eam. Aliud
enim tempus non invenimus congruum ad conplendam
voluntatem illius quam misit nos. Hec locutus versipellis
et omni dolo plenus cum suis cunctibus unanimiter ag-
grediuntur contra mulierem. omnes quoque cum illius virtutes
conturbat. et dum amorem puelle suggerendo
igne vehementissimo concupiscencie succenderit
fortiter in eam. Cernens autem ille seipsum sic inflamatum/
et ad peccandum captivatum. et cogitationes suas
puelle saluti et ad deum conversioni contrarias
esse proposite actioni contrapositas. et occultas et consil-
submissiones illas non esse peccati pro salute cuius sepe
mulieri mansueti/ ingemiscens defectorem animi
pessimdante: mox semetipsum ad orationem convertit:
et flumina lacrimarum ex oculis largiter profundens cla-
mabat ad deum qui salvos facit sperantes in se. Inter
dum ipsam non consideraret in aliud. Neque invidiat

me inimici mei tua precium redempta: sed adesto in
hac hora et statim voluntatem tuam dirige viam meam: ut
glorificetur nomen sanctum tuum et gloriosum et terribile
in conspectu tuo qui es benedictus in secula amen

Per plurimas vero horas cum lacrimis orans et mul-
tas genuflexiones faciens collocavit seipsam
in pavimento et soporata paululum vidit seipsam a
quibusdam terribilibus raptam et locatam quemadmodum videbat
peccatricem et ad quoddam productam maximum pratum
decore floribus et bene redolentibus exornatum ubi ar-
bores que ~~erant~~ erant orientales et varias fructibus
exornatis quibusdam et mirabilibus foliaque arborum
dulcem sonum reddebant aura quadam grata agitata et
insanabilem et gratissimum odorem emittebat: sedes quoque
posite erant de mundissimo auro et lapidibus pretiosis
fabricate nimium splendorem reddentes: et loca lucidi
pretiosissimis structis: que decore suo omnem narrationem
superat. Atque etiam profecit cupidissime: ipsos letifi-
cantes oculos. Inter mirabile etiam istud et maximum
campum terribiles illi deducentes illam in civitatem introduxe-
runt ineffabili fulgore splendentem. Et auro quidem ob-
rizo obrizo muri erant: et de lapidibus quos nullus capere
videt propugnacula altissima. Quis illius referre prevalet
civitatis decorem et claritatem: lux autem desuper ipsi-
us radiis suis omnes plateas ipsius illustrat et
ecclesie quedam excelsi splendidi in ea consistunt: tantum ca-
ritatis quod auris mortalis numquam audivit. Et vocem
audivit dicentem. Hec est mansio sanctorum: ista est leticia
eorum qui placuerunt deo. Inde denique conducentes illam
reverentissimi viri illi: repedabat. Erat iocunditate illa
et gaudio tota perfusa. ne preterita me anhelabat ne preterita

me rogo ineffabili gaudio isto. Sed contigit in uno pre-
clare civitatis eius angulo conversari. Illi autem di-
cebant. Impossibile est nunc te hic esse. Sed labore multo
et sudore venies huc: si tu tibimet vim inferre potueris
huius vite. et maximam illam capientes rursus susceptum
ad loca deduxerunt tenebrosa. et omni feditate tristi-
cia et tribulatione et terrore plena. ubi fornax estuabat igne
sulfurea et innumerum genus atque spectrum ibi erat in flam-
mas vivens et animas crucians. Et vox audita est dicens.
Iste locus est peccatorum. Ista sunt tormenta eorum qui pravis actibus
et temporibus semetipsos polluunt. Postea eduxerunt eu(m)
in locum quem eum introduxerant: statimque in semetipsum reversus
tremebundus erat totus. fluminaque lacrimarum decurrebant
ex oculis eius. Erat autem pulchritudo illius impudice puel-
le et etatem: fetidior fetore atque putredine ei vide-
batur. Volvens autem in animo eorum que viderat memoriam de-
siderio bonorum et timore malorum super lectum infirmus
decubuit nequaquam surgere valens. Nunciatur ergo regi
egritudo filii. Cum postquam venit: interrogavit quid esset
quod acciderat. Ille autem refert ei per ordinem que viderat
et ait. Ut quid laqueum pedibus meis parasti et incurvasti
animam meam voluisti. Nisi enim dominus adiuvisset me
paulominus in inferno habitasset anima mea. Sed quia
bonus israel deus his qui recto corde. qui et meam eripuit humilitatem
de medio catulorum leonum: dormivi conturbatus. Sed
visitavit me ex alto deus salutaris meus. et osten-
dit mihi in quibus perpetrantes se homines qui eum provocant ad
iracundiam. quantisque tormentorum penas sustinebunt. Et nunc
o pater quoniam aures tuas obturasti ne audires vocem meam
bona suggerentem: saltem mihi ne prohibeas per viam rectam
incedere. Hoc enim desiderio habeo animo id est ab omnibus renunciare

pmf libari. et ad loca pergere ubi barlaam Christi famulus habitat:
et cum eo residuum vite mee expendere. Ubi autem vi re-
tinere volueris: videbis me repente in tristicia et angustia
mori: et neque tu patrem deinceps vocabis. neque filium
me ulterius vocabis

Iterum vero destitutus applicuit rege rursus redit cum
vite sue: et male confusus ad semetipsum in suum abiit
palacium. Theodas vero quem missi fuerant nequam spiritus ad subver-
sionem pueri. redeuntes ad eum confusi. devictorum confitentes
et licet sit mendacissimus. tamen casum sue devictionis aperte
retulerunt. Ille autem sic ait. Vos infirmi et miseri. quomodo
ab uno puero estis superati. Tunc maligni spiritus divina
virtute compulsi. in lucem licet inviti veritatem protulerunt dicentes.
Nos non valuimus sustinere nec eius respicere adventum et vexillum
passionis eius: quod crux vocatur. Illo enim signo redunimus
cinuati. fugientes quoque constituti omnes aeris principes et
rectores tenebrarum. Illa prius seipsum eo signaverat in mentis
ipsius: super eum irruentes fortiter confregimus eum. Ut autem
invocavit in auxilium et signo crucis armavit semetipsum
ipsum nos persecutus est cum ira: et presidium sibimet tutis-
simum posuit. cogitationes quas immisimus instrumentum
per quod protoplasto locutus est antiquus princeps meus et cum
superavit. Ergo nunc principio repulsi sumus a puero isto:
et irrita facta est spes quam habuimus de illo. Illa invocatus
Christus in auxilium: ignis superne in nos inflammavit. et
in fugam convertit / et amplius non audemus appropinquare ei. Hec
maligni spiritus aperte nota fecerunt theode que facta fuerant

Rex autem undique destitutus: theodam iterum advocat
Rex et dicit. Omnia que nobis docuisti o sapientissime
completa sunt: nullam utilitatem consecuti sumus. Nunc
autem si qua alia tibi ars residua est. et illius experientia

captiamus: forte inveniemus aliquid malis pluriorum. Precepit
ergo theoda ad colloquium venire filii. mane rex sedit as-
sumens eum ad visitandum pergit filium. Et rex sedens loqui
cepit exprobrans et reprehendens de inobedientia sua. et pertinaci
voluntate. Illo de novo confirmante et nichil proponendum deo clara
clamante: procedens in medium theodas ait. Quid magno iniuste
o Iosaphat immortalibus diis nostris quod ab eorum cultu dis-
cessisti. et patrem tuum regem ita ad iracundiam provocasti:
adorabilis factus omni populo: Nonne ab ipsis tibi prestita est vita:
Nonne et ipsi exhibuerunt te patri orationem eius exaudientes:
et de sterilitatis vinculo eum liberaverunt: Plura autem
vaniloqua et inutiles nugacitates in malo incitans
propositiones et sillogismos construens de predicatione evangelii
volebat quidem istum detinere: puer autem e contra respondens ei
dicens sustinemus super regem filius. et virtus illius tunc
quod factus dominus et non homo: ait ad theoda. Audi errorum
profunditatis et palpabilium tenebrarum factor. babylonis
semen. chananaea quid construentium plebs apud quem
mundus confusus est. vaniloqui ac infirmi senes.
cuius et igne et fulgure consummata pentapolis remota
a celestibus operata est. Quid tu dicis contrarius salutis predi-
catoribus. per quos extrahendi inveniri: per quos perditi
et male captivati renovati sunt: Quid melius est quam deo
servire. Quomodo sunt disponi cum filio suo unigenito et spiritu sancto
deo increato et immortali. principio et fonti bonorum: cuius
ipsum inestimabile. et gloria incomprehensibilis. cui astant
milia milium et decies centena milia angelorum et celestia
ordinum. et pleni sunt celi et terra gloria eius: per quem
omnia continentur et gubernantur. quam de mortibus perditis et lauda-
re idolis. quorum gloria et laus adulterium est et peccatorum

corruptio. et etia inspectare opa q de viris scripta sut
i institutionibus superstitionis tue. Non erubescis miser
et ignis inextinguibilis cibus fili generis caldaici.
non confunderis mortuas statuas adorare manibus tuis
opatas. lapides enim dolatos vel lignum ardentes: deum ap
pellans. Deinde meliorem de armento taurum tollens
vel aliud quod occurrit. dectissimum de animalibus: mortuo
delubro sacrificare. Stulte pretiosius est tuo ydolo animal
quod offertur ei. Ydola ydolum homo fecit. animal deus creavit.
Et ideo longe est rationali intellectualis est animal irrationale.
Nam illud cognoscit nutritorem suum: tu vero deum ignoras. per
quem de nichilo factus es. per quem vivis et conservaris.
Et appellas deum quem paulo ante vidisti sub terra: et igne
conflatum et malleis productum. Sicut argento et auro
circumdedisti: et de terra elevatum in alto collocasti. Deinde
corruens in terra. miserum lapidem miserior illo adoras
et non deum: sed opa manuum tuarum mortua et [illegible]
iauata. Imnio neque mortuum utique est iustum vocari
ydolum. Ex mo enim mortuum est quod nunquam vixit.
Et quod nunquam oportet mori nec mori sibi nomi:
ita fatuitate dignum. Ydola lapidea pulvis efficitur:
lignea corrumpitur. enea frustatur: aurea et argentea
conflatur. Nec est plus. sed etiam distrahuntur dii tui. alii mo
dico alii pretio multo. Non enim dimittas deum esse. Deum
enim quis emit: deum quis vendit. Quomodo deus vocatur.
qui non movetur. An non vides quia qui est stans nunquam
sedet: sedens vero nunquam surgit. Erubesce stulte. et manum
pone super os tuum fatue. talia laudans. Ydola a mente
alienatus es. mendatibus figmentis seductus statuam fingens
et opibus manuum tuarum dei nomen imponens. Singula

infelicissime: et intellige quod auctor eorum . deo a te facto . ipsum
plurimum sint insanie. Confidis enim tenere ipsum: cum
sis homo . deum posse facere. Et quomodo potest hoc fieri?
Itaque non deum facis . sed effigiem hominis vel figuram animalis: lignum
non spiritum . neque gustum . neque cerebrum neque aquam intus.
Itaque neque hominis similitudo neque animal: sed opus quoddam inu-
tile et vanitate plenum. Cur ergo insensibilibus adularis? Cur
mutis et inutilibus assides? Nisi enim aes fuisset aut
lapidum . vel architecti . aut fabri: deum utique non haberes
tu. Nisi custodes assideret . utique deum tuum perderes. Cum
enim sepius urbis populosa insipientes portat ut deum:
ut ab eo custodiatur: hunc custodes pauci assident ne
a furibus rapiatur. Et si quidem aureus vel argenteus fuit
solliciter custodietur: si vero lapideus aut luteus vel alterius
circumstabilis vilioris materie . semetipsum custodiet . for-
tior robustior luteus apud vos aureo. Non est igitur congruum vos
insipientes et cecos et sine intellectu in istos subsannare:
sed potius vosmetipsos deflere. Amentie quippe non parve(?)
sunt opera ista. Itaque studiosi bellorum . militaris assidue
simile ydolum erigentes: nominant Martem. Alii autem
mulierum concupiscentia succensi . Venerem suam deum fece-
runt que vocatur Venere. Isti autem propter suam violentiam
finxerunt ydolum: quod vocatur Herculem. Multi vero et aliorum
malorum concupiscentes: suorum viciorum statuerunt ydola.
Itaque passiones suas deum vocaverunt. Et ideo in deo lu-
bricis suis impudice fiunt ab eis saltationes et luxuria
sua cantica resonat(?): et furiosi in impetu fiunt. Cum
autem horum per ordinem abhominabilem edicat actionem:
Cum sustinebit illorum turpitudines referendo os suum

impurari: Ex aliis
manifestavit et si

inquinari. Cum omnibus manifesta sint: et si nos taceamus
ipsi tamen cultores sunt contendam: statuimus insensibiliores. hec me
suades adorare: hec colere. Tanta namque malicie et stulte
voluntatis: tale consilium. Cum filios illius fiat: tu et omnes qui confiditis
in eis. Ego vero deo meo serviam et illi sacrificabo totum meipsum
deo creatori et conservatori universorum per dominum nostrum ihesum christum spe-
ciem: per quem et accessum habemus ad patrem luminum inaccessibilem:
per quem redempti sumus de eterna servitute in sanguine eius. Nisi
enim humiliasset semetipsum usque ad formam servi: nunquam nos
filiorum adoptione digni essemus. Humiliatus est enim propter nos: non
rapinam arbitratus est esse se equalem deo. Ita quod erat permansit:
et quod non erat assumpsit. Locutus est hominibus: ascendit in crucem carne
sua. Postquam in sepulcro tribus diebus: descendit ad inferos et
eduxit eos quos victos tenebat servos mundi vectis venundatos sub
peccato: resurrexit tertia die: ascendit in celum inde venturus iudicare
vivos et mortuos. Nunc ergo ibi ex hijs lesio facta est.
que subsannari videris: An non communis solis istum quot et
quantos transmittit radium suum locis inhonestis et sordidis:
et quanta corpora respicit fetida atque putrida: Nunquid aqua
sibi ex hijs procedit macula: Nonne potius sordida et fe-
tida et sanie deturpata desiccat. astringit. tenebrosa vero illuminat
et illesus ab eis et intactus ab omni macula permanet. Quid
vero ignis: Nonne frigidum ferrum et nigrum suscipiens
in semetipso flammigerum totum atque ignitum efficiat: Nunquid
incipit ferri participans: Nunquid ipse ferro malleis et contusus
patitur aliquid ignis. aut lesionem ullam sustinet:
Ubi ergo creature iste corruptibiles nichil ex sordibus nullam
pati constat: quanto vero o stulte et lapidei cordis reple-
de presumis dicere. quod filius et verbum dei nullo modo descendens
a paterna gloria. sed deus existens pro salute hominum suscepit corpus
humanum. ut homines participes divine et intelligibilis nature
faceret: et de ipso educeret servitute inimici ad celestem gloriam deduceret

vt principe tenebrarum seculi huius assumpte carnis illecebris
subiceret: et genus nostrum ab illius tyrannide liberaret. Item
et impassibilis sustinuit passionem crucis. duas naturas manifestans
suas. Ita vt homo crucifigitur: sed sicut deus solem obscurat
commouet terram: et multa que dormierant suscitauit corpora
sanctorum de monumentis. Rursus vt homo moritur: sed sicut
deus resurgit: spolians infernum. Ideo clamat propheta. Infernus
turbatus est. obuians tibi deorsum. Ita contristabat hominem
putans se suscipere infirmum. sed in deum incidit: et tamen stans
subito est captiuus. Surgit quoque sic deus: et redijt in celum
vnde nunquam discessit: et naturam nostram prius despicabilem
et omnibus inferiorem nigram et inhonoratam omnibus superiorem
effecit/ et in throno glorie collocauit. Scitis quod ipse deus talis est
sed celestis: quem blasphemare non desinitis. Quanto enim pulcrius
ista confiteri: et talem colere/ deum bonum ac benignum qui
mandat iusticiam/ et continentiam precipit / mundiciam velut
nimium docet. fidem exhibet pacem predicat: ipsa veritas nominatur
et est. ipsa caritas ipsa bonitas est. Hunc melius est colere. quam
deos tuos nefarios et viciosos: impuros per actibus et nominibus
Ve vobis lapidibus duriores. et irracionabilibus irraciona
biliores: filii perdicionis tenebrarum heredes. Beatus
vero ego et omnes qui adorant deum verum bonum et benignum.
Ita quod ei seruiunt et si modico tempore in hoc seculo mala susti
nent: sed immortalem retribucionem firmam videntur habere in regno
perhenni: et diuina beatitudine

Dixit autem theodas ad eum. Ecce manifestum est quod nostram
sectam multi et magni sapientes et narratores et viri
qui sunt mirabiles in seculo: et omnes reges terre et potentes
tenent bonam et veritatis habent fundamentum. Galileorum vero
rustica quidam paupertas et vilis homines predicauerunt. et ipsi pauci
nimis: id est duodenarium superius dicetis. Quomodo igitur paucorum
et ignobilium atque rusticorum predicacionem preponendam est multorum
et magnorum sapientum tanta sublimitate preditorum. Tunc est
autem assercio hoc nostra digna et illos mentiri.

Rursus quoque regis filius videt. forsitan theoda asinus et tota
lira audiens et sine intellectu permanes: vel potius aspidis
obturas aures ne audias vocem incantantium. Veni igitur
propheta aut dicit. Si mutavit ethiops pellem suam et par-
dus varietatem suam. et tu poteris bene facere cum didiceris mala.
Stulte: et ecce quomodo non reduceris de incensione vitiatus.
Hoc enim ipsum quod a multis quasi sapiens admiraris. unde cultus
laudatus sit. et a multis regibus defensus. predicatio vero evangelii
a paucis et ignobilibus viris predicata est. ostendit divinum cultus
meri virtutem. et vocem malignorum dogmatum confutare et exterminan-
da. vera lucet advocatos contempnit sapientes. et defensores
fortissimos sibi contingunt et debilitant. Vera vero nullo quasi
fulta auxilio lucet splendidior ipsa luce: et mundi obtinet
plenitudinem. Si enim a rethoribus et philosophis exposita
fuisset fides nostra / reges quoque et potentes cooperatores /
nimio dicendi posses humana virtute totum fieri. Nunc autem
cum a piscatoribus quasi de vilibus sit exposita evangelium.
ab omnibus vero tyrannis persecutum / et postea orbem implesset
universum / nunc in omni terra exivit sonus eorum / et in fines orbis
terre verba eorum: quid dicendi potes aliud quam divina quadam et
et inexpugnabili virtute pro salute hominum semetipsam
astruere. Verba quoque assertione regis [illegible] mei
quod tuos: veram autem dicendi meos. hic quod dicendum sit potioni.
Si enim non deliramenta esset et mendacia oratima:
numquam tantam obtinuisset ab omnibus fortitudinem et defen-
tionem sic esset munita et confirmata. Vidi enim impium
superexaltatum: et elevatum sicut cedros libani.
Et transivi et ecce non erat: quesivi eum et non est inventus
locus eius. De vobis ista dicit propheta: oppugnatoribus predicato-
ri. Hodie enim comparuistis: et non invenitur locus
vester. Sicut deficit fumus deficietis. et quemadmodum
liquescit cera a facie ignis: sic peribitis. De evangelia

vera et divina noticia: inquit dominus. Celum et terra transibunt: verba
autem mea non transibunt dicit dominus. Et iterum psalmographus
ait. Initio tu domine terram fundasti: et opera manuum tuarum
sunt celi. Ipsi peribunt tu autem permanebis: et omnes sicut vestimentum
veterascent. Et sicut opertorium mutabis eos et mutabuntur: tu autem
idem ipse es. et anni tui non deficient. Et quia dum presens
adhuc esset. sapientes quos orbis peritiores omnis tenet de pro-
fundo errore: quos mirum in fabulis et vere fabulis per eum despiciet. Ita
ipsa resplenduerit signis et prodigiis et cunctis virtutibus
velud sol in mundo: cecis lumina donavit: surdis auditum
vel claudis gressum: mortuis vitam contulit. Paralitici ambu-
lare fecit: omnes languores hominum curabat. Demones quos
vos tenetis esse deos. non solum ab hominum pellebat corporibus
sed etiam ab ipso conturbavit mundo crucis signo. propter quod demum
perdiderunt magica et omnia veneficia efficaciam et facti
Et illi qui de christiana ita sanitate infirmi ... et tantum
tota renovatos eum virtute promeo: mirum admirabiles
videbatur omnibus vestris sapientibus. Tamen quod poete dicunt de
sapientibus vestris et rethoribus contra stulta fecit deus sapientiam
sapientibus vestris. Quod
faciones dicunt. quod memoria dignum reliquerunt
poete dicunt de ipsis in irrationabilitatem et turpitudinem
et arte vana ornatu verborum: cum convenerit fecisse
scire fuit. Sed et ipsorum poetarum quamquam visi sunt eloquentia
a mitra respondisse in fama quod vere et dixerunt. quoniam hii qui dicuntur
dii homines fuerunt. et eo quod quidam eorum edificaverunt civitates
et regiones gubernaverunt. vel quodlibet aliud consignum
facinus secundum seculum fecerunt et natura homines deos vocaverunt
et in inicio structis illis dicuntur ydola propter ... In antiquis
tempore quibus quis aliquis vel fortitudinis sive amicitie seu aliquid
alterius industrie opus memoria dignum ostendisset: statuis
fuerunt et ymaginibus fuisse honoratum. Postea vero homines desipientes
decessorum suorum ignorantes intentionem. quare propter memoriam solam
eis qui aliquid fecerunt laudabile: statuas et ymagines

conspexit: paulatim errantes diabolica seducti versucia
pro immortalibus deos fecerunt sibi mortales et corruptibiles homines
adoraverunt et sacrificia eis et libamenta obtulerunt:
sicud quod demonibus in ydolis habitantibus ad se honorem et sacri-
ficiis rebus. Ita illi eos qui non probaverunt deum habere in noticia
persuaserunt deos se esse diabolus eo causa ut illi qui tali in
appellatione ista gloriarentur. Delectatur enim nimium superbia
et arrogancia plenus quod dii vocari: ut eos quos seduxerit
in preparatum sibi perpetuum trahat ignem. Unde cum illos docuerit spiritu
ac spiritualiter: ut sue subderent dicioni. Ad hanc igitur omnium
malorum perniciem homines obtenebrati mente venerunt quos per suum
vicium et ipse corruptibiles esse statim et deum ignorarunt:
abhominabiles errore abhominabiliores spectati esse quos
adoraverunt effecti: donec veniret deus per viscera misericordie sue
liberavit nos qui credidimus in eum de maligno hoste et perduxit
errare et docuit veram dei noticiam. Nos enim salus non
in ipso et non est alius deus neque in celo neque in terra nisi ipse solus
omnium factor. omnia portans verbo virtutis. Verbo enim dei celi
firmati sunt. et spiritu oris eius omnis virtus eorum. Et omnia per ipsum
facta sunt et sine ipso factum est nichil.

Videbas autem homines audire sermonibus quasi lumine plenis cor-
dium semper quasi tonitrui fragore consternatos. sine voce
obstupuerunt. Bene autem et vere sensit sua miseria. Tunc ergo
autem obtenebratos cordium illius oculos: sermo salutaris
illuminavit igitur de prioribus actibus suis penitudinem gerentes.
et ydolorum errorem condempnabant. ad lumine veritatis currit. Et
ex illo tempore ita a maligna conversatione discessit. et tam
sepius exercitatis vicijs et magnis artibus hostis
cohibuit: quanta ante hoc tempore ergastula amarissima
fuit. Tunc enim in medio concilii stans regis presidens
magna voce clamavit: Vere spiritus dei loquitur in filio nostro.
Vanitate victi sumus et nulla ultra responsione habemus

vel resistere hiis que ab eo dicta sunt penaliter. Magis est
dei clamore, magis fides eorum, magis mysteria. Conversus
autem ad filium regis ait. Dic nunc o illuminata anima: suscipiet
me deus si discedens a malis actibus meis convertor me ad
ipsum? Certa esto virtute preciosa eterna suscipiet te: et omnes
qui convertuntur ad ipsum. Suscipiet autem non aliter quam sicut filio
qui de longinqua revertitur regione. Idem de via iniquitatis conversus
est. obviam occurrit: et hunc amplexans osculatus est. et protinus
sua sublata. mox eum veste induit salutari. et stola
splendidissima circumdedit: ministerium per supernis virtutibus letitiam
et sollempnitatem pro conversione perditi omnes exhibuit. Ita ipse
dominus ait: gaudium fieri in celo super uno peccatore penitentiam
agente. Et iterum dicit. Non veni vocare iustos sed peccatores
in penitentiam. Deinde et per prophetam. Vivo ego dicit dominus
nolo mortem impii: sed ut convertatur de via sua mala et vivat.
Conversione convertimini de via vestra mala: et quare moriemini
domus israel. Iniquitas enim eius non nocebit ei in quacumque
die conversus fuerit iustitia. et in preceptis vite ambulaverit:
vita vivet et non morietur. Omnia peccata illius que peccavit
non recordabuntur. Quia iudicia iustitie fecit: in ipsis vi-
vet. Et rursus per alium prophetam clamat. Lavamini mundi
estote. auferte malum cogitationum vestrarum ab oculis meis:
quiescite agere perverse: discite bene facere. Et si fuerint peccata vestra
sicut fenicium: ut nix dealbabuntur. Et si fuerint rubra
quasi vermiculus: velut lana alba erunt. Talibus igitur propositis
a deo promissionibus hiis qui ad eum convertuntur: noli hesitare
o homo neque ambigas. Sed veni ad deum benignum dominum nostrum
et illuminare et facies tua non confundetur. Ergo enim ut descendis
in piscinam divini baptismatis: omnis confusio veteris hominis et tota
sarcina multorum peccatorum sepelietur in aqua: et in nichilum de-
fluet. Innovatus vero tu mente et ab omni sorde mundus erit
nullam maculam vel rugam peccati de cetero habens. Et de illis

intexeit ut conservemus in metipsos accepta emundationem per
viscera misericordie dei nostri

Theodas igitur instructus sermonibus eorum continuo
et execrabile illud antrum repetens. et sic magice
artis libros assumens velud totius auctores malicie et
misteriorum demoniacorum thesauros: igne combussit. Deinde
vero speluncam adiit sancti illius viri ad quem Nachor venerat: et
desuper narrat omnia. pulverem super caput suum aspergens. gemitusque
gemitus emittens et abluens semetipsum lacrimis: per ordinem
etiam suas execrandas suas referens actiones. Ille vero eum ad
salvandas animas et de fraudulenti draconis faucibus rapiendas
artificiosus erat: instruit illum verbis salutaribus. promittit
remissionem peccatorum: [illegible] spondet fore iudicem. Deinde
cathecizans eum. ieiunare multis diebus [illegible] que delin-
quierat madentem: lacrimis et gemitibus domini pro illo exorans

His ita peractis rex undique destitutus. vehementer insipi-
ebat: et plurima commotionem in animo ferebat. Convocans
autem rursus quotquot erant de consilio. diligenter perquirebat
ab eis quid de reliquo super filio faceret. Multa autem consilia multis
supponentibus. Arachis ille superius memoratus illustrior
dignitate et primus consilii existens ait regi: Quod oporte-
bat rex filio tuo facere et non fecimus suadendo ei mansuetis
[illegible] et mitis sermonibus. Quod ut video: ad impossibi-
litatem. Natura enim non [illegible] forte ego facto [illegible] istum
atque [illegible]. Igitur si tormentis eum [illegible] volumus et [illegible]:
tu hostis eius [illegible] et pater non vocabis: et illum amittes pro eo
mori cupientem. Restat igitur istud ad faciendum solum ut dividas
ei regnum: et in parte que contigit ei regnare permitte. Et sic quidem
necesse negocia et curam secularium suscipit eum ad mundum laborem
[illegible] et vitam: ex sententia nobis [illegible] proveniet. Nam
mores fortius [illegible] roborant: facile deleri non possunt.
Et ideo suasione potius quam vi sunt commutandi

Si autem in secta permanserit [illegible]: hoc ipsum non amisisse te
filium: erit tibi magnum desolationis solatium. Hec Arachi dicente: omnes
laudaverunt suscipientes consilium. Consensit itaque et rex sic ista
disponi. Mane autem facto et accersito rege filio ait ei: Iste
iam ultimus ad te sermo fili. Cum non consensisti obaudiens
et salutem in hoc cor meum recreavimus: non ultra ergo sciens parata tibi.
Illo autem sciscitante quid vult et ubi: quoniam igitur multum laborans
te inobedientem te ad omnia repperi ut acquiesceres sermonibus meis. Ecce
iam regnum dividens in una parte tecum et regere faciam: et
erit tibi amodo licitum quamcunque desideras pergere viam. Cognoscens
autem ille divina vacationis causa et istud ad capessendum salutem dilatationis
sponte regis: tamen obediens consensit ut ipsius manus evaderet
et desideratam sibi viam ambularet. Suscipiens autem ait regi:
Ego quidem desiderabam dominum illum quem vivens cognovi in
via salutis. et omnibus abrenunciando tecum ipso residuum
vite mee expenderem. Sed quoniam incepi non permittis ut
desideratam peragam in hoc obediam tibi. Illa in quibus non adiacet
manifesta perditio et a deo alienatio: bonum patri obedire
est. Rex igitur maiori repletus gaudio dividit statim in duas
partes universam sibi subiectam provinciam: ordinat filium regem
ornat dyademate: et cum tunc regali illustrans gloria
in designatum sibi dirigit regnum cum splendido comitatu
et decenti obsequio. Principibus autem et ducibus magistratibus
et satrapis. post omnes volentes abire cum filio suo
tribuit et civitatem quandam magnam et spaciosam constituit
regie et civitatem quandam magnam et speciosam constituit regi.
Obtinuit igitur iam Josaphat regnum potestate percepta: cum pervenit
ad civitatem in qua regnaturus erat dominice crucis passionis signum
in turri erexit venerandum in universis vero terminis posuit
templa in idolorum et delubra instanter in sequendo destruxit
et usque ad fundamenta diruit. ipsaque etiam fundamenta effodit.
nullas impietatis reliquias reliquendo. In medio autem
civitatis templum magnum et speciosum domino edificat Christo
et precepit multitudini ut ibi frequenter conveniat ad eum

exhibendum deo cultum per sancte crucis adorationem. Tunc in
medium ante omnes ipse procedit: et intentissime se dedit
orationi. Omnes autem qui sub eius erant potestate ammonet.
abscedat. omnia facta ... crimina a supersticiosis demoni-
ciarum ... separet eos et deo reconciliet. Deceptiones omnes
revelat. et predicationem insinuat evangelii. dei vero
incarnationem docet. et miracula predicat admirandum. pas-
sionem notificat crucis per quam salvati sumus. resurrectionem
intimat et ad celos ascensionem. metuendam vero hominibus denun-
ciat diem terribilis illius futuri adventus. repositaque fidelibus
bona. et reprobis parata supplicia. Hec omnia suavibus
moribus. et mellifluis protulit sermonibus. Nam cum
tanta eminencia potestatis et regalis munificencia abundabat
venerabilis ac et metuendus: quanto humilitate et mansuetu-
dine. Et eo amplius inclinabat omnes ad seipsum quod erat quidem episcopus
mirabilis: mansuetis et modestis moribus. In potestate
humilitate et mansuetudine magnus adiunctis sibi cooperatoribus
omnes obedientes sunt facile persuasit sermonibus. Itaque sic in
brevi tempore cunctos sibi subiectos exemplo: tam eos scilicet et
rusticolas. omnes illos doctrinis sermonibus ut abnegarent
quidem vetustorum deorum errorem. et abrumperent ab ydolorum sacrificiis
et abhominationibus. veraeque integrum fidei: et eos christianissimis doctri-
nis deo reconciliarent. Omnes qui in spelunculis et montibus
propter timorem prius illius latitasse fuerant. sacerdotes scilicet et
monachi et ceterorum pauci: cognito eius adventu sunt. ad eum gaudentes
veniebant. Ipse autem eos qui propter deum in talibus deciderat
malis et tribulationibus obviam exiens honorifice suscipie-
bat et in suum introducebat palacium. pedes lavabat: capita
abluebat. et animos eorum pacificans. Deinde vero noviter ascendit edificia
ecclesiarum reddidit. et quendam episcopum qui multa propter fidem christi
passus fuerat. et sui episcopatus amiserat sedem. archiepiscopum ibi
constituerunt virum scilicet et ecclesiasticis institutionibus eruditum

zelo divino fervente. Baptisma autem confestim impertiebat: baptizari
eos qui ad Christum conversi fuerant iubet. Et baptizabatur princeps
primus: et quotquot in dignitatibus erant: deinde milites et reliqua
plebs. Et baptizati non tantum animarum recipiebant sanitatem: sed
etiam quanticumque languoribus fuerant gravati corporalibus.
et febribus ~~gravati~~ vexati. omnia deponentes cum purificati
corpore roborati a divino fonte redibant: sanitatem adepta
anima scilicet et corpore. Hinc et confluebat ad regem Josa-
phat undique multitudines. pietatem ab eo discere cupientes:
et omnia quidem subvertebat templa idolorum. Tollebat omnes
divitias: et reposita in prophanis pecunia. Quando autem deorum
templa edificabat/ et divitias illas eius et preciosa vestimenta
et thesauros rex Josaphat reposuit: de corruptibili
et superflua illa materia. opus faciens bonum et utile.
De templis autem illis ac celebribus in quibus primo conversabatur
sedebant demones. persecutor acerrime pellebatur: et mi-
seria que eis supervenerat in multorum audientia vociferando
flebant. Et liberata est tota regio illa a tenebra seductorum
eorum: lucemque fulgebat immaculate fidei christianorum. Igitur
et rex bonum aliis se prebens exemplum: et ad similem multos
inflammabat devotionem et accendebat. Qualibus enim
potestas conformatur. talibus et subiecti sibi ipsis imperat:
et amat illa in quibus principem gaudere senserit. Hinc deo
cooperante pietas crescebat in eis et confortabatur: quia
rex in mandatis Christi et ipsius dilectione perfectus erat: dis-
pensatorque dei gratie existens et multorum gubernator
animarum ad portum dei eas perducendo. Sciebat enim ante
omnia hoc regale opus esse: ut homines doceat deum timere
et iustitiam servare. Quod et faciebat ~~sanct~~
se metipsum regendo. et voluptates corporis domando.
subiectosque suos admonendo sicut gubernator optimus

perfecte castitatis vinculo gubernatur. Hec enim vera regis
diffinicio est: voluptates regere et tenere: quod et ille
faciebat. De parentum quippe nobilitate et regali gloria
que erat ei nullomodo extollebatur. Sciens quod unum hominum
genus ... primum parentis: et de ipsius massa sumus pauperes
et divites. In prosperitate non humili mente se deprimebat: et
future beatitudinis memor. advenam quidem se ipsum hic reputa-
bat. Illa autem agnoscebat propria esse que adeptus foret
possessurum decebat vita migrante. Cum non bene ista disposuisset
et omnes qui sub illius erant dicione. ab antiquo liberans errore
[illegible] servitutis fecit servos illius qui redemit nos de ma-
ligna servitute precioso sanguine suo: secundum meditatur opus
[illegible]. Iudiciariam [illegible] et iusticiam prius adeptus
fuerat. et diademate quidem [illegible] coronatus: et [illegible] iusti-
cie [illegible]. Despiciebat denique terrenarum diviciarum instabilitatem:
fluvialium aquarum mutari esse. Quamobrem ibi studuit eas re-
ponere ubi neque erugo neque tinea demolitur: et ubi fures
non effodiunt nec furantur. Et accepit omnes pecunias pauperibus
distribuendas: nullomodo parcens eis. Sciebat enim quod magna
[illegible] assumens dationem potencium [illegible] mitari (?).
In hoc autem maiorem deum imitabitur: si non estimavit mi-
sericordia preciosa. Super aurum et lapides preciosos
misericordie divicias sibimetipsi aggregabat. Et hic letabatur
spe future quietis: et ibi iocundabatur experiencia spiritualis beatitudinis.
hic [illegible] ab [illegible] et qui in metallis erant [illegible]
et qui a creditoribus erant suffocati: et omnibus omnia largiter
ministrabat. Pater autem erat orphanorum et viduarum et
egenorum: quam amabilis et benignus: sibimetipsi plurima
beneficium [illegible] cum aliorum [illegible]. Ita divites erat
muneribus: et [illegible] regalis [illegible]. Quibus dabat liberaliter indigentibus:
[illegible] spiritales pro his recompensationes in tempore [illegible] retri-
butionis. Ubique autem [illegible] illius fama [illegible]

veniunt ad eum quasi quoddam odoris unguenti suavitas ad eos
affluebat: et per ora omnium volitabat. Ista timore et contradi-
ctione trahebat complures: sed desiderium et ad ipsum vera
ex corde dilectio. Quod ex deo erat eis plurima exhortatio
ad omnes erat ista. Tunc et ille qui prius eis erat scandalum
et ponens adhibebat. cunctum errorem abicientes: veritatem
evangelizabat. Et domus quidem Josaphat crescebat et
confortabatur: domus autem Avennir minuebatur et infirmabatur
quemadmodum de David et Saul regnorum narrat historia.

flet

Ista rex autem Avennir considerans et vero atque stricto in se iudicio reductus
a priorum regnorum falsis similitudinibus deorum et vana seductione
et irae primos contulit conuertens: et hec que sibi a se meditata.
Quibus autem eadem confirmantibus instantius cum eos omnes ex alto
salutaris cognoscentia orare fecit filius Josaphat. visum est regi
manifestare filio suo. Et cetera. Sequitur de conplacitis Josaphat

Rex scribit ad Josaphat pro ... plures

Rex autem dilectissimo filio Josaphat tormenti hunc modum
Regum vale. Cogitationes plurime fili carissime mea subintrantes
animam crudeliter conturbabant. Ita mea ossa contritionis deficientia quem-
admodum fumus deficit: quando sub spectu tuo languore superbe sele
respice destina. Epistola ad quem in se a te dicebatur. Et quasi tociens
confusione nos priorem et spiritus operuerit. ut hec neque ad
vitam nostram. Nec omnium rerum auctorem valemus recognoscere.
sed et lucem sic splendidam per te nobis ostensam oculos claudentes
videre nolumus. Multa et quidem mala incidimus: in felicitate
per hec et dolorem non paucos occidimus: quod cogitari sibi
inexpugnabili vel roborari per mortem adversus animam crudeliter
[illegible]. Nunc autem crassa illa nebula de meis
auferuntur oculis. Lucem quandam habet modicam cernimus:
et super nos per minima subintrat malorum. Et hec
lucem nubes alia mala dissipatores ... obtenebrare
temptat/ multitudinem opponens meorum malorum: et quasi
abhominabilis iam ego sum coram: et non suscipiendus. sicut

apostata et hostis illius factus. Tamen quod ad ista dulcissime
fili dicas. ipse manifesta in actibus factis: et quod oportet
me facere tuum preceptum edoce: et ad noticiam rei que te
expedit me perduc.

Hanc explanationem Josaphat suscipiens. et que in ea contine-
bantur regis dicta perlegens: gaudio plenus et admiratione re-
plebatur. Statim quod ingressus in suum cubiculum. ante dominicam yma-
ginem in faciem corruit. et lacrimis terram rigans. gratias egit
domino plenus et confessus. et labia exultationis movens. primum
dixit. Exaltabo te deus meus rex: et benedicam nomini tuo in seculum
et in seculum seculi. Magnus es domine et laudabilis nimis:
et magnitudinis tue non est finis. Et quis loquetur potentias
tuas. qui convertisti petram in stagna aquarum: Ecce enim rupis
ista et petra durissima videlicet cor patris mei te volente
quasi cera effectum est molle. Vere et possibile est tibi de lapidibus
istis ~~fus~~ suscitare filios abrahe. Gratias tibi ago domine
amator hominum deus misericordie. quia patienter sustinuisti et
patienter sustines excessus nostros: et hactenus nos impu-
nitos dimisisti. Nos enim digni eramus olim perire a
facie tua: et exemplum fieri in seculo isto. sicut pentapo-
lim habitatores factique fuerunt igne et sulphure combusti.
Sed immensa tua ~~pietas~~ pietas misericordie effusa est
super nos. Gratias ago tibi qualis ego et indignus. et si non
sit sufficiens ad glorificandam bonitatem tuam. et deprecor ineffabi-
lium misericordiarum tuarum domine ihesu christe fili et sermo invisibilis
patris. qui omnia verbo deducis et voluntate continens: qui portans
super ~~[...]~~ lignum ligasti fortem: et pro illo ligatis et nobis dedisti
libertatem: ipse nunc ostende manum tuam invisibilem et
omnia operantem. et presta liberare servum tuum patrem meum de prima
~~[...]~~ illa captivitate diabolica: et ostende ei efficacissime quod
tu es solus antiquus deus verus et rex solus eternus et immortalis.
Da contricionem cordis mei precioso et misericordie oculos

et secundum veram promissionem tuam adesto mihi cognoscenti et confitenti
te factorem et provisorem totius creature. Infunde in me tuam sapien-
tiam. et dirige in firmo in operatione operis mei. et firmitate
fundatus in te firmo angulari lapide: ut valeam in-
utilis famulus tuus annunciare meo genitori sicut
oportet misterium dispensationis tue. et separare eum nunc
a vetere ab errore vano malignorum demonum. et adducere
adducatur deum et dominum qui non vis mortem impiorum sed ex-
pectas conversionem et penitentiam: quia es gloriosus in secula seculorum

Sic oravit. et certitudinem accipiens consequendi amen
quecumque a deo que desiderabat. et in nullo consilio tollens
moram cum regali officio ad regnum patris sui venire festi-
nabat. Ut autem patri nunciatum est adventus filii. occurrit
confestim obviam illi. complectitur. osculatur. maximum
facit gaudium: et celebrat festum magnum in adventu
eius. Et non plura: Post hec pater vel singulariter
consedit. Et quid dicat quid differunt pater filiusque et cum
comparata philosophia: Et que alia nisi que sibi a christo
fuerunt administrata: per quem piscatores sunt ex ipso piscatores
totius mundi et illiterati sapientibus sapientiores effecti
sunt: huius gratia et ipse illustratus locutus est patri illu-
minans eum lumine sancto. Et enim pater multo laboravit
ut eruat eum a superstitioso errore: quid non dicens. quid
non faciens ut abducat eum: sed iam tunc canticum psalle-
bat. quod in aure nimie audiens dicebat. Tunc autem
respexit dominus ad humilitatem servi sui Iosaphat. et depre-
cationem eius exaudivit. clausa namque cordis patris
sui aperuit nunc. voluit enim tantum timentium se faciet
et deprecationem eorum exaudiet. facile quod dicebatur
a filio rex intellexit. Itaque Iosaphat dei gratia oppor-
tuno nacto tempore quando insurgere debet adversus victoriam
malignorum spirituum qui dominati prius fuerant animi

patris sui et de illorum errore prophete liberare eum. salutare
ei apostoli nostri facere videbant. et in actibus vivum deum verbo vitae
a principio cum sermone repetentes audiebant ei qui nesciebant
magna et mirabilia et auribus cordis non audierant
ymmo ultra quidem ei de deo locutus est. et sancti patres crediderunt:
quod non est alius deus in celo sursum neque in terra deorsum nisi
unus deus pater et filius et spiritus sanctus. Plurima illi etiam
misteria nota fecerunt theologie. et de invisibilibus atque visibilibus
firmaverunt eum. quomodo deus in exemplo omnia creavit et secundum
ymaginem et similitudinem suam formavit hominem. et hunc
libero arbitrio donatum in paradyso posuit. et omnium bonorum
participari licentiam dedit: abstinendo vero ab uno solo
preceptis. quod erat dinoscendi boni et mali. Preva-
ricatione vero mandati: de paradyso expulsus. Unam a fami-
liaritate quam optinebat apud deum elapsum genus humanum
in multos decidit errores sive peccatis et subditum mor-
ti per iram dei. et qui subditos sibi homines acciperet
ex toto oblivisci fecit deum et dominum. et sibi fieri
persuasit per ydolorum exsecrabilem cultum. Misericordia igitur
ductus qui nos fecerat deus ex voluntate patris ut [illegible]
[illegible] cooperante spiritu sancto complacuit de sancta maria
virgine apud nos nasci. et passibilis fieri est impassibilis.
et mortuus est immortalis. Et in tercia die resurgens
nos liberavit a mortuis: porro honore et sublimi
gloria dignos efficeret. Ita sublevavit nos secum in celum
ascendens unde descenderat. Unde et iterum venturus est ut
plasma suum resuscitet. redditurus unicuique secundum opera sua
hoc est electos celorum regni suscepturos et reprobos [illegible]: malos
in eterna gehenne tormenta et in igne inextinguibilem
tenebras exteriores in morte vero: et quantacumque alia sibi
thesaurizaverunt supplicia sive de peccatis. Hec omnia vobis
plenius et habundantius sibi [illegible] spiritus sancti gratiam testificantibus

contrarie. deinde et investigabili benignitatis dei mar
ris pelagus et summo patris sibi ad stupendam ad se
conversionem: et quia non est presentis virium eius preclare virtute
si tamen voluimus perennam agere ... multe hec ex
et scripturarum confirmans testimoniis. finem imposuit sine

Q Compunctus itaque rex in hac a deo docta sapientia voce
magis et flagrantissimo ad salvatorem christum con
versus ab omni demonum errore discedens: signumque vivifice
crucis adorat sub aspectu omnium. Et in auctore audientia
deum predicat deum verum dominum nostrum Jhesum christum: priorem
suam confitetur impietatem. et ipsa adversus christianos crudelitate
et homicidia arguit: magis per hoc ad predicta efficitur
ut in eo quod dictum est a paulo opere compleri videatur.
Ubi habundavit peccatum. ibi et gratia habundavit. Multa
ergo sapientissimo iosaphat hiis qui conveniebant magnatibus
et satrapis et omni populo de deo et de pietatis eius fide po
tulit. et quasi ignea lingua novum canticum cantat.
Sic ipsos gratia superveniens. omnes excitat ad glorificationem
dei. quasi ex una voce terribiliter clamantibus ~~magnus~~ magnus deus
christianorum. Non est alius deus preter dominum nostrum Jhesum christum
cum patre et spiritu sancto glorificandum. Zelo itaque divino
Quomodo rex avenir destruxit ydola — succensus rex avenir insurgit fortiter adversus ydola
que erant in palacio suo ex auro et argento facta. et
in pavimento ea proicit. Deinde comminuta diversis
egenis distribuens: proficuum sibi de inutilibus faciens.
Postea et cum filio ydolorum templa et delubra omnia
instituit usque ad ipsa fundamenta subvertit fieri. Hac autem deo
oratoria in locis ipsorum edificavit. Non solum autem in civitate sua
et in universa regione multo studio eadem proficiunt. Ma-
hic ab. v. — lignorum spirituum qui habitant in delubris civitatis pellebantur
et impugnabilem deo divinam virtutem timentes confitebantur.

Omnis autem in circuitu regio et vicinarum gentium multitu-
dines ad pietatem fidei Christi currebant. Tunc superadveniente sanctissimo episcopo
catechizatur rex Avennir et divino perfruitur
baptismate in nomine patris et filii et spiritus sancti. Et Josaphat
eum de divino fonte suscepit et carnali genitori spiritualis
regenerationis auctor effectus est. Nam caelestis patris filius
erat et fructus vere divinae radicis sanctissimae, radice illa
clamante: Ego sum vitis vos palmites. Ita renatus
rex per aquam et spiritum sanctum laetabatur gaudio ineffabili.
Cum quo et tota civitas et in circuitu regio universa divina
meruit baptismata percipere et filii lucis effecti sunt qui
prius erant tenebrae. Fugatur autem languor et omnis daemo-
niaca calamitas procul a credentibus pulsa est. Perfecti
autem et sani omnes animabus et corporibus erant. Et plu-
rima alia miracula ad confirmationem fidei patrata sunt.
Ecclesiae reaedificabantur et episcopi qui absconsi erant propter timorem
redibant et suas recipiebant ecclesias, et alii de sacerdotibus
et monachis ordinabantur ad pascendum gregem Christi. Rex
quidem Avennir ita priore illa infelici conversatione derelicta
et paenitentiam agens de his quae fecerat, totumque regalem
principatum filio tradidit. Ipse autem apud semetipsum solitariam
vitam deducens, pulsansque pectus capiti aspergens cineres
gemitus emittebat, lacrimis semetipsum abluendo.
Solus soli ubique Deo colloquebatur, indulgentiam ab eo suarum
postulans culparum. In tanta vero compunctionis et humilitatis
abyssum semetipsum deposuit ut non auderet etiam Dei
nomen suis nominare labiis, et vix hoc filii exhor-
tatione praesumeret. Ita ergo bonam mutationem immutatus
ad virtutum decentem processit viam ut superexcederet pietate
priorem ingratam ignorantiam. Consumptor vero amor ita vincens
in paenitentia et lacrimis ... in aegritudine decidit de qua

Qualiter baptizatur per Josaphat

quidem

De paenitentia regis Avennir patris Josaphat

et mortuus est. Quando finis eius appropinquavit cepit flere
et recordari in memoria reducens mala que fecerat. Josaphat
autem verbis consolatoriis alloquebatur eius tristiciam et formidinem
que sibi contigerat dicens. Quare tristis es pater. et quare timet
ipsum cor tuum? Spera in deo et confitere ei quod est spes omnium
finium terre et in mari longe. Sic scriptum est per prophetam dicen-
te. Lavamini mundi estote. auferte malum cogitationum ves-
trarum ab oculis meis: discite bene facere. Et si fuerint
peccata vestra sicut fenicium: quasi nix dealbabuntur. Et si
fuerint ut coccinum: sicut lanam dealbabo. Noli ergo pater carissime:
noli dubitare. Non vincunt enim peccata convertentis se ad
deum. inestimabilem illius bonitatem. Ipsa quippe sunt sub men-
sura et numero: quantacumque sint. Illa vero immensa est:
et innumerabilis. Non enim potest quod subiacet numero im-
menso superare. Talibus consolatoriis verbis instantibus
ipsius animam: bone spei efficiebat. Deinde extendens pa-
ter manus. gratias agens. bona imprecabatur illi: et deum
benedicebat in quo natus fuit ipse dicens. Fili dulcissime
fili non meus. sed celestis patris: qua retribuam tibi gratiam
quibus benedicam te benedictionibus? Quam vero gratiarum actionem
referam deo pro te. Perditus enim eram: et inventus sum per te.
Mortuus eram pro peccatis: et revixi. Inimicus dei et
apostata fui: et reconciliatus sum. Quid ergo retribuam tibi
pro hiis omnibus? Deus est qui dignas tibi reddat retributiones.
Hic locutus est: et frequenter dilectum osculabatur filium. Deum
orans dicens. In manus tuas benignissime domine com-
mendo spiritum meum: et ita in pace domino animam reddidit.

Nota quomodo moritur pater Josaphat

Tunc filius eius Josaphat lacrimis honoravit patrem
mortuum. et exequias illas dignas exhibens.
posuit corpus eius in monumento iuxta viros sanctos. non

cum operuit veste regali: sed penitentie cilicio. Stans autem
super monumentum manibus in celum elevatis et flumina lacri-
marum ex oculis deducens. oravit ad dominum dicens. Deus
gratias ago tibi rex glorie. solus potens et immortalis. quia non de-
spexisti deprecationem meam. et lacrimas meas non spre-
uisti. quem complacuit tibi ut istum servum tuum patrem meum
convertens ab iniquitatibus et ad te respicere verum salvatorem omnium
precepisti. separasque a superstitione ydolorum. dignumque fecisti ut cog-
nosceret te verum deum et amatorem hominum. Et nunc domine de-
investigabilis et inexcogitabilis colloca eum in loco refrigerii.
et in loco quietis. ubi lux splendet vultus tui. et ne me-
mineris iniquitatum illius antiquarum. sed secundum multam misericordiam
tuam. dele cyrographum peccatorum suorum. et cautionem illius
scinde [illegible]. et servos tuos pacifica ei condigne et glo-
rificentur: et percipe eos ne [illegible] cum ira removeat. Quia pos-
sibilia sunt tibi omnia domine: in hoc solum non misereri eorum qui
confugerunt ad te: hoc est tibi impossibile. Quia misericordia tua effusa
est super omnes. et salvans invocantes te domine Jhesu Christe
quia decet te omnis gloria in secula Amen.

Tales orationes et deprecationes obtulit domino in totis
septem diebus. nullomodo a monumento surgens. immemor
penitus cibi et potus. nec quieti sompni particeps. sed lacrimis
pavimentum rigabat. gemitibus inenarrabilibus
orando dominum pulsabat. Octava autem die ad palatium
regis ingressus. cunctas divicias et pecunias indigentibus
distribuit. ita ut nullus iam relinqueretur inopia patiens.
In paucis ergo diebus huiusmodi perficiens ministerium et
omnes thesauros evacuans. quatinus per angustam virtutis
portam non impediret pondus pecuniarum. quadragesima dies
obitus patris memoriam perficiens. convocat omnes prin-
cipes et milites preclaros baltheo et urbanos ampli

non paucos: sedens pro tribunali aut in audientia omnium.
Ecce sicut videtis rex Avennir pater meus quasi unus de pau-
peribus mortuus est: et neque divitie neque regalis gloria neque ego
dilectus illius filius. neque aliquis de ceteris amicis suis et cognatis
adiuvare illum prevaluerunt. ut inevitabilem sententiam preteri-
ret. Sed abiit ad illa iusta iudicia. rationem redditurus conversationis
presentis vite nullum de omnibus ducens secum adiutorem. nisi tantum
que egit opera qualiacumque sint. Ipsum autem et omnibus humana
sortitis naturam contingere constat non aliud. Nunc ergo audite me
amici et fratres populus domini et hereditas sancta: quos redemit christus
precioso sanguine suo: et de antiquo errore et servitute adversarii
eruit. Scitis nostis mei vos conversationem meam. quomodo ex
quo christum cognovi et servus eius esse merui: omnia habens odio
ipsum concupivi solum. et istud mihi est quod erat desiderabile. ut
a strepitu vite et vana conturbatione subtractus. deo meo. solus
solo vacarem: et in silentio et quiete ei servirem domino meo.
Sed impedivit me patris mei obstinatio: et mandatum
honorari precipiens genitores. Unde dei gratia et cooperatione
non frustra laboravi: neque in vanum tales dies expendi.
Ipsum illo tempore reconciliavi: et vos omnes habere solum cogno-
scere deum verum et dominum omnium docui. Ipso autem ego hoc feci.
Sed gratia dei merito. que et me de superstitioso errore et
de servitute ydolorum eripuit: et vos populum meum de seva
captivitate liberavit. Iam ergo tempus est ut de cetero compleam
que promisi deo opera. Tempus est enim quod deducat me spiritus:
et reddam vota mea que vovi ei. Nunc ergo considerate
quemcumque velitis preesse vobis et regere. Iam enim gesta
estis in voluntate domini: et non vos latet preceptorum eius
Ut in istis ambulantes non declinetis ad dextram neque
pacis ad sinistram: et deus ~~pr~~ erit vobiscum. Hec ut audivit
populus ille et universa congregatio: tumultus illico et
ploratus et vox magna et confusio fit. flentibus omnibus

et lamentationibus suam desolationem. Talia lamentans
et cum lamentationibus etiam sacramentis obtestabatur se non eum
dimissurum aliquatenus: sed comprehensurum. et discedere penitus non
concessurum. Ita vociferante populo et principibus omnibus, rege turbam
sedare volente: silentio imperato, coram se obedire promisit obs-
tinatum. Confirmatos tum et testatos sigillo in volumine scriptis:
domum remisit. Ipse autem unum de principibus qui carus ei erat
prae omnibus et propter fidei pietatem et prudentiam vitae decoratus ad-
mirandus, Barachiam nomine, quem et superius sermo demonstravit
tunc Nachor Barlaam simulantem cum philosophis disputantem
et solum pro viribus fuisse verum astare et decertare adversus illos
zelo divino succensus in corde, singulariter assumens homini
loquebatur et dulciter flagitabat ut regnum susciperet et sub
timore dei populum illius regeret: cum ipse desiderata a se
via pergeret. Ut autem illum negare vidit et omnino respuere
et dicere: O rex, quam iustum est iudicium tuum, quamque non
secundum mandatum dei tui est sermo. Si enim diligere proximum
sicut teipsum edoctus es. Quare onus quod ipse deponere
festinas, mihi conaris imponere? Nam si bonum est regere:
ipse quam bonum est teneto. Si autem istud est animae scandalum atque
offendiculum: cur mihi imponis illud et viis me supplanta-
re? Postquam talia dicentem et assentire videt: a colloquio
cessavit. Et cum in sequenti nocte epistolam quandam scripsit
ad populum multa referta philosophia et omni pietate
communicante: quomodo debet in deo glorificari. et quale vita ei of-
ficere, qualesque principes: et quas gratiarum actiones. Deinde
non alium quam Barachiam praecepit in regali principatu eius
assumendum. Et in cubiculo carta in qua epistola erat scripta
derelinquens: ita omnibus de palatio egreditur. Et penitus
latere non potuit. Nam summo diluculo hoc auditum
est et turbatione repentina et luctu populus contribulatur.
Cum celeritate multa ad inquisitionem eius egrediuntur

Ut Iosaphat reliquit regnum et alium constituit regem.

Epistola narrat que Iosaphat regi... scripsit

propter fugam ei omnimodo satagentis. Non tamen in vanum
cessit eius studium. Ut enim omnes perceperunt ubi-
cunctos eius motus tendere et minas timuerunt val-
de. In torrentem quendam sunt mouentur magnis iaculis iac-
tatis habentes: et ordinem suorum celebrant horis. Videbant au-
tem profusis sine lacrimis: rogantes et discessionem appella-
tes. Ille autem ait. Cur frustra laboratis? Non enim
ultra me regem habere valetis. Plurima vero illorum consistente
instantia: venit ad palatium et congregat omnibus suum
declarat consilium. Deinde etiam iuramento confirmat
sermonem: quia non una cum ipsis die de reliquo fruitur.
Ego enim scio ministerium meum in vobis impleui: et non
dimisi neque subterfugi utilium quominus annunciarem vobis
et docerem: testificans omnibus fidem domini nostri Jhesu Christi
et penitentie viam ostendens. Et nunc ecce ego pergo
viam quam ex longo tempore desideraui. et amplius non videbitis
faciem meam vos omnes. Propterea testificor vobis hodierna
secundum diuinum apostolum: quia ego mundus sum a sanguine
omnium vestrum. Non enim subterfugi: quominus annunciarem vobis
omne consilium dei. Hec audientes et intentionis
eius firmitatem scientes. quod a proposito suo non valent
eum prohibere: merebat quidem desolationem suam. non pote-
rat autem omnino ipsi suadere. Tunc regem barachiam illu-
que et superior sermo monstrauit. apprehendens: dispu-
tans sibi ordino vobis regem. Illo vero fortiter adversus
negotium reluctante. invitum atque nolentem in regali
principatu constituit. diadema capiti eius imposuit:
anulumque regalem dedit in manu eius. et stans contra
orientem orationem proposuit ad dominum. irreuertibilem sibi
in deum fidem seruari et ineuitabiles secundum mandata
Christi mentis viam. Orauit etiam et pro omnibus [illegible] et [illegible].

petentes auxilium eius a domino et salutem: et omne quod unquam
eis conspexerit ad utilitatem dispensandum. Ista oratio sed
convenit dicere [illegible]. Certe sed mando sicut ait apostolus
testificatus est: attendite vobis et omni gregi in quo vos spiritus sanctus posuit
regere ad regendum ecclesiam dei quam acquisivit sanguine suo. [illegible] amor
Et sicut autem me cognovisti deum: et fuisti ei munda
custodia. sic et meo apostolorum studio placere satage illi.
Ita quanto maiorem a domino adeptus es principatum: tanto
potioris exactoris debitor existis. Et ideo redde bene
factori debitum gratiarum actionis. scilicet illius custodiendo mandata
et ab omni declinando via que ducit ad perditionem. Si
enim in navigantibus quislibet nauta fallit modicam
remigibus infert lesionem: qui vero gubernator est to
tius efficit navis perditionem: sic et in regibus. Si
quis principum delinquit: non tantum populo quantum sibimet
ipsi nocet. Si vero rex ipse: omnis efficit conturbationis de
trimentum. Et ideo maiores sustinebis penas. si quod
utilius pretermiseris. Quapropter cum multa diligentia custo
di teipsum in bono: cuncta excogitans [illegible] voluntatem ad
peccatum te [illegible]. Ait enim apostolus. Pacem sectamini
cum omnibus et sanctimoniam: sine qua nemo videbit deum. Cicero
attende quod mutare rerum quomodo [illegible]: contrarioque modo
et vano fert [illegible] et transfert. Et in istarum velocium
permutatione immobile constare in medium. Tu autem
frater esto in bono: et omnino stabilis. Ne extollaris per
temporalem gloriam in amorem timoris. Sed propriam cogita
ignobilitatem tuam nec considerata brevitatemque et incertitu
dinem istius vite et carnem morti copulatam. Et
ista cogitatio in superbie non deducet foveam: sed timebis
deum verum et obedies regi et videbis bona eius. Beati enim
inquit omnes qui timent dominum et qui ambulant in viis eius.

immutabiles forma ~~[illegible]~~ propriam cogitationes Nam variari
velut permutationum

Nota [illegible] [illegible] superioribus [illegible]

Et beatus vir qui timet dominum in mandatis eius volet nimis.
Tunc bene animum omnia debet servare que mandata. Beati misericor-
des: quoniam ipsi misericordiam consequentur. Et estote misericordes
sicut et pater vester ~~misericors est~~ celestis. Hoc enim man-
datum animus omnis debet servare qui in maiori sunt principa-
tu locati. Et omnem magnam prelatorum accipientes: dantes
prelati iugo possibiliter debet mutari. In hoc autem
deum magis imitabitur: si non indicaverit misericordia p-
ciosum. Sed et obedientes non tam ad amicitiam dei pertra-
hit: sicut beneficentie gratia indigentibus exhibita. Quia
propter timore fraude elemosina. adulatori comparata:
ficto honore novos sibi attrahentes decipiunt. et non
sponte subditus resilire facit tempus occasione reperta.
Vinculis vero amicitie astrictus firmum habet ad id quod
tenetur affectum. Pro eo beneficia esto indigentibus
et aperi aures pauperibus. ut in necessitatibus audiri
dei merearis. Quales enim nos conservis nostris
tales erga nos inveniemus dominum. Et sicut au-
dierimus / audiri mereamur / et sicut viderimus
videamur a domino et omnia videnti oculo. Misereamur
igitur miserorum misericordia. ut pro fide
filiorum accipiamus. Sed et aliud audi man-
datum: consilium primo. Dimittite et dimittetur
vobis. et si non dimiseritis hominibus peccata eorum nec
vobis dimittet pater vester celestis delicta vestra. Quia
propter malitie memoriam non retineas adversus
peccantes. si veniam postulas delictorum tuorum.
Indulgere ipse in te peccantibus. qui remissionem
concupiscis remissionis / et adversus conservos tuos

Quando nec fit sedatio. Et nisi

reconciliatio diuine ire fit sedatio. Et rursus clementia tua
erga peccatores: irremissibilia facit tua perseverantia. sicut
audis quid miles passus est debitor talentorum erga proximum
in custodia sibi mittitur ad actum exigendi huiusmodi debitum. Quod
quod diligenter nobis est considerandum. ne nos simul patiamur:
sed dimittamus omne debitum. et omnem iram de corde eiciamus: ut
et nobis dimittatur nostra debita. In omnibus autem et cum orabo:
tua custodia depositum: pia uigilabat fidei rectum quod dicitur:
et omnis zizania heresis non pullulet in verbis: sed mundo sit
dolo semine conserua diuino. ut multiplicatum duo fructum virtutis
signet. quando venit rectum ponere ad unumquemque iam, et reddet
unicuique iuxta opera sua. quando iusti quidem fulgebunt sicut sol: peccatores
vero tenebre operient et eterna confusio. Et nunc fratres
commendo vos deo qui vos potest edificare: et dare vobis hereditatem
in sanctificatis omnibus. Et hec dicens positis genibus suis. cum lacrimis
mis rursus orauit. Et conversus ostiatim et baptizauit quos regenerauit
ordinauit: et omnes principes. Tunc ita sederunt lacrime. nam
de corde. Circumstantes enim cum unusquisque ipsum animo illorum de
illius penderent ora. et sicut illo nullomodo viuere possent.
quod non compassione dignum reputaret. Tunc alie lamentationes
confluentia delinquerent: Osculabatur et amplexabatur:
recurrente obliuione doloris passio serat. Sed nos ita
bat. ab hac infelicitate amarissima. Quorum illud dolebat. premebat
salvatoris benefactoris. Pater ingenit deum cognouimus: ab
errore liberati sumus: et ab omnibus malis regere munimus.
Quando et nobis tunc post discessionem: venient nobis mala non
apprehendet: Talia dicentes pectora percutiebat. et quod comprehendunt
cor respiciebat infortunia. Ille autem in sermonibus consolationis
plenis omnes gemitus illorum compescuit cum eis semper fieri
promittens

spiritu: quamvis corpore id iam esset impossibile. Talia dicens omnibus
videntibus egreditur de palatio. Ex quo mox omnes contriti:
permiserunt se ad civitatem non reversuros et neque etiam oculis
eum aspectu se visuros. Ut autem extra civitatem factus est: quasi
simul lacrimas ab illo volebat discedere. Imperator amisisset
set et pariter revertebantur: frequenter eis conterentibus oculos
et in itinere pedibus offendentibus: quidam autem ferventioris
mentis a longe sequebantur eum: quousque nox superveniens
separavit eos ab invicem. Egrediebatur ergo de regno suo fortissimus
ille invictus gaudens velut quis de longo exilio in
suam domum rediens paternam. Letus ambulabat et erat indutus
exterius quidem consuetis vestibus: interius vero laneo panno
illo quod barlaam sibi dederat. Nocte itaque illa in domun-
cula cuiusdam pauperis hospitatus vestimenta cuncta
ea pauperi tradidit ultimam elemosinam in illa perficiens
et sic tam illius quam aliorum multorum pauperum orationibus et precatione
sibi deum adiutorem et ipsis gratiam et auxilium quasi
vestimentum salutis et indumentum leticie sibimet circumponens
ad heremiticam conversus est viam. Non panem secum deferens nec
aquam nec aliud aliquid ad cibum pertinens: non vestitus indumento
alio nisi duro illo panno tantum cum paulo apostolo memoria ferens.
Desiderio enim quodam irresistibili et amore divino vulneratus
animo immortalis regis Christi omnino desiderabat: erat enim sic factus
totus eius ligatus amore. Fortis enim est ut mors dilectio.
Huiusmodi ipse anima talem suscipiebat ebrietatem ita
quod sitiebat sitim secundum prophetam dicentem. Quemadmodum
desiderat cervus ad fontes aquarum: ita desiderat anima mea
ad te deum fortem vivum. Et quemadmodum vulnerata talia

dilectae animae: clamat in canticis canticorum. Vulnerata caritate
ego sum. Et alibi. Ostende mihi faciem tuam. et fac me au=
dire vocem tuam. Vox enim tua dulcis: et facies tua de=
cora. Huius ineffabilis pulchritudinis corporis amore velut
igne in corde succensus. et apostolorum chorum et martyrum
exempli omnia spernebat que videntur / omnem scilicet vitam temporalem.
mille tormentorum et mortium species subibat amatus di=
vina pulchritudine: et ita noctes dies cogitationibus dilectionis
huius igne et bonus iste nobilis quidem corpore nobilior vero
et regalior anima in seipso succensus omnia scilicet terrena despi=
ciebat: omnes quoque conculcabat corporis voluptates. Sper=
nebat divitias et gloriam: et ab hominibus honorem. Depo=
nebat dyadema et purpuram / araneae tela fragiliora
ista cogitans. Ad arta vero laboriosa et tristia semita
vite proponens semetipsum exhibuit clamans. Adhesit
deo meo / adhesit anima mea post te: me suscepit dextera
tua. Et ita incontinenter ingressus est vastitatem heremi: et
quasi onus quoddam et grave catena deposita rerum temporalium
confusione: letabatur spiritu. et desideratum presentem semetipsum cla=
mabat ad deum: quasi presentem et vocem audientem dicens.
Bona mundi huius domine ne videant oculi mei. neque
delectetur amodo cor meum per ista vanitate: sed imple
oculos meos lacrimis spiritualibus. Dirige gressus meos
et ostende mihi famulum tuum barlaam. ostende mihi eum qui
mihi salutis tua gratia auctor factus est. ut semita vite
huius per ipsius diligentiam addiscam certamen: ne pugnandi
ignarus ab inimico supplanter. Da mihi domine viam invenire
per quam veniam ad te. quia vulnerata est anima mea amore
tuo et te sitio fontem vite et salutis. Hec volvebat

penetrauit semetipsum semper: et deo dicebat per orationem sui et
contemplationem altissima mente. et ita impetu iter suum
peragebat. ad eremum senaar peruenire satagens ubi barlaam
degebat. Edebat autem herbas que per heremum nascebantur. Ni-
chil enim aliud deferebat secum ut dictum est: nisi solum ves-
titum suum et panem quem acceptum erat. Hec et cibum quem modi-
dicum et panem de herbis sumebat. aque autem omnino penu-
ria patiebatur: inaquosa et arida existente heremo illa.
Itaque in ora meridie soli ardente vehementer et aque
vehementius ipse estuabat siti contra superueniente: et
ultra affligebatur miseria. Hec vincebat desiderium
nostrum: et sitis que deum sitiebat. flamma sitis aque. In-
uidens autem hoc sathan homini christianus non sufferens in munere tali
eius propositum. et sic feruentissima in deo dilectionem. plu-
rimas ei per heremum excitauit temptationes. submittens
ei memoria regalis glorie sue. et dudum assistentes ei sple-
didissimi obsequii amicorum que et cognatorum atque coeta-
neorum: et que cum victorem autem contra ipsius construebat animam: et
alia vite refrigeria. Deinde excitauit considerationem propo-
nebat ei. et plurimos illius sudores. corporisque istius
et insuetudinem eius in tali miseria. et temporis longitudi-
nem. continuisque sitis necessitatem. et nusquam sperandam
consolationem tanti laboris uel finem. Et omnia turbu-
lenta excitauit ei plenum cogitationum in mente quemadmodum
scriptum est de magno anthonio. Ut autem vidit semetipsum
inimicus debilem aduersus ipsius propositum. corpus enim ipsius
cogitans et illius desiderio succedens. spe quoque bona confortatus
et fide stabilitus. per multiplex illius submissiones reputa-
bat: erubuit. Tunc a prima congressione deuictus. alteram

quo Iosaphat in heremo temptatus fuit

Per aliam viam mulieris cum malitie eius seminis et fantas=
matibus variis eum temptabat: et in formidine nimie
aliquando vero gladium adductum tenens insilivit super eum et
percutere minabatur. In statu non convertitur. Alia vice bestiarum
diversarum formas assumebat: fiebat adversus eum diversi-
tudine mugitum et sonitum. Demonum et in draconem et
aspidem et basiliscum transformabat. Bonus vero ille et fortissimus
athleta intrepidus erat animo. Cum altissimum sibimetipsi re=
fugium posuisset. Mens vero vigilans et malignum
subsannans dicebat. Non latet me seductor quod sis
spiritus in ista cecitas: quod et ab initio contra genus hominum talia
es fabricatus. et sic malignus es et ledere nunquam cessas
et aptus es semper et familiarissimus hoc ipsum in bestias
et species mutari: bestialiter conspicuus (?) tui ac pravitate ve=
nenosus et lesione intentionis tue demonstras. Cur
ergo ad impossibilia conaris miserrime. Ego quidem cum cog=
noverim esse nequitie machinamenta ista et terrores:
in nulla re terrere poterit (?). Dominus mihi adiutor est et ego de=
[illegible] spiciam inimicos meos. Et super aspidem et basiliscum a=
bulabis et conculcabis leonem et draconem virtute Christi (?)
confortatus. Confundantur et revereantur omnes inimici mei.
audiant et erubescant valde velociter. Hec dicens et
signum crucis sibimet imprimens arma inexpugnabilia: omnia
diabolica fantasmata absentavit (?). Tunc omnes bestie et spe=
cies sicut deficit fumus defecerunt. et sicut liquescit
cera a facie ignis sic perierunt. Ipse vero deo virtute ma=
nens ambulabat gaudens: et gratias agebat deo dicens (?)
et bestie plurime et varie et serpentum atque draconum
diversa genera que heremus illa nutrit. obviantia illi: non

ia fantasia: sed in veritate apparuerunt. Cum non esset tunc qui
erat plene via et labore. Ipse vero utique sustinebat aiu. tunc
quam dilectio ut aut scriptura foras mittere. laborem vero amor
alleviabat. Ista ergo multis ac variis incommodis et miseriis
fatigatus diebus non modicis. tandem pervenit ad heremum
illam Sennaaritidis terre in qua Barlaam habitabat. ubi et
aquam inveniens flammam sitis extinxit. Mansit autem
Iosaphat duobus annis integris per heremi illius vastitatem
vagabundus et non inveniebat Barlaam: Deo et in hoc for-
titudinem animi eius et cogitationis stabilitatem probante. Et erat
ita sub divo. sole exustus per diem et frigore per noctem con-
gelatus: et incessanter querens velut aliquem thesaurum
preciosum. venerandum senem. Plurimas vero sustinuit
temptationes et pugnas malorum spirituum. et multos la-
bores herbarum indigentia quibus in cibum utebatur. quia et
istas ad siccam heremus et rarissimas ferebat. Sed amo-
re domini inflamata adamantina anima illa et invicta
facilius sustinebat tristia ista quam voluptates: ideoque
superno non fuit privatus adiutorio: sed secundum multitudinem
dolorum ipsius et laborum a desiderato corpore fiebant conso-
lationes eius nocte letificantes animam. Completis ergo duobus
annis Iosaphat incessanter circuibat querens desideratum:
et rogabat deum lacrimarum flumina effundens et clamabat.
Ostende mihi domine ostende mihi imitatorem tue cogitationis et
tatorem auctorem bonorum. et ne propter multitudinem peccatorum
meorum. bono tuo priveter me. sed dignum me fac videre
illum. et exple in agone consolationis pomum

Invenit autem deus gressum spelunce vestigia sequentibus illuc
ambulantium: et mox ipsum quendam reperit heremiticam
vitam transigentem. Et hunc flagrantissime amplexatus et

osculatus rogabat ab illo sibi ostendi barlaam habitaculum
et de se ipso cuncta viro illi manifesta facit. Per ipsum
itaque locum didicit habitationis quam querebat. Perve-
nit celerrime velut quidam venator gnarus vestigia
inveniens venatoris: et hinc alia signa ab alio sene sibi de-
monstrata. ambulabat gaudens et spiritu robustus sicut
parvulus ex longo tempore patrem cupiens videre. Talis enim
amor qui secundum deum est in animam distillat. naturali multo est
q. Josaphat invenit Barlaam fervidior atque fortior. Pervenit igitur ad hostium spelunce.
Et pulsans: benedic inquit pater benedic. Ut autem vocem
audivit: exiit barlaam de spelunca. Cognovit per
spiritum quem secundum exteriorem aspectum pater recognoscere non
valebat propter inmutabilem illam transfigurationem et immuta-
tionem: quia immutatus et transfiguratus erat ab aspectu illo priori
et decora ac florida iuventute. Iam de nigratus erat
a fluore solis concrematusque membris. exsiccatus hinc facie et
oculos (?) in profundum habens dimissos: et supercilia exusta
habens rivis lacrimarum et multa inopie afflictione. Sed
Josaphat cognovit spiritualem patrem. caracterem notum
servantem eundem. Stans quidem mox contra orientem senex:
oravit gratias agendo deo. Et post orationem dicto amen.
applicantes se et osculantes suavissime alterutrum am-
plexibus constringebant. et per (?) illo amore saciari non
poterant. Ut autem sufficienter se viderant osculati sunt
invicem et spiritualibus (?) nominibus se salutaverunt: sedentes colloque-
bantur. Sermonem autem incipiens barlaam huiusmodi
dicebat. Fili dei et heres celestis regni per dominum nostrum
Ihesum Christum quem dilexisti quem multo desiderasti super
omnia temporalia et corruptibilia et sicut prudens nego-
tiator.

et sapiens omnibus venditis preciosissimam emisti margari-
tam. et thesauro abscondito in agro reperto mandatorum dominicorum
omnia dedisti: nulli parentes eius presumunt ut agrum
illum emens fruetur ipse. Donet tibi pro temporalibus eterna: pro
corruptibilibus incorruptibilia et non veterascentia.
Dic queso mihi dilectissime quomodo huc venisti. et quomodo post meum
discessum factum est de te: et si cognovit deum pater tuus. aut
si et hucusque in prima consuetudine insipientia ac demonum
seductione captivatur? Hec barlaam interrogante: Josaphat
referre cepit quanta post illius abscessum facta sunt ei.
et quomodo deus omnia in prosperitatem vertit usque ad patris eius
conditorem. Senex autem audiens ista cum delectatione
et miraculo pre gaudio lacrimatus dicebat. Gloria tibi
deus noster christe qui semper adest et auxiliare diligentibus te. Gloria
tibi christe rex omnium et deus benignissime qui compla-
serui cuit tibi semen quod in anima seminavi servi tui
Josaphat sic centesimum referre fructum. dignum quidem
te agricola et deus magne animarum. Gloria tibi paraclite bone
sanctissime spiritus. qui quod dedisti graciam sancte tuis apostolis
huius participem fieri dignatus fecisti servum tuum: et innu-
meras hominum multitudines a superstitioso priorum errore
liberasti: et vera illuminasti dei noticia. Hec sic ab ambo-
bus gracias deo referentibus. et talia colloquentibus. et deo ex-
ultantibus gracia. supervenit vespera. Tunc ad orationem surgen-
tes: consuetum celebrarunt officium. Deinde cenaturis
ponit mensam barlaam locupletem spiritualibus plenam
epulis: sensualibus vero nequaquam principe consolatione. Olera
enim fuerunt cruda que senex ipse operator et cultor
fuit. et dactili pauci qui in ipsa heremo inveniebantur.
et silvestres herbe. Gracias igitur agentes. et apposita

edentes. et aquam de fonte que aderat bibentes. agentes
manum et impleti de aula domino gratias egerunt.
Rursus autem surgentes. et nocturnas complentes orationes.
spirituales post orationem reperunt collationes: sermones ex-
salutis. et celesti plenos philosophia. per totam ferme
consumentes noctem. Donec eos mane solitarie iterum re-
cordari orationem fecit. Mansit autem Josaphat cum Bar-
laam sic plurimis annis mirabilem illam et super hominem
insignem conversationem. et quasi preceptori et eruditori
per omnia obediens et consentiens. cunctaque subiectione et humilitate
se illi subiciens. et ad omnem virtutis speciem semetipsum
exercens: optimeque instructus ad luctandum contra nequissimos
spiritus. Hinc omnes passiones cunctas mortificavit.
Prudentiam vero carnis subiecit spiritui quasi servum domino:
delicias et requietionis penitus oblitus. Somno vero
quasi malo preripiebat dominus. Et ut simplicius dicam
tantus erat ei labor conversationis: ut et ipse miraretur
qui plurimos in hac expendebat annos Barlaam: et
pervenerant illius virtutis instantia. Ita tamen de illo duro
et inconsolabili cibo percipiebat ut solum posset vivere.
ne si voluntarie moreretur. inde eis amitteret bonorum operationis.
Erat autem ad vigilandum nimis subditus: quasi incorpo-
reus aliquis et sine carne. Orationis et illi et intellectualis
operis incessabile opus erat. et omne vite tempus in contem-
plationis exercitiis expendebat spiritualibus et celestibus
ut nec hora nec punctum ipse preteriret omnino quod non in illa
bene cogitavit. Hoc enim opus nec in magistri ordine
numquam otiosum inveniri a spirituali operatione. Quod bene
observavit. ille fortis et agonistissimus cursor stadii

celestis itineris et inextinguibilem calorem ipsius custodi-
vit a principio usque in finem assensionis sue in corde dis-
ponens et de virtute in altiorem ascendens virtutem. desi-
derium desiderio. studium studio assidue ingerens. donec
pervenit ad speratam et desideratam beatitudinem.

Dixit ergo una conversantes barlaam et josaphat
et bona conscientie vincti ex solicitudine et
universa seculari respicientes preparationem. purificata quam
que mente possidentes et expiata ab omni confusione
post multos suos perpetratos labores. quadam die advo-
cavit senex spiritualem filium quem per evangelium genuit.
et tunc sermonem arripuit et spirituale colloquium tradi-
dit. Dilectissime Josaphat. in hac te heremo habitare
oportebat et hoc in tempore omni dei te promisit. ab
vite mee obitu vidi deum. Vidi ergo sicut desiderabam.
Video enim te modo a mundo abstractum et ab hiis
que in mundo sunt. coniunctum vero Christo inseparabiliter.
et in mensura venisse perfectionis plenitudinis ipsius.
Nunc ergo quoniam in iam resolutionis tempore in annis est
et spirituale et testamentum desiderium est cum Christo iam com-
pletum est. tu quidem corpus meum terra operi et pulverem
trade pulveri. Mane vero de cetero in hoc loco
spirituali adherens conversationi. et mee memoriam faciens
humilis. Timeo enim ne forte obscura demonum
multitudo anime mee obsistat. propter multitudinem
mearum ignorantiarum. Tu ergo fili ne metuas
laborem conversationis. neque formides longitudinem
temporis et versutias demonum. Sed hoc quod de in-
firmitate corporis virtute munitus audacter derides

Adversus autem diuturnam laboris et temporis spacium sic eum qui
contendit habet ingratitudinem expectans / et qui initium et
consolationis habet dierum et finem. Sic semper ea que retro sunt obli-
viscens. et ad ea que ante sunt se extendens: secundum intentionem
persequitur ad bravium superne vocationis dei in christo Ihesu.
Et ad modum sanctus apostolus iubet. non deficiamus studiis.
Sed licet is qui foris est noster homo corrumpatur: tamen is qui intus
est renovatur de die in diem. Id enim momentaneum et leve
tribulationis nostre. supra modum in sublimitate eternum glorie pondus
operatur in nobis: non contemplantibus nobis que videntur. sed que non
videntur. Que enim videntur temporalia sunt: que autem non
videntur eterna. Ista cogitans bene te confortabis et eris
robustus: et quasi bonus miles constitutus regi tuo placebis.
Et si cogitationes in pusillanimitatem malignus immiserit
et rigorem propositi relaxare studuerit. ne acquiescas
eius versuciis: dummodo consideres preceptum. In mundo tribu-
lationem habebitis: sed confidite. ego vici mundum. Recogita
itaque in quo deus sit qui elegit te et separavit a mundo: et
posuit ante faciem suam. Ipse enim qui vocavit te contra conspectum [illegible]
adest semper. Nil solliciti sitis: sed in omni oratione et obsecratione pe-
titiones tue innotescant apud deum. Ipse enim dixit. Non te
deseram neque derelinquam. Sic ergo in diuturna consolationis et
in pusillanimitatibus contritum talibus possidebis cogitationibus letare /
memor domini dei tui. Memor enim est sui dei et
delectatus sum. Cum autem rursus aliud deceptionis modum
contrario callide proponet hostis. clarius supponendo cogi-
tationes. et gloriam nostram regnum quod dimisisti. et cetera
que in mundo sunt: salutari oppone sermone quasi
scuto dicens. Cum feceritis omnia que precepta sunt vobis ~~dicite~~ dicite.

Ad Philippenses [illegible]

Hic enim utilissimum est quod debuimus facere fecimus.
Hoc et ideo et nobis valet debitum persolvere quod debe-
bamus Christo. Qui cum dives esset propter nos pauper factus est
ut nos illius paupertate ditaremur. Et passus impassibilis
ut a passionibus nos liberaret. Tunc enim gratia suo
filio domino patri. Nos enim plura desunt: de passioni-
bus eius. Hec meditare cogitationes emundans et
omnem altitudinem extollentem se adversus scientiam dei.
et in captivitatem ducente: redige omnem sensum in obe-
dientiam Christi. et pax dei que exsuperat omnem sensum custo-
diet cor tuum et intelligentias tuas in Christo Ihesu domino nostro.

His a beato Barlaam dictis. ium lacrimarum Josaphat
inmensitatem non habebat sed velut de fonte multi-
fluo scaturientes cum totum ac terram in qua sedebat riga-
bat. Deflens autem separationem vehementer roga-
bat ut comes eius itineris monachus fieret. et ne
post se relinqueret illum in hac vita dicens. Cur pater mi
tua sunt tantum queris propria et non ea que proximi sunt. Quomodo
non peccatum in hoc imples caritatis secundum eum qui dicit. Dili-
ges proximum tuum sicut teipsum. Ad regem quidem ipse pergens
in tribulatione ac miseria me derelinquens. et priusqua-
bus exercitatus sum laboribus consolationis. et hostium dedi-
tum multimodas congressiones ad monomachiam
me ipsorum exponis. et quid fiet aliud nisi ut prosternar
multimodis illorum machinamentis. et moriar in
anima. Heu mihi et eterna morte qui in corporale ac formi-
dolosum cruciatum cogere constat pugnatoribus. Hec desperare domini
questu ut committe me de hoc seculo tecum assumas.
etiam per ipsam spem quam habes respondi nimio laboris
desperare. me ulterius domine post tuum discessum facia-

in hac vita. et in vastitate huius deserti obierim.
Tunc Josaphat cum lacrimis dicebat: senex lacrimis
et plane ... respondit dicens. Non debemus fili mi in=
comprehensibilibus iudiciis dei resistere. Ego enim plurimum
de hoc deprecatus sum dominum ne separarer ab anima: et
edoctus sum a bonitate illius quod non est congruum te nunc
pondus deponere carnis. sed permanere oportet in exerci-
tatione spiritualis dilectionis coronam tibimet componas. Non
enim sufficit tibi adhuc quod certasti ad eam quae tibi praeparata
est mercedis retributionem. Sed oportet te plus amplius
laborare. ut letus intres in gaudium domini tui. Ego
enim fere centum sum annorum. In hac vero heremo: annos sep=
tuaginta quinque peregi. tibi autem licet non tantum tempus
sit constitutum. sed tamen appropinquare oportet sicut
iubet dominus: ut consilia considerans. et nunc minus habeas
ab his quae potuerunt pondus duci et esse. Custodire
ergo karissime liberos quod adeo decreta sunt. Et ea quae ipse
disposuit. quod hominum sufficit nunc. Unde in huius
presencia eius custoditus gradu. Vigila autem super adversus
contrarias cogitationes: et munditiam mentis quasi
quendam thesaurum serva. ad altiorem operationem et
contemplationem vegetans temetipsum cotidie: ut im=
pleatur in te quod amicis suis salvator promisit dicens.
Si quis diligit me sermones meos servabit. Et
pater meus diliget eum. et ad eum veniemus et man=
sionem apud eum faciemus. Hec dicens senex. et multo
plura spiritualia illius anima et theologa lingua digna:
constanter Josaphat a Adam contemplatus est. Deinde ad
quosdam transmittit eum fratres procul habitantes: ut

afferret ei que ad sacram hostiam consecranda erant. Mitta-
tur confestim Josaphat. valde velociter ministerium im-
plevit. Metuebat enim ne forte se absente non debitum
barlaam solveret. et spiritum deo redderet. Cum venisset autem sibi di-
lectissimus inferret non verba testatoria. non heres oratores non
hereditates illius adepto. Ista quoque veluti ab illo longa ma-
pacta et ablatas per quibus orat. offert deo sacrificium
sanctissimus barlaam. Et communicans ipse. tradidit et Josaphat
incontaminata corporis mysteria: et exultavit spiritu. Cum
consuetudo perceperis cibum: edificatoriis verbis atque
rursus Josaphat alebat dicens. Non iam nos dilectissime
fili in uno contegat tectum et mensa in hac vita. Ingre-
dior enim iam universalem viam patrum meorum. Oportet
ergo te ~~dilectionem~~ erga me dilectionem per custodiam man-
datorum dei et in hoc loco usque in finem perseverantiam
ostendere. Conversans quemadmodum didicisti et edoctus es
memor sis temporis et negligentie anime mee. Gaudio
igitur gaude. et in Christo exultatione letare. quia pro terrenis
et corruptibilibus accipio eterna et incorruptibilia.
et quia appropinquat merces operum tuorum. et merces
retributor iam adest qui venit vineam universi quam coluisti:
et plenum tibi mercedem operibus tuis exhibebit fidelis-
simo et omni acceptione digno: sicut sanctus clamat apostolus
paulus. Nam si commorimur: et convivemus. Si sustinemus
et conregnabimus in regno eterno et infinito. lucis splenden-
tis inaccessibilis et splendore: digni effecti beate et
consubstantialis trinitatis. Talia quidem barlaam usque ad vesperam
et per totam noctem Josaphat loquebatur insatiabili dolore
dolore detento: et separationem non sentire. Mane vero illu-
cescente dixit ad eum collocutorem suum: elevatis

in celum manibus et oculis. et gratiarum actionem referens
deo ait. Domine deus meus qui ubique presens es et omnia
imples. gratias ago tibi quia respexisti humilitatem meam: et in
orthodoxa confessione. et in via mandatorum tuorum dignum
me fecisti consummare cursum incolatus mei. Et
nunc aperte domine et misericors dilectissime. suscipe me in eter-
na tua tabernacula: et ne recorderis peccata que
peccavi scienter et ignoranter. Custodi etiam et hunc fidelem
famulum tuum. quem per me voluisti in dignum filium
tuum. Erue eum ab omni vanitate et temptatione adversarii
et abscinde eum facito complexionis laqueis. quos in laqueum
malignus posuit omnibus qui salvi fieri volunt. Disrumpe
omnipotens domine virtute seductoris a facie servi tui: et
da ei potestatem conculcandi nequissimum caput hostis avare
mitte ex alto super gratiam spiritus sancti. et corrobora
illum adversus invisibiles hostes. et victorie meam
a te coronam accipere: et magnificetur nomen tuum in ipso:
quia te decet gloria et laus in secula amen. Finita oratione
pacifico affectu amplexatus Josaphat osculatus est eum
in osculo sancto. signoque crucis semetipsum signans et
pedibus extensis complanato vultu: quievit in pace: senex

q(uando) moritur Barlaam

Tunc Josaphat corruens super eum et plangens diutissime
cum fletibus atque suspiriis gemitibusque dolori
satisfaciens. et lacrimis corpus abluens. ac lineo
panno quem dederat ei in palatio involvens: decantabat
psalmos per totam diem et per totam noctem psallens: pius
et lacrimis veneranda viri corporis madefaciens. Sequenti
vero die sepulcrum faciens prope spelunca religiose balsa-

et cum summa reuerentia sacra gleba defuncti in monumento
deposuit spiritualem patrem bonus ac venerabilis filius: et sta-
tim animo ad clementissimum conuersus se orationem ait. Domine
deus meus exaudi orationem meam quam clamaui ad te. miserere
mei et exaudi me: quoniam te ex toto corde meo quero.
Exquisiuit te facies mea. Ne auertas faciem tuam a me.
ne declines in ira a seruo tuo. Adiutor meus esto ne
derelinquas me. neque despicias me deus salutaris
meus: quoniam pater meus et mater mea dereliquerunt me:
dominus autem assumpsit me. Legem pone mihi domine in via tua:
et dirige me in veritate. semitam rectam propter inimicos meos.
Ne tradideris me in animas tribulantium. quoniam in te protectus
sum ex utero de ventre matris mee deus meus es tu. ne
discesseris a me: quoniam propter te non est qui adiuuet. Fiat enim
in multitudine miserationum tuarum super posuim anime mee:
guberna vitam meam qui omnem creaturam ineffabili sapientie
prudentia regis. Et notam fac mihi viam in qua ambulem.
et saluum me fac quoniam bonus es amator hominum. ora-
tionibus et intercessione famuli tui barlaam. clementia tua deus
meus: et te glorifico patrem et filium et spiritum sanctum Amen.
Hec iuxta orationem illius sepulchrum sedebat flens: et
sedens obdormiuit. Et vidit terribiles viros illos
quos et prius viderat. venientes ad se. et deducentes in
magnum illum et mirabilem campum: deinde ad glorio-
sissimam et splendidissimam introduxerunt ciuitatem. In-
gredienti autem illo. alii obuiabant multo fulgentes lumine
coronas in manibus ferentes ineffabili decore resplendentes:
et quales humanus oculus numquam viderit. Interrogante autem

Iosaphat cuius sunt domus glorie splendidissime quas cerno:
responderunt. Tibi quidem una propter multas animas quas sal-
vasti preparata est. ornanda vero nunc amplius propter continentiam
et munditiam quam pateris: si tamen viriliter in hac usque in fine
perduraveris. Altera vero tua quidem et ipsa: sed patri tuo oportet
te eam conferre: quia per te a via mala declinando et penitentiam
veraciter agendo reconciliatus est domino. Iosaphat itaque hoc
audito: hesitavit et meste hoc accepit et dixit. Quomodo
possibile est non imparem mihi qui tanta sustinui premium meum
adipisci dominum propter solam penitentiam. Dixit hec et Bar-
laam confestim estimabat se videre quasi exprobrantem sibi
et dicentem. Isti sunt sermones mei Iosaphat quod aliquando
dicebas tu: quod cum perdiderimus finis nos beneficiis eius: et ipse
hesitabas in verbo. Nunc autem quomodo constitutus es. et de equali
honore tu videbas et patri. et non potius letatus es animo
quod exaudita est tua multa pro ipso oratio. Iosaphat autem
[illegible] mox ait et [illegible] dicens. ignosce pater ignosce: et
ubi civitas [illegible]. In hac igitur [illegible] speciosa et
magna [illegible] habitationem habere meruisti in media
urbis platea: luce fulgente omnia. Rogare vero
iterum Iosaphat Barlaam se putabat ut eum induceret
in habitaculum: et affectuose in hospitio suo reciperet.
Sed nondum tempus venisse dicebat ille quod ad illa venire
posset tabernacula: adhuc oneri subiectus corporis.
Si igitur viriliter perseveraveris quemadmodum mandavi tibi:
venies paulo post. et easdem dignus efficieris man-
sionibus. et eandem gloriam consequeris. et eodem gau-
dio frueris. et mecum sis [illegible]. Excitatus vero

a sompno josaphat · lux illa et visionis gloria habebat animam
adhuc saciata · et cum multa admiratione deo gracias re-
ferebat primum · Mansit autem usque in finem vite sue angelicam
vacans in terra ducens conversacionem : et duriorem exercitacionem
post transitum senis vivens · Etatis quidem sue vicesimo
quinto anno terrenum deseruit regnum et heremiticum subiit la-
borem : tricesimo quinto et quinque annis in hac heremo conversatus est
Multas per animas hominum dyabolo subripuit · et deo sal-
vandas obtulit : et de hoc perfecto apostolicam graciam prome-
ruit · Erat autem martyr voluntate · Ista cum fiducia magistrum
christum in conspectu regum et tyrannorum confessus est : et predicator
cuius magnitudinis christum clarauit · Multo etiam spiritus
nequicie in heremo luctando prostravit · et omne corpus superavit
gerens : celestisque particeps munera ditissima exornavit gra-
Insuper et mundum ante oculos ab omni terrena caligine habuit :
et velut propria futura contemplabatur · et christus erat ei per
omnia : christum desiderabat · christum quasi presentem habebat · christi
decorem assidue speculabatur : secundum prophetam dicentem
Providebam dominum in conspectu meo semper · quoniam a dextris est michi
ne commovear · Et iterum · Adhesit anima mea post te :
me suscepit dextera tua · Adhesit enim vere anima illius
post christum coniunctione indissolubili illi copulata · Illo
enim dessicit a mutabili ista operatione · non inminuit vigo-
rem conversationis sue a principio usque ad finem equalem ser-
vavit propositum a puero usque ad tantam etatem : primo
ad altiorem in dies profecit virtutem : et mundiorem prome-
ruit contemplacionem · Domini tali facta conversatione et
ita digna sua vocatione operacionem retribuens ei que convenit :

crucifigens mundum sibi et se ipsum mundo: in pace ad dominum
patrem vadit. et ad eum quem desideravit se proficiscat suum.
et vultum domini intuens et intueri putatur: illic itaque gloriae diadema
promissa sibi corona coronatur: et ipse christo digne efficitur
et cum ipso esse meruit. ipsi decore se exaltatur. cuius in
manus suam animam commendans. in viventium transmigravit
regionem. ubi sonus epulantium. ubi letantium omnium habitatio.
Pretiosum vero corpus illius quidam sepelivit vir sanctus qui habita-
tionem non procul ab eo sibi fecerat. qui et ad barlaam
ut illi prius condidat. divina quadam edoctus revelatione. ipsa
hora dormitionis eius advenit: et sacris laudibus hono-
rificans illum. lacrimas quoque effundens. signum erga illum dilectio-
nis et omnia alia perficiens que erant funeri legitima: in se-
pulchro patris barlaam posuit eum. Ita decebat corpora
simul esse corpora in terra. quorum in celis perhennis erat anime unio.
Precepto etiam cuiusdam terribilis per visionem fortitus in
mente illum constantis acquiescens heremita. qui eum sepelie-
rat. ad regionem indie pergens contendit. et ad regem bar-
barachiam pervenit. omnia sibi manifesta de beato iosaphat
facit. Ille autem non negligens ilico pergit cum multitudine
magna et venit: et ad speluncam pervenit. et monumentum
aspicit: ~~[illegible]~~ et suplacrimatus tollit
operculum et videt barlaam et iosaphat iacentes me-
mbra secundum proportionem spacii utriusque posita. et corpora
nulla a priore colore immutata: sincera vero et omnino in-
tegra cum suis indumentis. Tunc illa sancta animarum tabernacula
multa odoris suavitate emittebat: nullum penitus signum
detrimenti. Ceterum rex in thecis preciosis reposita in sua reportat
patria. Ut autem ad aures ~~pervenit~~ pervenisset populi quod factum fuerat

multitudo innumerabilis ex omnibus ciuitatibus et in circuitu regionibus ad adoranda et videnda beatorum virorum illorum corpora confluebant honorifice: cum ympnis et canticis et lampadibus ac cereis ardentibus. Unde quidam ibi congruenter satis et valde ydonee dixit. Luminaria circa luminis filios et heredes. Splendidissime simul et magnifice in ecclesia quam Josaphat ab ipsis fundamentis erexerat: deposita sunt corpora. Plurima vero miracula et sanitates in translatione et depositione et deinceps per sanctos suos famulos operatus est cristus: ad laudem et gloriam nominis sui. Et vidit rex et omnis turba: virtutes que per ipsos fiebant. Et plurime gentes que erant in circuitu in fidelitate languentes et dei ignorantia: per ea que ad sepulchrum fiebant signa crediderunt. Et omnes videntes et audientes angelicam Josaphat conuersationem et a pueritia inestimabilem eius ad deum amorem mirabantur glorificantes in omnibus deum qui cooperatur diligentibus se et magnis illos glorificat donis et virtutibus

Hucusque finis presentis sermonis quem secundum virtutem meam scripsi: sicut accepi a venerabilibus viris qui veraciter

illum tradiderunt incedi. Contingat igitur nobis le-
gentibus et audientibus utilem animarum narrationem:
ut in parte sanctorum qui ab initio placuerunt domino com-
putari mereamur precibus et intercessione beatorum Barlaam
et Josaphat beatorum de quibus est narratio. in
Christo Jhesu domino nostro cui est decus. honor et imperium.
gloria et magnificentia. cum patre et spiritu sancto. nunc
et semper et in secula seculorum Amen

Conversus ad te deum patrem dominum omnipotentem
puro corde tibi quantum potest parvitas
mea. maximas atque uberes gratias ago. depre-
cans toto animo singularem tuam mansuetudinem.
ut preces meas in beneplacito tuo exaudire dig-
neris: inimicum quoque a meis actibus et cogi-
tationibus tua virtute expelle. multiplica michi
fidem: mentem guberna: spiritales cogitationes
attende: et ad beatitudinem tuam perducere digne.
Per Jhesum christum filium tuum Amen

Explicit liber gestorum
barlaam et Josaphat
servorum dei

348. 366